

నిమిషకవివెంకయ్యగారు.

విషయ సూచిక .

<u>మొదటిభాగము.</u>		స్వప్నముల పుటసంఖ్య.	వివరణల పుటసంఖ్య.
సర్వజీవ సహోదరత్వ ప్రార్థన	...	1	
ఉపోద్ఘాతము	...	1	
విజ్ఞాపన	...	1	
పీఠిక	...	1	
దివ్యస్వప్నముల సత్యత	...	1	

స్వప్నోపదేశములు.

1	రామమంత్రోపదేశము	...	1	30
2	పాతనూతినిరుకంఠై క్రొత్త నూతినిరు మంచిదని - ప్రత్యాహారోపదేశము	}	3	45
3	స్వస్వరూపదర్శన మగునని		4	56
4	భగవద్గీతలు చదువమని	...	4	
5	అధ్యాసను తెలుపు శ్లోకము	...	5	58
6	ద్వైతముద్దలు తినవద్దు అద్వైతా మృతము తాగిమని - అనగా అద్వైతబోధ ప్రారంభము	}	5	65
7	ఎర్రటి అద్దములతో నమర్చబడిన తలుపులు కిటికీలుగల యేడంత స్థుల మేడకు నేను వెలువలనుండు ట - రజోగుణనివృత్తి.		6	66

స్వప్నములు వివరణల
పుటసంఖ్య. పుటసంఖ్య.

8	నాపాపములనుతీసి దూరముగా దండె ముమీదవేసి చూపుట-శరీరశుద్ధి.	6	67
9	నాష్టాలదేహ దహనప్రదర్శనము- దేహాత్మబుద్ధి నివారణ.	6	70
9-ఎ	కుక్కలను చంపించవద్దని జీవహిం స కూడదని.	8	71
10	జీవుడు పరబ్రహ్మలంకయని	9	71
11	పరమేశ్వర మంత్రోపదేశము	9	72
12	నన్ను probationary 'chala' పరి త్యంశిస్తునిగ నేర్పరచుట-సాదన చదుప్తయోపదేశము.	11	76
13	స్థిరశిష్యునిగ confirmed 'chala' నేర్పరచుట=పరివ్రాజకావస్థబోధ.	11	79
14	"సోహం ఈశః" యను మంత్రోప దేశము	13	80
15	జాగ్రదవస్థ యందుపదేశార్హతకు బూర్ఖాద్వైతభావనకలగజేసుకొమ్మని	13	85
16	ధారణ ధ్యానసమాధిమార్గములజూపుట	14	92
17	ఇంద్రియచిగ్రిహమునకు సదా బుద్ధి నాశ్రయించుమని.	17	110
18	శివమంత్రోపదేశము	19	113
19	స్వస్వరూపదర్శనము	20	116
20	ఉపదేశసహస్రి చదువుమని	24	134

శ్రీ తృప్త దేవరాయ ఆంధ్ర కావ్యనిర్యము,

విభాగము

విభాగము

స్వప్నములు వివరణల

పుటసంఖ్య. పుటసంఖ్య.

21	అహం బ్రహ్మస్మి యను మహావా క్యోపదేశము.	24	134
22	సంవిత్కరణాయనము: యను మహా వాక్యోపదేశము.	25	145
23	మహాత్మాహం మహాత్మ తత్వాహం యను మహావాక్యోపదేశము.	25	152
24	ననభవణిరోహిత: యను వాక్యోప దేశము.	23	162
25	యతైశక్తితథాతవచ యను వాక్యో పదేశము	26	
26	అద్వైతానుభవ విశేషబోధ ...	26	163
27	మంత్రాధికారి లక్షణముల యుపదేశము	26	171
	మనస్సునుగూర్చి ...	28	
	సత్సహవాసము సజ్జననేవావిశేషములు.	35	170
	మూడు ముక్తిమార్గముల వివరణ ...	35	
	మూడు తరగతుల మనుజులవివరణ.	37	
	నారాయణాష్టాక్షరిమంత్రము ఓం కారము రామనామము యొక్క యని.		41
	రామమంత్రాంగములు ...		43
	విగ్రహారాధనము పునర్జన్మ కారణము.		44
	విష్ణుయొక్క దశావతారాంతరార్థము.		47
	స్వస్వరూప ధ్యానక్రియము ...		58

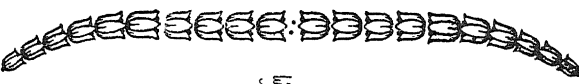
జపశబ్ద నిర్వచనము - పరా - పశ్యంతి } మధ్యమూ వైఖరీవాక్కుల వివరణ }	73
జపకాలమందు బూర్తిమద్యష్టి అమా } ద్యష్టి పాడ్యమిద్యష్టి వివరణ. }	75
శబలజీవుడని-శుద్ధజీవుడని-జీవుడు } రెండు విధములు. }	84
జీవేశ్వరైక్యము-జీవబ్రహ్మైక్యము ? యోగాభ్యాస విఘ్నకారణములు.	103
బాహ్యనస్తు పరిత్యాగాది పూర్వక } ప్రాణాయామము. }	109
బ్రహ్మనుగూర్చి కుతర్కముకూడదని.	113
మనస్సు చిత్తముల లక్షణములు.	121
కామకోపధముల కార్యములు ...	124
యోగి తన సామర్థ్యము వెల్లడిచేయ } కూడదని. }	129
ప్రాణవాయువులు ఇడాపింగళ నాడుల } లో నొకమారు సంచరించుకాలము }	130
యోగాభ్యాసకులకు నొకదినమని.	
ధారణ-ధ్యాన-సమాధుల వివరణ.	132
ద్వైత-పిశిష్టాద్వైత-అద్వైతముల } ముక్తివివరణ. }	142
సృష్టిక్రియము ...	143
బ్రహ్మయొక్క మూడు దేహములు.	155 and 180

వివరణల

పుటసంఖ్య.

దేశకాలములు మాయా కార్యములు-ప్రపంచము ము వ్యవహారసత్యముకాని- పరమార్థసత్యము ము కాదు.	157
అహంకారతత్వముయొక్క వ్యప్తి సమప్తి వివరణము.	162
ధ్యానములో విరాట్ మొదలగు వ్యక్తుల నేతి నేతినాక్యములచే లయముచేయు క్రమము.	173
పంచాకాశనామములు	174
జపాభ్యాస సప్తమంత్రముల సాముదాయతా త్వర్యము.	176
మల-విక్షేత-ఆవరణాలను శక్తులలక్షణములు.	180 & 182
సప్తభూమికలపేర్లు.	182

ప్రతిభావనా మంత్రములు
సప్తభూమికల పేర్లు
విజ్ఞానాన్ని పొందడానికి

ఓమ్

శ్రీ గురుభ్యోనమః.

శ్రీ గణేశాయనమః.

సర్వజీవ సహౌదరత్వ ప్రార్థన.

ప్రపంచములో మతములను శాఖలనేర్పఱచిన మతకర్తలకు గురువులకు నమస్కారములు.

సృష్టికి నాదికారణమగుఁ గారణ రహితకారణమా? నీవద్ది తీయుండవు. సగ్యత్ర నిండియున్నవాడవు. వాక్కు మనస్సులకుఁ గోచరము గానివాడవు, నామరూపములు లేనివాడవు. అయినను జనులు వేరు దేశముల వేరుభాషల నిన్ను పరమేశ్వర? అల్లా? గాడ్? మొదలగు ననంత నామములఁ బొందించెదరు. సర్వమతములు శాఖలు చక్రములో రేఖలు కేంద్రమందేక మగునటులఁ బారమార్థిక దృష్టిలో నీయందేకమగును. నీవు విశ్వమంతయు వ్యాపించి నీశక్తియగు నవిద్యలో నీయంశములుంచినందువలన, సకల భూతప్రపంచములు నుత్పత్తియగుచున్నవి. జడములగు నామరూపములు భేదముగాని, 'సత్' పదార్థమైన నీయందేవికారము భేదము లేదు. నీవన్నతీయందు లోపలను, వెలుపలను నిండియుండువు. నీయంశములే జీవులగుచేత పిపీలకాది సర్వజీవులకు సహౌదరత్వము గలిగినది. వేదములు, కొరాను, బైబిలు, మొదలగు సర్వమతగ్రంథములు సోదరభావమును బోధించుచున్నయవి కాని అజ్ఞానులు, దురభిమానమతో ద్రోకులు, నీయందనేకత్వము, జీవభేదములు కల్పనజేసి, వేదవ్యాసుఁడు, బుద్ధుఁడు, మహమ్మదు, క్రైస్తవు, నాసక్కు,

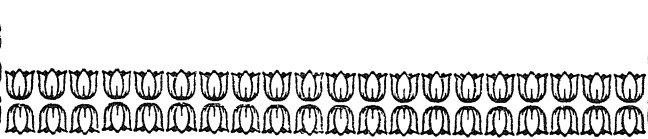
రాంమోహనరాయి మొదలగు మతకర్తలు, మహాపురుషులుబోధించు సర్వజీవ సమత్వము, సహోదరత్వము విడనాడి, వివిధ కలహములకు లోనై స్వర్గతుల్యమగు నీభూలోకమును నరకప్రాయముగను, జీవనము దుస్సహనముగను జేయుచున్నారు.

ఓ పరమేశ్వరా! అల్లా! గాడ్! మాదుర్బల మనస్సులను క్రౌర్యము, కలహములు, చెడుతలంపులు, చెడుకార్యములనుండి మరలించి, ప్రతిమనుజుండు, స్వమతమును, సిద్ధాంతములను, సత్యముగ నమ్మి “ఆత్మవత్సర్వభూతాని” అను వేదవాక్యానుసారమున, నిండు సర్వసమత్వబుద్ధితో నన్నిటియందుఁ దనకు, తనయందన్నిటిని జూచుననగా, నొకరికష్టసుఖములు తనవిగాఁ దలచుచు దైవసంపద్గుణములతో మెలగుచుండునటలను గ్రహింపుము. మతమనఁగ స్వానుభవము. రిత్తమాటలు మతమగాదు. తాను నేపించు దేవుని తన హృదయమందు సదా జూచుచు నాదైవమే తాననెడు నిశ్చయబుద్ధి స్వానుభవము.

తన ఆత్మయందు నమ్మకములేని మనుజుఁడు, నాస్తికుఁడుగాని ఆస్తికుఁడుగాడు.

ఓ పరమేశ్వరా! అల్లా! గాడ్! వర్తమాన భావికాలములయందు మనోదుర్బలత మొదలగు నాపదలనుండి మమ్మీరక్షించి సదా మంచితలంపులు చేయుట కవయవ పటుత్వము, మనోబలము నొసంగి దినదినము మాకన్నము, తృప్తి, జీవపారిశుధ్యము, సంపూర్ణ జ్ఞానము, సత్ప్రవర్తన, గలిగి నీయందు నిండుభక్తి, నీస్మృప్తియందుఁ బరమప్రేమ, సోదరభావములతో నిరంతరము నిర్మలమనస్సుతో నీ ధ్యానమొనర్చుచుండునటలనుగ్రహింపుము.

ఓం తత్సత్.

ఓం

స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ.

కాకినాడ వాస్తవ్యులు బ్రాహ్మణులు పరోపకారార్థము హోమాపత్తివైద్యశాస్త్రము స్వయముగఁ జదివి యం. బి. పరీక్షలో నుత్తీర్ణులై స్వంత ధర్మవైద్యశాల నేర్పరచి బీదజనుల కారోగ్యము గలుగఁ జేయుచున్న బ్రహ్మశ్రీ పెద్దిభొట్ల సుబ్బారాయుడుగారు, స్టీడరు, F. T. S. యీ పుస్తకము చదివి యనుగ్రహించిన యుపోద్ఘాతము.

FOREWORD.

“భూదేవి శిందూరతిలకమే కాశ్మీరమంసురు. దానిని చూడనివాడు ఆదేశమునుగూర్చి తావిన్నది మరియొకనికి మిక్కిలి హృద్యముగ రసవంతముగ వర్ణించి చెప్పుచున్నాడు. అద్దాని చూచి వచ్చినవాడు తా జూచినది జూచినటుల మరియొకనికి తెలుపుచున్నాడు. నినివచ్చి చెప్పు నర్జనమెంతయు సంపూర్ణము మనోహరము కావచ్చును, కాని చూచివచ్చినవాని వాక్యమునందే, సత్య ప్రామాణ్యము సిద్ధించును.

ఈ “స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ” యను గ్రంథమున పూర్వ పక్షశిద్ధాంత ఖండన మండన సమన్వయధీనిశేషము తార్కిక ప్రజ్ఞాప్రదర్శనము లేదు. ఈ గ్రంథమాలోచనచే కూర్చబడినది కాదు. జ్ఞాపకము తెచ్చుకొని వ్రాసినది. స్వప్నమందు దృష్టమై

శృతమైనది. జాగ్రత్తునందు స్మృతియై యీగ్రంథరూపము దాల్చి నది. స్వామి నిమిషకవి నెంకయ్యగారు సుమారు 82 సంవత్సరముల వయోవృద్ధు. 23 సంవత్సరములు మాజప్రేటు హోదాయందుండి చక్కగ న్యాయపరిపాలనము గావించి, వార్ధక్యమున యోగసాధన చేయుచుండిరి. వారికి నేడెట్టి బూటకములతోగాని డంబములతోగాని పనిలేదు. అట్టివారు తమ స్వానుభవములని, తేదీవారిగ తెలియపరచుచున్న అంశముల నంత చులకనగ, కాదని, త్రోసివేయుటకు వీలులేదు. నేడు తాకిక దృష్టికి ఎంతవిచిత్ర విడ్డూర్యములై అవిశ్వాసనీయములవలె కానవచ్చినను మహాత్ములు—దివ్యప్రజోధకులు జగత్కల్యాణముకొరకు ఆయైయవసరంబుల యోగ్యంబగు నర్హతల చిక్కబట్టి తన్మూలమున కర్తవ్యాకర్తవ్యముల—ధర్మాధర్మముల నిరూపించి తత్వసారమును లోకమున కందిచ్చుచుందురను సంగతి ప్రపంచచారిత్రమున నూతనముకాదు. మరియు శాస్త్రప్రపత్తిని విరుద్ధముకాదు. లంకయందు యుద్ధమవ్యమున అగస్త్యభగవానుడు శ్రీరామచంద్రునకు ఆదిత్యహృదయము నుపదేశించెను. కురుక్షేత్రమున రణరంగమందె శ్రీకృష్ణపరనూత్మభారతపీఠునకు యోగశాస్త్రముపదేశించి విశ్వరూపదర్శనము గావించెను. అప్పుడు వారు చేసినదేమి. తమ మహత్వాతిశయముచే గురువుల నిజోపదేశంబుల బింబ ప్రతిబింబ న్యాయమున శిష్యుల మనోదర్పణము లందు ప్రతిఫలింపజేసిరి. శిష్యుల మనోహృదయముల పొదలిపట్టుకొని పదునైయున్నతరి, కరిగిన లక్కపైసలెను జ్ఞానబీజముల ముచ్చించి వైచిరి. మరియొకలాగు జరిగెననుకొనుటకు ఆయా దేశకాలము పరికించినచో నెన్నెన్నియో అభ్యంతరములు కనబడుచున్నవి. మహాత్ములు అన్యథ్యులై యుండి అప్పుడప్పుడు లోకసంగ్రహి.

హారమై కొందరు వ్యక్తులకు జ్ఞానోదయము గావించి వారి మూలమున జ్ఞాన తేజమును లోకమున వ్యాపింపజేయు కోరుచుండుట అనుభవశిద్ధము, శాస్త్రసమ్మతము అని దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారు చర్చించి దృష్టాంత పూర్వకముగ నిరూపించుచున్నారు. సూర్యభగవానుడు నిజకరముల చంద్రిమండలమును స్పృశించి, తేజోవంతముగావించి తపించుచున్న లోకమునకు చంద్రికామృతము వర్షించుచుండుట లేదా- మరియు లోకము సూర్యునిని సరాసరిగ వచ్చు ఎండను కన్నెత్తి చూడజాలక యున్నది. చంద్రినిపైనుండి జాలువారు చున్న వెన్నెలలో నోలలాడి యానందించుచున్నదను విషయముకూడా ఈ సందర్భమున గమనింపదగినదై యున్నది.

తాళక విద్యోగదేశమునకు బాల్యకామారములే యెట్లు మిక్కిలి యుచితములై యొప్పునో అటులనే ఆధ్యాత్మిక తత్వోపదేశమునకు సత్యప్రదర్శనమునకు జాగ్రత్తుకంటే స్వప్నావస్థయే మిక్కిలి అమరియున్నది. బాల్యకామార యవ్వనవార్ధక్యంబులకువలెను, జాగ్రత్త స్వప్నసుషుప్తావస్థలకు కూడ సాక్షియు భోక్తయుకూడ నగు వ్యక్తి యొక్క టియే యగుచు హారమందలి వివిధ మణులలోని సూత్రమువలె నున్నందున, ఆయా యవస్థాభేదముల నైక్యతయు ఏతదనుభవములకు కేంద్రీకరణము నమగుచున్నది. మానవుడు వీణ, వివిధావస్థలు తంతువులు, గురువుగా యక్షుడు, ఉపదేశము రాగము. ఏరాగమునే తంతువు పలుకునో ఆ తీగపై ఆ రాగ మాలాపన చేయబడును. జాగ్రదవస్థయందు మనోఫలకముపై నదా దేశకాల నామ రూపభేదము లల్లిబిల్లిగ నలముకొనియే యుండును. సాగరోపరిభాగమువలె నదా వివిధ రసభాసతరంగ కల్లోలితమయే యుండును.

జాగ్రదవస్త యుజిగిన సంతనే మనసుయొక్క వ్యాకులత సంతోభము మందగించును. నిశ్చలత్వము నిర్మలత్వము కలుగును. బాహ్యలోక ముయొక్క దేశకాల నామరూపాదిచ్ఛిన్న భిన్నత్వ దృష్టి మరుగు పడిపోవును. అట్టితరి మనస్సు కలుపుతీసి శుభ్రిపరచిన తేత్రమువలె మేఘశకలమాలిన్య రహితమగు నీలగగనమువలెను, తొవితస్పటిక మువలె యొప్పియుండును.

యోగిపుంగవులు తమ మనములనిట్టి నిర్వికల్ప సమాధియందుంచుకొనుటకు బుద్ధి పూర్వకముగా ప్రయత్నించి చిరకాల పరిశ్రమ గావించి కృతార్థులగుచుందురు. అట్టి సమాధియందు వారు అభ్యస బలముచే చిరకాలముండగలరు. కాని అట్టి స్థితియే ప్రతిమానపు నకు ప్రతిదినమును సాధారణముగ జాగ్రత్త్వస్వస్థుషాస్త్రుల సంధికాలముల నెప్పుడోయొకప్పుడు ఒకరెప్పుపాటుకాలమైనను కలుగుచునే యుండును. కాని ఆ సుముహూర్తము నెరిగి కనిపెట్టి జీవిత ప్రవాహము నాక్షణముదాటి ముందునకు జరిగిపోకుండ నరికట్టుట మిక్కిలి కష్టసాధ్యము, గాని ఆక్షణము ఆ సుముహూర్తము మిక్కిలి మహత్తరమైనది. విశేషమేమన దివ్యమగు రేడియోగానము వినుటకు నీ మానవయంత్ర మాక్షణమునందె సుఖమై ఆమరియన్నది. అట్టి సుముహూర్తములె మహాత్ములు తమ పువదేశముల శిష్యుల కంది చ్చుటకు మిక్కిలి అనువైయుండును. అట్టితరి ఉపదేశములు స్వప్నములై అనుభవింపబడుచుండును. ఈస్వప్నములు దివ్యస్వప్నములు. పైత్య అజీర్ణ రోగాది జనిత స్వప్నములుకావు.

అట్టి ఉపదేశ గర్భితములగు దివ్యస్వప్నములనే, గ్రంథకర్త ఈపుస్తకమున వినిపించుచుండెను. ఆ స్వప్నముల యంతరార్థమునే శ్రుతి స్మృతి వాక్యసారానుగుణ్యముగ వ్యాఖ్యాన మొనర్చియుండెను.

కవులకు సూర్యచంద్రోదయాదులవలెనే వేదాంతవిధులకు చిరకాల పరిచయములే యగుగాక, యిందలి కొన్ని యుపదేశ సత్యములు—కాని అవియిందు సూతన దృక్పథమునుండి గుర్తింప బడుచున్నవి. కావున వారలుకూడ ఈగ్రంథము చూడదగినదియే యైయున్నది. మరియు గ్రంథకర్త అద్వైతసిద్ధాంతమును స్థిరపరచుటకొరకు యిందు వాదించుటలేదు. ఈనిర్మలజీవి, యోగాభ్యాసి, భక్తుడు, సత్యప్రమాణబుద్ధితో తావిన్నది కన్నది మర్మములేక మనసువిప్పి చెప్పుచుండెను. కావున ఈగ్రంథము వేదాంతశాస్త్రములందేకాక కావ్యసారస్వత సమాజమునందుకూడ స్థానము బడసి ఎల్లరచే పఠింపబడదగి యున్నది.

ఆస్తిక నాస్తిక సంశయ పరివృతమైన నేటి ప్రపంచములోని కీగ్రంథము వెలువడుట శుభావహము. ”

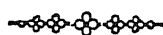

విజ్ఞప్తి.

ఓం తత్ సత్ .

మహాసీయుల అభిప్రాయములు.

ప్రతియభిప్రాయములోను నొక విశేషాంశము వ్రాయబడినది గాన ముందుగాఁ జదువతగియున్నది.

ఓం

అంకరాజు సుబ్బరాయశర్మగారు వ్రాసినది.

బ్రహ్మకీ) నిమిషకవి వెంకయ్యపంతులుగారి దివ్యసన్నిధికి—

మహాశయా ! నమస్తే .

తమరు ప్రీతితో నాకొసరిన రెండు గ్రంథములను పంపనములతోఁ గైకొంటిని.

ఆధ్యాత్మిక చింతగలిగి, భవగద్గీతోప నివత్పురాణ సముచ్చయసారమును గ్రహించి ఆచరణపరీణులై, తొంబదియేండ్ల వయోజ్ఞాన వృద్ధదశలో, తమరు భగవానునిచేత, నవస్థాత్రయములో నొకటియగు స్వప్నావస్థయందు నుపదేశింపబడిన మహావాక్యములను పొందినబ్రహ్మసందమును లోకోపకారార్థము గ్రంథరూపముగ విశదపర్చినందులకు శాశ్వతకృతజ్ఞుడను. ఇది సాధారణజనుల కందరకు గ్రాహ్యముకాదు. ప్రస్తుత విద్యాప్రాండితీమనీషులకు గో

చరముకాదు. ప్రాచీనమహర్షి ప్రోక్తమహద్గ్రంథకాజములను ఆస్తి కబుద్ధితో జాననేత్రములతో గమనించి సందేహస్పదులైనవారలను దరిఁజేర్చు నావయెకాని వేఱుకాదు. తమరిందుదహరించిన మహా విషయములు కొన్ని ఆస్పదగువరేణ్యులగు శ్రీశృంగేరీమఠస్థ శ్రీ శ్రీ చంద్రశేఖర భారతీస్వాములవారివలన నుపదేశింపఁబడి సంస్కారములనొంది పునర్జన్మనొందితి.

తమగ్రంథముల శైలినులభము- భావమతిగంభీరము-తురీయావస్థయందుండు మహాజ్ఞానుల మహావాక్యము లిప్పటిహెచ్చుమందికి పిచ్చిమాటలవలె నుండును. “ బాలోన్మత్తపిశాచవజ్జడవృత్యా లోకమాచరేత్ ” యని మహాజ్ఞానులను వర్ణించిరి. అట్టిమహాజ్ఞానుల మహాపదేశముల నున్నదున్నట్లుగ, నపార్థములచేయక, విశదపర్చినందులకు శతసహస్రవందనములర్పించుచున్నాను.

చిత్తగించఁగోరెదను.

విధేయుఁడు

అంకరాజు సుబ్బరాయశర్మ,

శ్రీ శృంగేరిమఠస్థశ్రీశంకరాచార్య

శిష్యప్రశిష్య

ఆరువేలనియోగి చరిత్రకర్త.

SIVOHAM.

Madras,
19-9-29.

The book "*Svapnalabdha Advaitabodha*" or "Sanatana Geetas" which you kindly handed over to me was carefully gone through and in my opinion it is got up well to suit the present situation.

The Philosophical thoughts expressed therein are all based on ancient Sastras and it is a very good exposition of the personal experience of a devotee.

I bestow my hearty blessings on the Bhakta that exposed so many sacred philosophical ideas to save people who are ignorant of truth.

(Sd.) VAMADEVASVAMY.

**Opinion favoured by Brahmasri M. R. Ry.
K. S. Ramaswami Sastri Garu, Professor in Advaita
Vedanta, and District Sessions Judge.**

Camp :—NANDALUR.

8—9—29.

"I have perused with great pleasure our revered Nimishakavi Venkayya gar's "*Svapnalabdha Advaita-bodha*." I am glad to see that the earlier tiny brochure has now become a big book. Such a breaking of the bud into blossom is a desirable event. It adds to the world's store of beauty and charm and fragrance.

Mr. Venkayya is one of those happy and privileged souls, who are fortunate enough to realise the eternal in the present (అశ్రవణమృతమృతం). He wears his weight of years lightly and knows the precious truth of Sita

Devi's message of experience (ఏతేజీవన్త మానన్దోనరం వర్ష
శతాదపి)

It is well known that every day we dwell in three universes, viz. the waking state and the dream state, and the state of deep sleep. Further and acuter analysis, reduces each of these into three subdivided states. Each of these nine states has its speciality of "Anubhava" or experience. The soul is the witness of them all, and is separate from them all, and its glory knows no obscuration whatever (నోదేతినాస్త మే త్యేకాసంవిదేకాస్వయంప్రభా).

In these states there are gradations of bliss, the men of virtue and devotion are privileged to see the wonders of the creation and to have revelations in dreams and to touch and kiss and enjoy the lotus feet of God in dream and sleep. He is the lucky and privileged man who carries out God's commandments in his waking state and establishes the kingdom of God upon the earth and increases the fund of altruism and love in this pain-shadowed and hate-shattered world who has visions of God in dreams and enjoys the kiss of God's feet in sleep. But the rarest and most fortunate of all is he who, by the aid of Yoga on his part, and of grace (అనుగ్రహ) on the part of Iswara, rises into the Turia (fourth) state and has the bliss of God,—Consciousness (*Kaivalya*) as described by Sri Rama in the Muktikopinishad.

(Sd.) K. S. RAMASWAMI SASTRI,
District and Sessions Judge,
CUDDAPAH.

కాకినాడ,
28.8.1929.

ఓం
పరమాత్మనేనమః

కాకినాడ వాస్తవ్యులు మహారాజశ్రీ

కామగ్ని వెంకట సుబ్బయ్యగారు, పెండ్లనరు వ్రాసినది.

“మానవులు పూర్వజన్మవాసనానుసారముగ దేవమనుష్య
పితృచరాక్షసగణముల జన్మింతురనియు, ఆయాగణములకుఁ దగిన
సత్వరజస్తమోగుణములు కలిగియుండురనియు, అందు దేవగణజ
న్మలు సత్త్విగుణవ)ధాపల్లె ఆస్తిక్యము, దైవభక్తి, దేవతావ్రస
న్నతి మొదలగు సద్గుణశోభితు లగుదురనియు లోకప్రసిద్ధి. అట్టిమ
హనీయులలో పూర్వజన్మమున జ్ఞానవిషయమైన సాధనఁజేసి యంద
సంపూర్ణులగు వారలు శ్రీగీత ఆ 6 శ్లో 40.41-42 లందు శ్రీకృష్ణ
భగవానులు శలవిచ్చినరీతి పరిశుద్ధులును, జ్ఞానసంపన్నులునగు శ్రీమం
తొలవంశమునగాని, అట్టియోగులయింద్లగాని జన్మించి, ఆత్మజ్ఞాన ప
రాయణులై మోక్షసామ్రాజ్యమును బడయుదురనుటనిశ్చయము.

మహారాజశ్రీ నిమిషకవి వెంకయ్యపంతులుగారు అట్టిపూర్వ
జన్మవాసనాప్రభావమునకదా, ప్రపంచమందు, ముఖ్యముగ సకల
కలుషదూషితముగు నిక్కలికాలమున, నిటుల స్వప్నములమూల
మున శ్రీకృష్ణపరమాత్మగురునివలన జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నులయిరి.
నును ప్రిన్సుండి జాగ్రదవస్థకు వచ్చు మధ్యకాలమున, కనుచీకటి
వేళదోచు కుడ్యాదికాభాసరూపములవలె, కనురెప్పల యందలి
రక్తప్రసారమువలన నానావిధకల్పనలతో దోచు చిత్తభ్రమలు స్వ
ప్నములని యింతదనుకఁ దలచుచుంటిని గాని, యిప్పుడాసందియము
వీడెను. వర్తమానకాలమున శుకవాక్యముల వేదాంతోపన్యాసము

లనిచ్చు విధానమును వ్రేలాని, శుకవాక్కుల నిజతత్వమెరింగి బోధించు నద్గురువులరుదు. కనుక, పూర్వజన్మోపలబ్ధవిజ్ఞానముతో జన్మించినవారలకు, “ధరణిలోపలనారారు తత్వములకు, నవ్వలైయున్న తత్వంబునెవ్వఁడెరుగు! శివుఁడు గురురూపమున వచ్చు చెప్పకున్న,” అని శ్రీసదానందయోగిగారు చెప్పినటుల నీస్వామి వెంకయ్యగారికి పరమాత్మయగు శ్రీకృష్ణభగవానుఁడే గురువై, నానావిధ రూపముల స్వప్నములయందు తత్వబోధ నొనరించెననుట నిర్వివాదము. ఆరంభమున రామతారకము, తరువాత హంసగాయత్రి, శివతారకము మున్నగు నుపదేశములతో శివకేశవాద్యభేదముండెలిసి, శరీరత్రయపరిశుద్ధ మొనరించి, మహావాక్యోపదేశముండేసి కేవల పరమవిజ్ఞానసంపన్నులఁజేసి తరింపజేసెనని విస్మయపడుచున్నది. మానవులలో నిట్టి చరితార్థు లెందును లేరు. అట్టి స్వానుభవమున నిజాత్మయే శ్రీకృష్ణపరమాత్మగా నీస్వామి రచించిన “స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ” యను గ్రంథరాజము ఆస్తికులకు కల్పలతక, నాస్తిక బ్రాహ్మ్య ఆర్యాది నూతనమతావలంబులకు నేత్రాంజనమునై విరాజిల్లుననుట అతిశయోక్తి కాఁజాలదు.

అందుఁడు రత్నపరీక్షజేయ నుంకించినటుల శ్రీ పంతులుగారు దయాశోనంపిన యీ పాత్రమునందలి విశేషాంశములఁగూర్చి వ్రాయుట కేననమర్థుఁడనయ్యెను, దీనిం జదువజదువ నది గురురూపముం దాల్చి నానందియములఁ దొలగించి నాహృదయసీమను జ్ఞానాంకురములనాటినందున, కృతజ్ఞతాభివందనముగా నింతమాత్రము వ్రాయఁగలిగితిని.

ఇట్లు,

కామర్షి వెంకటసుబ్బయ్య.

ప॥ ప॥ డి॥ పెంననరు.

**Review of Sriman Vidyabhushana Vedantaratra,
A. Govindacharya Swamin. M. R. A. S. Etc.
Mysore City, 2-9-1929.**

Veda Griham, Mysore.

To

SRIMAN NIMISHAKAVI VENKAYYA GARU, ETC,

Dear Sir and Brother in God,

Three days back I became wifeless and so have entered on Sanyasasrama *de-facto* but not *de-jure* yet. While in this condition, I had an extraordinary dream last night. I went to a certain locality where a tank appears above, and a stream flows from it. But this stream is dry. Here I resolve to collect all Sankaracharya's works on Advaita Philosophy, and Ramanujacharya's works on Visista-advaita Philosophy, incorporate and amalgamate them into a consistent whole (a fusion) and leave a consolidated philosophy useful for all posterity and generations to come, and as a universal system of thought, which shall include both East and West also into a whole. I rose in the morning and strange to say your book on "Swapnalabdha-Adwaita bodhi" was put into my hands by the post man (morning 2-9-1929, dream night 1-9-1929)—a realization of the dream, justifying your experiences!!! The dry stream again below the tank becomes wet flowing again, meaning that the way to 'Moksha' is Bhakti-rup-apanna-jnana or blending of Sankara and Ramanuja, which is what your book now stands for.

I am busy writing a series of articles on Vedanta and Christian Parallels, for which purpose I was extracting from Prof. J. S. Mackenzie's latest book *Fundamental Problems of Life*, where you will find to your surprise another illustration of my dream (of last night) realized. I send you the copy of it, to be embodied in your book, as having a most forceful bearing upon the theme, and as my opinion; and in illustration too of what I had said to you already, viz; "not to commit the fatal mistake that the world is non-existent." How? Your dreams and my dream show. If then there are indications of Reality in the Dream world itself, then apply the same logic to the working Universe, and the Sleeping Universe, and then find the whole reality in the Turiya or Samadhi or mystic Universe; all the other states than the Turiya giving us Parts (or partial) of Reality.

Sri Sankaracharya's famous verse quoted below also comes to our help as elucidatory of the topic under review :—

*"Satyapi bhed-apagame, Nadha Tav-aham na mama-
kinas Tvam
Samudro-hi tarangah Kvacha na samudro na
tarangah"*

Here is Mackenzie-

"Even Parmenides can hardly be taken as an exception. In Indian philosophy, on the other hand, what is ultimately real has usually been thought of rather as a boundless whole, and particular things that have name and form have been thought of as relatively

illusory. It is, however, easy to exaggerate this antithesis. It is true that Atomism and Monadism and other types of Pluralism have played a large part in the development of European science and philosophy, but they have seldom been allowed to flourish, without some degree of criticism and opposition; and though a good deal of this opposition is traceable to Oriental influences, no one can deny that our European ways of thinking have been profoundly modified by it. On the other hand it is probable that we are apt to be unduly impressed by those aspects of Eastern speculation that are most remote from our own tendencies, and to forget that they also have had their critics and opponents. The conception of Reality as the Absolute or Brahman and of the finite world as "Maya" or "illusion, due simply to ignorance," is apt to strike the Western mind as in-

†
credible or even absurd. We can only understand it in the modified form presented by F. H. Bradley, according to which appearance has at least a certain degree of Reality and the ultimate Reality lives in its appearances, and we may be prone to ignore the fact that in India also there is a modified form of Monism, which can be much more easily understood by us. It has recently been maintained ‡
by a scholar of considerable repute that Maya does not properly mean illusion, but only a finitizing process.

† This has been well brought out by Lord Ronaldshay in his very interesting book 'The Heart of Aryavarta'.

‡ Sir John Woodroff. See his book '*The world as power, power of Mind.*' There is ground for doubting however whether his view about this is quite correct.

This view may be erroneous though it has received a certain amount of support, but at least it is undeniable that in India itself a modified form of Monism has found wide acceptance. The commentaries of Sankara in which the more extreme form of Monism is defended, have undoubtedly had a deep influence—perhaps a more extensive influence than any other philosophical system, but the modified Monism set forth by Ramanuja, and ably supported at the present time by the saintly

scholar A. Govindacharya of Mysore, according to which the conception of Maya is rejected altogether, appears to have affected recent Eastern thought—at least among trained dialecticians—in a degree hardly less potent than the extreme doctrine of Sankara himself. The essential difference is that Sankara thought of absolute reality as without qualities, and consequently regarded all qualities as illusory, whereas Ramanuja considered, that absolute reality must include all qualities in a perfect unity and that the finite world must be thought of as a process towards perfection. It is easy to bring this into relation to modern interpretations of Christianity, in which God the Father and God the Son appear to fall into the back ground, and the emphasis is laid rather on God the Holy Ghost, (*i.e.*) on the nisus towards the Supreme value. The best representatives of

* Reference may be made more particularly to his "*Life of Ramanuja*" and to his latest work "*A Metaphysique of Mysticism*." He is however a mystic rather than a philosophical thinker. The influence of Ramanuja is seen in the teaching of Ramakrishna Paramahansa and his disciple Vivekananda and probably also to some extent in the writings of Rama Tirtha, Rabindranath Tagore and Professor Radhakrishnan.

Modern Christianity appear to be those who think of themselves in the well known phrase of Haim as the Knights of the Holy Ghost. In this way an appreciation has become possible, and easy, between Hinduism and Christianity, and there is nothing that could contribute more to the spiritual unity of the world than such an approximation. Thus there is a bridge between the more uncompromising tendencies of Eastern & Western speculation, which at least enables us to see the most hopeful opening for mutual understanding, and perhaps eventually for complete agreement in philosophical thought. (p.p 236—237)

In these you will see a justification of your Bhakti blended with Jnana.

A. GOVINDACHARYA,

Svamin.

N. B.—The difference between the Visistadvaita and Advaita is very subtle as our revered and learned brother explains in the above review. We see rivers and streams, which enter into the Sea, at first in distinct channels formed by the current (in the Sea water even) retaining the color and sweetness as well to some extent, but in passing onwards they gradually lose the channels as also the color and taste and become entirely absorbed or united in Sea water. This natural fusion or final blending of waters (of streams into sea), I believe, accounts for the subtle differences drawn in the two great philosophies of Sri Sankara and Ramanuja,

The amalgamating of these two philosophies and of Christianity into one consolidated fusion, which our learned brother is now doing is certainly very praiseworthy and desirable as it brings both the East and West into one Universal system of thought.

May God the Omnicient bless the author to complete the work soon.

N. VENKAYYA.

చిత్తూరు జిల్లాలో కాశీబుగ్గతీరమున శ్రీవ్యాసాశ్రమాధిప
తులును యదార్థభారతీ పత్రికాధిపతులును ఐన శ్రీ శ్రీ శ్రీ మళ
యాళ స్వాములవారు పూర్ణదయతో ననుగ్రహించిన శ్రీముఖము.

ఓమ్ తత్ సత్.

అహంసా పరమోధర్మః.

ఓపరిశుద్ధమైన జ్ఞానమున్న కరుణయు, శాంతియు గలిగి
ఋషిసంతానములై దైవాత్మస్వరూపులైన ప్రియమైన సోదరీ సో
దరులారా—

నిమిషకవి శ్రీవెంకయ్యగారికి గలిగిన ఆత్మోపదేశమును గు
రించిన అనుభవములను భక్తులకు తెలుపుటకొఱకై స్వయముగా
వ్రాయబడిన మొదటిగ్రంథమైన “ఆత్మానుభవమున్న” రెండవ
దైన “స్వప్నలబ్ధా దైవతిబోధ” అను గ్రంథద్వయమును నాపై
విశ్వాశపూర్వకముగా అంపినందునను అభిప్రాయము తెలుపుటకు
వ్రాసినందునను, అంతరంగవిశ్వాసమును క్రింద వ్రాయడమైనది.

శ్లో॥ తేషా మేవానుకం పార్థ మహామజ్జానజంతమః ।

నాశయామ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాన్వతా॥

అని శ్రీకృష్ణపరమాత్ముండు గీత దశమాధ్యాయమున బోధించిన
విషయములో సంపూర్ణసమ్మతము నాకుగలదు. ఈవిషయమై శ్రీ
శుష్కవేదాంత తమోభాస్కరమున నిజమగు కారణగురువుగాని,
విహితగురువుగాని దొరకనిపక్షమున, నిర్మలభక్తితో దైవధ్యానము
చేయువారికిస్వప్న రూపేణ ఐనను ఉపదేశములభించునని వ్రాయబడి
యున్నది. చిత్తనైర్మల్యమునొంది ఆత్మధ్యానరతులై ఉపరతిస్థితి
నొందిన వారికి గలిగెడు స్వప్నములు పై త్యాధిక్యముచే విషయుల

గు జనులకు గలిగెడి వికారస్వప్నమువంటిదికాదు. భక్తులను సంశయము నివర్తిచేసి కాలానుసారముగ, ఆత్మాభివృద్ధిచేసుకొనుటకై ఋషులసంఘమొకటి గలదని బ్రహ్మనిష్ఠులందఱున్న అంగీకరించి యుండువిషయమే. ఇది దివ్యజ్ఞానసంఘములలోగల ఆనిబిసెంటు అమ్మగారు మొదలైన పావనాత్ములు ప్రస్తుతముగా స్పష్టపఱచి చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయమై శాస్త్రములను పెక్కండు ప్రబోధజ్ఞానముగలవారు యీగ్రంథములో తెలుపుటచే మరల అవిషయమై తెలుపంబనిలేదని తలంచెద. పైనదహరించిన ఋషిసంఘము ప్రపంచములోగల అన్నిరాష్ట్రములలోను అన్నిమతములలోను గలదు. శ్రీయేసుక్రీస్తు భూమియందు అవతరించువిషయమై తనతల్లియగు మరియాదేవిగారికి స్వప్నములో దైవదూతలు మీగర్భములో ఈశపుత్రుడగు యేసుపుట్టబోవుచున్నాడు. భయపడనక్కరలేదు. మీ జన్మము ధన్యము అనిబోధించినట్లు బైబిలులో కనుపడుచున్నది. అదేప్రకారము శ్రీమహమ్మదు సబీగారు ప్రాతఃకాలమున ప్రార్థనకొఱకు జనులను ఆహ్వానించే విషయమై అగాధచింతనలోనుండగా తమశిష్యులలో ముఖ్యులగువారి నొకరికి దైవదూతలు స్వప్నములో తెలిపిన వచనములనే మహమ్మదులందరును వాడుచున్నారు. అదేప్రకారము శ్రీబుద్ధదేవుండు యకావనారంభకాలమున మాయామోహముచే స్వబోధమావరణపడి దాంపత్యమోహములో చిక్కియుండుకాలమున స్వప్నములో దివ్యపురుషులు వచ్చి “జనుల ఉద్ధరింపుడు బయలుబరండు. లోకము మీఅమృతబోధకొఱకు నిరీక్షించుచున్నదని స్వప్నములోచెప్పినట్లు బుద్ధపురాణమునగలదు. శ్రీమహమ్మదునబినిగురుంచినది” కురానుషరీఫులోను, మహమ్మదునబిజీవితములోను చూపబడెను. ఇట్లనే శ్రీజగ్గురు శంకరపాదాచార్యులు

భూలోకమున అవతరించుటకు కాలమానన్నమైనపుడు తనతల్లియగు ఆర్య 'అంబాభుకు' స్వప్నములో మీగర్భమున పరమశివాంశమై శ్రీశంకరుండు పుట్టబోవుచున్నారని స్వప్నములో తెలిపినట్లు శ్రీ శంకరవిజయముచే తెలియపచ్చుచున్నది. ఇకను, ఈవిషయమై పెక్కుచరిత్రములుగలవు. ముముక్షువులకు ఇంతియేచాలునని తలంచెద. నాకు ఈవిషయములలో చాలనమ్మకముగలదు. నిమిషకవి శ్రీ మేకయ్యగారిని సేరుగా చూడకపోయినను యుత్తరములచేతను పుస్తకములచేతను చూచేలాగున నమ్ముచున్నాను. శుష్కవేదాంతములు ప్రబలి జహ్వోపస్థలను నిగ్రహింపశక్తిలేనివారలై స్వేచ్ఛాప్రవర్తనము ప్రబలమైన ఇట్టికాలములో ఈగ్రంథము జనులకు చాలాఉపయోగకరము. ఈగ్రంథము అనుబంధ చతుష్టయముతోకూడి ముముక్షువులకు మననము చేయందగిన ఉపనిషద్వివేచనములు పెక్కులుగలవు. శ్రీ మేకయ్యగారి నిరభిమానత్వము ప్రేమ, సమదృష్టి స్వప్నములో వుపదేశించిన దివ్యపురుషులలోగల భక్తి దయాద్వైపాదయము నిండుదైవభక్తి మొదలైన దివ్యగుణములు గ్రంథము చదువువారికందరికి గోచరించును. గ్రంథముచివర భాగమున చేర్చియుండుపద్యములే తార్కాణము. దయామయుడగు సర్వేశ్వరుడున్న లోకోద్ధారతత్పరులగు మహాద్మున్నకరుణతో మనల ననుగ్రహింతురుగాత. „లోకాస్సమస్తాస్సుఖినోభవంతు.“

„ఓం శివం శాంతమమృతమద్వైతం“

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః.

ఇట్లు తమచరాచర సుఖభిలాషియును మలయాళస్వారి.

శ్రీ హ్యసాశ్రమం.

వి.నా.భివట్టణము,

9-9-29.

మహారాజశ్రీ శ్రీరాజా శ్రీవిక్రమదేవవర్మగారు వ్రాసినది.

“శ్రీయుత నిమిషకవి వెంకయ్యపంతులుగారు సాదరముగాఁ
బంపించిన “స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ” మను పుస్తకమును వందనపూ
ర్వకముగా నందుకొని చదివి ముదమొందితిని.

పంతులుగారికి స్వప్నలబ్ధజ్ఞానమేకాక, శాస్త్రపరిచయము
సైతమున్నట్లు పోత్తమును జదువువారికిఁ దెలియగలదు. అద్వైత
జ్ఞానాభిలాషులకది మిగుల నుపాదేయమగు గ్రంథము.

విషయగౌరవమునుబట్టి యందలి పదముల యసాధుత్వము
మన్నింపఁదగును.

ఇట్లు,

శ్రీ విక్రమదేవవర్మ.

మంగళగిరి.

4-9-29.

ఓం

తత్సత్

శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్వామి నేనమః

శ్రీమన్నంగళగిరి కోయిల్ కందాడై వాఘాల విద్వాన్
మహామహాపథ్యాయ శతగోపాచార్యులయ్యవార్లంగారువ్రాసినది.

అయ్యా, తాము నాయందు నిండుదయతో జ్ఞాపకముతో
పంపిన “ స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ యను పాత్రముచేరినది. అద్దానిని
ఆమూలాగ్రముగ పరిశీలించి చూచినాను. నా బుద్ధిజాడ్యమువలన
యెక్కడనైనా పంక్తినిగాని, విషయముమగాని విడచితినేమో య
నేతలంపుతో దిరుగా రెండవపర్యాయము పరిశీలించి చూచినాడ
ను. వెనుక నేను మోడకుర్రు వచ్చినప్పుడు తమచే వివరింప
బడిన స్వప్నోపదేశములయొక్క వివరణమై యున్నది. ఈగ్రంథము
ముముక్షువులగు అస్తికాగ్రగణ్యులకు మిక్కిలి హృద్యమైయున్నది.
నాస్తికులను కాలవిశంబమునఁ జక్కగబోధించి మంచిమార్గమునకుఁ
దీసుకొని రావచ్చును. అస్తికనాస్తికునిమాత్రము మంచిమార్గము
నకుఁ దెచ్చుట దుర్లభము.

శ్లో॥ “ అజ్ఞస్సుఖమారాధ్య స్సుఖతరమారాధ్యతే విశేషజ్ఞః ।

జ్ఞానలవదుర్విదగ్ధం బ్రహ్మసి న రంజయతి.”

అను పండితం మన్యమానులకు, జ్ఞానలవదుర్విదగ్ధులగువారికి, అజ్ఞ
రోగికి భోజనసాధ్యములయందు ద్వేషబుద్ధి కలుగునటులుండును.

జ్ఞానవిపాకులగుముముక్షువులకు అత్యంతోపయోగమై, మోక్షసాధనమని చెప్పటకు నిస్సందేహము. ఈవిషయము మనస్సును ఉపాధిగ్రస్తము గాకుండా అరికట్టి యేకాగ్రీబుద్ధితోఁ జూచినఁ దెలియును. బహ్మవిద్యయన, సర్వకారణకారణమగు పరమకారణమును తెలుసుకొనుటయే బ్రహ్మవిద్యయనంబరగు. ఇట్టిపరమకారణవస్తువును దెలుసుకొనుటకు రెండుమార్గమును గలవు. అదియెట్లన—కీ) యోగజన్యజ్ఞానమనియు, యోగజన్యజ్ఞానమనియు ద్వివిధమైయున్నది. కీ) యోగజన్యజ్ఞానమనగా మాబోట్లము కష్టపడి శాస్త్రవ్యాసంగముచే సంపాదించిన జ్ఞానము. యోగజన్యజ్ఞానమన ప్రహ్లాదులవలె చిత్తవైర్యల్యతచే యీశ్వరప్రణిధానాదులఁజేసి తదనుగ్రహమును సంపాదించుకొన్న జ్ఞానము. అస్మదాదుల జానము చదివినంతవఱకే భగవత్కృతాక్షలబ్ధజ్ఞానము, నిరవధికము. మాజ్ఞానము ఉపాధివశమున భ్రమప్రమాదాది దోషగ్రస్తమైయుండును. అజ్ఞానమునకు నిట్టి దోషములేమియు లేకనే నిర్దుష్టములై యుండును. “శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం” అనువచనమే యిందుకు తార్కాణము. శ్రీప్రహ్లాదులు శ్రీభాగవతము సప్తమస్కంధములో “చదివించిరి నను గురువులు, చదివితె ధర్మార్థము ఖరశాస్త్రంబులు, నేచదివినవి గలవు పెక్కులు, చదువులలో మర్మమెల్లఁ జదివితడండీ” యనియు, “మత్తస్సర్వమహంసర్వ” మనియు చెప్పునపుడుఅయనగారికి నెంతవయస్సు. బ్రహ్మస్వరూపమువలె నపరిచ్ఛిన్నమగు శాస్త్రముల నెప్పుడభ్యసించినట్టు యోచింపుడు. గనుక తాము బాల్యాత్ప్రభృతి “నున్నిగ్ధః” అనునట్లు సుకృత కర్మవశమున “యోగ్యసవద్యాని కర్మాణి తాని కేవివ్యాని” అనునట్లు, దయా, సత్య, శౌచములు, శాంత

దాంత్యాదిగుణములు గలిగి యీగుణసంపదవలన పరమేశ్వరాను గ్రహమును సంపాదించిన విమలజానమువలన స్వకర్తృత్వబుద్ధిని పరాయత్తముచేసి వ్రాసిన గ్రంథములు గనుక నిర్దుష్టములుగను, గుణవంతములుగను, సుబోధములుగను ఉన్నతపదవిసొందుటకు సో

• పానస్తానములగు వేదాంతగ్రంథములై యున్నవి. గనుక యీగ్రంథములను చదువువారలు వినుగులేక సాత్వికబుద్ధితో, జదివినయెడల శ్రీ బాల జడమతు లందరికి మోక్షమార్గ ప్రదర్శకములై చతుర్విధపురుషార్థదాయకము లనిచెప్పకతప్పదు. ఇట్లు వ్రాయుట నాస్తికులను గుఱించియు, యీర్ష్యాదిగుణములుగలవారిని గుఱించియు వ్రాసినదికాదు. ఆస్తికనాస్తికులను గుఱించియుకాదు. ఇట్లువ్రాయుట స్తుతిపరముకాదు. యథావస్థిని న్రాయడమైనది. పరమేశ్వరుని దయను సంపాదించుకొంటే “మూకంకరోతి వాచాలం, పంగుం లంఘయ తేగిరిం” అనునటుల అంతఃప్రవిష్టుడగు పరమాత్మ అన్ని శక్తులనిచ్చును. దయను సంపాదించుకొనుటయే దుర్లభము. “మనుష్యాణాం సహస్రేషు కశ్చిద్యతి సిద్ధయే” యనియు, “జాయమానం హి పురుషం యః పశ్యేన్మధుసూదనః” యనియు నొకా నొక మహానుభావులుండురు. అందరికి లభించదు.

ఈగ్రంథములు సుబోధకములుగను, అనవరత పఠ్యమానములుగనుండుటచే నాకు గలిగిన ఆనందాతిరేకమువలన కరణత్రయముతో నిట్లువ్రాసితిని. మిక్కిలీకర్మశములగు తర్కవాక్యములచేత, వ్యాకరణసూత్రములచేత ఒరపుడిపెట్టిన, పరమసుకుమారములగు నీవేదాంతగ్రంథము లోర్వజాలవు. అదియెట్లన. “వ్యాసా కుతార కుద్దాల నాసాభరణ రంజితం.” అపరంజియందుఁ బామగబడిన

వజ్రిపునాసాభరణము మెరుగుపోగరతో మెరుగుబెట్టిననహించును గాని, వాస్య అనగా బాడిదె, కుతారమనగా గొడ్డలి, కుద్దాల మనగా పిరకానుగడ్డపలుగు వీనితోఁ దోమిన నహించునా? నహింపదు. గనుక వాటితో కీచులాడక, ముముక్షువులగువారు సర్వకాలములయందు నీగ్రింథములను పఠింపుచూ అద్వైతానందమనుభవించుచూ అస్మదాదులకుఁ గొంతవరకు దాయభాక్కులజేయుదురని ప్రార్థించెదను.

శ్రీశంకరభగవత్పాదులుకూడ తర్కవ్యాకరణములు మోక్షదాయకములు కావని భజగోవింద స్తోత్రమునందు వాక్పచ్చియున్నారు. గనుక వేదాంతశాస్త్రమే మోక్షదాయకము.

వైదికమతములు ద్వైతాద్వైతవిశిష్టాద్వైతములు మూడే కాక యితరమతము లనేకములుండినను, సర్వకారణవస్తువాకటికలదనువారందరు మనకు సోపరులుగా భావించవలయును. ఇంతేకాక సర్వమతములవారికి ప్రాప్యమొకటే అయియున్నది. అదియెట్లన “యథ్యాస్యందమాన సర్వే సద్యః సముద్భే సై గంచ్చతి” యనుటలను, ఆకాశాత్పత్తితంత్రోయం యథాగచ్ఛతి శాగరమనునట్లును, ఉపాధిభేదము లనేకములుండినను ఉపాస్యమొకటే అయియున్నది, సత్యము. గ్రింథములు దివ్యతమముగనున్నవి.

శ్రీ శరగోపాచార్యులయ్యవార్లంగారు.

శ్రీకాశీ.

అనేకనారాయణస్మరణ.

శ్లో. ౧౦

శ్రీబ్రహ్మనంద సరస్వతీస్వామి.

బ్రహ్మశ్రీ అంకరాజు సుబ్బరాయశర్మగారికి—

ఆంధ్రీపత్రిక కార్యాలయము, చెన్నపురి.

మీరు వ్రాసిన రిజస్టరి పుత్రరమున్న అందుదహరించిన ప్రకారము రిజస్టరిచేసిపంపిన స్వప్నలభ్యాద్వైతబోధ గ్రంథమున్న పంచద్రావిడ శాఖాంతరభేదనిరాకరణ పత్రికయున్న అందినవి. ఆగ్రంథమునందు చాలాభాగము చదివెతిని. గ్రంథకర్త నిమిషకవి వెంకయ్యగారిని రమారమీ నలుబది సంవత్సరములుక్రిందట నేను చూచియు, వారి సుగుణసంపత్తిని గూర్చి వినియు ఆనందించినవాడనే. వారు బాల్యమునుండియు ఆంగ్లభాషాభ్యాసముచేసి లాఠికపద పులనలంకరించియుండియును, నియమముగ గురుముఖతః సంస్కృత విద్యనభ్యసించి తచ్ఛాస్త్రపాండిత్యము నందకయును, యీకాలపు వేదాంతులవలె కేవల శుభ్రపాండిత్యమునందే ఆధారపడక బహు కారణజన్యమైన స్వప్నముల నన్నిటిని జ్ఞప్తియంచుకొని వాటిని న్నిటిని అదైవ్యతపరముగా సమన్వయించుకొని చిత్తశాంతినొంది బ్రహ్మనందమగుడనై తిని అంతటితో దృష్టి నొందక “స్వయం తీర్థపరాన్ తారయతి” అను న్యాయమున ముముక్షుజాతగుణోపా

యముగ తమ అనుభవమును గ్రంథరూపముగ బ్రకటించినందులకు మిగుల నానందించి వారికనేక నారాయణస్మరణలను చేయుచు న్నాను. మఱియు నీసందర్భమున నాకు స్ఫురించిన విషయమును వ్రాయతలంచితిని. నా బాల్యమున భారతమందలి “ఒకటిగొని రెం టి నిశ్చలయుక్తిచేర్చి, మూటి నాల్గింటి కడువశ్యములుగజేసి, యేని టినిగెల్చి యారింటినెరిగి, యేడువిడిచి వర్తించువాడు వివేకధనుడు” అను పద్యమునుచదివి అందుల పలువిదార్థములను వినినపుడే మన భాషయందలి పదగంభీరమునకు ఆశ్చర్యమునొందితిని. తదు పరి సలయాదవరాఘవపాండవీయము మొదలగు గ్రంథములను చదివినపుడును, నొకనవయముననొకపండితుడనీచోకులగు బూతు మాటలకుఁగూడ వేదాంతార్థములను చెప్పినపుడు మనభాషామహిమను గుర్తెరిగితిని. తుదకు “తత్వమసి” మహావాక్యమునకు “అ తత్వమసి” అని ద్వైతులు అర్థము చేసి వాదించగా వినినపుడు పండితుల బుద్ధిసూక్ష్మమున కవకాశమిచ్చిన సంస్కృతభాషతో తుల్యమైనది మరొకటిలేదని భావించితిని. అట్టి భాషములతోనున్న నాకు స్వప్నముల నన్నిటిని వేదాంతపరముగ నమన్వయించుటతో ఆశ్చర్యముకలుగలేదు గాని వారిగ్రంథము ముముక్షులతో కొందరికి మార్గదర్శికాగలదని నమ్మెదను.

శ్రేయోభిలాషి,

శ్రీబ్రహ్మగండ సరస్వతీశామి.

శ్రీపంచగంగేశ్వరమఠం.

శ్రీవింశ మాధవఫట్టా, శ్రీకాశీ.

గంజాముజిల్లా బరంపురం వాస్తవ్యులు పెన్నను డిప్యూటీ కలెక్టరుగారైన బ్రహ్మశ్రీ మహారాజశ్రీ పాతాపగడ వెంకట రమణయ్యపంతులుగారు వ్రాసిపంపించిన యభిప్రాయము.

శ్రీ రామాయనము.

స్వప్నలబ్ధద్వైతబోధనుసరించిన విజ్ఞాపన.

శ్రీవారియందు పరమభక్తి విశ్వాసములుగలిగి మోక్షార్థము గల సర్వజనోపకారి అయిన యీ గ్రంథమును వ్రాసిన మ||రా||రా|| నిమిషకవి వెంకయ్యపంతులుగారి గ్రంథముయొక్క యొక ప్రతిని 1929 సం॥ర మాగష్టు నెలాఖరున నాకుఁబంపి నాయభిప్రాయమును కోరినారు. ఈజిల్లాలో వీరిని యెరిగినవారు బహుకొద్దినుండి యుండురు. వీరిపేరు గోదావరిజిల్లాలో చాలాప్రసిద్ధికెక్కియున్నది. ఈ గ్రంథము నేనుచదివి సమగ్రముగా నాలోచించగా నాయభిప్రాయము వ్యక్తపరచుట కీర్పరప్రేరేపణ కలిగినది. వీరు సహస్రనామజీవులు. మరిన్ని ఆత్మానుభవమును పొందినవారు. గాన నిట్టివారి యాజ్ఞను మన్నించిన నాకుశ్రేయస్కరమని నమ్మకము కలిగినది. ఇట్టి మహాగ్రంథము విషయమై స్వతంత్రించి యభిప్రాయమివ్వదగిన అనుభవజ్ఞానముగాని శాస్త్రపరిచయముగాని నాకులేకున్నను మహానీయులైన వీరి ఆజ్ఞను మన్నించుటే విధిగా దోచి యీపనికి పూనకొన్నాను. మహానీయులైన పెద్దిభట్ల సుబ్బారాయుడుగారి Foreword యుండగా నాయభిప్రాయము దివిటీముందర దీపమైనను నాశ్రేయస్సుకొరకే యాయభిప్రాయమును వ్రాయబూనితిని. ఈవెంకయ్యపంతులుగారి విషయమై, 1878 సంవత్సరములో నేను

రాజమహేంద్రవరము F.A. కు జదువుటకు వెళ్లి కాకినాడలో స్థిరముగా వసించియున్న నాతల్లివండుగిలను జూచుటకు కాకినాడకు పోతూ వచ్చుచుండుటచేత వీరియోగ్యతనుగురించి వినికి విశేషముగా నాకు గలుగుచుండెను. అప్పటప్పట వారి సందర్శనము కూడ నరుదుగా గలుగుచుండెను. అప్పట్లో అనగా 1882 సం॥రం మేనెల వరకు నేను గోదావరిజిల్లాలో నున్నాను. ఈకాలములో వీరు అతిపరిశుద్ధమైన అంతఃకరణతో వ్యవహరించువారనే ప్రశంసను వినేవాడను. అటుపైన నేనీజిల్లాకు వచ్చినప్పటికీ గూడ తరుచు వీరియోగ్యతను గురించి వినేవాడను. 1895-96 సంవత్సరములో నేను రసూలుకొండలో తహశీలుదారు పనిలో నుండు కాలములో నాకు బాల్యన్నేహితులున్ను, కాకినాడలో పాడ్డుక్వార్టరు డిప్యూటీకలక్టరుగానుండి శలవుమీద రసూలుకొండకు వచ్చిన J. T. Lever ధొరగారి ప్రశంసలో గూడ యీవెంకయ్యగారిని గురించి వారు బహు శ్లాఘనీయంగా మాట్లాడినారు. ఎంత గొప్ప అధికారి అయినను వారిదయకు అభిలషించకుండా మనుష్యమాత్మని అనుగ్రహముకుగాని ఆగ్రహముకుగాని లోబడకుండా కేవలము పరమేశ్వరుని యందు మాత్రమే గుఱియుంచి ధారాళముగా వ్యవహరించువారని Lever దొరవారు చెప్పినారు. వారివల్లనే గాక యింకా అనేకుల వల్లకూడా తరుచువంటిని. వీరు retire అయిన తరువాతకూడా 1910 సం॥రం లో నేను రాజమహేంద్రవరం Sub Collector ఛార్జీలో నుండినకాలములో వీరిస్వగ్రామముకు వెళ్లి వీరిదర్శనము చేసినాను. గాని వీరికి యీబ్రహ్మవిద్యావిషయమైన కృషి యున్నదని యీగ్రంథము 1929 శెష్టెంబరు నె॥లో నేను చదివేవరకు యె

రుగను. ఈగ్రంథము చదివించుటగా వీరికీకృష్టి మధ్యవయస్సు నుంచి యున్నట్టు స్పష్టపడుచున్నది. సామాన్యముగా లభ్యముకాని అసాధారణప్రజ్ఞ కలిగియున్నది. సామాన్యజనలకు దైవభక్తిలన్ని వేదాంతశాస్త్ర పరిచయమున్ను కొంచెముగానున్నను అందుకు ద్వీగుణము వారి డాంబికముచేతనుగాని, యితరులతో ప్రసంగము వల్లగాని మరియేకారణముచేతనుగాని (ముఖ్యముగా వారి బాహ్య చర్యలను సంభాషణను పురస్కరించుకునే) వెల్లడి కావడము జరుగు చుండుట మనము చూచుచున్నాము. ఇంత చిరకాలపరిచయము నాకున్నను వీరిలో యీ డాంబికము మొదలగునవి నాకు గోచరించ లేదు. కనుక వీరిగ్రంథము వ్రాయుటయు ప్రచురపరుచుటయు ని ర్వాహకమైన లోకోపకారబుద్ధి ఉదయించియే చేయుచున్నారని నాకునమ్మకము కలిగినది.

ఈగ్రంథములోని ప్రధమభాగమైన స్వప్నోపదేశములు మాత్రమే చదివి అపహాస్యముతో విరమించువారి కీపుస్తకముయొ క్క విలువ తెలియనేరదు. గ్రంథమంతా వినక్షణతో చదివిన, ముముక్షువులకు యేయడవులకు పోకనే, సస్యసించకనే, గృహస్థుడై యుండియు, లౌకికవ్యాపారములకు లేశమపి ప్రతిబంధము లేకుండా అపరోక్షానుభవముకు ప్రయత్నించి సాధించవచ్చు నని తోచును. గాని ఇందుకు కేవలము గ్రంథపరిశీలనే చాలదు. ధృఢమైనట్టిన్ని నిర్వాహకమైనట్టిన్ని భక్తివిశ్వాసములు సర్వాత్మనా యుండవలెను. అవిలేనిచో నెంతఉత్కృష్టవేదాంతశ్రవణచేసినను కావ్యనాటకాలం కారగ్రంథముల పఠనవల్ల నెట్టిప్రయోజనమో అంతేఫలము. అవి యున్న వాగలకీగ్రంథము పఠనవల్ల లాభమేమనగా తమచిత్తవృ

త్తులను పరిశోధించుకొని మలినవాసనలను దూరముచేసుకొనుచూ తాముకూడా ప్రయత్నించి స్థిరమైన అద్వైతానుభవమును పొంది ముక్తులమవుచుముగాక అన్యోరిక కలుగును..

స్వప్నములు స్వప్నములే కానివానిలో నిజమేమియున్నదని సందేహించుట షనిలేదు. యెవరికి తీవ్రమైన వె రాగ్యముకలిగి తదేకదృష్టి పుట్టునో వారికి స్వప్నమందుగాని, కింఛిత్కాలము నిద్రపట్టినరీతిగా స్పృహతప్పిన స్థితిలోగాని, యెవరో బోధపరచినట్టో యేదోగ్రంథములో తాముచూచినటులనో గోచరించుట లోకానుభవములో నున్నది. దాని సత్యత్వము అనన్తరకాలములో స్పష్టపడుచున్నది. కాని యిట్టి అనుభవము అందరికి కలుగనేరదు. పైన చెప్పిన తీవ్రవై రాగ్యాదులుండినపై ని యావన్మనోనైర్మల్యమో తావదధిక ఫలము లభించును. చిత్తశుద్ధిలేనటువంటిన్ని మలినవాసనలతో గూడినటువంటి అంతఃకరణకలవారలకు దై వభక్తియున్నను ఫలాపేక్షతో కూడియుండును, గనుక “ అంతవత్తుఫలం తేషాంతద్భవత్యల్పమేధసాం ” అను గీతావాక్యము వారికి వర్తించును. Theosophical theory లో కూడా శ్రీమద్భాగవతము ద్వాదశ స్కంధము ద్వితీయోధ్యాయములో జెప్పిన “ దేవాపిమరులు ” జ్ఞానాభ్యాసపరులకు సహకారులగుదురనగా, మనపురోహితులవలె స్థూలశరీరములో వారువచ్చి జాగ్రదావస్థలోనే మనకు హితబోధ చేస్తారనికాదు. పైన చెప్పబడినరీతిగానే స్వప్నావస్థమొదలు అవస్థలలోనే మనకు మహాపురుషుల సందర్శనమగును. ఇదియంతయు మాయాకల్పితముగాదా, మనోవికారముగాదా అంటే, బ్రహ్మసాక్షాత్కారమువరకు యవత్తుకూడా అనాశ్చర్యమే కేవల నిర్వి

కల్పసమాధ్యవస్తృతప్ప తక్కినది యావత్తు “మాయాతీతం” కానే కాదు. మాయను అతిక్రమించినవారికి కృతకృత్యతవేతగరువు అవసరములేదు. ఉపాసన అవసరములేదు. హృదయగ్రంథి విడనంత కాలము మాయలో పరిభ్రమణముతప్పదు. అయితే నిర్మలాంతఃకరణగలిగినవారు శుభవాసనలతో గూడియుందురు. గనుక అట్టివారికి గీతలయొక్క 8 వ అధ్యాయం 14 శ్లోకము, 10 అధ్యాయం 10 వ శ్లోకము వీటిలో జెప్పినప్రకారము ఈశ్వరుడు తోడ్పడి మోక్షముకు తోలివలలోపడేటట్లు కటాక్షించును. మాయావికారమైన అంతఃకరణముపట్టుకునే మాయను దాటవలెనుగాని మరియొక తోలివేలేదు. బృహదారణ్యకంలో “మనసైవానుదృష్టన్యం నేహనానాస్తి కించన” అని చెప్పబడియున్నది. అది పరిశుభ్రము చేసుకొన్నచో అన్నిత్రోవలు కనపడుతవి. అక్కడను యీవర్మచతుస్సెందుకు నుపయోగించదు, కనుక మనస్సును నిర్మలముచేసుకొనుట జ్ఞానమునకు అత్యవశ్యకమని, యీగ్రంథము చదువుటవల్ల పూర్తిగా స్పృహించకతప్పదు. మనస్సునుగురించిన యీగ్రంథములోని ఉపన్యాసమున్ను అక్కడక్కడ స్వప్నవివరణములలో వ్రాసిన మనోవృత్తులనుగురించిన అంశములున్ను ఆరురుత్సువులకు చాలా ఉపయోగించే భాగములుగ కనబడుచున్నవి. ఈగ్రంథములోని సంగతులు కొత్తవికాకపోయినను, స్వానుభవముగలవారివల్ల పదేపదే వినుట వల్ల మనస్సుకు బాగానాటునుగాన గ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. శాస్త్రజన్యజ్ఞాన మెంత అధికముగానున్నను పరోక్షజ్ఞానమే కనుక, అపరోక్షానుభవముయొక్క శతాంశకూడా సరికాదు. “వేదాంతవిజ్ఞానసుశ్చిత్తాగ్రా సన్యాసయోగాద్యతయః శుద్ధసత్త్వా తే

బ్రహ్మలోకేషు పరాంత కాలే పరామృతాః పరిముచ్యంతి సర్వే * అని శ్రుతి చెప్పుచున్నది. అట్టిమహాపురుషులకు కూడా సదోష్ణముక్తి కలుగక కొంతకాలమువరకు ప్రతిబంధకమున్నప్పుడు శుష్కతర్కమును, పురస్కరించుకొని, వేదాంతగ్రంథములను మాత్రము చదివి అనుభవములోనికి వానిసారమును తెచ్చుకోకుండా యున్న వారలను గూర్చి చెప్పనేల. “నతస్యప్రాణ ఉత్క్రాంతి అత్రైవ సమవతీయస్తే” అను శ్రుతి అపరోక్షానుభూతివల్ల నిస్సంశయమైన “అభయంప్రతిష్ఠ” “ఆనందంబ్రహ్మణోవిద్వాన్సవిభేది కుతశ్చనేతి” అని చెప్పినస్థితికి రాకున్నవారల కెట్లువర్తించును. ఇందుకు శ్రుతివాక్యమే ప్రమాణము. “భిద్యతేహృదయగ్రాన్ధి శ్చిద్యస్తే నర్వసంశయాః! క్షీయస్తే చాస్యకర్మాణి తస్మిన్దృష్టే పరావరే.” కనుక ముముక్షువు బ్రహ్మ సాక్షాత్కారముకొనుటకు సదా సర్వాత్మనా ప్రయత్నించవలెను. శాస్త్రమును చదివి మననముచేసి, దానిసారమును గ్రహించి ఆశాస్త్రమును వదిలి సమాధికి ప్రయత్నించవలెను. “తమేవధీరో విజాయ ప్రజ్ఞాంకుర్వీత బ్రాహ్మణాః! నానుభ్యాయాత్ బహూన్ వాచోవిగ్లావనం హి తత్” “కనుక యావజ్జీవము ప్రయత్నించగా యేజన్మలోనైనను పూర్వపుణ్యవశమువల్ల బ్రహ్మసాక్షాత్కారము కాగలదు. అట్టిప్రయత్నముకు ప్రేరేపణ యీగ్రంథము చదువుటవల్ల కలుగగలదు. చాలాసులభమై లితో వ్రాయబడినందున వేదాంతశ్రవణ మెంతకొంచెముచేసినను యీగ్రంథము అట్టివారికి చాలా ఉపకారియగును.

నేనీగ్రంథములోని ప్రతిభాగము శాస్త్రసమ్మతముగా నున్నదా లేదా అనేవిచారణకు పూనుకొనలేదు. మరిన్ని నేనంతపండి

తుడనుకాను. పండితుడనైనను, అట్టిస్తనశల్యపరిక్ష కావశ్యకమే కనపడదు. శాస్త్రపరిచయము కావలెనంటే అసలు శాస్త్రము చదువవలెను. ఇందులోని అంశములు తప్పుతోవను తొక్కినవాలంటే అట్టిదిలేదు. ఇట్టి అంశములో అట్టి పరిక్షయొక్క ప్రయోజనము కోడికరించుటకు బుద్ధిగలవారి కావశ్యకముగాని, యితరులకనావశ్యకము. ఈగ్రంథము లోకోపకారకమై యున్నదాలేదా అనేఅంశమే పరిశీలించతగిన అంశముగా నాకు తోచి, లోకోపకారకమని నాభిప్రాయము వ్యక్తపరచినాను.

ఈగ్రంథము చదివి కృతార్థుడనగుటకు అవకాశమిచ్చిన గ్రంథకర్తలైన ము॥రా॥రా॥ నిమిషకవి వెంకయ్యపంతులుగారి కనేక వందనములొనర్చుచున్నాను.

బరంపుర,

30-9-1929,

}

ఇట్లు,

పోతాప్రగడ వెంకటరమణయ్య.

శుక్లనామసంవత్సర భాద్రపదమాస బ ౬ మంగళవారం
ఆంధ్రీవ్రతీక.

గ్రంథ స్వీకారము
“స్వప్నాలబ్ధ అద్వైతబోధ”

మోక్షేకురు కాపురస్తులగు నిమిషకవి వెంకయ్యగారిచే ఆం
గ్లభాషలో రచింపబడిన పైగ్రంథమును, కృతజ్ఞతతో స్వీకరించి
తిమి. అద్వైతసిద్ధాంతమంతయు, వీరికి న్యష్నములో గుహత్తము
నిచే నెటులబోధింపబడెనో, యీగ్రంథము వివరించుచున్నది. న్యష్న
వృత్తాంతము పూర్తిగ ప్రచురింపబడెను. స్వప్నావస్థలో స్థూలశరీ
ము కదల మెదలకున్నను, సూక్ష్మశరీరము విశేషసంచలనము జూ
పుటచే, సూక్ష్మశరీరులద్వారా, గ్రంథకర్తగారి కిట్టి దివ్యజ్ఞాన మల
వడియందు ననుటకు సందియములేదు. వీరు వివరించిన స్వప్నముల
వృత్తాంతము, అద్భుతానుభవములను వెల్లడిచేయుటచే, పాఠకుల
కెంతయు అర్థవంతముగనుండగలదు. అద్వైతతత్వామృతమును చ
విగోలదలచువారికిది మిగల ఆనందదాయకముగ నుండగలదు. ఈ
గ్రంథము సర్వమతసహనము జూపుచు, ఎల్లమతములును ఏకసమ
మునే వెల్లడి జేయుచున్నటుల, స్పష్టపరచుచున్నది. గ్రంథము వల
యువారు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకా యందలి,
గ్రంథకర్తగారికి గాని, నిమిషకవి శ్రీరామమూర్తిగారికిగాని వ్రాసి
న బడయగలరు.

ఓం

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

11-వ స్వప్న వివరణలోఁ జెప్పఁబడిన పరా, పశ్యంతి, మధ్యమా, వైఖరీ వాక్కులలో 'పరా' వాక్కుయొక్క ఉచ్చారణను గూర్చియు, ధ్యానములో నాకు మధ్యమధ్య కలుగుచున్న విఘ్నములగూర్చియు కాశీబుద్ధతీతమందు శ్రీ వ్యాసాశ్రమాధిపతులైన శ్రీ శ్రీ శ్రీ మలయాళ స్వామివారికి నేనువ్రాసిన యుత్తరమును వారిప్రభుత్వరమును నీకింద వివరింపఁబడినవి.

మోడేకుర్రు

27—10—29.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ మలయాళస్వామివారికి—

మహాశయా ! వందనములు.

1929 సంవత్సరము అక్టోబరు నెల యదార్థభారతి సంపుట 243-244 పుటలలో పశ్యంతి, మధ్యమా, వైఖరీ(వాచిక)వాక్కులయొక్క వివరణ చదివి ఆనందించినాను. వాచకము పరశ్రోత్రములకు వినబడునట్లు వాక్కుతో పలుకునది. ఉపాంశువు యితరులకు వినరాకుండ కొండనాలుక సమీపమున పలుకునది. మానసికము కేవలమనస్సులో తైలధారవలె తట్టునది. సంశయరహితము.

సగా వాక్కుస్థానము నివరింపఁబడలేదు. నాయుభవమును బట్టి, ఏరకాలమునూచి యొకసంశయము బాధించుచున్నది. ఏనున

గా, నేను తొలుత వాచకముగ జపము ప్రారంభించితిని. కాలక్రమేణ వాచకఉచ్చారణ దానంతటనది ఉపాంశువై కొండనాలుకన మీపమునకు చేరినది. తరువాత హృదయములో ననగా మనస్సులో జేరినది. దరిమిలాను నాభిస్థానము చేరినది. పిమ్మట మూలాధార స్థానములోఁ జేరి స్థాయిపడినది.

ఇచట వాచకముకంటె యెక్కువస్పష్టముగ మంత్రోచ్చారణగాని యితరస్తోత్రాదులుగాని మనఃశోభితములకు పినబడుచున్నవి. ఇటుల వినఁబడుచుండగా ప్రత్యగాత్మస్వరూపియైన నామనస్సు శరీరావరణాలు, అనగా శరీరపరిణామము దాటి, సర్వవ్యాపియైనటుల దోచుటయేకాక స్థూలశరీరమున్నటుల మనస్సుకు గోచరముకాదు. ఆకాశమువలె సూక్ష్మమై అఖండపరిపూర్ణమై యుండును. ఇట్టి అనుభవము సత్యమా? శాస్త్రసమ్మతమా? లేక మనోవికారమా? యను సంశయము బాధించుచున్నది.

మరియు మూలాధారమందు పరావాక్కుపుట్టి, పశ్యంతి, మధ్యమా, వైఖరీవాక్కులుగ వికసించునని యోగకుండల్యుపనిషత్తు, మహాపనిషత్తులలో జెప్పఁబడినది. పరావాక్కు “శబ్ద బ్రహ్మ” మని యోగశిఖోపనిషత్తులోఁ జెప్పఁబడినది. పైనజెప్పినటుల ఆత్మ—మనస్సు సర్వవ్యాపియైనపుడు మూలాధారమందు ఓంకారముయొక్కగాని, మరి యేమంత్రముయొక్కగాని ఉచ్చారణ వలన ప్రయోజనమేమి? “నిశ్శబ్దో బ్రహ్మఉచ్యతే” అనువాక్యముతో నెట్లు అన్వయించును. ఈసంశయములు ప్రతిదినము ధ్యాన కాలమందు పీడించుచున్నవి. దయచేసి సత్యబోధచేయవేడెదను.

మఱియు ధ్యానకాలమందు మనస్సు మోఠాత్తుగ చలించి
లిప్తకాలము. అంధకారముగనుండుటయేగాక, సంధ్యావందనాదికర్మ
లు జరుపునపుడు అదివరకు యెంతచేసినది, ముందు యేమిచెయ్య
వలసినది మఱపువచ్చుచున్నది. ఒకప్పుడు నిద్రకూడ వచ్చుచున్నది.
ఇవి కడువృద్ధాప్య (84 సం॥రం) మువలన గలుగుచున్నవో, యిత
రకారణములవలన గలుగుచున్నవో తెలియకున్నవి. శరీరపాటవము
కొంత తగ్గుటచేత ఆసనస్థిరతకూడ తగ్గినది. ఈబాధ అనగా మన
స్సుమోఠాత్తుగ చలించుట నివారణకొరకు తగిన సలహా దయచేసి
వ్రాయించవేడెదను.

దివ్యచిత్తమునకు తేవలెను:

విధేయుడు,

ని॥ వెంకయ్య.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ స్వామివారి పృథ్వీత్తరము.

శ్రీ వ్యాసాశ్రమం,

2-11-1929.

ఓపరిశుద్ధమైన జ్ఞానస్వరూపులగు మహాశయా, తాముఅత్తే
కవిత్వాసముతో వ్రాసిన పుత్తరముచేరినది. బహుశున్న సంస్కార
ముచేతను సర్వేశ్వర కరుణచేతను తమకు గలిగిన అనుభవములన్ని
యు సత్యములు. సంశయింపవనిలేదు. బ్రహ్మాస్తి, అనుమహావా
క్యోపదేశమును నిదిధ్యాసనములో యికను కొంత బలపరచి అతిసూ
క్ష్మములైయుండు హృదయని గూఢవాసనలను రానీయక అవియ
న్నియు మిథ్యయని భావనచేసి అత్తేకబోధము ఒక్కటే సత్యమని
దృఢపరచిన చాలును. దృశ్యవ్యవహారము కొంచెమైననుండువరకు
హృదయములో అట్టిభావన పొడచూపుచుండును. (1) మూలాధా
రమునుండి సహస్రారమువరకు సుషుమ్నానాళముద్వారా అత్తేక
బోధముగా గలుగుచుండు స్వయంవేదితమగు శబ్దము పై చెప్పిన వా
చకాది శబ్దములకు సంబంధించినవికావు. అవి స్వబోధాపరమైన
ఆత్మశబ్దమగును. ఇట్టి అనన్ధకు కుండలీబోధమసియు సుషుమ్నా
దోళితమనియు బ్రహ్మవేత్తలు చెప్పెదరు. “అహమిహమిత్యంతః
స్ఫురంతం సదా,” నేనునేను అని మహాత్ములకు స్ఫురించుచుండును.
ఇదియే “బ్రహ్మాస్తి” యనియు, “శివోహ” మనియు, “సోహ”
మనియు వేర్వేరు భావములతో స్ఫురించుచుండును. ఇదియే యదా
ర్థమగు శ్రీవణమగును. దీనిని ఒక్కసారి వినినవారికి మరలమరపు
గలుగదు. తక్కిన వేదాంతగంధశ్రీవణమున్నియు నీటిపై వ్రాసిన

అక్షరముల వలె శ్రవణకాలములోనే మనస్సులో మాయమైపోవును. (2) ఆకాశమువలె ఆత్మకు వ్యాపకముగలిగే అవస్థ తురీయాతీతమనంబడును. దీనికి విదేహముక్తియనికూడ వచింతురు. పై చెప్పిన శబ్దబ్రహ్మము తురీయమనియు జీవన్ముక్తిదశయనియు బ్రహ్మవేత్తలు తలంతురు-స్వయముగా శబ్దబ్రహ్మము వినవచ్చినవారికి ఓంకారధ్యానము అవసరములేదు. వస్తుతః స్వరూపస్థితిలో సదాయుండినచాలును. అట్టివారికి ఇక యేదైన నిగూఢతత్వము వికసింపవలసియుండిన అదే స్వయముగా ప్రకాశించును. ఆత్మబోధమునందు శ్రీజగద్గురు శంకర భగవత్పదాచార్యులు యీలాగున తెలిపియున్నారు.

శ్లో॥ అహమాకాశవత్సర్వం బహిరంతర్గతోఽచ్యుతః |

సదాసర్వసమ స్థితో నిస్సంగో నిర్మలోఽచలః ||

హఠాత్తుగా మనస్సు ఒక్కొక్కసమయమున దృశ్యరూపమై పరిణమించును. నిదిధ్యాసనబలముచే నివృత్తిచేయవలెను. ఇదే ఉత్తమపక్షము. లేక దానిని దృశ్యముగా గావించి దృక్కైకతాను విలక్షణముగా యున్నానని తలంచుటయు ఒకవిధసాధనమగును. అమనస్కమందు మనస్సు కలదా లేదా అను ప్రశ్నకు సీతారామాంజనేయ సంచాదములో యీతత్వమునే తెలిపియున్నారు, ఐనను యిది కొంతప్రమాదము కలుగచేసే సాధనమేయగును. మందమతులకు పతితమునొందుటకు దీనియందు నిండుకారణము కలదు. (3) మనస్సు వ్యవహారకార్యములో పద్ధతి తప్పిపోవచ్చును. వాద్విశ్వపాటవముచే కొందరికిన్ని, దృక్కులో సదా రమించుఆత్మసంధానపరులకు గూడా ఒక్కొక్కపుడు దృశ్యవిస్మృతి గలుగను.

స్వబోధకు ఆవరణముగలుగక చూచినచాలును. అప్పుడు అదేసరి వడును. (4) ధ్యానమందు నిద్రావస్థ చాలామందికి కలుగుచుండును. ఇది యొక అవస్థాభేదము. ఇంకొక అవస్థలో అదియుండదు. శరీర ఉష్ణాధిక్యమే దానికి కారణము. దానిచే నేమియు బాధలేదు. ఆసనపాటవము యింక అవసరములేదు. వస్తుతత్వమందు సుస్థిరతకలుగుటయే అచలమైన బ్రహ్మసన మగును. దృఢమైన బ్రహ్మచర్యమున్న ఓషధులచే కాయశుద్ధియు లేనివారికి నిట్లుకలుగునని యోగజ్ఞులు తలంతురు. ఐనను ముక్తికి దీనితో నేలాటిసంబంధము లేదు. సాక్షాత్కరజ్ఞానమొక్కటియే చాలును. ఎక్కువైన గొప్ప సాధన చేయకనే తమకు దైనకృపచేగలిగిన అచుభవము చాలా మహత్తైనదని తలంచుచున్నాను. ఇక దేనియందు సంశయముండినను ధ్యానకాలమందు చింతనచేయవలెను. తరువాత సంశయముండదు. ఓంశివంశాంతమమృతమద్వైతం. లోకాస్మనుస్తాస్సుఖినోభవంతు. ఓం శాంతిశాంతిశాంతి. ఇట్లు తమ అత్యంతప్రేమస్వరూపులగు శ్రీస్వాములవారి అనుమతిప్రకారము—

ఆశ్రమసేవకుడు.

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః

తప్పొప్పుల పట్టికనుగూర్చి మనవి.

నేను మోజేకురులో నివసించి గ్రంథమును కాకినాడలో నచ్చువేయించుటవలన ప్రింటుతప్పలసంఖ్య అధికమైనది. నాన్నేహి తులైన మ"రా||రా|| కామర్షి వెంకటసుబ్బయ్యగారు వానిని బాగుగా పరిశీలించి యీతప్పొప్పులపట్టిక వ్రాసి, చా.నిని, అభిప్రాయములను నిండు కరుణశ్రద్ధలతో పరిశుద్ధముగ నచ్చువేయించుటయెకాక, పుస్తకములలో తప్పలను గూడ కొంతవరకు దిద్దించినందుకు మిక్కిలి యానందించుచున్నాఁడను. శ్రీపరమేశ్వరుండాదాయనకు సకల శ్రేయోభివృద్ధినొసంగుగాత.

ని|| వెంకయ్య.

1. మఱి, మఱుగు, వఱుగు, కొఱుకు, తఱుచు, తఱచు, వేఱు, అఱికట్టు, వెఱి. మాఱు, కొందఱు, అందఱు, నఱుకు, మొదలగు శబ్దములయందు సాధారణముగ ,రి' వాడుక లోనున్నను, "ఱ" కారముగనే యెంచవలెను.
2. నిష్ఠ, తిష్ఠ, వసిష్ఠ, శ్రేష్ఠ, అధిష్ఠాన అనుష్ఠాన మొదలగు శబ్దములయందు ,ర' కారమునకు బదులు ,ట' కారముగలచోట్ల ర కారముగనే చదువవలెను.
3. యథా, తథా, రథ, కథ, అర్థ, సమర్థ, స్థూల, స్థితి, పరమార్థ, అవస్థ, పదార్థ, సార్థన, స్థాన, గృహస్థ, మొదలగు శబ్దములయందు ,థ' కారముకు బదులు ,ధ' కారముగాని ,త' కారముగాని యున్నచోట్ల థ కారముగనే చదువవలెను.
4. " వాక్యసారముగ " అని యున్నచోట్ల " వాక్యానుసారముగ " యని చదువదగ్గును.

పుట పంక్తి

తప్పు

ఒప్పు.

విషయసూచిక.

2 11 చదువు

చతుష్టయ

5 10 విశ్లేష

విశ్లేష

Foreword ఉపోద్ఘాతము.

ii 1 శృతమైనది. జాగ్రత్తనందు

శృతమైనది. జాగ్రత్త
శయందు

iii 2 వ్యాపింపజేయు

వ్యాపింపజేయ

3 శిష్యము

సిద్ధము

13 జాగ్రత్త

జాగ్రత్తవస్థ

14 యవ్వన

యౌవన

15 సుఖప్రవా

సుఖప్రవా

iv 1 సంతోషము

సంతోషము

3 దిచ్చిన్న

దిచ్చిన్న

5 త్వాదితస్పటిక

త్వాదితస్పటిక

18 పువదేశ

యువదేశ

v 1 విధులకు

విధులకు

ప్రార్థన

14 లగుచేత

లగుటచేత

i

ii

10 జూచు

జూచుచు

విజ్ఞాపన.

4 12 బాహ్య

బాహ్య

5 18 నహం

నాహం

,, వేదే

వేదే

,, శృతి

శృతి

,, మనో

మనః

పుట	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
6	7	యనిచెప్పు పీఠిక.	యనిచెప్పి
1	3	కాశిజ	కాశిక
11	16	రంభాదపుర	రంభాద్యపుర
12	2	యోన్నమో స్వప్నోపదేశములు.	ఓంనమో
1	12	కోర్టులో	కోర్టులో
	13	నిరక్ష్య	నిర్లక్ష్య
2	3	పెదగడ్డము	పెద్దగడ్డము
7	10	జనార్థనః	జనార్దనః
9	5	స్వాస్థ్యము	స్వాస్థ్యము
11	8	యపన్యాస	యుపన్యాస
10	16	యద్వైత	యద్వైత
„	23	శోచస్త్వం	శోచస్త్వం
12	22	దైవజ్ఞాన	దైవజ్ఞాన
14	20	బాహుళ	బాహుళ
„		నావికః	నావికాః
16	6	దానిని	యామెను
17	13	మెళుకువ	మెలకువ
18	19	పెలుట	పెలుట
21	4	శత్రువు	శత్రువు
22	15	ఓవతల	రియవతల
24	6	వస్త్రము	వస్త్రము
	8	చార్యులని	చార్యులని
	9	చదవ	చదవ

పుట పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు.
24 13	ఛాయ	చాయ
22	శలవిచ్చి	సెలవిచ్చి
25 3	} మెళుకువ	మెలకువ
21		
26 9	యేత్తే	యత్తే
28 18	మాధాన	సమాధాన
30 18	యధోష్ణ	యధోష్ణ
31 15	తనజ్ఞాన	తనఅజ్ఞాన
22	సిది	సిద్ధి
23	జానమయ	జ్ఞానమయ
24	ర్థ్యతచే	ర్థ్యతచే
34 14	చకములు	చములు
35 4	సంగమము	సంగము
18	గాసంఖ్యా	గా ససంఖ్యా
19	సదానుగడుట	సదా యుండుట
41 5	సర్వజ్ఞ	సర్వజ్ఞ
12	అవిద్య	అవిద్య
14	మోంకార	మోంకార
15	ఓన్నమో	ఓన్నమో
18	వర్ష	వర్ష
21	ఓంకార	ఓంకార
42 23	బుద్ధి	బుద్ధి
43 2	నెన్నే	నేనే
14	ఆధిభౌతిక	ఆధిభౌతిక
44 17	దర్శనో	దర్శనో

పుట	పంక్తి.	తప్ప.	ఒప్పు.
44	21	యెయథా	యేయథా
46	23	శుద్ధాం	శుద్ధాం
43	15	జలమువిద్యను	జలము అవిద్యను
49	22	తారము	తారము
50	13	నర్వే	నర్వే
	14	నంపనా	పంపన్నా
	23	ప్రాపంచిక	ప్రాపంచక
51	19	నసంఖ్యములైన	నసంఖ్యములైన
52	16	సుఖదుఃఖ	సుఖదుఃఖ
53	18	సానము	స్థానము
	19	విజాన	విజ్ఞాన
54	5	చేయచు	చేయుచు
	10	జన్మయందు	జన్మమందు
	14	పూర్వకర్మ	పూర్వకర్మ
55	19	విశేషించి	విశేషించి
57	5	బోధించు	బోధించు
	15	దాబ్దా	దాబ్దా
58	7	స్తమోగుణ	స్తమోగుణ
	11	అపిద్యో	అపిద్యో
	16	భగవద్గీతల	భగవద్గీతల
	18	కొనవలయు	కొనవలయు
59	6	రజ్జువుకు	రజ్జువుకు
	7	మగుట	మగుట
	12	శూన్యతాం	శూన్యతాం
	20	మునునొంది	మునుండి

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఓప్పు.
60	4	రూపో	రూప
	14	సాదృశ్య	సాదృశ్య
	21	అదివిశే	అదివిశే
	22	రవు	రజువు
61	10	అజ్ఞాన	అజ్ఞాన
	12	యజ్ఞాన	అజ్ఞాన
62	11	అవ	అవియ
	15	నృప్రాంత	నృప్రాంత
63	3	శమర	శమర
	13	రజ్జానహిత	రజ్జానహిత
64	15	బుద్ధ్యాది	బుద్ధ్యాది
	20	అస్తి	అస్తి
65	1	అస్తిభాతి ప్రియాయని) నారో	అస్తిభాతిప్రియమ్మని)
	22	ణా హృతం	ణాహృతం [యారో
66	11	పదకారికా	పదకారికా
	"	ప్రపంచము	ప్రపంచము
	19	తస్తు	తస్తు
	21	తస్తు	తస్తు
67	3	భంకై	భంకై
	5	అ 22	అ 21
	11	విద్యన	విద్యన
68	3	బుట్టున	బుట్టువు
	5	తముల	తములను
69	6	లతీతీపి	లతీపి
	12	సర్వజ్ఞాన	సర్వజ్ఞాన

పుట పం॒	తప్పు	ఒప్పు.
69 13	చేతనః	చేతనః
70 9	తస్థుల	తస్థుల
71 14	మస్తేయం	మాస్తేయం
16	బాహ్యంధ్యతర	బాహ్యభ్యంతర
72 7	పాత	పాప
73 12	మానస	మానసిక
15	బిగ్గరి	బిగ్గర
21	లినికి	లినికి
74 4	లిసినామ	లిసినామ
9	ముత్సనః	ముత్సన్నః
10	పశ్యంత్యా	పశ్యంత్యా
13	కృమాతే	కృమాత్
23	శ్లోత	శ్లోత్త
75 12	చెలించదు	చలించదు
15	విరాట్పీఠా	విరాట్పీఠా
22	దగినదియు	దగినదనియు
76 11	చకమలు	చములు
78 6	ద్వందము	ద్వంద్వము
79 5	సౌహృద్ధ	సౌహృద్ధ
11	చుండును	చుండుట
21	గురువాజ్ఞ	గుర్వాజ్ఞ
80 21	ప్రీతిధో	ప్రీతిధో
81 1	మయావేశ	మయావేశ
4	శక్యప	శక్యప
7	బ్రహ్మేన	బ్రహ్మేన

పుట. పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
81 17	నచ్చితా	నచ్చిదా
82 1	విశాచ	విశాచా
2	స్తతావరం	స్తతావరం
10	నేకాకారేణ	నేకాకారాజగదాకా
15	గాలము	కాలము [రేణ
85 5	నగాలమందు	నకాలమందు
87 19	నచాస్త్రినః	నచాస్త్రినః
88 12	సూదుగ్రలు	శూదుగ్రలు
89 5	శేఖ	శాఖ
90 19	సూక్ష్మోప	సూచికోప
91 5	దృఢాభాసము	దృఢాభ్యాసము
92 15	కలుగ	కలుగ
93 7	ర్గతుం	ర్గంతుం
9	సర్వవిఘ్న	సర్వవిఘ్న
96 11	ప్రకృతి	ప్రకృతి
100 16	సంగమే	సంగమో
102 10	ములిగి	మనిగి
12	ముచగి	మునిగి
15	దాసీనుడై	దాసీనుడనై
103 3	కేవలముంచి	కేవలముంచి
104 14	విజాన	విజ్ఞాన
18	నాస్మజ్ఞాని	అస్మిజ్ఞాని
106 1	జన్మలలో	జన్మములలో
107 17	నశించి	నశించి
108 3	నిష్క్రియః	నిష్క్రియః

పుట	పంక్తి.	తప్పు.	ఒప్పు.
109	3	పధార్థ	పదార్థ
110	3	ప్రపంచకము	ప్రపంచము
111	9	భార్య	భార్యా
	10	ఇల్లు	ఇల్లు
112	11	దీనికి	వీనికి
113	6	శృతి	శ్రుతి
114	8	మైశరీరి	మైనశరీరి
	13	సూక్ష్మ	సూక్ష్మ
116	1	ధారోత్స	ధారాత్స
	20	కలగ	కలుగ
	23	గలిగి	గలిగి
117	16	పూర్వము	పూర్వము
	19	శత్రు	శత్రు
	21	చెట్టు	చెట్టు
118	21	నవశ్య	నవశ్య
120	2	నత్వము	నము
	"	కత్వము	కము
	13	జడ్డి	జడ్డి
	20	"	"
121	23	కలిసి	కలిసి
123	7	కారణము	కారము
	14	ఇట్టి	ఇట్టి
124	9	నన్నదమ్ములు	అన్నతమ్ములు
125	13	దేరివతల	దేరియవతల
	18	నశించి	నశించి

పుట. పంక్తి. తప్పు.

ఒప్పు.

126	9	పై నిద్రరి	పై యిద్రతి
	14	నాస్తి	నాస్తి
	15	యస్మాంతి	యతశ్శాంతి
	„	రశాంతస్య	రశాంతస్య
	23	బ్రహ్మని	బ్రహ్మని
127	22	హ్యశు	హ్యశు
128	11	సాదముద్ద	సాదపుముద్ద
	23	నొకగుక్క	నొకగుక్క
129	22	నుంచి	నుండి
130	8	యున్నగా	యున్నకా
	23	ధ్యాయేతత్వం	ధ్యాయేత్తత్వం
131	1	ధాన్యనింప	నుధాన్యనింప
132	1	బద్ధ్యతే	బద్ధ్యతే
	5	బుధ్య	బుధ్య
133	11	న్యాయాత్మిక	న్యాయాత్మిక
134	11	సవిసర	సవిసర
	21	కాశించు	కాశించు
135	21	నసందేహ	నసందేహ
	22	నకలన్	నకలన్
136	3	జ్ఞగన్నాస్తి సర్వమాత్మ	జ్ఞగన్నాస్తి ఆత్మనోన్య త్సుఖంచన, ఆత్మనో న్యాగతిర్నాస్తి సర్వ మాత్మ
	10	పత్తి	పత్తి
	13	పంచకము	పంచము

పుట పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు.
	16	లైక్యమన
	21	త్మలైక్య
137	1	తైజగ
	12	నిశ్చయ
	14	వశ్యేత్సరం
	14	అహంమేవ
	15	క్షీరేఘృతుప్యతే
	16	కారయాప
	17	నాగ్ని
	19	హేతుర్మ
	21	నిర్మమే
138	2	స్య ఉత్యతే
139	11	ముత్సృజ్య
139	18	కొది
141	9	బజిన
	11	బాత్మల
	,,	కొంటి
	21	మాదుడు
142	11	సాయుజ్య
	20	మాయ
143	6	మాయ
	7	మార్థదశ
	18	ఆత్మాకాశ
144	7	చార్మలువా
145	16	గీ 9 అ 5 శ్లో
		గీ 9 అ 25 శ్లో

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఓప్పు.
147	17	స్తూలా	స్తూలా
	21	నుంచి	నుండి
149	22	వస్తయందు	వస్తయందు
152	8	వాక్యము	వాకము
	9	తస్మిన్సర్వం	తస్మిన్ సర్వం
153	14	ద్వికృతిః	ర్వికృతిః
154	3	విరాడైః	విరాడైః
	12	సమస్త	సమస్త
155	2	పరాకృతి	పరావృకృతి
	6	అప్రమేయ	అప్రమేయ
	13	మాదతై	మాదతై
	16	చారితరాత్మా	చాంతరాత్మా
	18	మహానా	మహీనా
	20	వాక్యము	వాకము
156	2	సృష్టి	సృష్టి
157	16	సర్వవ్యా	సర్వవ్యా
158	13	అజాన	అజాన
	14	వస్త్రో	వస్త్రో
	21	కాలము	కాలము
159	6	అభాన	అభాన
	8	శేషించు	శేషించు
	15	కాను	కాను
	23	తైత్తిరీయోప	తైత్తిరీయోప
	„	అనువాకము	అనువాకము
	24	ఖత్విమా	ఖల్విమా

పుట సంక్తి	తప్పు	బిప్పు.
161 8	నకు	నునకు
13	మహాతత్వ	మహత్తత్వ
17	దాన	దాన
21	బుద్ధి	బుద్ధి
22	పురుషపరః	పురుషపరః
162 9	వృక్షమాను	వృక్షముయొక్కమాను
163 21	సమబుద్ధి	సమబుద్ధి
164 4	నిర్మాణ	నిర్మాణ
167 6	జానికి	జానికి
23	సవిష్మతే	సవిష్మతే
168 17	ముపాసితే	ముపాసితే
169 15	యేశాఖ	మేశాఖ
„	యేపని	నేపని
21	వర్తియే	వర్తియే
171 20	జాన	జాన
22	ద్వైత	ద్వైత
172 2	మెళుకు	మెలకువ
173 23	గూర్చుని	గూర్చుండి
175 12	త్మన్వేష	త్మన్వేష

మరిన్ని, అవిద్యా కామకర్మవశమున, శబలజీవుడు చిదా
భాసుడువను నామములు బడసిన నేను—జీవాత్మ సతతము సర్వ
వ్యక్తిరహిత స్వస్వరూపాను సంధానమువలన, జీవభావము విడిచి,
పరమాకాశయం దనిర్వచనీయ తేజోమాన, సత్యానందానందం
తాత్పర్యము పరిపూర్ణ పరమాత్మైక్యమును పొందుగాత, చు

తన ఆత్మను తాను ఉద్ధరించుకొని, అనగా తనకు తాను మనోబలి
మి—సుస్థిరతను కలుగజేసుకొని “ నిశ్శబ్దో బ్రహ్మఉచ్యతే ”
యను వాక్యానుసారముగ సర్వచింతారహితుడై, నిర్వికల్పనమాని
లో షరమశాన్తి నొందవలెననుట యీగ్రంథముయొక్క ముఖ్య
తాత్పర్యమని గ్రహించవలయును.

పుట. పంక్తి.

తప్పు.

ఒప్పు.

176	11	తత్త్వాహం	తత్వాహం
177	1	గచ్ఛతి	గచ్ఛతి
	5	రుద్రు	రుద్రు
	9	ధపథస్థితః	ధపథస్థితః
178	3	ధ్యాతు	ధ్యాతు
179	16	బ్రహ్మే	బ్రహ్మే
	18	నశించి	నశించి
180	4	విరాట్	విరాట్
	10	సిఖో	శిఖో
181	22	తత్త్వాహం	తత్వాహం
182	2	మానసా	మానసీ
183	18	ఘనకాదు	ఘనకాదు
184	3	యత్కించె	యత్కించ
	14	బుద్ధీ	బుద్ధి
	20	ప్రాప్తి	ప్రాప్తి
185	7	బుద్ధ్యాకేవలై	బుద్ధ్యాకేవలై
	10	రయేన్	రయన్
	20	ఆముముక్షుల	ఆరుముక్షువుల
187	2	షివసోపి	షివసోపి

పుట పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు.
183 1	ద్వేష్యస్థి	ద్వేష్యస్థి
9	దలు	దలు
190 4	తగర్తు	తగర్తు
23	సాహార్ద	సాహార్ద

2 వ. భాగము.

1 1	దాయనీ	దాయనీ
2 3	పునాత్మ	పునాత్మ
8	శుద్ధ్యతి	శుద్ధ్యతి
4 9	ధర్మరువిధ	ధర్మవిరుద
12	త్వత్వము	త్వత్వము
5 5	నొక	యొక
6 4	తాత్పర్య	తాత్పర్య
8 11	యెత్నించి	యెత్నించి
12 2	శ్రీమక	శ్రీమక
3	వసిష్ఠ	వసిష్ఠ
13	నిరత	నిరత
20	వాక్సిద్ధికారకు	వాక్సిద్ధికారకు

12. వ పేజీలోని Foot note 11-వ పేజీకింద నుండవలెను.

13 2	మముల	మముల
22	భిందు	భిందు
14 17	మహాత్ముల	మహాత్ముల
15 13	నల్పుల	నల్పుల
27 2	యయవర	యవర
18 3	గృచి	గృచి

పుట	పంక్తి.	తప్పు.	బప్పు.
21	12	దుష్ప్రత	దుష్కృత
22	11	సాయుద్య	సాయుజ్య
23	3	బడనేని	బడేనేని
	6	కపటి	కపట
	11	పూజిలు	పూజలు
	14	వేదాధ్యయ	వేదాధ్యయ
25	3	కంచ	కంచె
26	13	లగుచుండి	లగుచుండి
	19	విధ్య	విద్య
31	2	స్వేచ్ఛ	స్వేచ్ఛ
	15	సాఖ	శాఖ
32	10	నాస్మ	ఆత్మ
33	21	విదాయక	విదాయక
34	17	సౌహార్ద	సౌహార్ద
35	13	నాను	నాన
37	6	మరితర	మరియుతర
38	1	స్మరణ	స్మరణ
	7	యస్త్ర	యస్త
	19	మొరవిడు	మొరలిడు
39	1	ప్రార్థితుడవై	ప్రార్థితుడవై
	8	కుడగుట	కుడవగుట
39	11	సుఖదుఃఖ	సుఖదుఃఖ
	,,	విషాదులు	విషాదములు
	17	ప్రమిదే	ప్రమిదయే
40	12	ధనాధికార	ధనాధికార

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు.
40	18	నదియ	యదియ
	19	కర్త	కర్త
41	8	వక్షబట్టి	వక్షతబట్టి
43	17	శీగ్ర	శీఘ్ర
	13	ర్ణముదత్యతే	ర్ణముదచ్యతే
44	12	సద్గోష్ఠి	సద్గోష్ఠి
45	2	పాలనీర	క్షీరనీర
	10	వసిష్ఠ	వసిష్ఠ
46	1	వెరి	వెటి
47	1	శత్రు	శఘ్ర
	2	శీర	శైర్

ఓం

శ్రీ గురుభ్యోనమః.

శ్రీ గణేశాయనమః.

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం ।
ప్రసన్నవదనంధ్యాయే తస్యవిఘ్నోపశాంతయే॥

సోదర సోదరీమణులకు విజ్ఞాపన:

నేనీగ్రంథమును, గ్రంథకర్తయను పేరుఁ బడయుటకుగాని
ధనార్జన బుద్ధికోగాని వ్రాయలేదు.

పీఠికలో వివరించినటుల బ్రహ్మశ్రీ మొసలకంటి రామా
రావుగారు శ్రీపరమేశ్వరాజ్ఞనుబట్టి మహాభారతములోని పద్యముల
నుపదేశించినపిఁప, సచిరకాలములోఁ బ్రత్యేకముగ స్వస్నోపదేశ
శము ప్రారంభమయినది. అయినను స్వప్నములు సత్యములు కాన
నెడు లోకవాడుకనుబట్టి, వానిసత్యతనుగూర్చి కొందఱు పండితులగు
పెద్దలనడుగ నెవరును దగినసమాధానముఁ జెప్పలేదు. కొందఱు
పరిహాసముచేసినారు. మఱికొందఱు స్వప్నములనుసమ్మదగదని నిర
సించినారు. కాని దయామయుడగుఁ బరమేశ్వరానుగ్రహముచేత
నవి, శ్రీ మహావిష్ణువుయొక్క సగుణబ్రహ్మవతారమగు రామతారక
మంత్రముతోఁ బ్రారంభింపబడి సోపానకృమముగ నుచితకాలముగా
యందు శాస్త్రవిరుద్ధము లేకుండ నిర్గుణ బ్రహ్మోపదేశమువలన జీవ

బ్రహ్మైక్య బోధకములయిన మహావాక్యములతో గూడ సుమారు నలువది సంవత్సరములలో నుపదేశింపఁబడినవి. ప్రతియుపదేశము వలన మనస్థితికిఁ గొంతమార్పు కలుగుటచేత వీనియందుఁగ్రమముగ సత్యత్వప్రమాణత్వబుద్ధివృద్ధినొంది, తుదికు సంపూర్ణసమ్మతము కలిగినది. ముక్తి హేతువులగునట్టి స్వప్నోపదేశములొక మనుజునకు మనఃపరిపక్వముఁబట్టి సక్రమముగనుపదేశింపఁబడిన మఱియొకద్రవ్యాంతమును వినియుండలేనని, యేగ్రంథములోను జదివియుండలేదని కొందఱుపండితులగు పెద్దలు చెప్పుటచేత, నిట్టినిదర్శనము గ్రంథస్థమై యుండుట సర్వజనోపకారమగుననియు, ముండిట్టి యుపదేశములు గలవారికి మొదట నాకుఁగలిగిన సంశయములుండవనియు దలఁచి, గ్రంథరచనకుఁ దగినపాండిత్యము లేకపోయినను, “యత్తేక్తితథా తవచ” యను 25 వ స్వప్న సాముగ 1921 సం॥ర॥న దెలుగుభాషలో నాత్మసుభవమను గ్రంథమువ్రాసి యచ్చొత్తించి ప్రచురపఱచినాను. దీనిని అద్వైతశాస్త్ర పూర్వపండితులు ననుభవశాలుగునగు బ్రహ్మశ్రీ కే. యస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారు సబ్జడ్జికారుచదివి, (They throw a deep and rare insight into our grand and bold Adwaita philosophy) “అతిగంభీరమైన మన యద్వైత వేదాంతశాస్త్రమునకు నీస్వప్నోపదేశములు మిక్కిలి యరుదైనట్టియు నాంతర్యమయినట్టియు బోధనలను, జేయుచున్నవని” యభిప్రాయమిచ్చిరి. మఱి కొందఱు పండితులుకూడ నిట్టియభిప్రాయమునే వాక్యబాహుళ్యముతో వ్యాసియున్నారు. *

మఱియు నెల్లూరుజిల్లా గూడూరు బోర్డు హైస్కూలు సంస్కృతపండితులగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమాన్ కాండ్ూర్ కృష్ణమా

చార్యులుగారు “ఆత్మానుభవమును” జదివి స్వప్న సత్యతమగూర్చి బృహదారణ్య కోపనిషత్తు బ్రహ్మసూత్రములలోనున్న ఛిన్నాభిప్రాయముల సంతృప్తముగఁ గొంతశాస్త్రచర్చచేసి తుదకు నీక్రింద వ్రాసిన యభిప్రాయము నిచ్చియుండిరి. “తాము నలువదిసంవత్సరముల యనుభవములో మంత్రప్రదానములు శ్లోకప్రదానములు తాకిక వైదిక ఫలసూచకములునగు స్వప్నములెన్నియోకాంచి, ప్రత్యక్షఫలములఁ బొందినటుల సాగ్రంథము తెలుపుచున్నది. పై వివాదాంశములఁ బరమపురుషుఁడు తమవంటి విలక్షణజీవాత్మల నభిప్రాయించి తీర్చవలసియుండును గాన, నీపరమరహస్యమును స్వప్న సత్యతాస్పృహంతమును , దైవమానుషరూపేణ’ యనునట్లు తమచే వెల్లడిచేయించి సర్వజనోపయోగ మొనర్చుచున్నాడని తోచుచున్నది. ఈగ్రంథము సర్వశక్తికృపచే సదావిజయమునొందుఁగాత” యనివ్రాసిరి—

మఱియు ఆ 1928 వ సంవత్సరములో “స్వప్నలబ్ధాద్వైతబోధ” యనెడు నింగ్లీషుగ్రంథమువ్రాసి యచ్చొత్తించి ప్రచురించినాను. పైనఁజెప్పిన బ్రహ్మశ్రీ కే. యస్. రామస్వామిశాస్త్రిగారును, విద్యాభూషణ వేదాంతరత్న శ్రీమాన్ ఆర్. కొండవల్లి గోవిందాచార్యస్వామి, C. E. M. R. A. S. గారును, పెన్షన్ డ్ డిప్రొక్టుజెడ్డిగారగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలాల వెంకటశ్రీవాపధానులుగారు మఱికొందఱు మహాసీయులు చక్కఁగఁబరిశీలించి మంచియభిప్రాయములను వ్రాసినారు.

మొదటఁబ్రచురించిన యాత్మానుభవముయొక్క తెలుగు

ప్రతులు సరిపోయినందున “స్వప్నలభ్యాద్వైతబోధ” యనుపేరున నీగ్రంథము వ్రాసినాడను.

ఈయుపదేశములలో నేదియు మనుజుని నిత్యకృత్యములకు వ్యాపారములకు సభ్యంతరముగల్గునట్టి సద్గతులను జెప్పియుండలేదు. “తానుచేయుచున్నాను.” “చేయించుచున్నాను” నను సంతః కరణయొక్క స్వాభిమానవృత్తులను విడిచి, సర్వకర్తుత్వము భోక్తృత్వము శ్రీచరమేశ్వరునివేయని, తాను శ్రీచరమేశ్వరునికంటె వేఱు కాదని, సదాస్వానుభవపూర్వకముగ, బరమేశ్వర తానాత్మ్యబుద్ధి గలిగియుండుమని బోధించును. ఇట్టిస్వానుభవముతోఁగూడిన తాదాత్మ్యబుద్ధివలన, సృష్టిలో భ్రాంతివశమున వేఱుగాఁ గనిపించు పదార్థములలో నిమిదియున్న జీవచైతన్యము-ప్రత్యేకాత్మ-అత్యర్థానుబంధాత్మకముందున్న బ్రహ్మము నొకటియే యనఁగాఁదా నేకానీ యన్యముకాదని సంశయరహితముగ మనస్సులో స్థిరపడును. ఇదియే స్వానుభవము. ఇట్టిస్వానుభవమునే వేదములు, సుపనిషత్తులు, భగవద్గీతలు, నితర వేదాంతగ్రంథములు బోధఁజేయుచున్నవి. ఇదియే పూర్ణాద్వైతబోధ. “ద్వైతముద్దలు తిననద్దు అద్వైతామృతము త్రాగవలసినద” ని అటవ స్వప్నములలో శ్రీగురువు బోధించినది యిదియేయని తలఁచెదను.

ఇంతేకాక “అహంబ్రహ్మస్మి” యను మహావాక్యోపదేశకాలమున నాయుంటిలో మఱియొకగదిలో నతియుత్సాహముతోఁ జేయబడుచున్న యమ్మవారిపూజ ప్రదర్శనమువలన లోకిముగ్ధుని నాచరణలోనున్న నితరమతములుగూడ సత్యములని తెలియఁజేయును.

గాన నీస్వప్నోపదేశములు బోధించు న్నద్వైతమునకు నితరమతములకు శాఖలకుఁ బరస్పరవిరోధ మెంతమాత్రములేదు.

ప్రతిస్వప్నమునకు నేను గ్రహించినయర్థమునఁ దెలుపుచు వివరణవ్రాసి, యందున కుపనిషత్తులనుండి కొన్ని వాక్యములను, భగవద్గీత శ్లోకములసంఖ్యను, బ్రహ్మాణములుగ వ్రాసియున్నాను.

తెలుఁగుగాని ఇంగ్లీషుగాని నేనుబాగుగాఁ జదువుకొన్నవాఁడనుగానందున స్వప్నోపదేశములకుఁ బూర్వముగాని, పరమందుగాని మతసంబంధమగు గొప్పగ్రంథములేమియుఁ జదువలేదు. అందువలన నీగ్రంథములో విశేషముగఁ దప్పులుండవచ్చును. పండితులగు చదువరులు దయాపూర్వకముగ వానినినాకుఁ దెలియఁ జేయుటకుఁ బ్రార్థించెదను.

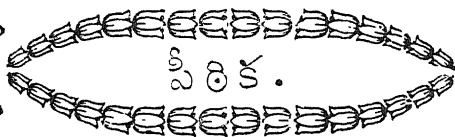
గొప్పపండితులు మహాయోగులు వేదాంతబోధనుగూర్చి వ్రాసినగ్రంథము లనంతమైయుండ, నీవు వ్రాసిన యీగ్రంథము నెవరుచదివెదరని కొందఱు ప్రశ్నఁజేసిరి. నేను పండితుఁడనుగాను, యోగియుఁగాను. అయినను నిట్టిబోధ కలిగెడువారికి మొదటనాకుఁ గలిగిన సందేహ నివారణకొఱకు వ్రాసినాను.. గాని దైవజ్ఞానసంపన్నుఁడనను నభిప్రాయముతోఁగాదు.

మఱియు, “నహంమన్యే సువేచేతి” (శ్రుతి) “నతత్ర” చతుర్థచ్ఛతి నదాగ్గచ్ఛతినో మనోన విదోగ విజానీమః.” (కేనోపనిషత్తు) వాక్యములు చెప్పినటుల అవాఙ్మోహన గోచరమైన బ్రహ్మనుగూర్చి యెవరు పూర్వముగవ్రాయగలరు ? గీతల 10 అములో శ్రీకృష్ణప్రార్థన, తనమహాశక్తిముల కంతములేద

మైన కొన్నిటిని మాత్రమే యర్హునకుఁ జెప్పియున్నారు. శ్రీ) మద్యాగవతమునుఁ దెలిసిరిచిన మహానీయుఁడు బమ్మెర పోతనామాత్యుఁడు గ్రంథప్రారంభములో “భాగవతము దెలిసివలుకుట చిత్రంబు శూలికయినఁ దమ్మిచూలికయిన, విబుధజనులవలన విన్నంతఁ గన్నంతఁ దెలియవచ్చినంతఁ దేటఁ జతుః” నని, “పలికెడిన భాగవతమంట, పలికించెడివాఁడు రామభద్రుఁడంట, నేఁబలికినభవహరచుకునంట, పలికెన పేటాఁడు గాథ వలుకఁగ నేలా, యని చెప్పి” గ్రంథము రచించినారు. అటులనే “యత్తైశక్తి తథాతనచ” యను 25 న స్వప్నవాక్యసారముగఁ బరబ్రహ్మ స్వరూపుఁడయిన శ్రీ) గురుకృష్ణముచే గ్రంథము పూర్తిచేసినాడను.

మొదట వ్రాసిన తెలుఁగుగ్రంథములోకంటె దీనిలోఁ గొన్ని స్వప్నముల వివరణలు చాలవిపులముగఁ న్రాయఁబడినవి. ఇంతియగాక నిత్యాభ్యాసముకొఱ కప్పడప్పుడు పదేశింపఁబడిన, యేడు మంత్రములయొక్క సముదాయ తాత్పర్యముఁగూడ చివర వ్రాయఁబడినది. మొదటి తెలుఁగుగ్రంథము 500 ప్రతులు, ఇంగ్లీషుగ్రంథము 300 ప్రతులు అద్వైతజ్ఞాన ప్రచారణనిమిత్తము నాకుఁ దెలిసినంతవఱకు మహానీయులకుఁ బంపినాను.

పీఠిక .

ఓం
శ్రీ) గురుభ్యోనమః
శ్రీ) గణేశాయనమః

నావంశము - జన్మస్థానము.

నేను నిమిషకవి వెంకయ్యయనెడు వ్యవహారిక నామముగల ఆఱువేల నియోగిశాఖ బ్రాహ్మణుడను. హరితన గోత్రికుడను. పుణ్యనదియగు గోదావరినదియొక్క శాఖయైన కాళిజతీరమందున్న మోడేకుర్రు గ్రామనివాసుడను. నాపూర్వు లెపుడెక్కడనుండీ గ్రామమునకు వచ్చినది తెలియదు. చిరకాలమునుండి వారీగ్రామ మిరాసిదార్లుగ నుండుటవలనఁ బ్రాచీనులని యెంచవచ్చును. నాపితామహుఁడు నిమిషకవి చలమన్నగారు. తండ్రి వెంకన్నగారు. తల్లి లక్ష్మీదేవమ్మగారు. నేను వీరిరువురకు ద్వితీయ పుత్రుడను. 1846 సంవత్సర మాగష్టునెలలో ననఁగాఁ బరాభవనామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ చవితి బుధవారమున జన్మించినాను. బాలపాపచిన్ని (convulsions) మొదలగు కాయలాలవలన బాల్యావస్థ బహు నికృష్టముగ నుండెను.

ప్రపంచజ్ఞానము తెలియఁదగిన వయస్సురాఁగా, నెల్లప్పుడు పనిఁ జేయుటయందును బెద్దలవలనఁ బరాణములలోని కథలవినుటయందు విశేషసక్తియుండెడిది. ఆ కాలములో నిప్పటివలె ప్రభుత్వ

మునారేర్పటచిన పాఠశాలలులేవు. మోడేసుర్రు మిక్కిలి చిన్న గ్రామమవుటచే విశేషవిద్యాప్రాచుర్యముగాని పండితులుగాని లేరు. నాతండ్రిగారుకూడ గొప్పపండితులుకారు. గొప్పజవిత. నిండు దైవభక్తి, అద్వైతశాస్త్ర పరిజ్ఞానముగలవారు. అందువలన నేను స్వభాషయగు తెలుగులోఁగాని మఱియేభాషలోఁగాని విశేషముగఁ జదివినవాడనుగాను. నాతండ్రిగారు పాలగుమ్మి వెంకప్పగారిని యుపాధ్యాయునిగ నేర్పఱచి తెలుగుఁజెప్పించినారు. ఈభాషలో నాకుఁగలిగిన స్వల్పజ్ఞాన మాయనవలనఁ గలిగినది.

నాబాల్యనస్థయందు సంభవించిన కొన్ని చిక్కులును, శ్రీపరమేశ్వరానుగ్రహముచేసవి నివారణమయినవిధము నిచటవ్రాసెదను.

నాబాల్యములో నప్పుడప్పుడు దైవమునుగూర్చి స్వప్నములు గలుగుచుండెడివి. రమారమి పండ్రెండు సంవత్సరముల వయస్సున, నొకరాత్రి మువ్వరుపురుషులు స్వప్నములోఁ గనిపించిరి. మీరెవరని యడుగగా బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారు. సాధారణ మనుష్యులవలెఁ గనిపించుచుఁ బెద్దదేవులమని యేలచెప్పెదరని తిరిగి ప్రశ్నచేసినాను. తాము పెద్దదేవులమేయని, సామాన్యమనుష్యులము కామని సమాధానము చెప్పినారు. మీనిజస్వరూపములు గనుఁబఱచిన, మీమాటలనమ్మెనని తిరిగి చెప్పినాను. శివ కేశవులు వారి నిజస్వరూపము లగువరచి నన్ను దీవించి యేవో వరములిచ్చినారు. ఇప్పుడవి జ్ఞాపకములేవు. బ్రహ్మ యొకముఖముతోనే స్వరూపమును మాన్పెనుగాని బ్రహ్మ “నలువ”యని తెలిసియుండుటచేత నొకముఖముతోఁ గనుఁబఱచిన స్వరూపము బ్రహ్మ కాదని నిరాకరించుఁగా నాలుగు ముఖములుగల స్వరూ

సమును జూపి నన్ను దీవించెను. నేను వారిమువ్వరకు సాష్టాంగ నమస్కారములు చేసినాను. పిమ్మట వారు వెళ్ళినారు.

తరువాత సంభవించు వ్యాధులేకాక, పెద్దపెద్ద త్రాచుపాములు నాకడ్డమువచ్చుట, శ్రీపరమేశ్వరకృపచే వానివలనఁ బ్రమాదము లేకుండఁ దప్పిపోవుటయు, బలుమారు తటస్థించినది.

మోడేకుర్రులో నాబాల్యమందు నివసించినయిల్లు గ్రామ మునకు కొంచెముదూరమున నొకపొలములో నుండెను. పొలములో వ్యవసాయమునిమిత్తము చాలాకాలముక్రిందట కట్టఁబడిన యిటిక నుయ్యియొకటి యింటికి నేఁబదిగజముల దూరములో నున్నది. నాకు 12 లేక 13 సంవత్సరముల వయస్సులో నొకదినముదయమున వీధి వసారాలో న్రాసికొనుచుండఁగా నాతల్లిగారు షెల్లియన్నము తినుటకు రమ్మని లోపలినుండి పిలిచినారు. మామూలుప్రకారము లోపలికివెళ్లి పాదప్రోక్షణఁ జేసుకొనుటకు బదులు విధివిశమున నూతి యొద్దకు వెళ్ళితిని. అది నేలబారునుయ్యి. భూమిపైన రక్షణగోడ లేదు. నీరు తోడుకొనుటకు దగ్గఱకువెళ్లఁగా నూతిలో నీరుచుట్టముకు రమారమి మూడంగుళముల యెత్తుననున్న యిటికమొలత్రోవ మూడ నొకపాము (త్రాచుకాదు) పరుండి కనుపించినది. నూతిలోఁ బెద్ద వెనురుగడకూడ నున్నది. అగెడతోఁ బామును జంపతలచి దానిమొదటను బామునెత్తిమూడఁబెట్టి నొక్కుచుండఁగా కళ్లు చీకఁ ట్లుక్రమిచ్చేతిలోనున్నగడ జారిపోయినది. ఏమియు నగుఁబడుటలేదు. ఇక నిక్కడనిలచితే నూతిలోఁ బడెదను అవతలకు వెళ్లుదమని వృత్తికలిగినది. కాని ముందు నుయ్యియున్నది, వెనుక భూమియున్నదని శోచలేదు. తిన్నగా నూతివైపునకు మెల్లగా నడచినాను.

మూడడుగులు వేయునప్పునికి స్వాధీనముతప్పే నూతిలోఁ బడితిని. అప్పుడు చూపు కనుపించినదిగాని లాభము లేకపోయినది. నూతిలోఁ బడునపుడు నీరు త్రొగ్గఁగూడదని తోచినది. భూమినుండి నూతిలో నీటిమట్టముకు రమీరమీ 7-8 యడుగులు మాత్రమగుటవలనఁ బతనము విశేషదూరముగాదు. నూతిలోఁ బడగానే తొలుత 8.9 అడుగులలోతువఱకు ముంచితేల వేసినది. రెండవమారు 5-6 అడుగులుముంచి తేలవేసినది. మూడవసారి 3-4 యడుగులు మాత్రమే ముంచి తేలవేసినది. అప్పుడు నాయెడమచేతికి నూతిలోనున్న గెడదొరికినది. దానిని బట్టకొనుటవలనఁ దిరిగిముందుటగలుగ లేదు. రమీరమీ మొలలోతు నీటిలో నూతి ధర్మతాయి కాలికిఁ దగిలినందున దానిమీదనిలబడి, గెడనొకచేతితోఁ బట్టుకొనియున్నాను. నూతిలో నున్న పాము విశేష నీటికడలికచేఁ దఱచు నామీదకు వచ్చుచున్నందున రెండవచేతితోదానిని త్రొక్కివేయుదుఁ బ్రావృక్షణ జేసుకొనుచుంటిని. గాని నేను దానిలోఁ బడుటెవరుజూడలేదు. మాతండ్రిగారు గ్రామములోలేరు. మాతల్లి గారింటిలో నున్నారు. ఈప్రమాదము సంగతి తెలియదు. భూమిపైకి వచ్చుటేలాగని నేనాలోచించుచుండఁగా నవృష్టవశమున నొక యరఘంటలో గంధము తిరుపతియను కాపు నూతిసమీపమునుండి విఘ్నముడఁగా నడుగులచప్పుడు విని నూతిలోనుంచి బొబ్బలుపెట్టినాను. అశను వచ్చిచూచి నాతిల్లి గారి కీసంగతిఁజెప్పి నిచ్చెన మొదలగువానిని దెచ్చి నూతిలోనికి వెయ్యగా నేను పైకివచ్చినాను. ఈప్రకారము పరమేశ్వరుఁడు గొప్ప యాపదనుండి నన్నురక్షించెను. (నివరణచూడుము.)

మఱికొన్ని సంవత్సరముల కనగా 18వ సంవత్సరములో సింగ్లీషు చదువుకొనుటకుఁ గాకినాడ నామేనమామగారగు బాలాం

త్రపు శ్రీరాములుగారింటికినన్ను మాతామహానుభావునిగా వీర్రాజుగారు తీసుకు వెళ్లినారు. అక్కడ తాచుపాములవలన పలుమూరు చిక్కులు తటస్థించినవి. వాని నన్నిటిని వివరించనవసరములేదు. ఒకరోజు సాయం కాలము గోధూళిసమయమున బజారువీధినుండి యొకవిశాలమైన వీధిలోకి మరలి వెళ్లుచుంటిని. శరీరస్వస్థత లేనందున క్రిందుజూడక బహునెమ్మదిగా నడుచుచుంటిని. నాపాదములకు రమారమీ రెండడుగుల దూరమున క్రింద నేదో తట్టిచటులఁ జప్పుడువినఁబడి, చూచేవఱకు రమారమీ 8 యడుగులు పొడవు యందుకుఁదగిన లావుగలనొకతాచుపాము చుట్టజుట్టుకొని భూమిపైన నొకగజ మెత్తుచు బడగవిప్పి యతిభయంకరముగఁ గనుపించినది. దానిని జూచు వఱకు నిశ్చేష్టుడనై నిలబడిపోయినాను. పాము పడగవిప్పుగాని నిలబడినది గాని యేమియుఁ జేయలేదు. ఈస్థితిని రమారమీ యిటువది మినిట్లకాలమునిలబడి జ్ఞప్తిదెచ్చుకొని మెల్లగా వెనుకకునడచినాను. పాము దలవచ్చుకొని వెళ్లిపోయినది. ఈప్రకారమొకమారు తఱుకులోను, మఱియొకమారు సీతానక్షతములోనుఁ దటస్థించినది. ఎప్పుడును సర్పదష్టము కాలేదు. “శివునియాజ్ఞలేక చీమైన గుట్టడను” లోకోక్తి రుజువైనది.

తెజరి డిప్యూటీకలెక్టరు కాదంబరి జగన్నాథముగారు కాకినాడలో 1833 సంవత్సరమున శ్రీ పితాపురము రాజావారి కాలేజీ నేర్పరచినపుడు దానిలో బ్రవేశించి 1837 యేప్రిల్ నెలలో బ్రధను మెట్రిక్యులేటుగా ప్యాసెనాను. 4 రీతు ప్యాసెనవెంటనే యహర్నిశాదు లెడతెగని తలనొప్పియు, యేమాత్రమాహాము దిననను గడుపుకొప్పి ప్రారంభించి మూడు సంవత్సరములుపైగా బాధించినది. అపుషధనేనవలన గుణముకలుగలేదు. నాతండ్రిగారు

విశేషమైన వధక్తిగలవారు గాన వ్యాధినివారణకొఱకు సూర్యారాధన జేయుమని సలహానిచ్చి, యింద్రగిరికి సుబ్బాపుధానులుగారిని నాకు సూర్యారాధనక్రియము నేర్పుట కేర్పాటుచేసినారు. వ్యాధిపీడ, నీరసమువలన కొన్ని దినములవఱకు సూర్యారాధన జేయుటకు నా కిష్టముగలుగలేదు. ఒక దినముదయమున నతిబలవంతముమీది నొక గదిలో సుబ్బాపుధానులుగారియొద్దఁ గూర్చుంటిని. ఆదినమున వెరుకటికంటె మిక్కిలి బద్ధకముగాను నీరసముగాను నుండెను. సుబ్బాపుధానులుగారు పూజాద్రవ్యములు తెచ్చి సూర్యయంత్రము వేసి పూజనారభించుమని చెప్పఁగా విశేషకోపముగలిగి పూజాద్రవ్యముల నుంచిన బల్లెము గిరాటువేసి యంత్రమును జెరిపి గోడకుఁ జేర్చబడి నిండఁగప్పకొని కూర్చుంటిని. సుబ్బాపుధానులుగారు మిక్కిలి శాంతస్వభావము గలవారగుటచేత నేమియు ననక కొంతసేపటికి “నీచేయునది నీక్షేమముకొఱకేకాదా” యని నెమ్మదిగా బలికెను. ఈమాటలు నాకమృత తుల్యముగ విరుపించి, నాదుస్థితి, దురాగ్రహముతో నేజేసిన పని, నాయన చెప్పినమాటల యర్థము, పూర్తిగా నాలోచించుకొని పూజాద్రవ్యములతోఁ బల్లెమును గిరాటువేయుట, యంత్రమును జెరిపివేయుట, గొప్పతప్పని గ్రహించి ఉమాపతా చెప్పి, యంతటనుంచి శ్రద్ధగా నారాధనచేసెదనని పూజ పార్శ్వం భించితిని. సూర్యారాధన మంత్రములో మొదట శరీరపీడలను దొలగించుటకు శ్రద్ధనామంత్రమున్నది. విశేష బాధపడుచున్నను, నేనుచేయు స్వల్పపూజ కాయల నివారణకొరకు వినియోగపరచు కూడదని తలఁచి యామంత్రమును దీసివేయుమని కోరగా, నాయన యంగీకరించెను. అంతటనుంచి మిక్కిలి భక్తిశ్రద్ధలతోఁ ద్రిచవిధా సమున సూర్యారాధన కొన్ని నెలలవఱకుము విడువక చేసినాను.

ఒకసంవత్సరమునకు శరీరస్వస్థత కలిగినది. ఈతరుణములో నొక సన్యాసి పెదతిరుమలనుండి శ్రీ వెంకటేశ్వర మంత్రమును కవచమును బంపినారు. కాకినాడలో నీమంత్రముల నుపదేశించువారు లేక శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి నే గురువుగా నెంచుకొని మంత్ర పురశ్చరణ ప్రారంభించినాను. నాటిరాత్రి కలిగిన స్వప్న మేమనగా “ నేను మఱు నాడుదయమున లేచువరకు నాయరిచేతులలో లక్ష్మీనారాయణ విగ్రహముల సహజక్షేత్రముల కనుపించినట్లు, యీమంత్రపురశ్చరణ ఫలితముగ నాకు డిప్రీక్తు మునసబుహోదా లభించునట్లు స్వప్నమైనది. (వివరణ 2 పేరా చూడుము.)

పిమ్మట వాసుదేవ ద్వాదశాక్షరీ మంత్ర ముపదేశ మొంది, కొంతకాలము జపించి గురువుగారి యాజ్ఞనొంది విడిచిపెట్టినాను.

పైనజెప్పినట్లుల ద్వైతబుద్ధితో నుదయసాయంకాలములు శక్తి కొలది మంత్రపురశ్చరణ చేయుటమాత్రమే జరిగినది. కాని దైవజ్ఞానమునుగూర్చి ద్వైత, విశిష్టాద్వైత, అద్వైత మతసాంప్రదాయముల విచారణ లభించలేదు.

1872 లేక 1873 సంవత్సరములో నొకసాయంతనము విజన, స్థలచుండు నొంటరిగా శ్రీ వెంకటేశ్వరమంత్ర పురశ్చరణ చేయుచుండ, ద్వైత, విశిష్టాద్వైత, అద్వైతములలో నేది సత్యమని నాకు శంకకలిగినది. ఆవెంటనే విద్యుత్కాంతికంటె నెక్కువైత గాంతికలిగి చంద్రకాంతికంటె నెక్కువ చల్లనై, భూమిమొదల కాశమువరకు నఖండాకారముగ నావరించియున్న మహాతేజస్సు నాకిరువదిగజముల దూరములోఁ గనుపించి, క్రమముగా సమీపించి నన్నావరించినది. నేనామహాతేజస్సులో నొకటి రెండు నిమిషము లున్నపిమ్మట, నేమి జరుగునో మాతమని మనస్సులోఁ దలచితిని. వెంటనే దేజస్సదృశ్య

మైనది. జపమాల త్రిప్పలేనంత నీరసమును గలిగినది. జపముఁ జాలించి మెల్లఁగ నింటిలోనికివెళ్లి భోజనముజేసి పరుంటిని. ఆ రాత్రి బహునుఖముగా నిద్రించి మలిదినముదయమున మామూలు కంటె నెక్కుడునుఖముగ లేచితిని. ఈప్రదస్యనమునుబట్టి పరమేశ్వరుఁడు జ్యోతిస్వరూపమని, యర్చితీయమై సృష్టిలోపలను వెలుపలను బూర్ణముగ నిండియుండునని, యందువలన బ్రహ్మ యొకజేయను నద్వైతవాదము సత్యమని గ్రహించితిని.

1874 సంవత్సర మేప్రిల్ నెలలో ననగా చైత్రశుద్ధ చతుర్దశి రోజున నాతండ్రిగారు స్వర్గస్థులైరి. అప్పటినుండి జపము పూజయు పూర్వమువలె నిర్విఘ్నముగ జరుగలేదు. ఒకదిగముదయమునఁ బాలకిపొదఁ గాకినాడనుండి యమలాపురము వెళ్లుచుంటిరి. దామ్రామరామ దాటిన పిమ్మట కోటిఘటిలో నాగి శ్రీసోమేశ్వరస్వామికి నభిషేకము జేయదలంపు కలిగి బోయింతోఁ జెప్పఁగాఁ దిన్నఁగా నమలాపురము వెళ్లుట కభిప్రాయమిచ్చిరి. కోటిఘటి చేరినపిమ్మట నాలోచించవచ్చునని తలఁచి, చదువుకొనుచుండ, గొంచెము నిద్ర మకత కలిగినది. ఆమకతలో శరీరమంతయు భస్మమున, కఠమందు రుద్రాక్షమాలను, ధరించిన నొక బ్రాహ్మణుఁడు స్వప్నములో దర్శనమిచ్చి చిన్న విభూతిముక్కును నాకుడిహస్తములో నుంచి చేతినిమూసి వెళ్లినటుల గనుపించినది. నాకుడిహస్తము బరువుగదోచినది. నేను కోటిఘటిలో నాగి యభిషేకముచేయుట వైవసంకల్పమని ప్రయాణము నిలిపి నిండుభక్తితో నభిషేకముచేసితిని.

1882 సంవత్సరములోఁ గాకినాడ కలక్తరాఫీసులో హెడ్డు అక్కౌంటెంటుగానుంటిని. అపని మిక్కిలి కొత్తగానుండెను.

కలక్తరుగారి జీతములోఁ గొంత ముందు నెల బిల్లులో మినహాయిం
చుమని పైయధికారియొద్దనుండి చిన్న కాగితపుముక్క వచ్చినది.
దానిని యాపనిచేయు గుమాస్తాకు బంపినాను. అతనా ముక్కను
సరిగాఁజూడక చిత్తుకాగితముల బుట్టలోఁ బడవేసెను. ఆ నెలాఖరు
దినము రాత్రి రమారమి 12 గంటలకు స్వప్నములో నొక
పురుషుఁడు కనుపించి యాముక్కను వెనకి మలిదినమున హాయి
బడు బిల్లులో సవరణచేయుమని చెప్పెను. నేనువెంటనే లేచి జాప్కార్థ
మాసంగతి కాగితముమీద వ్రాసికొని తిరిగి నిద్రించినాను. మలి
దిన ముదయమున మామూలుకంటె వేగముగఁ గిచ్చేరివెళ్లి యా
ముక్కనుగూర్చి వెనకఁగాఁ జిత్తుకాగితముల బుట్టలో దొరికినది.
దానిప్రకారము బిల్లు తయారుచేయించి తెల్లజరి డిప్యూటీక్లర్
క్లరుగారి సంతకముకొరకు బంపినాను. ఆయన నన్ను బిలిపించి
“మినహాయించుమని చెప్పిన మొత్తమును దగ్గించినారా?” యని
యడిగి సంతకముచేసినారు. కలక్తరుగారుకూడ నన్ను బిలిపించి
యడిగినారు. శ్రీపరమేశ్వరుని కృపచే నారోజున నిద్దరు పైఆఫీసర్ల
దగ్గర నవమానము తప్పినది. శ్రీపరమేశ్వరుఁడు ప్రతిజీవుని బ్రతి
తీణము ప్రతికార్యమునను దప్పక రక్షించుమండును, కాని మను
జుడవిద్యచే గప్పబడి, రజోగుణ ప్రేరితుఁడై, పాపభూతమైన కామ
ములన దనయధాస్థితిని మరచి గర్వితుఁడై తానే కర్తయని
తలంచుచుండును.

1881 సంవత్సరమునుండి 1887 సంవత్సరమువరకు గృహసం
బంధముగొ చిక్కులచేతఁ గ్రమముగా జపనిష్ఠ తగ్గినది. 1886 సం
వత్సరమున నాపెద్దల్లుడు, 1887 లో నాయన్నగారు చనిపోయిరి.

మరికొన్ని చిక్కులుగూడ గలిగినవి. విశేషవిచారముగనున్న సీసమయమునఁ గాకినాడవాస్తవ్యుడు మొసలగంటి రామా రావుగారొక దినము సాయంకాలమున నాయింటికివచ్చి శ్రీ పరమేశ్వరుఁడు నాతోఁ జెప్పుమని కొన్నివచనములు చెప్పినందువలన తాను వచ్చితి ననియు, ఆవచనములలో నాకు మంచిరోజులు గానైయున్నవనియు, తాను పరమేశ్వరుఁడు స్వయముగా నుపదేశించుటకుఁ దగినస్థితికి నేనురాగానే తానే యుపదేశించెదననియు, యంతవఱకు ప్రతిదినము పఠించుటకుఁ గొన్నిపద్యములను నాకుపదేశించుమని నాజ్ఞ తమకు నిచ్చినట్లుజెప్పి నన్ను దనతో దీనుక వెల్లినారు. మధ్యమార్గమున వర్షము మమ్ము నిర్మలోదకముతో స్నానమొనరింపించినది. రామా రావుగారు తనయింటివద్ద నాకు ధౌతవస్త్రములనిచ్చి యీక్రింద వివరించిన ధ్యానపద్యముల నుపదేశించిరి. ఈపద్యములను ప్రతి దినము ప్రాతఃకాలమున బఠించుచున్నాను.

శ్రీ మదాంధ్రమహాభారతము.

అను శాశనిక పర్వము.

వ॥ అని ఇట్లు భీష్ముండు మామహేశ్వరసంవాదంబను బుణ్య కథజెప్పిన ధర్మజుండు సోదరసహితంబుగా బ్రహ్మోదరసభరితుండై,

సీ॥ అతనికి బ్రాణమిల్లి యనఘ పరప్రాప్తి

యెద్దాన సమకూరు నెరుగజెప్పు ।

మనిన నతండు నారాయణధ్యాన పూజా

స్తుతి తత్కథా శ్రవణనిరతి ।

య మ్మేలుగామించు నధిప విద్వజున
సంరక్షణము కల్మషముల బాపు ।
వేశ్యయొక్క తె తొల్లి విద్వాంసు నొకరిని
మృచ్ఛని తలవరుల్ మోచజూచి ॥

గీ॥ యితడు మావాడుమీరిని యేటికాగ ।
డంబు జేసెదరని మోక్షణంబుచేసి ।
యాసుకృతమున బ్రాహ్మణియైజనించె ।
దగ్గ నర్చింపు మీవు విద్వజునముల॥

న॥ అనిన విని యుధిష్ఠిరుండు దారిద్ర్యి వ్యాధి శోకంబులకు
శాంతి సంపాదించుజాలు జపంబెయ్యది జెప్పవే యనుటయు, నని
మిషనదీనందనుండు బ్రహ్మ నిష్ఠుమహేశ్వరులను, వినాయక విశాఖ
వహ్ని వాయు చంద్రాదిత్యులను, శక్ర వరుణ యమ కుబేరులను,
సురభి సముద్రంబులను, గంగాది మహానదులను, మరు దశ్వినీ వసు
రుద్రాది దేవతలను, బిత్తుదేవతలను, వాల ఖల్యాది సిద్ధులను, వేద
వ్యాస వాల్మీకి నారదాగస్త్య గౌతమ కశ్యప కణ్వాది మహామును
లను, రంభాదప్పరశ్రీలను, ధర్మ తపస్సత్యంబులను, నహోరాత్రం
బులను, దారాగ్రహంబులను, నశ్విన్యాదితారకంబులను, మాసర్తు
వత్సరంబులను, వై న తేయ కాద్రవేయులను, గాశీక్షేత్ర కురుక్షేత్రాది
పుణ్యక్షేత్రంబులను, నై మిశారణ్య దండకారణ్యది పుణ్యారణ్యంబు
లను, మేరు హిమవ త్కైలాసాది పృథ్వాతలైలంబులను, దిక్షుభో
భూములను, బుణ్య భూరుహంబులను, భూసురులను, జక్రవర్తులను,
రాజులను, బరమభక్తిం దలంచి కీర్తించి నమస్కరించి, యీసమూ
హంబంతయు నన్నరక్షించి, నాకు నాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధి

పరమానందంబునభివందన పూర్వకముగానిచ్చుంగావుతమనియిచ్చుం
 గోరి యొన్న మో భగవతే వాసుదేనాయ, నమః పురుషోత్తమాయ,
 నమస్సర్వలోకగురవే, నమస్సర్వలోక సాక్షిణే, నమస్సర్వలోకపిత్రే,
 నమస్సర్వలోక పితామహాయ, నమస్సర్వలోక ప్రపితామహాయ,
 నమస్సర్వలోక ప్రధానాయ, నమస్సర్వలోకేశ్వరాయ, నమస్సర్వ
 లోకనిశిష్టాయ, నమస్సర్వలోక సుఖప్రదాయ, నమస్సర్వలోక రైశ్రి,
 నమస్సర్వలోక భరై నమస్సర్వలోక హరై, నమస్సర్వలోక
 నిధయై, నమస్సర్వలోక నిధానాయ, నమస్సర్వలోకహితాయ, నమ
 స్సర్వలోక హితకరాయ, నమస్సర్వలోకోద్భవాయ, నమస్సర్వలో
 కోద్భవకరాయ, నమోవిష్ణవే ప్రభవిష్ణవే యని పఠించుబ
 మహాజపంబు.

క॥ పాపంబులను భయంబుల ।

నాపదలంబాయు నిమ్మహాజపమున ధా ।

ప్రీపాలోత్తమ శుభములు ।

ప్రాప్తించును ధర్మ తత్సరత సిద్ధించున్ ॥

ఓం త త్స త్.

ది వ్యస్వస్వ సత్యత.

ఈ గ్రంథముయొక్క యంశము నాకప్పుడప్పుడు కలిగిన దైవజ్ఞాన బోధకములగు స్వస్వములుఁ గాన దొలుత స్వస్వసత్యతను గూర్చి గొంత యోచించవలసియున్నది.

లోకవ్యవహారమునుబట్టి స్వస్వములు, సామాన్యముగ సత్యములుకానందున, వానినిగూర్చి వ్రాసిన నీ గ్రంథమునకు సత్యపరిపాటియుండదని కొందరు తలంచెదరు. కాని “మిథ్యేతిమన్యతే స్వస్వం జాగరం సత్యమిక్షతే, బుద్ధేర్విలాస వైచిత్ర్యం అహో ల్లజ్జ జనాజ్ఞతా” యని శ్రీ శంకరులవారు చెప్పినటుల జాగ్రత్స్వస్వములు ధైర్య సత్యతయందు సమానములేయైనను, మనస్సు జాగ్రత్వస్థలోఁ గల్గేంద్రియములతోఁ గూడి మహామయకోశములోను, స్వప్నస్థలోఁ జ్ఞానేంద్రియములతోఁగూడి విజ్ఞానమయకోశములో నుండును. కాన తత్త్వదర్శినులగు మహాపురుషులు విజ్ఞానమయకోశములో నుపదేశము లొనర్చిరి. ఆయుపదేశములు మహామస్త్రములు, మహావాక్యములు, ఛందోబద్ధమైన శ్లోకములుగను, యితరవాక్యములుగ నుండుటయేగాక, దైవసంపద్ధునిములు పూర్ణాద్వైతబోధకములై యుండుటనలన, వాని సత్యతనుగూర్చి యనుమానమించుకయులేదు. అంగనాలింగనాః స్వస్వములలోఁ దచ్చిహ్న

ములు జాగ్రదవస్థలోఁ బ్రత్యక్షముగఁ గనుపించుచుండుట లోకానుభవమే. ఇంతేకాక రోగవీడితులగు వారిలోఁ గొందరికి నేవించవలసిన యాషధములను స్వప్నములలో దెలుపుటయు, వానినేవలన వెంటనే రోగనివారణ మగుటయుఁ దరుచుగ జూచుచున్నారము.

బ్రహ్మజ్ఞానమునుగూర్చి స్వప్నములలోని యపదేశములు శశి శృంగములవలె కేవలము లేనివైనచో, పతాంజలి ఋషియొగ సూత్రములలో “స్వప్ననిద్రా జ్ఞానావలంబనంవా” యను సూత్రము వ్రాసియుండరు. అనాదినుండి సకృత్ గా స్వప్నోపదేశములున్నవని, వానినిఁబడసినవారు వైశ్ణవచేయక గుప్తపరచియుండురని తలంచవలసియున్నది.

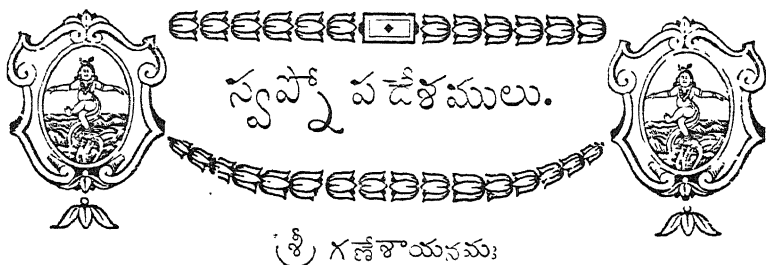
మరిన్ని క్రైస్తుమతవేదమైన, బైబిలులో (Bible New Testament, Mathew, Chapter 1, Para 20.) దేవునియాజ్ఞచేత నొక మహాపురుషుఁడు (Angel) ‘జీసస్సు’ తండ్రియగు ‘జోసఫకు’ స్వప్నములో దర్శనమిచ్చి “మేరీ” యను నామెను భార్యగా స్వీకరించుమని, యామెగర్భమందానందమూర్తి (Holy-Ghost) యున్నాడని చెప్పినని, 2 అధ్యాయం 12 పేరాలలో జీసస్సు శిశువును జూడవచ్చినఁ దూర్పు దేశస్థులకు “రాజైన హోర్రుకు తిరిగి చూడక వెళ్ళుమ” ని స్వప్నములో నాజ్ఞాపించెనని, 13 పేరాలలో “జీసస్సు శిశువును హోర్రుకు చంపఁదలంచెను గాన శిశువుతో నీజన్మదేశము పారిపోమ్మ” ని, 19-20 పేరాలలో, “హోర్రురాజు చనిపోయినందున శిశువును తల్లిని యిజరైలు దేశము, తీసుకు వెళ్ళుమ” ని తండ్రియగు జోసఫకు స్వప్నములలోఁ జెప్పినటుల వివరించబడినది. ఈస్వప్నములేకాంశము అనఁగా, జీసస్సు శిశువుయొక్క రక్షణనుగూర్చి వేరువేరు కాలముల

యందుఁ గలిగినవి. కాని యొకేకాలమందుఁ గలిగినవికావు. క్రైస్తవులీస్వస్నములను నిండు సత్యములుగ స్వీకరించిరి.

మహాభారతము, బ్రహ్మవిద్యాదర్పణము మొదలగు గ్రంథములలోఁ బౌరమాధిక స్వస్నముల సత్యతనుగూర్చి దృఢాంతములతోఁ జెప్పబడినది. ఇంతేగాక “బృ-శి-10” సతత్రైరధాః సరథయో గానపన్థానోభవన్తి. అధరథాన్ రథయోగాన్ పథ సృజతే || “సహి కర్తా” బ్రీ. సూ. శి అ 2 పా. 1వ సూ. “సన్ధ్యే సృష్టిరావహి” అను శ్మతి సూత్రములచే స్వస్న సమార్థము లితరపదార్థములవలె సర్వజనగోచరములు గాకుండునట్లును, ఆయా యాత్మలకు మాత్రమనుభూతములగునట్లును, ఈశ్వర సృష్టములుగాఁ బ్రతిపాదింపఁబడుటచే స్వస్నము సత్యమని కొందరివాదమని బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమాన్ కాండ్వూర్ కృష్ణమాచార్యులుగారను సంస్కృత పండితు లభిప్రాయమిచ్చినారు.

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసచరిత్ర 393 వ పుటలో రామచంద్రుండను నొకమనుజునకు స్వస్నములో శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసరూపమున నొక మహాపురుషుడు కనుపించి స్నానముచేయుమని, పిమ్మట మహామంత్రమొకటి ఆతనిచేబిలో నుపదేశించి ప్రతిదినమున కొన్నిసర్వాయములు జపముచేయుమని చెప్పినట్లులను, దరిమిలాను శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస యీశంగతివిని స్వస్నములో నుపదేశము మంచియశ్చష్టమని చెప్పినట్లుల వివరింపఁ బడినది.

ఈకారణమువలన నీగ్రంథములో వివరించిన స్వస్నములు దైవజ్ఞున బోధకములని, మహాపురుషుల యుపదేశములని నమ్మెదను.

శ్లో॥ ఓం గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుర్గురుర్దేవో మహేశ్వరః।
గురు స్సాక్షాత్పుబ్రహ్మ తస్మై శ్రీ గురవేనమః॥

శ్లో॥ విశ్వోద్భవస్థితిలయాదిషు హేతుమేకం।
మామూశ్రయం విగతమాయమచింత్యమూర్తిం।
ఆనందసాంద్ర్య మమలం నిజబోధరూపం।
సీతాపతిం విదిత తత్త్వమహం భజామి ॥

పీఠికలో జెప్పిన బద్ధములఁ బఠన ప్రారంభించిన కొలది మాసములకు నేను కాకనాడ సబుమేష్ట్రీయగా నున్న కాలములో నొకరాత్రి నీక్రింద వివరించిన స్వప్నములో బ్రథమ ముత్సాహ దేశమైనది.

—♦ 1 స్వప్న ము ♦—

జిప్స్రిక్తు మేష్ట్రీయ నాయుడనూయతగా నుండెను. ఆయన కోర్టులో నొక మనిషి న్నాపైన లంచపు ఫిర్యాదు చేసెను. అది కేవల మబద్ధపు ఫిర్యాదగుటచేత నేను నిర్లక్ష్యముగ నుంటిని. విచారణ ప్రారంభమునకుఁ బూర్వము చాలా గొప్ప దివ్యమైన చావిశిలోనికి వెళ్ళితిని. దానిలో నెత్తైన గుండ్రని బల్లచుట్టూ కుర్చీలు (వానిలో నొకటి చాలా పెద్ద మంచికుర్చి) యమర్చబడి

యున్నవి. పెద్దకుర్చీని కాళీగానుంచి తక్కిన కుర్చీలలో నెవరెవరో గూర్చుని యుండిరి. నేనుకూడ నొకకుర్చీలో గూర్చుని వారితోఁ మాటలాడుచుండగాఁ దెల్లని పెదగెడ్డము, జబలుగానున్న శిరోజములతోఁ గాషాయవస్త్రములు ధరించి పొడవు లావుగానున్న నొకమహాపురుషుడు విచ్చేసి పెద్దకుర్చీలోఁ గూర్చుని నన్ను దన వద్దకుఁ బిలిచి “నీమీదవచ్చిన లంచపు ఫిర్యాదునుగూర్చి భయ పడుచున్నావు. ఈమంత్రీపురశ్చరణ చెయ్యి. నీకు స్వేచ్ఛకలుగు నని” చెప్పి “రామ శ్రీరామ రామ” యనుమంత్రము పదేశించెను. వెంటనే నేనాయక కుర్చీవద్దనే గూర్చుని జపమారంభించితిని. గురువుగారు, తక్కినవారు అక్కడనుండుచువెళ్ళినది తెలియదు. తరువాతఁ గొన్ని దినములకు నాపై నవచ్చిన ఫిర్యాదు విచారణ నిమిత్తము డిప్టీస్ట్ర మేజిస్ట్రేటుకోర్టుకు వెళ్ళితిని. మేజిస్ట్రేటు విచారణ ప్రారంభించెనుగాని ఫిర్యాదులేదు. సాక్ష్యములేదు. నాయం దాయకకున్న నసూయతనుబట్టి నన్ను గురించి గవర్నమెంటుకు రిపోర్టుచేసెదనని చెప్పెను. “గవర్నమెంటువారు నన్ను నిర్దోషిగా నెంచి, యననసరము రిపోర్టు చేసినందుకు నిన్ను జీహ్వా వేము దురని తిరస్కార ప్రత్యుత్తరమిచ్చి కోర్టు గుమ్మముకాటి యివతల కువచ్చినాను.” నిద్ర మెలకువవచ్చినది.

ఉపదేశించిన మంత్రము బాగా జ్ఞాపకమున్నది. “శ్రీ” కారము మంత్రారంభమున గాక మధ్యనుండుటచేత సంశయముగలిగి వెంటనే పురశ్చరణ ప్రారంభించలేదు. కొద్దిదినములలోఁ గస్తూరి శివశంకర శాస్త్రీగారి నీసంశయమునుగూర్చి యడిగినారు. మొదటి “రామ” శబ్దము రాములవారిని, మధ్యనున్న

“శ్రీరామ” శబ్దములు లక్ష్యణ శత్రుఘ్నులను, మూడవ “రామ” శబ్దము భరతుని దెలియజేయునని, లక్ష్యణశత్రుఘ్నులు రెండవ భార్యయగు సుమిత్రకుఁ గవలపుతులగుటచే, వారిని మంత్రమధ్య నుంచుట క్రిమమని, లోకనాడుకయె దప్పుగానుండునని బోధించిరి. అన్నతీరుండి కేచామంత్ర పురశ్చరణ భక్తిశ్రద్ధలతోఁ జేయుచుంటి. వివరణ చూడుము.

—♦ 2 స్వప్న ము ♦—

స్వప్నమున కచిరకాలములో నీరెండవస్వప్నము కలిగినది.

నేను బహుభక్తిశ్రద్ధలతో రామమంత్రజపము చేయుచుంటి. జపకాలమందు మనస్సు మిక్కిలి చలించుచుండుటచేత మనస్వీరస్వము కలుగఁజేయుమని యొకదినమునఁ బ్రార్థించితిని. ఆరాత్రి రెండవస్వప్నము కలిగినది.

“నేను నాయొంటివసారాలోఁ గూర్చునియుండఁగా నొక బ్రాహ్మణుఁడు వచ్చి నాదగ్గరఁ గూర్చుండెను. దొడ్లో పాతనుయ్యెకటిన్నీ, కొత్తనుయ్యెకటిన్నీ యున్నవి. నాతల్లిగారు నీటికొరకు వచ్చి పాతచూతి నీరుకంటెఁ గొత్తచూతి నీరు బాగున్నదని చెప్పి కొత్తచూతితో నీరు తోడుకొనుచుండెను. నాదగ్గరఁ గూర్చుని యున్న బ్రాహ్మణుఁడు “సప్తమహాముఖులను యేకముచేసి చూడుము, మనస్సు నిలుస్తున్నదని” చెప్పెను. నాకు వెంటనే మెలకువ వచ్చిరి.

ఈ స్వప్నార్థమును గూర్చి పారుపల్లి లక్ష్మీనారాయణ గారిని యడుగగా సప్తమహాముఖులు మూలాధార స్వాధిష్ఠాన,

మణిపూరక, అనాహత, విశుద్ధ, ఆజ్ఞా, సహస్రారచక్రము లభిష్టాన దేవతలగు విఘ్నేశ్వర, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్ర, శివ, సదాశివ, పరమ గురులని, వారి యుపాసనయనగా నజపామంత్రమును బ్రాతఃకాల మందు బఠించుచుని యామంత్రోపదేశము చేసిరి. పిమ్మట 3-4 సంవత్సరములకు నిక నీమంత్ర జపమవసరములేదని మానుషించిరి. వివరణ చూడుము.

—♦ 3 స్వప్నము ♦—

కొండవస్వప్నము దరిమిలాను గొన్నిమాసములకుఁ “బు త్రుడు కలుగుతాడు, ప్రమోదను అవుతున్నది, స్వస్వరూపదర్శన మవుతున్నది” యని స్వప్నమైనది. ఈస్వప్న ఫలితములను గూర్చి నాకు సంశయ నివృత్తికొరకుఁ గాబోలు గ్రీమముగాఁ గొన్నిదిన ములవరకీ స్వప్నమే కలిగినది. పుత్రోత్పత్తికొరకు బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వర, విఘ్నేశ్వరులఁగూడ నారాధనచేయుచుని స్వప్నములో నాజ్ఞాపించినందున, లక్ష్మీనారాయణగారివలన గణపతి మంత్రము, శివసవాక్షరి మంత్రముల సుపదేశము నొంది జపముచేసినాను. ఏకారణమువలన గాని జపము సరిగా జరగనపుడు నాయశ్చిన్ధను గూర్చి స్వప్నములలో మందలించు గలుగుచుండెను. వివరణ చూడుము.

—♦ 4 స్వప్నము ♦—

ఒకరాత్రి స్వప్నమందు భగవద్గీతలఁ జదువుచుని యాజ్ఞని చ్చిరి. నాకుబోధకాదని ప్రార్థించఁగా “జదువు బోధయగునని” స్వప్నములోఁ బ్రత్యుత్తరము కలిగెను. ప్రత్యిశ్లోకమునకుఁ దెనుగర్థము

గల నొకపుస్తకమును సంపాదించి చదివితని. కాని సరిగా బోధ కానందున, తిరిగి చదువుమని యాజ్ఞనిచ్చిరి. తిరిగి చదివినను సందేహసిష్టత్తి కాలేదు. స్వప్నగురువు తానేజెప్పెదనని స్వప్నములో నుశివెను. నేను తృప్తి నొంది యట్టియుపదేశ సమయముకొరకుఁ గని పెట్టి యుంటిని. ఉపదేశపూర్తికొరకు ముందు చూడుము.

—♦ 5 స్వప్నము ♦—

ఆకాలములో ననగా 1887 సంవత్సరములో విష్ణు సహస్ర నామావళి పలుమారు స్వప్నములలో నుపదేశించిరి. దానిని పత్రి దినము స్నానకాలమందుఁ బఠించెదను. ఉపనిషత్తులు చదువుమని కూడ 2-3 స్వప్నములలో నాజ్ఞనిచ్చిరి. ఒకరాత్రి స్వప్నములో “అజ్ఞానాద్భాసతే సర్వం త్వయిరజ్ఞే భుజంగవత్ | పఞ్జా నాల్లీయ తేసర్వం త్వయి రజ్ఞే భుజంగవత్” యను శ్లోకము నుపదేశించి రాత్రి 12 ఘంటలు మొదలుదయము 5 ఘంటలవరకు స్వప్నములో దాని యర్థమును బోధించిరి. కాని మెలకువ వచ్చేవరకు శ్లోకము మాత్రము జ్ఞాపకమున్నది. అర్థము మరచిపోయితిని. వివరణ చూడుము.

—♦ 6 స్వప్నము ♦—

పైస్వప్నమునకుఁ గొలది కాలములో నొకరాత్రి యొక గురువు శిష్యుఁడు స్వప్నములో దర్శనమిచ్చిరి. గురువు నాయింటి వసారాలో నన్నము వండుకొనెను. నేనాయన దర్శనమునకు వెళ్లి వసారాదిగున నిలబడియుండ గురువుగారు శిష్యునిచేత మూడన్నపు ముద్దలను నాకుఁ బంపెను. నేనాముద్దలను దినుచుండ గురువుగారు

“ ద్వైతముద్దలు తినవద్దు, అద్వైతామృతము తాగవలసినది ”
యని యాజ్ఞాపించిరి. వివరణ చూడుము.

—♦ 7 స్వప్నము ♦—

ఒకరాత్రి స్వప్నములో, గుమ్మములకు కిటికీలకు నెర్పటి
యద్దము లమర్చి యేడంతస్తులుగల మేడ లేక గోపురము నిర్మాణము
చేసినటులను, దానిలో నేను ప్రవేశించక, వెలుపలనే యుండినటులఁ
గనుపించినది. వివరణచూడుము.

—♦ 8 స్వప్నము ♦—

పై స్వప్నమునకుఁ గొలది కాలములో నొక మహాపురుషు
డొక రాత్రి స్వప్నములో నగుపడి నాశరీరమునుండి పాపములను
దీసి దూరమున నొక వెదురుకర్ర దండముమీద వ్రేలాడవేసి “నీ
పాపములను దీసివేసినానని” శలవిచ్చెను. నేను వానిని జూచితిని.
మిక్కిలి యెర్రగా పనికిరాని మాంసఖండలుగాఁ గనుపించినవి.
వివరణ చూడుము.

—♦ 9 స్వప్నము ♦—

పై స్వప్నమునకుఁ గొద్దిగోజులకే నేను దూరమునుండి జూచు
చుండగాఁ నాశరీరము బూడిద కింద దహన మగుచున్నటుల చితిని
మంటలను జూచినటుల స్వప్నమైనది. ఈ స్వప్నము కలిగిన పిమ్మట,
నాకాకాలమందు గురువు గానున్న బౌరుపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారి
స్వప్నమువలన దేహాత్మబుద్ధి సశించినదని ప్రతిమలయందు బాహ్య
పూజ సక జేయఁదగదని మానుపించిరి. వివరణ చూడుము.

ఈకాలములో నొకటి రెండు రాత్రిలలో స్వప్నమందు
 నీక్రింద వివరించిన ధ్యానశ్లోకము లుపదేశింపబడినవి. నిద్రలేచు
 వరకు ఖండములుగా జ్ఞాపకమున్నవి. సామాన్యముగఁ దరుచు
 జనులు ధ్యానకాలమున పఠించే శ్లోకములు గాన వానిని సంగ్ర
 హించి ప్రతిదినము జపారంభకాలమునను రాత్రి నిద్రించునపుడు,
 లేచునపుడు పఠించుచుంటిని. అవి యేవనినగా.

శ్లో॥ యశ్శివోనామయాపాభ్యాం యాదేవీసర్వమంగళా త
 యోస్తుంస్మరణాత్పుంసాం సర్వతో జయమంగళం లాభస్తేషాం
 జయస్తేషాం కుతస్తేషాంపరాధవః యేషామిందీవరశ్యామో హృ
 దయశ్చ జనార్థనః ॥

శ్లో॥ ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం లో
 కాభీరామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహం॥ సర్వ
 మంగళ మాంగళ్యే శివే సర్వార్థసాధకే శరణ్యేత్రియంబకే
 దేవీ నారాయణి నమోస్తుతే లక్ష్మీనారాయణాభ్యాంనమః ।
 ఉమామహేశ్వరాభ్యాన్నమః వాణీహిరణ్యగర్భాభ్యాన్నమః । శచీ
 పుండరాభ్యాన్నమః । అరుంధతీ వసిష్ఠాభ్యాన్నమః । సీతారామా
 భ్యాన్నమః । సర్వభ్యోదేవేభ్యో మహాజనేభ్యోన్నమః ॥

యాసాపద్మాసనస్థా విపులకటితటి పద్మపత్రాయతాక్షీ ।
 గంభీరావర్తనాభి స్సనభరనమితా శుభ్రీవస్తోత్రరీయా । లక్ష్మీ
 ద్వివైర్గజేంద్రైరుణి గణఖచితై స్నాపితాహేమకుంభైః । నిత్యం
 సాపద్మహస్తా మమవసత్కృహే సర్వమాంగళ్యయుక్తా ॥

నిఘ్నములను దొలగించుటకుఁ బ్రారంభమున విఘ్నేశ్వ
 రునే ప్రార్థించవలెనా, లేక ముందుగా మరియొక దేవుని ప్రార్థించ

వలెనా యను సంశయ మొకదినమున గలిగినది. నాటిరాత్రి స్వప్నములో నొకమనిషి మిక్కిలి విలువగల లోహవిశేషముతోఁ జేయబడి చిన్నడబ్బిని నాకెచ్చెను. దానిని విప్పిచూడఁగా మేలిమి బంగారముతోఁ జేయబడిన శ్రీకృష్ణనిగ్రహ మందులో గనపించెను. 90 దువలన శ్రీకృష్ణమూర్తి ప్రారంభపూజనీయుఁడని నిశ్చయించి ముదయ సాయంకాల ప్రార్థనలు శ్రీకృష్ణస్తవముతో నారంభించి మనఁగా “కృష్ణాయ వాసుదేనాయ హరాయే పరమాత్మనే । ప్రణక్షేశనాశాయ గోవిందాయ నమోనమః ” యనుశ్లోకము మొదలు తించి, పిమ్మట “గజాననం భూతగణాధినేవితం । కపిధజంబూఫలారభక్షిణం । ఉమాసుతం శోకవినాశకారణం । సమామి విఘ్నేరపాదపంకజం ॥ మొదలగు శ్లోకములఁ బఠించెదను.

—♦ 9 (ఎ) స్వప్నము —

నేను కాకినాడ సబుమేజిస్ట్రేటుగా నుండగా నొకరాత్రి క్కులగుంపు నాయుంటివద్ద విశేషముగ నార్చి నిద్రాభంగము జేసి మిలిరోజుదయమున మునిసిపల్ వరసియ్యరుతో నీసంగతి ప్రవేశమునఁ జెప్పితిని. నేను కచేరీకి వెళ్లినప్పుడు నాశలపులేకుండ వరసియ్యరొకటి రెండు గుక్కలను జంపించెను. ఈసంగతి నాకెవరికి చెప్పలేదు. ఆరాత్రి “కుక్కలను చంపించవద్దని” స్వప్నమొనెట్టినే ఓవరసియ్యరును బిలిపించి నాశలపులేకుండఁ జంపించి మకు మందళించి యిక నెపుడు నాయుంటివద్దఁ గుక్కలను జంపవలెనని యత్తురువుచేసినాను. వివరణచూడుము.

1890 సంవత్సరము మే నెలలో నాయన్నకుమారుని వివాహముకొరకు రామచంద్రపురము వెళ్లినాను. పెండ్లి మూడవరోజుద

యమున నాకుజబ్బుచేసి స్నానము జపము మాని పరుండినాను. వెంటనే నిద్రాముకతవచ్చినది. ముగ్గురు పురుషులు నిద్రలోఁ గనుపించిరి. వారిలో నొకరు మంగలికత్తివంటి కత్తితో మంత్రించి చిన్న బెత్తపు ముక్కతో నాహృదయము, మెడవెనుక, భుజములపై భాగములను స్పృశించి లేచి జపముచేసుకొమ్మని యాజ్ఞనిచ్చిరి. శరీరస్వాంత్యము పూర్ణముగ గల్గినందున వెంటనే స్నానముచేసి జపముచేసుకున్నాను. కాకినాడలో నొకమారు జ్వరపీడ కల్గినపు డీప్రకారమే జరిగినది.

—♦ 10 స్వప్నము ♦—

1834 సంవత్సరములో నాకు మూలశంక ప్రారంభించి 1390-1891 సంవత్సరములలో దానిబాధ హెచ్చినది. ఆసనశుద్ధిగా గూర్చుని జపముచేసుకొనుటకు పీలు లేకపోయినందున నెట్టిపాపముచే నీబాధనివారణ కాలేదని ధైర్యమునుగూర్చి ప్రార్థించగా నాటిరాత్రి “నతత్రయక్షణాపాపి | అత ఏవమమాంశికః” యని స్వప్నములో జెప్పిరి. దీని తాత్పర్యమేమన, జీవాత్మ పరమపురుష అంశయగుటచేత రాక్షయక్షు (మూలశంక) చేత బాధపడువాడు పాపికాడని స్వప్నముగ జెప్పబడెను. వివరణచూడుము.

—♦ 11 స్వప్నము ♦—

1891 సంవత్సరమున జూలై నెలలో నాకుమారుడు జన్మించిన నైవేద్యవ్రాత్రీ స్వప్నములో రమారమీ శివ సంవత్సరమున నయస్సు, బంగారమునలె దేహకాంతి, మంచి నర్మపుకలిగి ధౌత వస్త్రములగు ధరించిన బ్రాహ్మణుడు దర్శనమిచ్చి నన్ను స్నాన

నముఁజేయుమని చెప్పెను. వెంటనే స్నానము జేసినారు, నాకాయన తెల్లటి వస్త్రములనిచ్చి ధరించుమని చెప్పెను, నేను వానిని ధరించినపిదప, తాను కూర్చునియున్న పీటకెదురుగానున్న పీటమీదనన్నుఁ గూర్చుండనియమించి, నారెండు హస్తములను దన పాదములమీద నుంపించి తన కుడిహస్తమును నాశిరస్సుమీద నుంచి, “ఓం శ్రీవరమేశ్వర సుప్రసన్నోభవ” యను మంత్రముపదేశించి, పత్రిదినము జపముచేయుమని శలవిచ్చిరి. పిమ్మట నాకుమారునికి శ్రీరామమూర్తి నామ మివ్వలసినదని చెప్పినారు. అప్పటినుండి నేనామంత్రమును జపము చేయుచున్నాను. వివరణ చూడుము.

1892 సంవత్సరము శెష్టెంబరు నెలాఖరున జీతవృద్ధిమీద నరసాపురం ప్రేషనరీ మేకప్రీటుగా వెళ్లినాను. కాకినాడలో నేను భగవద్గీతలు చదివినపుడు బోధకానందున, స్వప్నగురువు తానే బోధించెదనని యొకస్వప్నములోఁ జెప్పియుండెను. నరసాపురం వెళ్లి సపిమ్మట రేమెళ్ల బ్రహ్మన్నశాస్త్రిగారు గొప్ప పండితుఁడని, యద్వైత మతవేత్తయని తెలిసి భగవద్గీతల నుపదేశించుమని కోరితిని. ఆయనంగీకరించి ప్రారంభించుటకు 1893 సంవత్సరము జనవరు నెలలో నొక దినమేర్పాటుచేసినారు. తొలిదినమున రాత్రి యొక వృద్ధ బ్రాహ్మణుఁడు స్వప్నములో దర్శనమిచ్చి కొంతసంభాషణ జరిగినపిమ్మట భగవద్గీతలు చదువుచుచి చెప్పిరి. నేను పుస్తకము తెచ్చినాను. ఆయన తెలిస్తోవు యద్వములవంటి యద్వపు బిళ్లల ననుర్చుబడియున్న తన పెద్దసులోచనములను దెప్పించి ధరించి “అశోచ్యైశ్చస్వశోనస్త్యం పృజ్ఞావాదాంశ్చభాషసే । గతానూన

గతాసూంశ్చనాను శోచంతిపండితాః ” యను గీతలగుముక్క- రెండు యధ్యాయ 11 శ్లోకము జదివే దానియర్థము తెప్పనారంభించి ఇంతలో నావక్కాను బరుండియున్న నాభావ్య నిర్మాణో సన్నుకుటచేత మెళుకువనచ్చినది. మరియునయమును బ్రహ్మమునైనా గారు గ్రంథము ప్రారంభించి క్రమముగా 12 అధ్యాయము బోధించినారు. అద్వైతశాస్త్రమందు విశేషపరిష్కారము, యనుముగల వెలివేలి లక్ష్మీప్రసంహ భావ్యశాస్త్రమునకు సోమదు నోహరముగ స్వప్నమును గూర్చి వివరించును నివేదించిన.

—♦ 12 స్వప్నము ♦—

గీతలందు వారంభించిన గీతలనుమానులగు ముందరి తెయద్దములవంటి దేహకాంతిగలిగి పల్లవములవలెను నున్నవధరించి, మంచిపాటుచురంగు గూర్చుముక్కె యిది మహాకావ్యము పాదపాదులైన యిగురును బ్రహ్మమును పల్లవములలో ఒకరదర్శనమిచ్చి, సన్నిహితోనుంచి మునుపలను నున్నది, ఇట్లు ముక్కె—వీటమొదల గూర్చునున్నది. అది మహాకావ్యమున దుస సమీపముందు నున్న గూర్చునున్న పల్లవములను గూర్చునున్నదేమోమో మంత్రములు చూచి కూడా వేరొక్కొక్కటి. ఏమధావ్య గ్రంథమున నున్న “Probationary Chah”—వరితె శిష్యునిగ నేర్పరచినట్లు తెప్పించిన. పద్యము ముందు.

—♦ 13 స్వప్నము ♦—

1814 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో (1814) కలెస్వప్నమును—

నల్లటి దేహకాంతిగల నొకపురుషుఁ జేదో యుపనయనోత్సవములోఁ దాంబూలము పుచ్చుకొనుట కని నన్నింటిలోనుంచి మరియొక స్థలమునకుఁ దీసుకొనివెళ్లినారు. కాని యచ్చట, యుపనయనోత్సవము జరుగుట లేదు. రెండు పెద్దసాపిళ్లు మోచేతివడుపుగా నున్నవి. మేము మొదటిసావిడిలో గూర్చునియున్నాము. వెంటనే తెల్లయద్దము కాంతిగలిగి తెల్లటి యింగిలీషుదుస్తులను ధరించిన యొక పురుషుఁడు, పసిడివర్ణముగల మరియొక బ్రాహ్మణుఁడు వచ్చినారు. నన్నింటినుంచి తీసుకువచ్చిన నల్లటి బ్రాహ్మణుఁడంతయు సిద్ధముగా నున్నదని ధావళ్యపురుషునకుఁ జెప్పినారు. వెంటనే నన్ను రెండవసావిడిలోనికిఁ దీసుకొనిపోయి, యదివరకే భూమియందు బియ్యపుపిండితో బ్రతివైపున రమారమీ రెండుగజముల బొడుగున వేచుబడిన నొక గొప్పయంత్రము (మంత్రసంబంధమైన పట్టు) లో నన్నుగూర్చుండబెట్టినారు. పిమ్మట పసిడివర్ణముగల బ్రాహ్మణుఁడు కొన్నిమంత్రములు పఠించి నాశరీరముమీద కొన్ని పరిశుద్ధ సంస్కారములు జరిపినారు. తరువాత ధావళ్యపురుషుఁడు యంత్రముయొక్క యొక మూలకు నన్ను రప్పించి కుడిచేతిలోనున్న నెమలికుంచెను నాశిరస్సు చుట్టూ రెండు లేక మూడు సార్లు తిప్పి “Confirmed Chala” స్థిరశిష్యునిగ నేర్పరచినట్లు చెప్పినారు. పిమ్మట ధావళ్యపురుషుఁడు, పసిడివర్ణముగల పురుషుడు వెళ్లిపోయినారు. నన్నింటిలోనుంచి తీసుకువచ్చిన నల్లటి పురుషుడు తిరిగి నన్నింటికి దీసుకొనివచ్చెను. వెంటనే నాకు మెళుకువచ్చినది. స్థిరశిష్యునిగ నేర్పరచినందుకు సంతసించినాను. కాని దైవజ్ఞానముయొక్క యేసంఘము లేక భాగములో జేర్చుకొననిది తెలియలేదు. నివరణచూపుము.

—♦ 14 స్వప్నము ♦—

1894 సంవత్సరము ది 20 అక్టోబరు రాత్రి స్వప్నములో నొక మహాపురుషుఁడు దర్శనమిచ్చి కొంతసంభాషణ జరిగినపిమ్మట „సోహంఈశః” యను మహావాక్యోపదేశము చేసి దానియర్థము కొంతవరకు జెప్పి నేనాయుపదేశమున కింకా దగియుండలేదని యైన నుపదేశించితినిని శలవిచ్చిరి. వివరణ చూడుము.

—♦ 15 స్వప్నము ♦—

1895 సంవత్సరము జూను నెలలో నొక రాత్రి స్వప్నము లో నొక పురుషుఁడు దర్శనమిచ్చి నేను సరిగా జపముచేయుటలే దని తాననుకొన్నంత వృద్ధికి నేనింకా రానందున జాగ్రదవస్థలో దర్శనమిచ్చి యుపదేశించ వీలులేదని మందలించిరి. జాగ్రదవస్థలో నుపదేశమున కెపుడు తగియుందునని యడుగఁగా „పూర్ణాద్వైత భావన” కలుగువరకు వీలులేదని, త్వరగా దానిని లభింప జేసుకొమ్మని శలవిచ్చిరి. అది యెపుడు లభించునని నేను తిరిగీ ప్రశ్న చేయగా యిప్పటి నాస్థితినిపట్టి నాలుకమీద బీజాక్షరములువేసిన కలుగుతున్నదని వానిని వేసితే రోజుకొక్క పావలా డబ్బులైన తెచ్చుకోలేవని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారు. నాకుటుంబము నిమిత్తము నేనేమియు నిక సంపాదించనక్కరలేదని, యుద్యోగము జాలించిన పిమ్మట దినముకు రెండు రూపాయి లుపకారవేతన మిచ్చెదరని, భూముల శిస్తువలన రెండు రూపాయిలు వచ్చునని, కాన బీజాక్షరములు వేయుమని కోరినాను. ఆమహాపురుషుఁడు రేపు వేసెదనని చెప్పి వెళ్లినారు. వెంటనే మెళుకువ వచ్చి సెన్షుయోగుట కూడదని విచారించితిని. వివరణ చూడుము.

—♦ 16 స్వప్నము —

ది 14 ఫిబ్రవరి 1896 తేది రాత్రి యనగా నరుణోదయ పూర్వము కలిగిన స్వప్నము.

నేనొకడనె శ్రీరామ దర్శనార్థ మొక దివ్యస్థలము నేవిం
చుటకు బయలుదేరినాను. ఆరాత్రి యొక గ్రామముచేరి యొక
బ్రాహ్మణుని యింటిలో నున్నాను. ఆకలి వేసినది. ఒక
బ్రాహ్మణుడు (బ్రాహ్మన్న శాస్త్రీగారని జ్ఞాపకము) యదివరలో
నాకొరకు జాగ్రత్తచేసియుంచిన నన్నము కొరకు వెదకినాను. చాలా
వెదుకగా నొకగుడ్డమూటలో దొరికినది. మూట విప్పుకొని,
యింటి వసారాగదిలోఁ దినబోవుచుండఁగా నాయింటి బ్రాహ్మణుడు
లోపలకు వచ్చి తినుమని కొన్ని వ్యంజనములిచ్చిన జ్ఞాపకము.
అన్నముమూట విప్పినారు కాని తిన్నానో లేదో తెలియదు.
మరియోజనమున లేచి కాలువదాటి శ్రీరామాలయమునకు
వెళ్లుటకురాగాఁ బడవ దొరకలేదు. అప్పటికియదయము 8-9
ఘంటలైనది. అక్కడొక మనిషికనపడి, యిపుడుపడవదొరకదని
మధ్యాహ్నమువరకు కనిపెట్టి యుంటే, సాయంత్రమువేళఁ దన
ప్రేమరుమీదఁ గాలువ దాటించెదనని జెప్పెను. మధ్యాహ్న
భోజనముకొరకు దిరిగి యింటికివెళ్లుట కిష్టములేక సాయంత్రము
వరకుఁ బడవ దొరకని విచారముతోఁ గాలువ గట్టమీద గూర్చుని
యుండగా నొక బ్రాహ్మణుడు కనపించి “మాయామారీచ
బాహుక నాయకా మమనావికః” యను మంత్రము జపముచేయుమని,
పడవ శీఘ్రముగ లభించునని జెప్పెను. నేనామంత్రమును జపము
చేసినాను. మొటనే నేను దాటవలసిన కాలువలోకిఁ గలిసియున్న

కాలువలోనుంచి యొక బహు విశేషమయిన స్త్రీమరువంటి స్వయముగా వెళ్లతగ్గ పెద్దపడవ వచ్చినది.

నేను స్త్రీమరులో నెక్కకపూర్వము మలవిసర్జన జేసుకోవలసి, యక్కడనున్న బ్రాహ్మణునితోఁ జెప్పినాను. ఆయన చెంబుతో నుదకము దెచ్చి యిచ్చి మలవిసర్జనకొక యున్నత ప్రదేశము కనపరచెను. నేనచ్చటికి వెళ్లగా మలవిసర్జన కాలేదు. వెంటనే బ్రాహ్మణుడున్న స్థలముకు వచ్చి పాదప్రక్షాళనఁ జేసుకొన్నాను. పిమ్మట బ్రాహ్మణుడు నన్నుఁ బడవయొద్దకుఁ దీసుకొని పోవుచుండెను. మధ్యనొక యుదకప్రదేశము దాటవలసి యున్నది. ఆత్రోవ చాలా చిక్కుగా నున్నది. వెనుక గచ్చుతోఁ గట్టబడి ప్రస్తుతము ముక్కలై యిటుఅటుపడి నీరు పైచుంచి పోతూయున్న నిటుకగోడ ముక్కల మీదనుంచి సులభముగానుండు మెరకమార్గము వెదకుచూ బ్రాహ్మణుడు మధ్యమధ్య నన్నుఁ బడిపోకుండఁ బట్టుకొనుచూ నా యుదక ప్రదేశమును దాటించెను. పడవ దగ్గరకు వెళ్లుటకు రమారమీ 50 గజముల బొడవు యెత్తు అరగజము వెడల్పు యరగజం లోతు గలిగి గచ్చుతోఁ గట్టబడి యెల్లప్పుడు నిర్మలమగునీరు వెగముగ బ్రైనుంచి క్రిందకు బ్రవహించుచున్నట్టిన్ని దానికి మొదట ననఁగాఁ బైన మునిషి దూరుటకు మాత్రము రంభము కలిగి చాలాయేటవాలుగ నడుచుటకు సాధ్యముకాని తోవగుండా పైకి యెక్కవలసి యున్నది. నేను దానిని స్వతంత్రించి యెక్కలేనని భయముతోచి, బ్రాహ్మణుని సహాయముఁ జేయుచుని తోరినాను. “ఎక్కలేవా” యని యడిగి సహాయము చేయువానివలె గృహిం చెను గాని చేయలేదు. ఏమిజరిగినదో తెలియదు. సన్నమార్గములోఁ

కు-పడకుండఁ బైకి వచ్చినాను. పిమ్మట పడవెక్కినాను. బ్రాహ్మ
 యుడు కూడా పడవెక్కి కాలువ యవతల యొడ్డుకు నాతోదాటిన
 పకము. కాలువ యవతల యొడ్డుకురాగా నాతల్లి, భార్య, కుమా
 డు నన్ను గలుసుకొన్నారు. నాభార్య యాసమీపములో నున్న
 రియొక కాలువలోకి నీరు నిమిత్తముదిగి ములిగిపోయినది. ఎవరో
 టనే ములిగి దానిని పైకితీసినారు. పిమ్మట వీరిసంగతి యేమి
 యదో నాకుఁ దెలియదు. నేను వెంటనే శ్రీరామయనఁగాఁ బర
 శ్వ రాలయముకు బయలుదేరినాను, మార్గమున వెళ్లినాను.
 వ్రోవలో 2-3 రు బ్రాహ్మణులు దర్శనములతోఁ గనుపడినారు.
 రున్న పరమేశ్వర దర్శనముకు వెళ్లుచున్నారు. నన్ను చూచి
 కివల మంచి యాచారములేని నాకుఁ బరమేశ్వర దర్శన మవుతు
 దా" యని యొకరున్ను, "పూర్వజన్మ సుకృతము యుంటే కావ
 నని" యొకరున్ను అన్నారు. కొంత దూరము వెళ్లగా నొక
 కాలువ దాటవలసి వచ్చినది. దానికి బహు జారుగానుండే
 మైన యొక కర్రవంటెనగానున్నది. దానిపైనుంచి నేను సులభ
 గా బ్రాహ్మణులకంటె, ముందుగాదాటి, యవతలకు వెళ్లినాను.
 యవతలనే పరమేశ్వరాలయము కొంచెము దూరములో ను
 నె. ఇది దాటగానే అక్కడ కాపలామనిషి కొంచెము రాకూడ
 యడ్లు చెప్పెను, కాని మరియువరో రావచ్చునని చెప్పినారు.
 నాను. తాంబూలము వేసి చుట్ట కాల్పుచు ఆలయ సమీప
 కకు వెళ్లినాను. తాంబూలమువేసి చుట్ట కాల్పుచూ వెళ్లడము
 చి కొందరు నాకుఁ బరమేశ్వర దర్శనము కాదని, యనాచార
 గా వెళ్లుచున్నానని పరిహాసము చేసినారు. ఆలయముకు వెళ్ళగా
 డయండే కొందరు నన్ను శౌరవముతో జూచినారు. కొంద

రుపేక్షగానున్నారు. పరమేశ్వర దర్శనము కొరకు నిరీక్షించి యుండగా “ వారు వచ్చుచున్నారుని, అదేసమయమున వెంటనే యెదురుగా వెళ్లి దర్శనము చేయుమని, ” యక్కడవారు చెప్పినారు. నేను యెదురుగా వెళ్లినాను. పరమేశ్వర్లు నల్లగా మనిషి ప్రమాణముగా నున్నారు. 2-3 సన్నిధాన వర్తులతో వారి గది దాటి సన్నహాలు లేక నడవలోనుంచి వచ్చుచుండగా నేను వారిని జూచి సాష్టాంగ పడినాను, వారున్నూ అదేప్రకారము చేసినారు. నా బాహువులు వారి బాహువులతో బట్టుకొన్నారు. నాలోనుండే సత్వము వారి లోకి పోయినది. ఆ పోయేటప్పుడు నా కుడితొడ లాగినది. కుడిగజ్జ లో నొప్పి కలిగినది. నాలోనుండే యావత్తు సత్వము వారు ఆకర్షించగా వారిలోఁ బ్రవేశించి నా శరీరము అక్కడ పడిపోయినది. నాకుయికను వ్యక్తిగాని శరీరాభిమానముగాని లేకుండా పోయినది.

ఇంతలో మెళుకువ వచ్చినది. లేచేవరకు కాకులు కూసినవి. ఉదయము 5½ ఘంటలైనది. వెంటనే జ్ఞాపకమున్న పైసంగతులు వ్రాసినాను. వివరణ చూడుము.

—♦ 17 స్వప్నము ♦—

ది 18-1-1901 యనగా శార్వరి సంవత్సర శుక్ర బ ౧3 శుక్రవారము రాత్రి కలిగిన స్వప్నము.

నా తండ్రిగారు చాలా నృద్ధు. నాయన్న మంచివాడని నేను దుర్మార్గుడనై, తనను నిందించినానని యందువలన దనకుఁ గాయిలా వచ్చినదని, నేనిట్లు విడిచి లేచిపోతే కాని కాయిలా కుదరదని యన్నట్టు నాకుఁ దెలిసి చాలా విచారమై యేడుపువచ్చి

నన్నీ ప్రకారమనవచ్చునా? నేనేమిచేసినానని తండ్రిగారి నడిగితిని. ఆయన తాను చెప్పినమాట సత్యమేయని, యెవరో శాస్త్రీవద్ద నేను తనను దూషించినట్లు తాను విన్నానని చెప్పినారు ఈ మాటలు విని, వానినిఁ తలుచుకొని యేడ్చుచు గాళీ లేచిపోతానని. ప్రయాణ మైనాను. నాతల్లి నన్నాదరించి, యింట్లో నుండుమనుటకుఁ బదులుగాలేచి వెళ్లుట కంగీకరించి కాళీలో నా కేవలము కావలసినను రాజుతోఁ జెప్పి తెప్పించుకోవలసినదని బజారులోఁ గొనవద్దని చెప్పినది. అప్పటికి యూము పొద్దెక్కినది. ఇట్లు వదలి వెళ్లిపోతానని నాబట్టలు వగైరాలు మూట కట్టుమని బంటోతుతోఁ జెప్పినాను. తండ్రి నన్నన్యాయముగాఁ నిందఁజేసెనని దుఃఖించుచుండఁగాఁ దల్లి యాదరించక, యింట్లోనుంచి వెళ్లిపోవుటకు యంతమాత్ర మభ్యంతరముపెట్టక, కాళీలో నేను, కావలసిన వస్తువులను రాజుతోఁ జెప్పి తెప్పించుకొమ్మని మాశ్వునలహా యిచ్చినందుకుఁ గోపము కూడఁ గలిగి వెళ్లిపోవుటకు నిశ్చయించుకొని, తలిదండ్రుల నిరాదరణకుఁ బలుమారు దుఃఖించుచు నాసామాను సర్దుబాటు చేయించుకొనుచుండఁగా మెళుకువవచ్చినది. వెంటనే “ఈస్వప్నము సత్యమని తండ్రియనఁగా కూటస్థుడని అనగాఁ బ్రత్యగాత్మయని, యీ మధ్య నేను ధ్యానము జపము మాని మనస్సును స్వేచ్ఛగాఁ దుచ్చ ప్రసంచక వృత్తులయందు, గోరికలయందు విడిచిపెట్టచేత నా తండ్రి తనను నిందించినట్లు చెప్పెనని అందువలనఁ దల్లియైన చిత్తము, నేను కాళీ వెళ్లుట కంగీకరించి కాళీలో, నాకుఁ గావలసిన వస్తువను రాజుయైన బుద్ధితోఁ జెప్పి తెప్పించుకొమ్మని నన్ను బజారునకు వెళ్లవద్దని అనఁగా మనస్సును స్వేచ్ఛగాఁ దుచ్చకోరికలయందు వద

లిపెట్టవద్దని సలహా యిచ్చెనని స్వప్న ముయొక్క తాత్పర్యమైనట్లు నాబుద్ధికే గోచరించినది. వివరణ చూడుము.

—♦ 18 స్వప్న ము ♦—

ది 3-2-1901 శార్వరినామ సంవత్సర మాఘ శు ౧౫ ఆది వారము రాత్రి నా జన్మస్థానమును మోడేకుర్చి నుంచి బండిమీద నరసాపురము వెళ్లుచుండగా గలిగిన స్వప్నము.

“నేను ప్రయాణముచేయుచున్న బండిని బంటోతతి విశాలమగు నొకయింటి యెదరాపించెను. ఆ యింటిలో మితిలేని గదులును, మితిలేని కొత్తజనుబుండిరి. ఆ యింటియొక్క వెలుపలిభాగమనగా వెలుపలహద్దు తెలుసుకొనలేక, నన్ను తమసమూహములోఁ జేర్చుకొమ్మని యక్కడనున్నవారి నడిగితిని. వారందుకంగీకరించిరి. వారిలో నొక నల్లటి మనిషి నన్ను వెంటనే స్నానముచేయించి నమము జెబ్బలు పట్టుకొని యొకటి లేక రెండు నిమిషములు పొగ వచ్చుచున్న గుండముమీదఁ ద్రొప్పి తన సమీపములోఁ గూర్చుండఁజెట్టి “శిః-శివః” యను మంత్రము వదేశించెను. ప్రాణము నెందు కువదేశించలేదని యడిగితిని. అది అర్వికమంత్రమని ప్రాణ వమక్కురలేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అక్కడనున్నవారందరదే ప్రకారము చెప్పినారు. ఆ వెంటనే సమీపములో గుండ్రముగానున్న మూడు రంధ్రములుగల మట్టిపొరతోఁ గప్పఁబడిన గోతులో నెల్ల గితులఁ బరుండిన బురుషునియొద్దకు నన్ను దీసుకువెళ్లినారు. ఆ మూడురంధ్రములగుండా గోతులో శయనించి యున్న బురుషుని ముఖము, స్వరూపము బాగాఁ గనుపించుచున్నది. ఆయనతోఁ జైన

కప్పినప్రకారము నేను ప్రశ్నచేసినానని మంత్రోపదేశము జేసిన హృహ్మణుఁడు మనవి చేయఁగా నట్టి ప్రశ్నలు చేయఁగూడదని సంత్రమాద్వికమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చినారు. నే నాయనకు నమస్కరించి తడిబట్టలతో మంత్రపునశ్చరణ జేయుచునుండఁగా నా తండ్రి యరు దర్శనమిచ్చి “మంత్రమాద్వికమనియే ప్రశ్నలు చేయఁగూడదని యనుమానము కూడదని” చెప్పి వెళ్లినారు. పిమ్మట నాకు ఓళ్ళుకువ వచ్చినది. స్వప్నము చాలాపెద్దది. కాని పైసంగతులు హత్రమే జ్ఞాపకమున్నవి.

మంత్రాక్షరములు “శి-శివః” లేక “శిః-శివః” యని శయము కలిగినది. పిమ్మట 2-3 దినములలో నొకరాత్రి స్వప్నములో నల్లటి యొక గొప్ప (బోర్డు) బల్లమీద నెరుపురంగు సిరాతో “శి- శివః” యని పెద్దక్షరములుగా వ్రాసి కనపరచిరి. వివరణ పూడుము.

1901 సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెలలో నేను బెనారసు Theosophical Society లో మెంబరుగాఁ జేరితిని.

—♦ 19 స్వప్నము ♦—

ది 5-2-1905 సంవత్సర మనగా క్రోధిసంవత్సర మాఘ శుకలవార ముదయము 4 ఘంటల కొక గొప్ప స్వప్నము కలిగినది. ద్రోలేచువరకు నీక్రింద వివరించిన సంగతులు జ్ఞాపకమున్నవి. మనగా—

“నేను మరికొందరితో నా నారింజతోట జూచుటకు వెళ్లినాను. అది నేనదివరలో బెంచినస్థలముగాక మరియొక స్థలముగాఁ

గనుపించినది. దానిలో నేదో పనిచేయించుచుండగా నా పినతాత భార్య యచ్చమ్మగారు వచ్చి యవరో నాతాలూకు చెట్టును సగము నరికినారని చెప్పినది. నేను వెళ్లి చూచేవరకు 2-3 పెద్దకొమ్మలు గలిగి పూయునున్న పెద్దచెట్టును యవరో శత్రువులు భూమికి రమారమీ రెండడుగులత్తున రంపముతోఁ జుట్టూ గోసినట్లు కనుపించినది. చెట్టుకింద బడలేదు. దానిస్థితి చూడఁగా మరియొకచోట నదుకు వరకు తిరిగి పాతించినయెడల బ్రతికి పనికివచ్చేటట్టు తోచినది. అందువలనఁ గొందరు నౌకర్లు లేక కూలీలను బిలిచి చెట్టునుదీసి గ్రామమువద్ద మరియొక స్థలమందు బాతుమని చెప్పి తోటలోనున్న నాయన్నగారితో నీ సంగతి చెప్పినాను. ఆయనకూడ చెట్టునరకడము మంచిదికాదని, యింతేకాక తోటసమీపములోనున్న సన్నపాటి నని కూడ తోటవైపున యెడ్డువిరిచినదని చెప్పినారు. నేనా నదిని జూడఁగాఁ గొంతతోటకు 10 గజముల దూరములోను, కొంత 3-4 గజముల దూరములోను గనుపించినది. కాని దానియొద్దన నాతోటవైపున నితరులు పాతుకున్న లేత పనసమొక్కలు మొదలైనవి బాగా కనుపించుచున్నందున తోటకు నదివలన త్వరలో నష్టమున్నట్టు తోచలేదు. ఇంతలోఁ గూలీలు చెట్టును దగ్గిన్ని బడ్డీలమీద కొత్తస్థలమునకు మోయుచున్నారు. నేను, నాయన్న, తోటలోనుంచి యింటికి వెళ్లుచున్నాము. ఆయన తీసిన త్రోవను నేను పోవుచున్నాను. కాని రాజు లిళ్లవద్దకు రాగా నతఁడు రాజుల యింటో దిగబడినాడు. నేను చెట్టును బాతించుటకుఁ దిన్నగా నింటికి వెళ్లుచుంటిని. మధ్యత్రోవలో డగవులమీద మోయబడుచున్న చెట్టును గలిసినాను. తోటలోఁ జూచిన దానిరూపు కొంత

మారినది. కొమ్మలు కొంతవరకు నల్లబడి కొన్ని శిథిలమై రాలి పోయి, మోడువలె కనుపించినది. దానిలోనుండి మనిషి మాటల వలె గొన్ని మాటలు వినుపించినవి. అవిబాగా జ్ఞాపకములేవు. కాని, “తాను చైతన్యమేమని, యిప్పుడీ యవస్థలో నున్నానని, త్వరగా బాతించుమని కొంతకాలము ప్రార్థనమున నిందులో నుండవలసి యున్నదని” చెప్పినట్లు జ్ఞాపకము. ఈమాటలువిని చెట్టుతోఁగూడ వచ్చుచునుండఁగా నన్నదమ్ములిద్దరు బ్రాహ్మణులు నాతోఁగలిసినారు. చెట్టులోనుంచి వినపడిన మాటలు వారితోఁజెప్పఁగా వారిలోఁ బెద్దవాడు నన్నాక్షేపించుట, తమ్ముడు నన్నుఁ బట్టుకొని త్వరగా నడిచిపోకుండఁ బీడించుట ప్రారంభించిరి. పట్టు విడిపించుకొనుటకుఁ దమ్ముని 2-3 సార్లు కరిచి యెట్టకేలకు బట్టు తప్పించుకొని యింటికి వచ్చినాను. నేనువచ్చేవరకుఁ గూలీలు చెట్టును బాతిపెట్టక యింటివసారాలో బడ్డిపైన వ్రేలాడఁదీసినారు. నేను దానియొద్దకురాగా నందులోనుంచి యొక పురుషుఁడు బయలుదేరివతలకు వచ్చి, నన్నుఁ దనతోరమ్ముని చెప్పినారు. నేనాయనతో వెళ్లుచుంటిని. ఆరోజు శివరాత్రి ఉదయము 5-6 ఘడియలఁ బ్రార్థనయైనది. కొంతదూరము వెళ్లేవరకుఁ బైయిద్దరు సోదరులు మాతోఁగలిసి వచ్చుచున్నారు. కొంతదూరము రాగా వృక్షనిగ్రత పురుషుఁడు మమ్మును చాలా నేటవాలుగానున్న నొక యున్నత ప్రదేశముమీద కెక్కిరమ్ముని చెప్పినాడు. నేనెక్కలేకపోతే పైని ద్వరిలోఁ జేరేప్టుఁడు నాచెయ్యిపట్టి సహాయము చేసినాడు. ఆమహా పురుషుఁడు, నేను, తక్కిన యిద్దరు 1-2 యున్నత ప్రదేశముల గుండా బాగా యున్నతముగాను, నలుచదరముగానున్న మరియొక

సలము చేరినాము. అక్కడందరము కూర్చున్నాము. మహాపురుషుఁ
 డక్కడ నిష్ఠమీద కుండపెంకులో నేదోపేసి వండి గోధుమ వర్ష
 ముకంటె కొంచెము తెల్లగానుండిన పదార్థము పట్టెను ముద్దను
 నన్నుఁ బెంకులోనుంచి తీసుకొని మ్రింగుమని చెప్పెను. నేను సంశ
 యించక వెంటనే నొకముద్దను దీసికొని తినుచుండఁగాఁ ద్వరగా
 మ్రింగుమని చెప్పెను. ఆప్రకారము మ్రింగినాను. వెంటనే నా
 మనస్సుకు మార్పుకలిగి, పెద్దలయందు వినయము, గురుభక్తి,
 సమ్రత హెచ్చినది. శరీరముగూడ గొంత యాపుమారినది. అక్క
 డనుంచి యందరము బయలుదేరి వెళ్లుచున్నాము. పైయిద్దరు సోద
 రులలో జ్యేష్ఠుఁడు మహాపురుషునకొక కుక్కను గనపరచి దానికి
 మారుపాపము కలగజేయుమని కోరఁగా జేసేవానివలె నటించి
 తుదకు జేయక నన్ను మాత్రము తనతోఁ దీసుకుని వెళ్లుతూ, నీవు
 యోగ్యుఁడవు గాననీకుఁ గనపడి ప్రసాదమిచ్చినానని, తక్కినవారు
 కోరినది చేయనని యనిరి. ఇద్దరము కలసి యొక వీధిగుండా వెళ్లు
 చున్నాము. ఉదయ సమయముగా నున్నది. నేను తనతోఁ గలసి
 యెంత కాలమైనదని యడిగినారు. ఆరోజు శివరాత్రియని, యంతోఁ
 గాలము కాలేదని చెప్పినారు. రెండు మాసములైనదని, తిరిగి దగ్గు
 నమిచ్చెనని చెప్పినారు. నన్ను రక్షించవలసినదని నేనుకూడా
 వస్తానని చాలా వినయముగ బ్రార్థించినాను. కొంతదూరము తీసు
 కొనినచ్చి ఆయన వీధిలో నొక బండిమీదఁగూర్చుని, సన్నేదో
 తెమ్మని కొన్ని బొరలదూరము నంపినారు. నేను తిరుగ వచ్చేపర
 కాయన యదృశ్యమై కనుపడలేదు. నేనాయన కొరకు వ్యర్థముగా
 గొంతనేపు వెడకి, తిరిగి దర్శనమిస్తానని చెప్పిన మాట జ్ఞాపకము
 చేసుకొని యింటికి వచ్చినాను. అప్పుడింటిలో వడ్డెన సమయముగ

నున్నది. విస్తృత వేయబడినవి. అది శివరాత్రి వెళ్లిన మలిరోజుని నానమ్మకము. నాయన్నగారిని నేను వెళ్లి యెంత కాలపైనదని యడిగితే 4 మాసములైనదని చెప్పినారు. ఇంతలో నిద్ర మెళుకువ వచ్చినది. వివరణ చూడుము.

—♦ 20 స్వప్నము —♦—

ది 26-6-1911 తేది రాత్రి స్వప్నములోఁ గామాయ వస్త్రులు ధరించిన యొక మహాపురుషుఁడు దర్శనమిచ్చి తాను శంకరాచార్యులని “యుపదేశసహస్రి” యను గ్రంథమును దెప్పించి చదవ వలసినదని యాజ్ఞాపించి యొకటి రెండు స్లోకములు తాను జదివి యర్థము చెప్పినారు. నిద్రించుచి లేచేవరకు స్లోకములు యర్థము జ్ఞాపకము రాలేదు. వివరణ చూడుము.

—♦ 21 స్వప్నము —♦—

ది 10-8-1915 తేది రాత్రి మంచి బంగారుఛాయ, దీర్ఘబాహువులు రమారమీ 90 సంవత్సరములు వయస్సు కలిగి పీత వస్త్రములను, నడుటఁ బట్టివర్ధనములను ధరించిన నొక మహాపురుషుఁడు స్వప్నములో దర్శనమిచ్చి “అహం బ్రహ్మస్మి” యను మంత్రముపదేశించి దాని యర్థము రాత్రి 11 ఘంటలు మొదలు కి ఘంటలవరకు బోధచేసి యేడుదినములీ మంత్ర మనుష్టానముచేసిన బహు విశేషము కలదని యానతిచ్చిరి. నేనదివరకేమేమి గ్రంథములు చదివినానని యడిగి గంగలకుర్రు మునసబు గారి యొద్ద నేదో పుస్తకము పేరుజెప్పి దానినిదెచ్చి చదువుమని దానియర్థము తాను స్వయముగ బోధించెదనని శలవిచ్చినారు. ఆకాలమందు నేనున్న

యింటిలో నేనున్న స్థలమందుగాక మరియొక స్థలమందు “నమ్మ వారు పూజను వారతి యుత్సాహముతోఁ జేయుచున్నటుల గను పించినది.” నాకు నిద్ర మెళుకువ వచ్చేవరకు బుద్ధుకము పేరు మరుపు వచ్చినది. ఉపదేశించిన మంత్రము జ్ఞాపకమున్నది. వివరణ చూడుము.

—♦ 22 స్వ ప్న ము ♦—

ది 27-4-1916 తేదీ రాత్రి యొక మహాపురుషుఁడు స్వప్నము లో దర్శనమిచ్చి కొంత సంభాషణ జరిగిన బిమ్మట “సంవిత్కరణా యనమః” యను మంత్రము వదేశించి యుదయము 4 ఘంటల వరకు దానియర్థము బోధించినారు. కాని నింద్రుఁడండి లేచేవరకు మంత్రము మాత్రము జ్ఞాపకమున్నది. వివరణ చూడుము.

—♦ 23 స్వ ప్న ము ♦—

పై స్వప్నము దరిమిలాను చాలా కాలమువరకు గురుదర్శన ములేదు. నాజపమును సరిగా జరగలేదు. 1922 సంవత్సరాంతము లేక 1923 సంవత్సర ప్రారంభ మందొక రాత్రి స్వప్నములో నొక మహాపురుషుఁడు దర్శనమిచ్చి. కొంత సంభాషణ జరిగిన బిమ్మట “మహాత్మాహం మహాత్మ తత్త్వాహం” యను మంత్రము జపము చేయుమని యుపదేశించెను. నేనా మంత్రాక్షరములను సరిగా గ్రహించలేక “మహాత్మాహం మహాత్మ తత్త్వాహం” యని బలికితిని. గురువుగారు క్షంటనె తప్పిది “మహాత్మాహం మహాత్మ తత్త్వా హం” యని స్పష్టముగఁ జెప్పినారు. నిద్ర మెళుకువ వచ్చేవరకు మంత్రము జ్ఞాపకమున్నది. ఉపదేశ కాలమందు జెప్పిన యర్థము జ్ఞాపకములే వివరణ చూడుము.

—♦ 24 స్వప్నము ♦—

ది 17-11-23 రాత్రి యొక గురువు స్వప్నములో సగంపడి “ననభవతి రోహితః” యను మంత్రముపదేశించి దాని యర్థము చెప్పినారు. నిద్రనుండి లేచేవరకు మంత్రము మాత్రము జ్ఞాపకము వచ్చినది. అర్థము మరచివచ్చినది. వివరణ చూడుము.

—♦ 25 స్వప్నము ♦—

ది 23-12-1923 రాత్రి పరుండే సమయమున నీపుస్తకమును వ్రాయుటకు నాయసమర్థతను గూర్చి తీవ్రముగ నాలోచించి తిరి. నిద్రనుండి లేచుసమయమున “యేతేశక్తి తథాతవచ” యను శబ్దములు యెవరో చెప్పినటుల నామనస్సులో దట్టినవి. నాయసమర్థతను గూర్చి కలిగిన సంశయమునకు సమాధానమని తలచినాను. “తవచ” నీపు వ్రాయు పుస్తకము “యతేశక్తి” నీశక్తి యెంతో, “తథా” అంతకు సరిగా నుండునని చెప్పెను. శక్తి శబ్దమునకు జ్ఞానమని యర్థము కలదు. గాన నీపు వ్రాయు పుస్తకము నీజ్ఞానమునకు సరిగా నుండునని చెప్పినటుల దలచినాను.

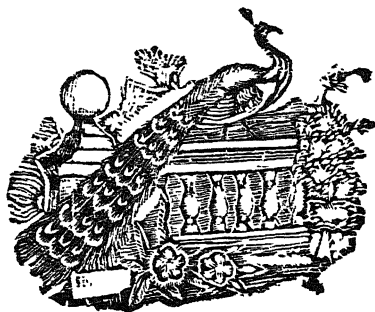
—♦ 26 స్వప్నము ♦—

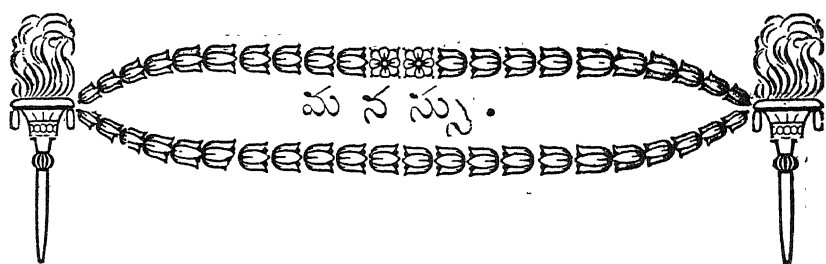
ది 11-1-1924 రాత్రి యొక మహాపురుషుడు స్వప్నములోఁ గనుపించి “అద్వైతే బోధితే తత్వేపరంబ్రహ్మణి లీయతే” యని నుపదేశించి దానిభావము కొంత బోధించిరి. నిద్ర లేచేవరకు మూలవాక్యములు మాత్రము జ్ఞాపకమున్నవి. వివరణ చూడుము.

—♦ 27 స్వప్నము ♦—

ది 8-10-1925 క్రొత్తన సంవత్సర ఆశ్వీజ బ ౬ గురువారము రాత్రి 1 ఘంటకు స్వప్నములో నొక పురుషుడు కనుపించి

నేను వ్రాసిన గ్రంథమునుగూర్చి యంగీకారముగ సంభాషణచేసి,
 పిమ్మట “మంత్రాధి కారీస్య త్సగుణః । యస్య నిష్టాపరికీర్తితా”
 యను వాక్యము నుపదేశించి దానియర్థము చెప్పినారు. వెంటనే
 మెళుకువ వచ్చినది. కాని మంత్రార్థము మరచిపోయినాను. వివరణ
 చూడుము.

వేదాంత పరిజ్ఞానమునకు మరొకయుము ముఖ్యముగాన, స్వ
ప్రసాదేశములయొక్క అర్థము వ్రాయక పూర్వము మనస్సును
గూర్చి కొంతయోచించుటవసరమని తలచెదను.

- 1 ఇహపర సుఖదుఃఖ కారణముగు మనస్సు ఎట్లుకలిగినది?
- 2 పంచీకరణములోఁ బంచభూతమేళనమువలనఁ గలిగిన నొక
శక్తియైయుండునా? లేక యనాదిగా సాక్షాత్స్థితి కలదై
యుండునా?
- 3 సాక్షాత్స్థితి కలనయడల చంచలస్వభావము కలదియగు
టకుఁ గారణమేమి?
- 4 చంచలస్వభావముగల దీనిని బ్రహ్మమని చెప్పటకుఁ గార
ణమేమి?
- 5 ఎట్టిస్థితిలోనిది బ్రహ్మమని, ఎట్టిస్థితిలో లోకవ్యవహార మన
స్సుని చెప్పబడును?
- 6 ఏసాధనములవలన నిది చంచల రహితమగును?

ఇట్టి సంశయములు ముముక్షువునకుఁ బ్రారంభమునఁ గలు
గును. ఈప్రశ్నలకు సరియగు బ్రత్యుత్తరములు, నొప్పవిద్వాంసులు,
విశేషయశుభవశాలురు చెప్పవలయును. అయినను నాశక్తికొలది
మాధానములు వ్రాసెదను.

1 శుద్ధ బ్రహ్మయనఁగ నిర్గుణ బ్రహ్మయందు అవ్యక్తము-
 మూలప్రకృతి—అనాద్యవిద్యయను పరమేశ్వర శక్తి $\frac{\text{సత్య, రజః, తమః}}{\text{తేజఃపు, విజుపు}}$
 $\frac{\text{తమః}}{\text{నలుపు}}$ $\frac{\text{గుణముల}}{\text{రంగుల}}$ తోను— మాయా $\frac{\text{అవిద్య}}{\text{శుద్ధము}}$, $\frac{\text{సమప్తి}}{\text{మలినము}}$ —వ్యప్తి) లను
 ద్వందములతోనుగూడి, అగ్నియందాష్టమువలె, అభిన్నముగా నణ
 గియున్నది. లయకాలమందు సర్వము నశించగా ననగా పరమేశ్వరుని
 యందు లీనమైనవిదప, తిరిగిజీవులయొక్కభోక్తకాలము తటస్థిం
 నపుడు, బ్రహ్మమునకు సృష్టిసంకల్పముదయించును. అనఁగా బ్రహ్మ
 ప్రతిబింబించియున్న జీవాకాశమందుఁ గించచ్ఛలనము కలుగును.
 అట్టి చునమునలన. రజ్జువందు సర్పభ్రాంతి దోచినటుల, బ్రహ్మ
 చిచ్ఛక్తి అనంతశక్తులతో సమప్తిచి ఈశ్వరుఁడుగను, వ్యప్తిచి అనంత
 జీవులుగను బ్రకాశించును ఈశ్వరుఁడు ప్రకృతియొక్క మాయా—
 సత్వాంశతోఁ బ్రతిబింబించిన బ్రహ్మముగాన, మాయను స్వాధీన
 ముందుఁ గలవాఁడై, ఈశ్వరనామము నొంది సర్వజీవరక్షకుఁడౌ
 యెను. జీవులు అవిద్యకుతోబడినవారుగాన నీశ్వరరక్షితులయ్యిరి.
 ఇది పరాప్రకృతి. గీతలు 7 వ అ. 5 శ్లోకము.

పిమ్మట “త్వదైక్షిత బహుశ్యాం పౌజాయేయేతి” యని
 భూతసృష్టిగూర్చి బ్రహ్మచిచ్ఛక్తితో కల్పముగలిగి అపరాప్రకృతి.
 (ఆకాశము, వాయువు, అగ్ని, ఉదకము, భూమి, మనస్సు, బుద్ధి,
 అహంకారములయొక్క తన్మాత్రల.) సూక్ష్మైణువులువయించెను.
 శ్లో॥ “ప్రకృతిః పరమాశక్తిర్విప్రకృతిః ప్రతిబింబితా” యనునట్లు ఇది
 వికృతినొంది యొకటితోనొకటి (పంచీకరణము) కలియుటవలన జగ
 స్వరూపమగు స్థూలసృష్టి, దేశకాలములుగలిగినవి. (శ్రుతి “తదే

తజ్జడం మోహాత్మకం*) మాయజడరూపము మోహరూపము. ఈస్థూలస్పష్టి మూలప్రకృతియొక్క అవిద్యాంశలోనిదియగుటవలన, దీనిలోఁ జేరిన జీవులు రజ్జుసర్ప దృష్టాంతముగ, బ్రహ్మయందు భ్రాంతివశమునఁ గనపించు విశ్వములో బహువిధనామరూపములను ధరించి, తమ నిజస్వరూపమును మరచి, కించిజ్ఞులమని, కర్మబద్ధులమని తలఁచెదరు.

శ్రుతి॥ „అయమాత్మావాద్యయోమసోమయః ప్రాణమయః” అనెడి వాక్యసారముగ, పైనచెప్పిన బ్రహ్మసంకల్పము వృత్తిజ్ఞానమని రూపజ్ఞానమని రెండువిధములు. వృత్తిజ్ఞానము సంకల్ప వికల్ప స్వభావమైన మనస్సు. రూపజ్ఞానము బుద్ధి-వివేకము-నిశ్చయించేది.

సృష్టికృమములో ద్వందములు (సత్యము అసత్యము, సన్యము అచసన్యము, ఆత్మా-అనాత్మా, మొదలగునవి) అనఁగా వ్యతిరేకములు (Positive-Negative) అని వార్యములైయున్నవి. సత్యసంకల్పము (Positive) నకు అసత్య సంకల్పమనఁగ వికల్పము (Negative) వ్యతిరేకమై యుండుటచుబట్టి వృత్తిజ్ఞానమువలన గలిగిన మనస్సుకు సంకల్పము వికల్పము అనఁగా చంచలత్వము సహజ ధర్మమైయున్నది. „చంచలత్వం మనోధర్మోవహ్నే ధర్మో యథోష్ణతా.” మహావనిషత్తు. కాన మనస్సు అగంతకముకాదు.

ఇట్టిచునస్సు (శ్లో॥ మనోవృత్త్యాశ్మతో జనసంకల్పో భోగ సాధనం) స్థూలస్పష్టిలో భోగసాధనములైన జ్ఞానేంద్రియములను, కర్మోచ్చైయములను, స్థూలజేహమును ధరించి, అహంకార సహితమై ప్రాణము ప్రాణనాయువు తోను, పూర్వకర్మ సంస్కార

ములు—వాసనలు—జ్ఞాపకములతోనుఁ గలసి యనఁగా, నవి నాభావముగ మిళితమైనందున నతిచంచల స్వభావము గలదై, ఊణికకాలములో సముద్రములు, నదులు, పర్వతములు మొదలగు సర్వదృశ్యములయందు సంచరించుచు, స్వస్థానముఁజేసుచు, వెంటనే తిరుగఁబోవుచు, యెందునగాని కించతొలమైన నిలుకడలేక, యవశముగఁ బట్టుకాయతోఁ జక్కుకొనినఁ బట్టుపురుగు చందంబున, దేహమను వలలోఁబడి భ్రాంతిరూపములైన యనంత సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచుండును. ఇదియే సంసారము. ఎట్లనఁగా ప్రతి ఉపాధిలోనుండు జీవుఁడు నిర్గుణబ్రహ్మయొక్క అంశము—లేశము అయినను, లోకవ్యవహారదశలోఁ బ్రకృతి సంబంధముగు రజస్తమోగుణములతో గూడి (finite) ఆద్యంతములనఁగా జననమరణములు సుఖదుఃఖములు గలవాఁడనని తలచుటయే సంసారము. పారమార్థిక దశలోననఁగా స్వస్వరూప (infinite) ధ్యానములో ఆద్యంతములు మొదలగు నేనికారములేని ఉత్పన్నమై యుండును. (ధ్యానమనఁగా. శమదమాచిసాధన బలముచే తనజ్ఞానముఁ బారదోలి, కేవల సాత్వికాంశముగు బ్రహ్మకారవృత్తి పరంపరచే బరిపూర్ణబ్రహ్మ స్వరూపమైయుండుట, అనఁగా ద్వికరణ శుద్ధితోఁ జేయవలెను. లేనిచో సంబంధములేక వేరువేరు స్థలములనున్న ప్రమిద, వత్తి, చమురులనలన నీపము వెలిగించుట సాధ్యముకాని యటులనే మనస్సులో నొకటి ఆలోచించుచుఁ జేయుతో వేరొక పనిఁజేయుచు, పెదవులతో భగవన్నామము పలుకుచుండుటవలన ధ్యానసిద్ధి జ్ఞానప్రకాశము గలుగదు. ధ్యాతయొక్క మనస్సుచేయకారమై నిండుశాంతి, జానమయమై యుండవలెను. ధ్యానదార్శ్యతచే నిగూఢముగ నున్న మనశ్చక్తుల వికసింపఁజేయవలెను.)

ఇటుల జీవ ఈశ్వరనామములు అవస్థాభేదమువలనఁ గలిగి అంతరలా పియై యున్నవి. లోకవ్యవహార దశలో మనోవృత్తులు కామకోధ యుక్తమై చంచలస్వభావము గలవిగాన మలినమనస్సని, పారమార్థిక వృత్తులు శుద్ధమనస్సని చెప్పబడును. మనస్సుకు రూపములేదు. దేశమువలె సంతటనుండునది, లేనిది, దృశ్యపదార్థములే రూపముగాఁ గలది. సంకల్ప, వికల్ప వృత్తులతోఁగూడినపుడు మనస్సనియు, నిశ్చయించునపుడు బుద్ధియనియు, తన నిజస్వరూపమును మరచియుండునపుడు అహంకారమనియు, చింతించునపుడు చిత్తమనియుఁ బేరువహించుచున్నది. దీని (మనస్సు) యొక్క శక్తి అపారము, అద్భుతము, అచింత్యపరిణామము గలదిగనున్నది. శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధముల నంబడు విషయములను గ్రహించునపుడు, త్వక్, చక్షు, శ్రోత్రాది హ్వాఘ్రాణములనఁబడుపంచేంద్రియములుగ మారుచున్నది. ఈమనస్సే సర్వకార్యములకు ప్రేరణవస్తువై వెలయుచున్నది. గాన మనుజులు పూర్వవయస్సుచుండి మనోనిగ్రహమును గూర్చి ప్రయత్నింపవలయును. పరవయస్సనఁగా వృద్ధాప్యదశలో మనోనిగ్రహము మిక్కిలి దుస్సాధ్యమని నా యనుభవమువలన నొక్కిచెప్పెదను. చిత్తచాంచల్యమే ధ్యానప్రతిబంధకము. చిత్తనిరోధవిఘ్నకారులు అజాగ్రత్, వ్యాధి, సంశయము, సోమరితనము, విషయభోగేచ్ఛము దలగునవి.

పైనఁ జెప్పినకారణములవలన మనస్సు పంచభూతముల మేళనవలనఁ గలిగినదికాదని, బ్రహ్మసంకల్పమేయని చంచలత్వము దానిధర్మమని స్పష్టమగుచున్నది.

భ్రాంతిరూపమైన సంసారమునుండి తరించుటకు మనుజుఁడు తననూది (నిజ) స్వరూపమును తెలియవలెను. ఇది లభించుటకు

మనస్సు చంచలత్వమునుండి స్థిరతనొందవలయును. లేనిచో, చలించు నట్టి దర్పణమందు ముఖప్రతిఫలనము సరిగా. లభించనటుల సదా చలించు మనస్సునకు, అంతఃకరణదర్పణములో స్వస్వరూప ప్రదర్శనము సరిగా లభించదుగాన, ముముక్షువు సర్వప్రకారముల మనోజయము నొందవలయును. ఇది మిక్కిలి దుస్సాధ్యమైనను, దృఢాభ్యాసము, వైరాగ్యమువలన సాధ్యమగును. బాణమును బాణముచేతను, విషమును విషముచేతను, శత్రువును శత్రువుచేతను, మురికిని మురికిచేతను, బోగొట్టునటుల మనస్సును మనస్సుచేతనే స్వాధీనముచేసుకొనవలయును. మారుసాధనములేదు.

మలినమనస్సును శుద్ధమనస్సుచేత నణచనలెను. మలినవృత్తులు వాసనలు (Electric sparks) మెఱుపులవలె అతాత్మగ (తెలుచు ధ్యానకాలములో) శుద్ధమనస్సుకుఁ దట్టి విఘ్న మొనర్చుచుండును. అట్టివి కలిగినవెంటనే ముముక్షువు జాగ్రూకుడై శుద్ధమనస్సనగాఁ బ్రతికూలవృత్తులవలన వానినిఁ బారదోలవలయును. దృష్టాంతము. వ్యభిచరించుటయందు మనస్సులో సంకల్పము—వృత్తి—బుట్టినపుడు వివేకబుద్ధితో వ్యభిచారమఁదలి దోషము, బాధలు, రోగములు, బలహీనత, ధనవ్రాయము, లోకనింద మొదలగుఁ బ్రతికూలవృత్తుల ప్రబోధముచే మొదటగలిగిన వ్యభిచారవృత్తి తప్పక నశించును. ఇటులనే మనస్సులో నుదయించుఁ బ్రతిమలిన వృత్తి, వాసనకు వ్యతిరేకవృత్తులు వాసనలు పెక్కులుండును. కాన ముముక్షువు సకల మలినవృత్తులను వాసనలను ప్రతికూలవృత్తులచే నశింపుచేయవలెను. ఇట్లు చేయుటవలన మలినవృత్తులు వాసనలు క్రమముగతగ్గి తుదకు నశించును. కాన నిది మిక్కిలి సులభసాధనమని భగవద్గీతల

6 అ. 35 వ శ్లోకములో శ్రీకృష్ణస్వామి చెప్పిన “అభ్యాస” శబ్ద తాత్పర్యమిదియేయని తలచెదను. మలినవృత్తులు వాసనలు నశించగా, శుద్ధవృత్తులు వాసనలు మోక్షహేతువులగును. మనోజయమును గూర్చి ముందు గ్రంథములో శాస్త్రసమ్మతమైన మఱికొన్ని యుక్తులు వ్రాయఁబడును. మనస్సు చేయుచేష్టల నేకాంతముగ కూర్చుండి జాగ్రత్తతో పరీక్షించుచుండిన మనోజయము త్వరలో సిద్ధించును. ముఖ్యసాధనమేదియనఁగా ధ్యానకాలమందు బద్ధాసన మనఁ గూర్చుని శరీరమును, కంఠమును, శిరమును, సమముగ నిలిపిన, ప్రాణవాయుపుయొక్క చలనము తగ్గును. అది తగ్గినకొలది మనఃచాంచల్యముతగ్గును.

సర్వప్రపంచములు జ్ఞానస్వరూపములు. మిక్కిలి కఠినమగు మనోనిరోధపాటవము ‘అసంపేదన’ యని చెప్పబడును. విధ్యుక్తమైన సర్వకర్మలను ఫలాపేక్షరహితముగఁ జేయుచు, తాను చేయుచున్నానని, చేయుచుచున్నానని, తలంచక, సర్వప్రపంచకములు, అద్వితీయ తేజోరూపబ్రహ్మమనఁగా తానేయనునిశ్చయబుద్ధితో సదాధ్యానించుచుండుట సర్వకర్మత్యాగమగును.

జ్ఞానమనఁగా సర్వభూతసమవర్తనము. ఇట్టి సమదర్శత్వము నృద్ధిచొందినకొలది శుద్ధవృత్తులు, వాసనలు గూడఁగ్రమముగఁ దగ్గి, ఆత్మధ్యానములో మన స్సేకాగ్రతనొంది, చిన్నాత్రిస్వరూపమనఁగా స్వస్వరూపాను సంధానములోఁ బూర్ణానందమనుభవించును. ఇదియే నిర్వికల్పసమాధి. ఇట్టి యుత్తమస్థితిలో మనస్సు—(ప్రత్యేకాత్మ) బ్రహ్మమైయుండును. తదితరకాలముల లోకవ్యవహారమనస్సుని చెప్పబడును.

ఇట్టి యత్తమజ్ఞానము, అనుభవములు, సజ్జన నేవ, సద్గురోప దేశము, సచ్చాత్రుపతనము వలన లభించును, సాధుజనసాంగత్య మువలన లభించని యర్థమేదియులేదు. గ్రంథవిస్తరభీతిచే విపులముగ వ్రాయలేదు. ఇక్కలికాలమున సాధుజనసంగమము మిక్కిలి యరుదుగాన, ముముక్షువు సదావేదాంతశాస్త్ర పఠన విచారణ చేయవలయును. సాధుజనమనగా గీతల 4 ల. 34 వ శ్లోకములోఁ జెప్పబడిన తత్పదర్శినులు—ప్రత్యగభిన్నబ్రహ్మసాక్షాత్కారవంతులని గ్రహించవలెను.

మోక్షసిద్ధికి మూడు మార్గములు.

1. తాను, అకర్తయనగాఁ గర్మచేయువాఁడును, చేయించు వాఁడునుకానని, సర్వపదార్థములు తానేయని, తానుకాని పదార్థమేవియులేదని, నేను, నీవు, అది, ఇది, యనెడు భేదములులేవని, దేహము, కర్మేంద్రియములు, జ్ఞానేంద్రియములు, బుద్ధి, అహంకారము, మలినమనస్సు, సంచపాత్రములు తానుకానని, తాను అక్రియఁడైన శుద్ధబ్రహ్మమేయని నిశ్చయముతో సదాయండుట, ధ్యానించుట, అనగాఁ ధ్యాతయగు తాను ద్యేయమాత్రముగా భావించుట.

2. తాను సర్వకర్తయని, యనగా, సర్వాధికమగు సర్వపదార్థములు తానే యను నిశ్చయముతో సదా నుండుట. చలనరహితముగ ధ్యానించుట.

3. పైరెండు మార్గములలో నేమిగాని, నీమనస్సునకు తృప్తిగానుండనిచో, నేను కర్త, అకర్తకానని, ఈ రెంటిపైన అవాజ్ఞాన సగోచరమైయుండునదియె, అనగా నద్వయ బ్రహ్మమేనేనని, సర్వ

వాసనలను, ద్వంద్వములను, సర్వసంకల్పములను, వృత్తులను, మలినమనస్సును వదలి, సదా యచంచల శుద్ధమనస్సుతోనుండుట, ధ్యానించుట, “జీవేశ్వరాయై కామాయై కావితీవిజ్ఞాయ, సర్వశేషం నేతి నేతీతివిహాయ యవనశిష్యతే తదద్వయంబ్రహ్మ” అద్వయతారకోపనిషత్తు, సర్వవాసనలు, సంకల్పములు, నశింపుచేసినవారికి వేదాంత శాస్త్ర విచారణ యవసరములేదు. మనము ప్రధానమనఁగా ముఖ్యము. వీరే జీవన్ముక్తులు.

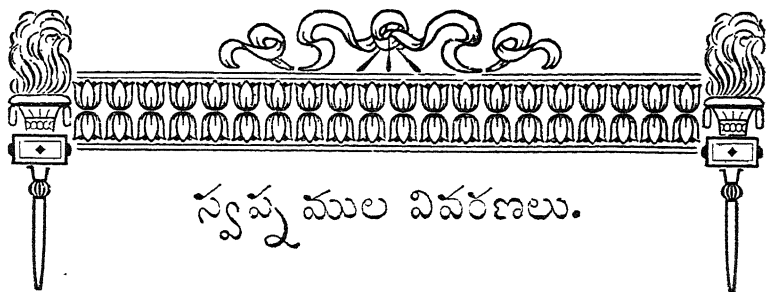
ప్రకృతి గుణములచేతఁ జేయఁబడు సర్వకర్మలను, “అంత స్సర్వపరిత్యాగీ బహిః కురుయథాగతం” యని అన్నపూర్ణోపనిషత్తులోఁ జెప్పినటుల, మనస్సుచేత వదలిపెట్టి, నేను కర్త, కారయిత యని తలఁచక, ఇంద్రియరూపములైన గుణములు, విషయరూపములైన గుణములయందు వర్తింపుచున్నవని తెలుసుకొని, వానియందించుకైన నాసక్తియించక, శత్రువునువలె విసజ్జించి, నిర్మలమనస్సుచేత సదా ఆత్మధ్యానము చేయవలయును.

పైనఁ జెప్పినటుల నింద్రియగోచరములగు సర్వవిషయములను, సంకల్పవికల్పములను, వృత్తులను, వాసనలను, మలినమనస్సుచిత్తమును విడచి చలనరహితముగ నిండు శ్రద్ధతో ధ్యానమొనర్చుచుండిన, మొదట మనస్సులో నంధకారముతోచును. వివేకబుద్ధితో దానిని పారదోలవలయును. పిమ్మట, వెల్లురు, నిద్ర, మోహము, యొకటి తరునాత యొకటి కలుగును. వీనినిఁ గూడ వివేకముచే నివారించఁగా, నిర్వికల్పసమాధిలో నధమము క్షణకాలమైనను శుద్ధమనస్సు పూర్ణశాంతినొంది, సంపూర్ణానంద మనుభవించును. ఇట్టి నిరంతర ధ్యానాభ్యాసవశమున, జ్ఞానము వృద్ధినొంది

సర్వవ్యాపియై ప్రాణాకాశమందు చిత్తై కాగ్రతనొందును. ఇదియే జీవన్ముక్తావస్థ. “దేహేజ్ఞానేనదీపితే, బుద్ధిరఖండాకారయాపాదవతి” “పిండస్థోపివ్రత్యగాత్మా సర్వవ్యాపీభవతి” పైంగలోపనిషత్తు.

లోకములో మనుజులు మూడు తరగతుల మనస్సుగలవారు గనుందురు. మొదటితరగతివారు గాఢాంధకారమువలె సద్వృత్తి శూన్యలైయుందురు. రెండవతరగతివారు సద్వృత్తి దుర్వృత్తి గల వారై యొకప్పుడు మంచిగుణములు మఱియొకప్పుడు చెడుగుణములు గలవారైయుందురు. మూడవతరగతివారు సదా ఆత్మధ్యానమునే జేయుచు నాత్మకీర్తిలోఁ బూర్ణానంద మనుభవింపుచుందురు.

స్వప్నముల వివరణలు.

శ్రీ గణేశాయనమః.

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణేనమః.

హరిః ఓమ్.

శ్లో॥ శ్రీమత్సదానంద మచింత్యమవ్యయం ।

శ్రీమత్సదానందమహాప మద్వయం ।

శ్రీమత్సదానందమఖండ మచ్యుతం ।

శ్రీమత్సదానంద గురుంనమామ్యహం ॥

— షీరికలోఁ జెప్పినఁ గొన్ని హాసముల వివరణ. —

1. నేనా యుదయమున పాదప్రక్షాళనమివమీద సూతిద గ్గఱకు వెళ్లడము, దానిలోఁ బడిన విధానము “బుద్ధిః కర్మానుసారీణీ” యను లోకోక్తికి దృష్టాంతముగానుండెను. “హరిణాసిహారేణాపి బ్రహ్మణాపి సురైరపి । లలాటలిఖితారేఖాపరిమాష్టం నశ క్యతే” యను శ్లోకిము ప్రకారము, నూతిలోఁ బడవలసిన పొర బ్ధము, వెనుకటిచర్యకు వ్యతిరేకముగ, నన్న నూతియొద్దకు వీసు కుపోయినది. దానినుండి బైకివచ్చుటకుఁ గారణమైన మనజుడు శ్రీ పరమేశ్వరప్రేరణచేఁ దటస్థించెననియు ; సృష్టిలోనుండు సర్వజ్ఞుల రక్షణ సదా జేయుననియును చెలియవలెను. ద్రాపది, గజేం

దామి, శ్రీహరినిగూర్చి ప్రార్థించిన బిదపఁ రక్షింపఁబడిరి. నా జాల్యావస్థలోనట్టి ప్రార్థనలేకనే రక్షణనొనఁగెను.

2 డిప్రెక్టు మునసబుద్యోగము లభించలేదు. కాని, న్యాయాధికారము—సబుమేజిస్ట్రేటుద్యోగము లభించి రమారమి యిరువదిమూడు సంవత్సరములు (స్వశ్లాఘనకాదు) పక్షపాతముగాని స్వలాభముగాని లేకుండ మనస్సాక్షిని నమ్మి న్యాయపరిపాలనచేసి, 1902 సంవత్సర ఏప్రిల్ నెలలో నుపకార వేతనము (pension) పొందితిని. శ్రీ పరమేశ్వరకృపవలన నా కెన్నడును పరస్త్రి పరధనాదులందు బుద్ధిఘట్టలేదు.

3 పెదతిరుమలనుండి శ్రీ వెంకటేశ్వర మంత్రములభించుటకు దైవమేకారణమని చెప్పవచ్చును. ఆ మంత్రమును బంచిన సన్యాసి నేనెరిగినవారుకారు.

—♦ 1 స్వప్న వివరణ —

స్వప్నోపదేశప్రారంభమున రామమంత్రమనఁగా సాకార సగుణ బ్రహ్మోపదేశముచేయుటకుఁ గారణమేమనఁగా—

ముండకోపనిషత్తులో “ద్వేవిద్వేవేదితవ్య” యని విద్యావిద్యాభేదముచేత, బ్రహ్మము, నిర్గుణము, సగుణమని ద్విరూపముగఁ జెప్పబడినది. అందు నిర్గుణబ్రహ్మజ్ఞానమే ముఖ్యఫలదాయకమైనను, నదిసాక్షాత్తుగ,—వెంటనే గలుగుట (గీ 12 అ 5 వశ్లో) కష్టముగాన, ముందుగావివిధఫలములుగల సగుణోపాసన, చిత్తైకాగ్రత గలుగుటకు సాధనమని, శ్రుతివాక్యానుసారముగ గురువుతొలుత సగుణబ్రహ్మచుంత్రముపదేశించెనని తలఁచెదను.

స్వప్న పదములను బట్టి నా యుద్యోగ కాలములో డిప్రెక్టు మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో నాపైన లంచపు ఫిర్యాదు చేయబడెనని తలచవలదు. అట్టి ఫిర్యాదెన్నడుగాని రాలేదు.

“డిప్రెక్టు మేజిస్ట్రేటు శబ్దములు చనిపోయిన జనులను విచారణచేసి తీర్పునొసగు” యముని ‘దెలియఁజేయు’ నని తలఁచెదను. శ్రీ భాగవతము పంచమస్కంధములో సరకలోకవర్జనము చూచుము. శ్రీరామచంద్రజపఫలితముగ నట్టి విచారణలో నన్నయముఁడు శిక్షించుట కవకాశముండదని, భావిసూచన నీ స్వప్నములోఁ దెలిపెనని నమ్మెదను. ఇందుకు దృష్టాంతముగ నేను శ్రీ పరమేశ్వర దర్శనార్థము శ్రీ రామాలయ యాత్రచేయుటకుఁ బయనమై మార్గములోఁ గురుకటాక్షమువలన సర్వవిఘ్నములను జయించి శ్రీ పరమేశ్వర దర్శనముచేసినటులఁ నప్పుడు నా సత్వము—అంశను శ్రీ పరమేశ్వరుఁడాకర్షించినటుల 16 వ స్వప్నము కలిగినది. నాకు స్వప్నములో రామమంత్రోపదేశము కాకపూర్వము శ్రీరామదేవునియందు విశేషభక్తియుండెడిది. ప్రతి పునర్వసు నక్షత్రదినము దైవదినమని బ్రాహ్మణునకు రామునిఁ దలచి భోజనము పెట్టుచుండేవాఁడను.

రామతాపన్యపనిషత్తు రామరహస్యోపనిషత్తులతో, రామశబ్దముయొక్క ‘రా’ అక్షరము నారాయణాష్టాక్షరీ మంత్రము నుండి ‘మ’ అక్షరము ‘నమశ్శివాయ’ మంత్రమునుండి తీయబడెనని, అందువలన ‘రామ’ శబ్దము శివకేశవుల కన్వయించునని చెప్పఁబడినది. ‘రామ’ పరంబ్రహ్మ రామ ఏవ పరంతపః । రామ ఏవ పరంతత్వం శ్రీరామో బ్రహ్మ తారకం ॥ రకారో వహ్ని వచనః

ప్రకాశః పర్యవస్యతి, సచ్చిదానంద రూపోస్య । పరమాత్మార్థ ఉచ్యతే । మకారోభ్యుదయార్థ త్వాత్సమాయేతిచ కీర్త్యతే, ఆద్యోరాతత్పదార్థ స్యాన్మకారస్త్యంపదార్థవాన్ । తయోస్సంయోజన మసీత్యర్థేతత్పదోవిదుః, ” రామరహస్యోపనిషత్తు, ‘తత్త్వమసి’ యను మహావాక్యములో, ‘తత్’ యను పదము సరజ్జ్వాత్పదిలక్షణములు గలిగి సృష్టికి నాదికారణమై వాఙ్మనస్సులకుఁ గోచరము గాక భూతసృష్టికి, గారణమైన—యోనిగానున్న ప్రకృతిస్థానీయుఁడై, ‘అహం’ పదలక్ష్యార్థమైన బ్రహ్మమును తెలుపును. ఇదియే జీవోపాధియొక్క అంతఃకరణములో, ‘త్వం’, నీవు, యనుశబ్దమునకు లక్ష్యార్థమైయుండు బ్రహ్మము—ప్రత్యగాత్మనుఁ దెలుపును. ఈ ‘తత్’, ‘త్వం’ పదములనఁగా—పరమాత్మ జీవాత్మలకు పాధిగానున్న మానూ, అవిధ్యలనుఁ దోసివేయఁగా మిగిలియుండునది బ్రహ్మము యొకటియేయని ‘అసి’ పదము తెలుపును. రామతాపస్యోపనిషత్తులో రామశబ్ద యోంకార ప్రతిపాదకమని చెప్పబడినది.

మరియు ఋగ్వేదములో జెప్పిన ఓన్నమో నారాయణాయ, యను తారకమంత్రముయొక్క 8 అక్షరములు తెలియఁజేయు బ్రహ్మ, విష్ణు, శివ, బిందునాద, కలాకలాతీత పరమ పురుషులను యెనిమిదిరూపములు తత్త్వ, మంత్ర, వర్ణ, దేవతా, చంద్రస్సు, ఋక్కు, కాల, శక్తి, సృష్టి, భూత, వర్తమాన, భవిష్యత్తుల కతీతమైన ఓంకారముయొక్క అంగములగుటవలన రామశబ్దము అంగములు ఓంకారమని తారసారోపనిషత్తులోఁ జెప్పబడినది. ఎట్లనఁగా

1. అకారము. జాంబవంతుఁడు—బ్రహ్మ.
2. ఉకారము. ఉపేందుఁడు—విష్ణు, హరినాయకుడు.

3. మకారము. శివుడు. హనుమాన్. శివాంశలలో నొకటి యగు
వాయువుయొక్క పుత్రుడు.
4. బిందువు. శత్రుఘ్నుడు — ఈశ్వరుడు, చక్రగరుడు.
5. నాద. భరతుడు. శంఖనామకుడు.
6. కలా. లక్ష్మణుడు. పురుష. భూమిని ధరించువాడు.
7. కలాతీత. సీత. చిత్తు.
8. తత్పరః. పరమపురుష, సత్యసరిపూర్ణ, పరమానంద,

అద్వితీయ ఆన్యంతరహితమైన సాక్షిచైతన్యము పురుషోత్తముడు. గాన రామస్వరూపము పంచమహాభూత పంచీకరణము కాదు. మరీ చైతన్యము, శాంతాత్మ, సచ్చిదానందమూర్తి. సీతారామాంజనేయ సంవాదములో శ్రీరాములవారు హనుమంతునకు జేసిన యుపదేశములోఁ బార్వతీపరమేశ్వరులు మొదలుగా సర్వదేవతలూ, ఋషులూ, మునులూ, సర్వజ్ఞులూ “అహంబ్రహ్మస్మి” యను వృత్తిచే సర్వకాలములను తనయందుఁ (రమయతి రమంతే అస్మిన్ ఇతివారామః) గ్రీడింతురనిగాన, బ్రహ్మశబ్దమునకు రామనామముకలిగెననియు, జ్ఞానులంతర్ముఖులై దేహమనోబుద్ధ్యహంకారముల, నిరాకరింపఁగ జీవహువుడనై యనఁగా గూటస్థహువుడనై శేషింతుననియు నుపదేశించెను.

ఇక నీ రామశబ్దమును ముమ్మారుచెప్పుటకుఁ గారణమేమనగా? బుద్ధివృత్తికి నెఱుఁగును సాక్షియై నిర్వికారుడై కూటస్థరూపముతోనున్న తన భావమును సూచించుటకై మొదటి ‘రామ’ పదమును, బ్రహ్మవిద్యకు “శ్రీ” యని పేరుండుటవలన బహ్మికారబుద్ధి వృత్తి జ్ఞానులకు సదా కలిగియుండుటచేతను, మాయాసహిత

మగుఁ బరబ్రహ్మమే సకల ప్రపంచమని బోధించుటకు “శ్రీరామ” పదములును కూటస్థపూవుడనైన నేన్నే పరబ్రహ్మంబని నిశ్చయించి సదా భావించుటకై మూడవ “రామ” నామము చెప్పఁపడెనని యుపదేశించిరి. “సదారామోహమస్మితి తత్వతః ప్రవదంతియే । న తే సంసారిణో నూనంరామనీవ నసంశయః” యని రామరహస్యోపనిషత్తులోఁ జెప్పఁబడెను.

మరియు “రామశ్రీరామరామ” యను నామత్రయము క్రమముగ ఓంకారముయొక్క అడమ్ సర్వముల దెల్పుదు నూర్తిత్రయ, గుణత్రయ, శక్తిత్రయ, సృష్టిస్థితి లయకారణత్రయములై తురీయావస్థలో బిందునాదకళల నతిక్రమించిన “సత్యంజ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ” యని వేదములోఁ జెప్పఁబడిన బ్రహ్మరూపమును దెల్పునని తలఁచెదను.

ఇదిగాక ఆగామి, సంచిత, ప్రారబ్ధము లనెడు కర్మల యొక్కయు, ఆధ్యాత్మిక, ఆధిదైవిక, ఆధిబౌతికములనెడు తాపముల యొక్కయు నివారణకొరకు మంత్రములో ముహూర్త రామనామము చెప్పఁబడెనని నా నిశ్చయము.

రామమంత్రమున కంగములెవ్వియని ఋషులకుఁగఁగా, “వాయుపుత్రం, విఘ్నేశం, వాణీ, దుర్గాం క్షేత్రపాలకం, సూర్యం, చంద్రం, నారాయణం, నరసింహం, వాయుదేవం, వరాహం, తత్సర్వాన్ సమాత్మాన్ సీతాం, లక్ష్మణం, శత్రుఘ్నం, భరతం, విభీషణం, సుగ్రీవ, మంగదం, జాంబవంతం, ప్రణవమేతాం, రామస్యాంగాని జానీధా” యని అంగములను వినఁగా రామ ధ్యానము

విఘ్నకారి యని హనుమంతుడు రామ రహస్యోపనిషత్తులో నుడివెను. గాన రామభక్తులు రామాంగములను ధ్యాన కాలమందు పఠించవలయును.

దైవధ్యానమును గూర్చి ప్రకారాంతము లుపనిషత్తులలోను, నితర గ్రంథములలోను జెప్పబడినవి. మనోనిగ్రహము కొరకుఁ గొందరు విగ్రహారాధనను, గొందరు మూర్తిధ్యానమును జెప్పిరి. కొందరు అమూర్తిధ్యానము ముఖ్యమనిరి. ఇవియన్నియు సాధనములేకాని ప్రతి మనుజుఁడు తన మనస్సుయొక్క నిర్మలత్వము, స్థితిని సరిగాఁ జెలుసుకొని, తనకు సాధ్యము, సాధనమని తోచిన మార్గమవలంబించవలయును.

పాషాణ లోహ మణి మృణ్మయ విగ్రహములఁ బూజ పు న్జన్మములను భోగములను గలుగఁజేయునని, పునర్జన్మ రాహిత్యముకొరకు బాహ్యార్చనవిడిచి, స్వహృదయమందు స్వస్వరూపధ్యానము చేయవలెనని మైత్రేయోపనిషత్తున్న, మూర్తిధ్యాన మనత్యమని, మూర్తిరహిత ధ్యానము సత్యమని మైత్రాయుష్యుపనిషత్తు బోధించుచున్నది. “అజ్ఞానాం భావనార్థాయ ప్రతిమాః పరికల్పితాః-దర్శనోపనిషత్తు.

ధ్యానఫలములనుగూర్చి, అర్థవాదములు ప్రతిగ్రంథములోను జెప్పబడినవి. ధ్యానఫలము, ధ్యానకాలమందు, జేయువాని మనఃస్థైర్యము, చాంచల్యరాహిత్యమును బట్టియుండును. గీతల 4 అ.

11 శ్లోకములో శ్రీకృష్ణుడు “యేయథామాం ప్రపద్యంతేతాంస్తథైవభజన్యహం” అని చెప్పియున్నారు. భక్తునియొక్క ధ్యాన

దార్ధ్యత మనోనిర్మలత పరమేశ్వరునికే తెలియునుగాని చేయునాని కింకాదు. భోగైశ్వర్యములను గోరు జనులకు స్థిరమైనబుద్ధి గలుగదని గీతలయొక్క 2 అ. 44 శ్లోకము చెప్పుచున్నది. ఎవ్వడేని ప్రియాప్రియములు లేక, యింద్రియములను మనస్సును స్వాధీనముచేసుకొనునట్టివాడు శరీరపోషణకొర కింద్రియ విషయముల ననుభవించినను, నిర్మలత్వమునుబొందును. గీతల 2 అ. 64 శ్లోకము.

“బ్రహ్మవేదన మాతేజః బ్రహ్మహ్మ త్యైవ మానసః”
అని కఠోపనిషత్తులోఁ జెప్పినట్లు, బ్రహ్మయందు నిండుభక్తి విశ్వాసము కలిగి సదా బ్రహ్మనుఁ దనమనస్సులోఁ జూపకముందు కొడుట శ్రేయస్కరమని నా నిశ్చయము.

—♦ 2 స్వప్న వివరణ —

స్మృతకొత్త నూతుల తాత్పర్యము తెలియలేదు. రామ మంత్రోపదేశముకుఁ బూర్వము చేయబడిన యుపాసన పాత్రయై యని దరిమిలాయుపాసన కొత్తయ్యయనియు, నీ రైతిలో రెండవది మొదటిదానికంటె మంచిదని తెలియుటకుఁ దల్లియైన బుద్ధి చైతన్యము కొత్తనూతి నీరు మంచిదని చెప్పి తోడినట్లు హించదగియున్నది.

సప్తమహాముఖులనగాఁ బంచజ్ఞానేంద్రియములు, మనస్సు, అహంకారములని, వీరిని వానివిషయములయందుఁ బ్రవర్తింపనీయక నిరోధించిన, మనస్సుయొక్క చంచలత్వము నశించునని వెలివేటి భాస్కరశాస్త్రిగారు, రేమెళ్ల బ్రహ్మన్న శాస్త్రిగారు చెప్పినారు.

“శబ్దాదివిషయాన్వంచ । మనశ్చైవ వాతచంచలం । చింతయే
దాత్మనోరశ్మీస్పృత్యాహారస్య ఉచ్యతే” యని అమృతనాదోపని
షత్తు, విషయేష్వాత్మతాం దృష్ట్వా మనసశ్చిత్తరంజకం । ప్రత్యాహా
రస్సవిజ్ఞే యోభ్యసనీయోముహుముహూ యని తేజోబిందూ
పనిషత్తు ప్రథమాధ్యాయములోను “విషయేభ్య ఇన్ద్రియాధేభ్యో
మనోనిరోధనం ప్రత్యాహరః” యని మండలబ్రాహ్మణోపనిషత్తు
లోనుఁ జెప్పబడితే నీ స్వప్నము ప్రత్యాహరమును దెలియఁజేయు
చున్నది. కాని మనోనిగ్రహము బహుమర్గభము. ఇంద్రియముల
నిగ్రహముకొరకే యమ, నియ మాసన, సాణాయామ, ప్రత్యా
హర, ధారణ, ధ్యాన సమాధి, మార్గముల యోగాభ్యాసము లేర్పఱ
చఁబడినవి, పూర్వమునుంచి పుణ్యపురుషులు వానిని జయకరముగ
సభ్యసించి తఱిచుచుఁజిరి. మనోనిగ్రహముకొరకుఁ బ్రీతియుపని
షత్తులో నేదోయొక మార్గము చెప్పఁబడినది. “చంచలంహిమనః
కృష్ట । ప్రమాది బలవద్దృఢమ్, తస్యాహం నిగ్రహం మన్యేవా
యోరివసుదుష్కరం,” అని అర్జునుడు శ్రీకృష్ణునిఁ బ్రీక్షింజేయ,
అసంశయంమహాబాహూమనోదుర్నిగ్రహంచలం ! అభ్యాసేనతు
కాంతేయ, వైరాగ్యేణచగృహ్యతే” యని శ్రీకృష్ణుడు ప్రత్యుత్త
రమిచ్చెను గీ. 6 అ. 33-34 శ్లోకములు.

“స్వాత్మస్యేన సదాస్థిత్యా మనోనశ్యతియోగినః,” యని
శురీయాతీతానధూతోపనిషత్తులోను, “ఏకం బ్రహ్మ చిదాకాశం
సర్వాత్మక మఖండితం ! ఇతిభావయత్సేన చేతశ్చాంచల్యశాంత
యే” యని మహాోపనిషత్తులోను, సశక్యతేమనోజేతుం వినాయక్తి
మనిందితాం । శుద్ధాం సంవిదమాశ్రిత్య వీతరాగధిరోధవ” యని

అన్నపూర్ణోపనిషత్తు 4 వ అధ్యాయములోను జెప్పబడినవి. ఇవి మనోనిగ్రహాభ్యాసమునకు సులభసాధనములు.

ఇచట “మత్స్యః కూర్మో వరాహశ్చ నారసింహశ్చ వామనః । రామో రామశ్చ రామశ్చ బౌద్ధః కలిక రేచచ” యను శ్లోకములో శ్రీ మహావిష్ణువుయొక్క దశావతార క్రమమును గూర్చి ఆలోచించుటవలన, జీవుడు నిర్గుణబ్రహ్మమునుండి వెడలినఁ బ్రహ్మట సృష్టిక్రియములో నెట్టి రూపములు ధరించి, తుదకుఁ బ్రహ్మములోఁ దిరుగజేయునని తెలియునని, ముముక్షువునకు మనోనిగ్రహ ప్రాయత్నములోఁ గొంతసాధనమగునని తలఁచెదను.

జీవుడనగ నిర్గుణబ్రహ్మయొక్క అంశ—లేశము—ప్రత్య గాత్మ—కూటస్థచైతన్యము—స్వస్వరూపము—మనస్సు.

జీవులు నిర్గుణబ్రహ్మమునుండి వెడలుటలో సృష్టికి యోని యగుఁ (గీతల 14 అ. 3 శ్లో.) బ్రకృతియొక్క సత్త్వ రజస్తమో గుణము లతోననివార్యముగఁ బూయఁబడినందున “చైతన్యము” “జడము” లేక “ఆత్మా” “ఉపాధి” యను వ్యతిరేకములు—ద్వంద్వములు యేర్పడినవి. ఈ ద్వంద్వములు, స్వస్వరూపమును మరుగు పరచి మోక్షహానికరములుగా నున్నందున వానినిఁ దప్పించుకొనుటకు జీవులు ప్రయత్నించును. ఈ ప్రయత్నములోఁ బ్రకృతిగుణములు బహువిధబంధములనఁగా విఘ్న పరగపరలఁ గలుగఁజేయును.

జీవులు మొదట అణువుల రూపమున ఖనిజములలోఁ బ్రవేశించును. అప్పుడు మనస్సు బీజరూపమున నుండును. సిద్ధప వృక్షములుగా నేర్పడును. వీనియందు మనస్సు మిక్కిలి గూఢమై

యుండును. ఇందుకు దృష్టాంతము మనమొక మొక్కను నొకచెట్టు క్రిందగాని, సమీపమునగాని సాతినయెడల, దానిపై న వ్యాపించి యుండెడు ఆచ్ఛాదనమనగాఁ గప్పును దప్పించుకొనుటకు మొక్క యొకవైపునకు వాలి పెరుగుటకారంభించును. ఆచ్ఛాదనము తీసివేయఁబడినచో, మొక్క తిరుగ నిలబడి తిన్నగాఁ బెరుగును. విశేషించి, నాని సుఖస్థితి, కాయుల్లాస్థితి గూడ పైస్వరూపమువలనఁ దెలియఁబరచును. ఇది అందరు తరుచుఁ జూచువిషయమే.

వృక్షములలోనుంచి జీవులు జంతువులలోఁ బుట్టును. అప్పుడు వాని శరీరస్థితినిఁబట్టి మనస్సుకొంత ప్రజ్వలించును. ఏజాతి జంతువులలోఁ గాని మనస్సు అన్నిటియందు సమముగానుండదు. వాని యొక్క పూర్వకర్మ సంస్కారములనుఁ బట్టి, కొన్నిటియందు హెచ్చుగాననఁగాఁ బ్రకాశముగను, కొన్నిటియందుఁ దక్కువగ ననఁగా మందముగనుండును.

1 జంతువులలో జీవులు మొదట జలచరములుగాఁ బుట్టును. జలము విద్యను తెలియజేయును గాన మనస్సవిద్యలోఁ బూర్ణముగఁ దమోగుణావృత్తమై యుండును. ఇదియే మత్స్యవతారము. ఈ అవస్థలో నిందియములు సంపూర్ణముగ నుండవు.

2 పిన్నుట జలము స్రవణమైనను భూమియందుఁగూడ నివసించఁదగిన జంతువులుగఁ బుట్టును. ఇది కూర్మావతారము. ఈ అవస్థలో కరచరణాది నిందియములు మత్స్యమునకిన్న వికాసమై యుండును.

3. తదుపరి జలమునందఁ బ్రవేశిగలిగి, భూమియందు వసించునట్టి జంతువులుగఁ బుట్టును. దృష్టాంతము పరాహవతారము.

దీనిలో కూర్మమునకన్న గమనాగమనములకు యెక్కువశక్తిగలిగిన యింద్రియములతోఁ గూడియుండును.

4. పిమ్మట సర మృగ లక్షణములనఁగాఁ గొన్ని కూరమగు జంతు గుణములు, కొన్ని మనుష్య గుణములు గల మనుష్యులుగాఁ బుట్టుదురు. దృష్టాంతము సరసింహావతారము.

5. తరువాత కేవల తమోగుణ ప్రధానమైన మృగ జన్మముల విడిచి, జీవులు తమారజస్వత్వగుణములగుల మనుష్య జన్మముల నొండెవరు. ఇది మనుష్య జన్మమునకుఁ బ్రారంభము. అనఁగాఁ బాల్యావస్థ యగుటవలనఁ దమోగుణముయొక్క అవరణశక్తి వలన దృష్టి గోచర పదార్థమంతయుఁ, దనదేయని యాకాశమిం చును. ఇదియే వామనావతారము. బాల్యదశయందు యుక్తాయుక్త వివేచనగాని న్యాయాన్యాయ వివేచనగాని యుండుదు. తనదను నాశయే ప్రధానము. బ్రహ్మచర్య ముపైఁపఁదగినకాలము.

6. పిమ్మట రామావతారమనఁగా పరశు రామావతారము. బాల్యదశదాటిన యవతారము. దీనియందు సంపూర్ణరజోగుణకార్యములగు నిండుస్వాభిమానము, శౌర్యము, పరాక్రమము, సట్టుదల, శత్రుజయమును గాంక్షించు జన్మగానుండును. రజోగుణము యొక్క విశేషశక్తి ప్రధానమై గీతలయొక్క 16 అధ్యాయ 12 శ్లోకములోఁ జెప్పినటుల నాశాపాశములజేతఁ గట్టబడి కామ క్రోధ పరాయణుడై యుండును.

7. తరువాత దశరథ రామావతారము. యౌవన దశనుఁ దెలియఁజేయునవతారము. వెనుకటి జన్మలలో జీవించునభవించిన

సుఖ దుఃఖములవలనఁ జిత్తశుద్ధికలిగి యీ జన్మలో సత్వగుణవాస నలు మనస్సుయందుదయించుటజేత సద్గురువగు వసిష్ఠునివలన జ్ఞాన బోధనొంది కర్మేంద్రియ పంచకము, జ్ఞానేంద్రియ పంచకము, అంతఃకరణ చతుష్టయమునను తత్వముల నిరోధమనగా జయముకొరకు పదునాలుగు వత్సరములు వానప్రస్థాశ్రమ మవలంబించి, తమోగుణ ప్రధానులగు ఖరదూషణాదుల సంహరించి, సద్వాసనలనెఱు వానర సమూహముల సహాయమున నవిద్యయనెఱు సముద్రమును నేతువ చేఁగట్టి, అసద్వాసనలను రాక్షససమూహముల నశింపఁజేసి, ఆనంద మను నీతను నపహరించిన మహామోహుఁడను రావణునిసబలయుక్తముగ నాశనమొందించి ఆనందమను నీతను దిరిగీ గ్రహించెను.

ఈ రామావతారము సత్యప్రవర్తనకు, సకల సద్గుణములకు స్థానభూతమై, సర్వసులక్షణ సంపన్నముగ నున్నది. శ్రీమద్రామా యణములో “సర్వేవేద విదశ్శూరాస్సర్వే లోకహితేరతాః | సర్వే జ్ఞానోప సంపనాస్సర్వే సముదితా గుణైః || తేషామపి మహాతేజారా మస్సత్యపరాక్రమః | ఇష్టస్సర్వస్యలోకస్య శశాంక ఇవనిమలః ” బాలకాండ 18 సర్గలోఁ జెప్పినటుల సద్గుణ సంపన్నుఁడు సర్వత్ర విజయము నొందును. లోకములో నాశకంఠె గొప్పనేరము, తన స్థితితో తృప్తి నొడమికంఠె గొప్పయాపద, యింకా కావలెనను కోరికకంఠె గొప్ప పొరబాటు లేదని పెద్దలు చెప్పెదరు. ఇవి పూర్వసత్యవాఙ్మయములు.

8. పైశ్లోకములో మూడవ రామశబ్దము శ్రీకృష్ణావతార మనగా, జీవునియొక్క యెనిమిదవ యనతాము. ఇందులో జీవుఁడు ప్రాపంచిక వ్యవహారములలోఁ బ్రవర్తించుచు గృహస్తుఁడై ససార

సుఖములఁ బూర్తిగా ననుభవించుచు సంపూర్ణజ్ఞానియై ముక్తికి భక్తియై ముఖ్యసాధనమని బోధించెను.

9. బౌద్ధావతారము. ఇది వార్ధక్యదశ చేష్టలను బోధించు సంపూర్ణ కరుణావతారము. ఈ దశలో జీవుఁడు పూర్ణజ్ఞానియై, సఁసార వాసనలను విడిచి, జీవన్ముక్తావస్థలో బూర్ణవిరాగియై యోగాభ్యాసమున గాలము గడుపును. ఈ సందర్భమున గీతలయొక్క 6 అ. 27-40-45-46-47 శ్లోకములను 4 అ. 10 శ్లోకమును, 12 అ. 13-14 శ్లోకములను 10 అ. 10 శ్లోకమును 13 అ. 12. శ్లోకమును జూడుము. ఈ అవతారమునందు సన్యాసము సర్వజీవుల యందు కరుణ, సంయమ ప్రతాపప్రాప్త పరత్వము తన ఆత్మ సాక్షాత్కారమే ముక్తిసాధనమని తెలియజేయును. “సంధాజీవాత్మనోరైశ్యం సన్యాసః పరికీర్తితః” మైత్రేయోపనిషత్తు.

10. కలిక్యవతారము. ఇది నిర్వాణదశ. తురీయావస్థలో జీవుఁడు మోక్షము నొందును.

మరియు ప్రక్రియవతారగుణములు—లక్షణములు ప్రకీర్ణింపని యొక్క జీవితకాలములో నాయాదశలయందుఁ బాడఁజూపును.

పైనవివరించిన ప్రకారము నిర్గుణ బ్రహ్మనుండి వెడలిన ప్రక్రితి అంశ-ప్రకృత్యగాత్మ తిరిగి బ్రహ్మములో జీవులకు ఖనిజములాదిగ బ్రహ్మజ్ఞానివరకు నొకేమాలికగ, నసంఖ్యములైన జన్మ పరంపరల నొంది, తుదకు మోక్షము బడయును. మోక్షసిద్ధి కలుగువరకు బ్రతిజన్మలోను సుఖ దుఃఖానుభవములను బుటమువలన (మలిన బంగారము మేలిమి బంగారమైనటుల) మఱియు క్రిమముగా మాలి

స్వరహితమై, యనగా మొదట నిండు తమోగుణ జన్మలనొంది యావరణ శక్తిని, పిమ్మట రజోగుణ ప్రధానమైన జన్మలలో విశ్లేషశక్తిని జయించి, తదుపరి సత్వగుణప్రధానమైన మానుషజన్మలలో సాధన చతుష్టయముద్వారా సద్గురూపదేశముల బడసి, అవిద్యయను పొర నతిక్రమించి, యనగా నశింపుజేసి స్వస్వరూపమనంగఁ బరబ్రహ్మమును జేరును. ఇదియేముక్తి. పునర్జన్మ రహితస్థానము.

“క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి” యను వాక్యమును బట్టి స్వర్గము పునర్జన్మ రాహిత్యస్థానముకాదు.

అవిద్యాపారను నశింపు జేయుటకు దన మనస్సె తన కాధారముగాని వేరుమార్గ మేమియులేదు. మనస్సనగా తానే—సాక్షి చైతన్యము—అంశ—కూటస్థచైతన్యము—ప్రత్యగాత్మ లేక స్వస్వరూపము. ఇది త్రిగుణాత్మికయగు స్వశక్తియను అనాద్య విద్యచేత నావృతమై, తన నిజస్వరూపమునుమరచి, తాను జీవుడనని కింవజ్జుడనని భ్రమించి సంసార సముద్రములోబడి యత్యంతములైన నుఖదుఃఖములకు లోనై కాలక్రమమున సుకృతకర్మ పరిసాకము వలన వైరాగ్య వృత్తులు మనస్సులో నుదయించును. ఇట్టి నూతన వృత్తులకునూ చిరకాలాభ్యస్తములైన రజస్తమో వృత్తులకునూ, మనస్సులో గొప్పయుద్ధము సంభవించును. ఇదియే రామ రావణ యుద్ధము. ఈయుద్ధములో రాక్షసవృత్తులు నశించి సద్వృత్తులకు జయము గలుగును. సద్వృత్తులనంగఁ గీతల 16 అ. 1-2-3 శ్లోకములలో వివరించిన దైవీసంపద్గుణములు. తదితరవృత్తులు, అసురవృత్తులు, గీతల 16 అ. 7 శ్లోకమునంచి చివరవరకు శ్లోకములు.

విచారణ బుద్ధిగల ప్రతి మనుజునకుఁ బ్రతి క్షణమున నీయుద్ధము తన మనస్సులోనే జూడవగును. మనస్సులో దుర్బుత్తులనఁగా రజస్తమోవృత్తులు దయించిన వెంటనే వివేకబుద్ధిచేత వానిని పారఁదోలవలయును. ఇట్టియభ్యాసము వలన మనస్సులోఁ దరుచుగ నుదయించు దుష్ప్రితలు దుర్బుత్తులు దుర్వాసనలు యాధార రహితమై క్రిమముగ నశించును. మాలిన్యము నశించుటచే, మనస్సు చాంచల్య రహితమై స్వస్థరూప ధ్యానములో స్థిరతనొందును. ధ్యానము, జ్ఞానము వృద్ధి నొందినకొలది మనస్సులో గూఢముగ నున్న సూక్ష్మశక్తులు న్యక్తమగుచుండును. ఇందుకు సందియములేదు.

బాలురు రావణుని కాష్టమెప్పుడుగాని ఆరిపోకూడదని సదా మండుచుండుటకై ఆంజనేయుఁడు జనులు దంతధావనము చేయు పుడకలనుఁ బోగుచేసి కాష్టములో వేయుచుండునని చెప్పకొనుచుండురు. ఈవాక్యములో మంచి సద్బోధకలగు. ఏమనఁగా - ఆంజనేయుఁడు శివస్వరూపుఁడు. గురువు, మహామోహుఁడైన రావణుని యునికిపట్టగు లంకాపట్టణములో రాత్రివేళ ప్రవేశించి అంతఃపురవనములో నతిగూఢముగ దాచఁబడిన సీతను, సీతా సమయమునఁ బ్రాకారములను దాటి చూచెను. అంతఃపురమునఁ హృదయస్థానము. ప్రాకారములు—అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ కోశములు. వీనిని రాత్రి—నిశానమయమున దాటి (“మానిశాసర్వభూతాః తస్యాం జాగర్తినయమి.” గీతల 2 అ 63 శ్లో) యఁగా నిశ్చల ధ్యానములో నతిక్రియించి ఆనందమయకోశములో గుప్తముగ దాచఁబడిన ఆనందమయ సీతనుఁ జూచి పిమ్మట పట్టణమునఁగా మహామోహుని పరివారమై

రాక్షసులు—అసదృశ్యత్తులుండు స్థానములనుఁ గాల్చివేసి, శ్రీరాము నకెరింగించిన మహావీరుఁడు. రావణకాష్టమెపుడుగాని ఆరిపోకుండఁ బుడకలవేయుచుండుననఁగా మనస్సులో నెపుడుగాని దుర్వృత్తులు దుర్వాసనలు కలుగకుండునటుల, జ్ఞానమను కాష్టాగ్నిలో దంతథా వనపుడకలనెడు నిరర్థకపృథ్వులను దహనముచేయుచు సదాబ్రహ్మ విచారముచేయుమని బోధించును.

మరియు “సదృశంచేష్ట తేస్వస్యాః పృథ్వీతేజ్ఞానవాసవి | ప్రకృ త్తీయాంతిభూతానినిగ్రహః కింకరిష్యతి.” యను గీతల శి అ శిశి శ్లోకమును బట్టి మనుజుఁడు స్వకీయమైన పూర్వకర్మచే బద్ధుఁడగుటఁ జేత, నీ జన్మయందు జ్ఞానియైనను పూర్వకర్మవాసనలయొక్క బల ముచేత మనోనిగ్రహము దుర్లభతమముగానుండుట సత్యమే. అయి నను మనుజుఁడు, యుక్తాయుక్తవిచేకమనఁగ మంచిచెడ్డలను తెలుసు కొనఁదగిన తెలివి—బుద్ధకలవాఁడుగాన, నీ బుద్ధిని సరిగా నుపయో గించినచో, పూర్వకర్మవాసనలు కూడ మంచికే పరిణమించునని నానమ్మకము. దృష్టాంతము— ఒకనికి స గీతము విని యానందించ వలసిన కాలము తటస్థించినది. ఆ వినోదమునొందుటకు (1) వేశ్యా గృహమునకు వెళ్లి కామోద్యోగకీర్తనలఁ బాడించవచ్చును. (2) ఒక భక్తునియింటికి వెళ్లి శ్రీ వ్రష్ట కర్తామృతములఁ బాడించవచ్చును. వీనిలో నేచేసినను తత్కాలమందుఁ బూర్వకర్మఫలానుభవము పూర్తియగును. కాని మొనరివి సంచిత కర్మలోఁకేర ఉత్తర జన్మ పాపమునకు హేతువగును. రెండవది సంచిత కర్మ నాశమునకుఁ గారణమగును.

ఎట్లనఁగా- జ్ఞానియగు మనుజుని మనస్సులో శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములతో సంబంధించిన చెడుతలంపు లుదయించు నపుడు („వివేకం పరమాశ్రిత్య బుధ్యాసత్యమవేక్ష్యచ ఇందియా రీసలంఛిత్యాతీర్ణోభవ భవార్థవాత్.” యను సుపనిషద్వాక్యసారమున) వెంటనే వాని స్వభావమనఁగా యుక్తాయుక్తములను వివేక జ్ఞానముతో నాలోచించిన, యవిశాస్త్రసమ్మతమైనది లేక విరుద్ధమైనది తెలియనగును. అపుడు కర్తవ్యాంశము స్పష్టమగుచున్నది. అట్లు చేయనివాడు „ఇతః కోన్వస్థిమూఢాత్మాయస్తు స్వాస్థిప్రమాన్యతి । దుర్లభం మానుషందేహం ప్రాప్య తత్రాపి పౌరుషం” యని శ్రీ శంకరాచార్యులవారు జెప్పినటులజ్ఞాని కాక మూఢుడేయగును. వివేక బుద్ధి వికసించుటకే విద్యాభ్యాసము, గురుబోధావశ్యకత, సజ్జనసేవ, శిక్షాస్మృతులు మొదలగునవి యేర్పరచఁబడినవి.

ఇంతేగాక గీతల 31 అ 23 శ్లోకములో „గుణగుణేషువర్తంత ఇతిమత్త్వాన సజ్జతే.” యని, 5 అ 9 శ్లోకములో „ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేషువర్తంత ఇతిధారయన్.” యని, అనఁగా నిందియములు వాని వాని విషయములయందుఁ బ్రవర్తించుచున్నవని, ప్రత్యేకత్వమైన తనకు వాటితో సంబంధములేదని తెలుసుకొని, వానితోఁ దాదాత్మ్యము నొందఁగూడదు.

విశేషించి (గీతల 14 అ 23 శ్లోకము) త్రిగుణాతీతుఁడు గుణములయందును, వాని కార్యములయందును లక్ష్యములేనివాడై జరిగే సమస్త కార్యములు త్రిగుణవ్యాపారములని తెలిసికొని తాను చంచలచకయుండునని చెప్పుచున్నది.

ఈ సాధనములవలనఁ బూర్వకర్మ మలినవాసనలు సంస్కారములు క్రమముగ తగ్గి తుదకు నశించును. గాన “నిగ్రహః కింకరిష్యతి.” యను వాక్యముచుట్టి మనోజయము సాధ్యముకాదని తలంచుట బ్రాంతియని నా నమ్మకము.

—♦ తివ స్వ ప్న ము. ♦—

ఈ స్వప్న ఫలము దాఖలా మొదట పుత్రుడు గలిగి, పిమ్మట కాకినాడటవురు మేజస్త్రీటు హోదానుండి నరసాపురం మేషనరి మేజస్త్రీటుగా జీతము వృద్ధికలిగినది. ఈ యుద్యోగములోఁ బది సంవత్సరములుంటిని. ఈమధ్య కాలములో నిద్దరు కలెక్టరులు తహశీలుదారు పని నివ్వదలఁచిరి, గాని యప్పటి గృహసంబంధ బాధలు. బాహ్యకారణముగఁ గనుపించి తహశీలుదారుపని నిరాకరించితిని స్వప్నము లో నొక ప్రమోషనుమాత్రమే చెప్పఁబడినది.

స్వస్వరూప దర్శనమన నేమో నాకు మొదట దెలియలేదు. క్రమముగా దేవుని, గురువుల దయచేత “నాహం మన్యేషు వేదేతి । నోనవేదేతి వేదచ ” యనెను శ్రుతివాక్య ప్రకారము యత్కించితు దెలివి గలిగెనని తలచెదను. స్వస్వరూప మనగా—తన నిజస్వరూపము—స్వాత్మ. స్వస్వరూప దర్శనమనగా—తనుదా తెలియుట. తనమాత్మ—ప్రత్యగాత్మను దెలుసుకొని, సదా తన మనస్సునుఁ బ్రత్యగాత్మ యందుంచుట, ప్రత్యగాత్మను జూచుట, ప్రత్యగాత్మను ధ్యానించుట, ప్రత్యగాత్మతో మనస్సును లీనముచేయుట. ప్రత్యగాత్మయనగాఁ నద్వితీయమై రెండవది లేనిది. “కమేవాఽద్వితీయం బ్రహ్మ ” శ్రుతి-సహితము విజాతీయ, స్వగత భేదములు

లేనిది. ఇట్టిదని చెప్పుటకు, నూహించుటకు సాధ్యము కానిది. శాశ్వతమైనది. స్థిరమైనది. రూపములేనిది. సర్వవ్యాపకమై దేశకాలచలనములులేని బ్రహ్మము. సర్వము నశించగా శేషించియుండునది. పుట్టుక చావు లేనిది. గీతల 2 అధ్యాయము 20-30 శ్లోకములను జూడుము. ఈ యధ్యాయ మంతయు నాత్మను బోధి చుచున్నది.

“సర్వవస్తు పరిత్యాగే శేషమాత్మేతి కథ్యతే” అన్న పూర్వోపనిషత్తు ప్రధమాధ్యాయము.

“అఖండానంద మాత్మానం విజ్ఞాయ స్వస్వరూపతః” అధ్యాత్మోపనిషత్తు.

“పిండస్థాపి ప్రత్యగాత్మా సర్వవ్యాప్తీ భవతి । హృదయం నిర్మలం కృత్వా చింతయిత్వాఽప్యనామయం” పైంగలోప నిషత్తు 4 అధ్యాయము

“స్వస్వరూపంతు చిన్మాత్రం సర్వదా సర్వదేహినాం” వరాహోపనిషత్తు ద్వితీయాధ్యాయము.

“స్వస్వరూపా విశేషాసిస్వానం దాక్షాని మజ్జసి । స్వస్వరూపాన్న చలసి । స్వస్వరూపేణ జృంభసి । స్వస్వరూపాద నన్యోసిహ్యహమేవాసి నిశ్చిను ” తెజోబిందూప నిషత్తు. పంచమాధ్యాయము.

“దేహేజ్ఞానే నదీపితే బుద్ధిరఖండాకార రూపాభవతి” పైంగలోపనిషత్తు. 4 అధ్యాయము.

“స్వస్వరూపాను సంధాన మేవం కృత్వానుభవ ” అన్న పూర్ణోపనిషత్తు ప్రధమాధ్యాయము.

“స్వస్వరూప దర్శనము—తన స్వరూపమును తాను తెలుసుకొనుటకు దన మనస్సే సాధనముగాని వేరుమార్గ మేమియు లేదు. మనోనిగ్రహము కలుగ జేసుకొని సదా తనను—ప్రత్య గాత్మను, తానే—నిర్మల మనస్సుచేతఁ బ్రత్యగాత్మ స్వరూపుడనని ధ్యానించవలెను. మరియు, తాను సత్వరజస్తమోగుణములు, ప్రపంచ సంబంధమైన కోర్కెలు, వాసనలు లేనివాడనని, పంచకోశములకు సాక్షినని, దేహత్రయ విలక్షణుడనని, గాన నిత్య శుద్ధ స్వయంప్రకాశుడనని, నిశ్చల జ్ఞానముతోనుండుట స్వస్వరూపధ్యాన మగును. ఇట్టి ధ్యానముచే జీవునియొక్క అధిద్యౌష్ఠాధిని, ఈశ్వరుని యొక్క మాయోపాధిని, వేదాంత విచారణచేతఁ దొలగించినపుడు అఖండ బోధగలుగును.

“అశ్చర్య వత్పశ్యతి కశ్చిదేన మాశ్చర్య వద్వదతి తదైవ చాన్యః । అశ్చర్య వచ్చైచనమన్య శ్రుణోతి శ్చిత్వాప్యేనం వేదన చైవకశ్చిత్ ” యని భగద్గీతల 2 అ. 29 శ్లోకములో జెప్పినటులెవరుగాని యాత్మను—దాని స్వరూపము నెరుగజాలరు. పురుషుడు తన మనస్సు చేతనే దననుద్ధరించు కొలవలయును గాని వేరు మార్గము—సాధనములేదు. గీతల 6 అ. 5-6 శ్లోకములు.

—♦ 5 స్వ స్వ ము. ♦—

వేదాంత శాస్త్రముయొక్క ప్రాణముగనున్న రజ్జుసర్ప దృష్టాంతము “ అజ్ఞానా ద్భానతే సర్వం త్వయిరజ్జౌ భుజంగవత్ ।

ప్రజ్ఞానాల్లీయతే సర్వం త్వయిరజ్ఞే భుజంగవత్ ” యః నీ చిన్న శ్లోకములో బోధింపబడెను.

శ్లోకములో “ త్వయి ” శబ్దము, ఏకమై అద్వితీయమై దృష్టాంతములో రజ్జువుగఁ జెప్పబడిన బ్రహ్మమును దెలుపుచున్నది. అజ్ఞాన దశలో, దృష్టిదోషమువలన మందాంధకారములో, రజ్జుస్థానమున రజ్జువకు బదులుగాఁ గనుపించు సర్పము దీపకాంతిలో ననగా జ్ఞానదశలో జూచునపుడు అదృశ్యమగుటనఁగా రజ్జువులో లీనమైపోవుట రజ్జుసర్పభ్రాంతియని చెప్పబడినది. “ సర్పం ” శబ్దము తెలియఁజేయు విశ్వము—సంసారము అజ్ఞానదశలో రజ్జువుమందు సర్పమువలె భ్రామించుననియు, జ్ఞానదశలో—దీపకాంతిలో రజ్జువందు సర్పమురీతి నాత్మలోలీనమగుననియు జెప్పబడినది. “ రజ్జుఖండేపరిజ్ఞాతే సర్పరూపం నతిప్రతి । అధిష్టానే తదాజ్ఞాతే ప్రపంచే శూతాంగతే ” నాదబిందూప నిషత్తు. “ రజ్జుసర్ప దర్శనేన కారణాద్భిన్న జగతస్సత్యత్వభ్రామో నిషత్తు ” అన్న పూర్వోప నిషత్తు.

రజ్జుసర్పభ్రాంతి అధ్యాసనమును దెలియ జేయును. అధ్యాసన యనఁగా లేనివస్తువనఁగా—ప్రపంచము—సంసారము యన్నటుల భ్రమించుట. ఈ భ్రాంతికి కారణము పారమార్థిక దృష్టిలో అజ్ఞానము. ప్రపంచ దృష్టిలో మందాంధకారము, దృష్టిదోషము.

ఈదిగువ వివరించిన వాక్యములు విచార సాగరమును గ్రంథములోనుంచి సంగ్రహించి వ్రాయడమైనది.

అధ్యాసకు ముఖ్యకారణములనగా సామగ్రి.

1. సత్యవ స్త్వజ్ఞాన జన్యసంస్కారము.
2. ప్రమాత్మదోషము- జాత్యదోషము.

3. ప్రమాణదోషము- బుద్ధిదోషము.
4. ప్రమేయదోషము- విషయదోషము.
5. అధిష్టాన సామాన్య రూపజ్ఞానము.
6. అధిష్టాన విశేషరూప జ్ఞానము.

1. రజ్జువునందు సర్పముయొక్క శుక్తియందు రజతముయొక్క ఏకధ్యానమైనదో, ఆయధ్యానము ఏపురుషునిచేత సత్యసర్పము, సత్యరజతము జూడబడెనో వానికి యగును. ఎవడు చూడలేదో వానికి గానేరదు. కావున సత్యవత్త్వజ్ఞానజన్య సంస్కారము అధ్యానమునకు హేతువు.

2-3. ప్రమాతయందు లోభ భయాదిదోషములును, నేత్రాది ప్రమాణ మందుండు పిత్తకామలాదీ దోషములును, అధ్యానమునకు హేతువు.

4. రజ్జువునందు రజతముయొక్క, శుక్తియందు సర్పముయొక్క అధ్యానము కానేరదు. కావున సర్వాదికముయొక్క సాదృశ్యము యేదిగలదో అది ప్రమేయ దోషము. అధ్యానమునకు హేతువు.

5-6. ఉక్తములైన జ్ఞానాజ్ఞానములు లేనపుడు అధ్యానమునకు హేతువు గానేరదు. కావున ఏదిభ్రాంతికాలమందు దోచునో, ఏది లేక భ్రాంతి గలుగనేరదో, దానిని సామాన్యాంశమని, ఆధారమని (ఉదాహరణ ఇతడు ఇది మొనలైనవి.) ఏది భ్రాంతికాలమందు దోషదో, ఏది తోనుటవలన భ్రాంతి నివృత్తియగునో, అది శేషాంశమనియు అధిష్టానమనియు జెప్పబడును. ఉదాహరణ రుపు శుక్తి మొదలైనవి.

ఆత్మకన్న భిన్నమైన యేవస్తువు సత్యముకాదు. బ్రహ్మచైతన్యముకన్న భిన్నమైన అజ్ఞానము, మరియు తత్కార్యమైన స్థూల సూక్ష్మ ప్రపంచము ఏదిగలదో, అది సర్వము చైతన్యమందు అధ్యస్తముగా నున్నది. అంతఃకరణ రూపమైన ప్రమాతయు, ఇంద్రియ రూపమైన ప్రమాణమును దీనిలో సంతర్లతముగా నున్నవి.

గనుక నిదియు సత్యస్తమే. ఈకారణమువలన ప్రమాత్య ప్రమాణములు అధ్యానముకన్న పూర్వము సిద్ధింపదు.

అధ్యస్తము—ఆరోపితము, అధ్యస్తుడు. ఆరోపితుడు, ప్రమాత్య—జ్ఞానముకలవాడు, ప్రమాణము-జ్ఞానసాధనము. బంధము (అజ్ఞానము) న కధిష్టానమైన యేబ్రహ్మముగలదో అది స్వయం ప్రకాశరూపముగ నున్నది. అజ్ఞానము తమోరూపము. అందువలన చేతన ప్రకాశమునకు, తమోరూపమైన యజ్ఞానమునకు బరస్పర విరోధముగలదు. బ్రహ్మమో సామాన్య విశేషభావము లేనిది. నిర్విశేషము.

ఈదిగువ వివరించిన దృష్టాంతమువలన పై వాక్యములయొక్క యర్థము స్పష్టముగాఁ జెలియునని తలచెదను.

ఒక గృహస్థుని యింటి సమీపమున నొక నుయ్యి యుండెను. దానిలో నీరుకొరకు గాఢమవాసులు తరుచు వచ్చుచుండిరి. ఒక నాడు కనుచీకటి సమయమున నొక స్త్రీ నీటికొరకు వచ్చి “సాము సాము” బొబ్బలుచెట్టి భయముచేత స్కారకముతప్పి క్రిందఁబడెను. ఆమె కేకలువిని చుట్టుపట్ల జనులు పరుగెత్తివచ్చి సామును జూచి భయపడి దూరము న నిలబడిరి. దానిని జుట్టుకు నొకడు తుపా

కిని, ఒకడు కర్తను, మరొకడు పెద్దకత్తిని, తెచ్చిరి. ఒకడు నాగస్వరమును దెచ్చెను. ఈరీతిగా బలువురు పలువిధముల దానిని జంపుటకుఁ బ్రయత్నము జేయుచుండిరి.

ఈసమయమున ధైర్యవంతురాలగు నొక ముసలమ్మ యొక ప్రేమిదిలో దీపము వెలిగించి మెల్లమెల్లగా బాముయొద్దకు వచ్చెను. దీపపుకాంతి పాముమీదఁ బడగానే యందరు “తాడు తాడని” చెప్పి నవ్వెరి. ఇంతలో నాయంటిలోనుంచి యొకడువచ్చి నూతి గిలకమీద త్రాడును దాను చుట్టజుట్టి యక్కడ వేసినానని చెప్పెను. అందరు ఆశ్చర్యపడిరి.

ఈకథలో రజ్జస్థానమునందు భ్రాంతివలన గనుపించిన సర్ప ముయొక్క నాశముకొర కెందరెన్ని యుపాయములు చేసినను అవన్నియు వ్యర్థములాయెను. ముసలమ్మ దీపము తేగానే సర్పము తత్కాలమున నాశమై రజ్జదర్శనమయ్యెను. అందరికి సంతోష మయ్యెను.

అటువలనే ప్రపంచము—సంసారము పెద్ద సర్పముగా నున్నది. ఇది బ్రహ్మ రూపాధిష్టానమునందు మూలావిద్యయను గొప్ప భ్రాంతి బలమువలనఁ బుట్టినది. ఈసంసారనివృత్తికొరకనేక జనులనేక ఉపాయములు చేయుచున్నారు. కొందరు తీర్థాటనము, కొందరు యజ్ఞము, కొందరు జపము, కొందరు తపము, కొందరు ధ్యానము, కొందరు పాఠశాలయామము, కొందరు కర్మానుష్ఠానము, కొందరు భజన, కొందరు పూజ, మొసలగు పలువిధ మార్గముల సంచరించుచున్నారు. వీనివలన సంసారనాశముకాదు. దృష్టాంతములో దీపము

తెచ్చినవెంటనే దాని వెల్తురున భ్రాంతివలనఁ దోచినపాము అద్భుతమై యనగా నశించి, నిజమగు రజ్జుదర్శనమయ్యెనో, అటులనే శమరమాది సాధనములచేత పరిశుద్ధమైన అంతఃకరణములను పోషించునది “అహం బ్రహ్మస్మి” యను దీపమును యెప్పుడుఁ బ్రజ్వలించఁజేయునో అప్పుడు సంసార సర్పము నశించి, సచ్చిదానంద బ్రహ్మరూప రజ్జుదర్శనమగును.

ఇందువలన సర్పదృష్టాంతము వేదాంతశాస్త్రముయొక్క ప్రాణముగనున్నది.

భ్రామయనగా రజ్జాదికమందు అనిర్వచనీయమైన సర్పాదికమును, దానిజ్ఞానమును, భ్రామయందురు. భ్రాంతిజ్ఞానముయొక్క విషయమైన మిథ్యావస్తువు. మరియు భ్రాంతిజ్ఞానము, ఈరెండుచేరి అధ్యాసమనఁబడును.

మిథ్యాసర్పముయొక్క అధిష్టానము రజ్జాసహితచైతన్యము. కాని రజ్జువుకాదు.

పూర్వము సర్పమునజూచియుండి, సర్పస్మృతిగలవాని దోషసహితనేత్రము, రజ్జుసంయోగమైనపుడు సర్పత్వభావము కలుగుచున్నది. ఇది అవిద్యా పరిణామమైయున్నది. గాని అంతఃకరణ పరిణామము కాదు. ముఖ్యసిద్ధాంతమందు సకలాధ్యాసమునకు చేతనము అధిష్టానమైయున్నది. అధ్యస్తము—ఆరోపితము కల్పితమైయున్నందున ఆత్మఅధ్యస్తము—ఆరోపితముకాదు, రజ్జుజ్ఞానముచేత అజ్ఞాన నివృత్తిద్వారా సర్పనివృత్తి కలుగుచున్నది.

ఈరజ్జుసర్పభ్రాంతి మిక్కిలి కఠినమగు శాస్త్రచర్చకలదిగాన నింతవరకు ముక్తసరుగా వ్రాయబడినది.

మరిన్ని సత్తాభాసప్రియములాత్మ ధర్మములు. నామరూపముల నాత్మధర్మములు. ఆత్మధర్మములన నాత్మయందు, ననాత్మధర్మములాత్మయందు నారోపించుట, అన్యోన్యధ్యాసమనబడును.

ఎట్లనగా :—

1. భార్యాపుత్రాదులకుఁ గలుగు సుఖదుఃఖములనఁగా భావ్యాధర్మములను, (దృష్టాంతము—అహంసుఖీ, దుఃఖీ యనుకొనుట)

2. అన్నమయకోశముయొక్క వికారములనఁగా జేహధర్మములను (దృ. అహం భ్రాహ్మణః, బాలః)

3. ప్రాణమయకోశముయొక్క కర్మేంద్రియాదిధర్మములను (దృ. అహంమండః, వీర్యవాన్)

4. మనోమయకోశముయొక్క బుధ్యాది ధర్మములను (దృ. అహంకృతా, అంధః)

5. విజ్ఞానమయకోశముయొక్క బుధ్యాది ధర్మములను (దృ. అహంకర్తా, బుద్ధిమాన్)

6. ఆనందమయకోశముయొక్క ప్రియ, మోద ప్రమోద వృత్తులను (దృ. అహంసాత్వకః, ధుప్తః) అనాత్మధర్మములగు వీనిని ఆత్మయందారోపించుకొనుట.

ఇటులనే అస్థి, భౌతిప్రియములను ఆత్మధర్మములన నాత్మయందు (అనఁగా, దృ. మమగృహిణీ, మమశరీరం, మమప్రాణః,

మమమనః, మమబుద్ధిః, మమజ్ఞానం, అస్థిభాతిప్రియాయని) నారో
పిచుకొనుట అధ్యాసములగును.

ఇవిగాక, బ్రహ్మమునకు వర్తించు-- “అహం” శబ్దమును
దేహేంద్రియాదులకు వర్తింపజేయుటగూడ అధ్యాసమగును.

ఈ పలువిధ అధ్యాసముల నివారణకొరకు బైశ్లోకముపదే
శించబడినదని తలచెదను.

అయి తే ప్రపంచము—సంసారము కుండేటికొమ్మవలె కేవ
లము లేనిదికాదు. వ్యవహారదశలో త్రాడునందు భ్రాంతిచేతఁ గను
పించుఁ బొమువంటిదని, కలలోఁ గనుపించుఁ బ్రపంచమువలెను,
గారడీ చేయువాని, గారడీవలెను, మొదలను, చివరను లేకబోవుట
చేత, నష్టమగుటలఁ దోచినను లేనిదేయగునని, కారణమగు
బ్రహ్మముకంటె వేరుకాదని తెలియవలెను. “నచాస్యకశ్చిజ్జనితా”
యను శ్రుతి ప్రమాణసారముగ బ్రహ్మమునకుఁ గారణమేమి
యులేదు.

—* 6వ స్వప్న ము. *—

పై స్వప్నములో నుపదేశించిన శ్లోకతాత్పర్యమును, అద్వై
తవిశేషమును బోధచేసుకొనుటకు గురువీస్వప్నములోఁ దాను స్వ
యముగాఁ బఠనముచేసిన అన్నములోనుంచి మూడు ముద్దలను
శిష్యునిచేతఁ బ్రసాదమునాకుఁబంపి నేనువానినిఁ దినుచుండ “ద్వైత
ముద్దలు తినవద్దు. అద్వైతాత్మతము త్రాగవలశినదని” యాజ్ఞా
పించెను. అనఁగా “బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మహవిర్బ్రహ్మగ్నా బ్రహ్మ
ణాహృతం । బ్రహ్మైవ తేనగంతవ్యం బ్రహ్మకర్తృసమాధినా” యని

గీ. 4 అ. 24 శ్లోక తాత్పర్యాచసారముగఁ బ్రసాదమును, దాని నొండైనదాను—గురువు, దానిని భక్షించు నేను, శిష్యుఁడు బ్రహ్మ మను నిశ్చయబుద్ధితోఁ దినుమని యానతిచ్చెను. ప్రసాదమనఁగా నిర్మలచిత్తము ఇంద్రియములను మలినమనస్సు, వాసనలనణచి స్థిర బుద్ధితో నాత్మధ్యానము చేయుమని యాజ్ఞాపించెను. గీ. 2 అ. 65 శ్లో. “అద్వైతభావనా ద్వైత్య మభత్యం ద్వైతభావనం” మైత్రేయోపనిషత్తు 2వ అ. అద్వైతే బోధితే తత్వేవాసనా వి నివర్తతే. “వరాహోపనిషత్తు. ద్వైతంనామ—“మాయామాత్ర మిదంద్వైతం । అద్వైతం పరమార్థతః” మాండ్వక్యోపనిషత్తు. “మనోదృశ్య మిదంద్వైతం । యత్కించిత్సచరాచరం” శ్రీగౌడ పదకారికా. అద్వైతమనఁగా సర్వభూత మయప్రపంచకములకు కారణరూపుఁడై సమస్తము నశించఁగా శేషించియుండు నిర్గుణ బ్రహ్మము గీ. 8 అ. 20 శ్లో. ప్రసాదము మూడుముద్దలుగా నిచ్చుట దైవధ్యానములోఁ ద్రిపుటి—ధ్యాత్వ. ధ్యానధ్యేయముల నివృత్తి కొరకని తలచెదను. “నధ్యానంచ ననధ్యాతా । సధ్యేయో ధ్యేయఏవచ” తేజోబిందూపనిషత్తు ప్రథమాధ్యాయము.

—♦ 7వ స్వ స్వ ము. ♦—

నేను నిర్మాణము చేసినటుల నీనవ్వన్నములోఁ జెప్పబడిన ఏడంతస్తులమేడ—గోపురము, మైత్రేయోపనిషత్తు ద్వితీయాధ్యాయములో “దేహో దేవాలయః ప్రోక్తః” యని చెప్పినటుల నాశరీరమైయున్నది. ఏడంతస్తులనగా శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధ ములు, వాని గోళములైన శోక్ర, త్వక్, చక్షు, జిహ్వ, ఘ్రాణ

ములైదురు, మనస్సు, అహంకారము- వీనివలన జీవుడు, బాహ్య ప్రపంచములో రజోగుణ కార్యములయొక్క సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచున్నాడు. “పురుషః ప్రకృతిస్థాహి భుంక్తే ప్రకృతిజాన్ గుణాన్ | కారణం గుణసంగోస్య సదసద్యోని జన్మసు ” గీతల 13 అ. 22 శ్లోకము. అందువలన నిందియములు మనోబుద్ధులు శరీర మనే గృహమునకు (మార్గములు) గుమ్మములు కిటికీలుగానుండెను. ఎర్రటి యద్దమును వీనికి తలుపులుగా నమర్చబడెనని చెప్పటచేత నివి రజోగుణ ప్రధానమైనవని తెలియవలెను. “రజో రాగాత్మ కం విద్ధి తృష్టా సంగసముద్భవం | తన్ని బధ్నాతి కౌంతేయ కర్మ సంగేన దేహినం ” గీతల 14 అ. 7 శ్లోకము. “కామఏష క్రోధ ఏష రజోగుణ సముద్భవః | మహేశనో మహాపాస్మా విధ్యేన మిహ వైరణం ” గీతల 3 అ. 37 శ్లోకము. ప్రారబ్ధ కర్మవశమున గలిగిన నిష్పటి జన్మలో గురువానంగిన “అద్వైతామృత” భక్షణవలన రజోగుణ సమృద్ధమగు మేడ—శరీరమునకునేను—జీవుడు—ప్రత్య గాత్మ వెలుపల నుండితిని. రజోగుణవిముక్తి నొందితిని.

—♦ రివ స్వ ప్న ము. ♦—

పాపశబ్దమునకు సరియగు నిర్వచనము గానము, ఏషనులు చేయుట లేక మూనుట పాపములో స్వప్నములో వివరింపబడలేదు. ఒక మనిషి, మతము లేక జాతి పాపముగా నెంచినదానిని మరి యొకరు పుణ్యముని చెప్పెదరు. ఇందుకు దృష్టాంత మేమనగా, హిందువులు గోవధ బహుపాపమనిరి. మహమ్మదీయులు పాపము కాదనిరి. హిందువులు మేసరిక వివాహములు శాస్త్రసమ్మతమనిరి.

మహమ్మదీయులిది కూడదని నిరసించి, పినశండ్రి పెదతండ్రి కుమార్తెలను డమ పుత్రులకు వివాహము శాస్త్రసమ్మతమనిరి. క్రీష్టియనులు చనిపోయిన భార్యతోబుట్టువను వివాహము చేయఁగూడదనిరి. హిందువులు చేయవచ్చుననిరి. గొప్ప మతములను, కొద్దిమతముల నేర్పరచిన మహాపురుషులు మత విధానములలోను, యాచారములలోను, పాపపుణ్య వివిక్షతలలోను, భిన్నాభిప్రాయములు గలవారైరి. సామాన్య జనులు వానికారణములను యదార్థమునఁ దెలియఁజాలరు. కొన్నిభేదములు వారు నివసించు దేశము, శీతోష్ణస్థితులు, భోజనపదార్థములు, కైవారాధనక్రమము మొదలగువానివలన నేర్పడి యుండవచ్చును. ప్రతివారును తమ మతము, మతపద్ధతులు సత్యమని, దైవనిరీతములని, వాని నతిక్రమించుట పాపమని చెప్పెదరు.

ఈకారణములచేతనే శ్రీకృష్ణుఁడు గీతలయొక్క 31 అ. 35 శ్లోకములో “ శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మా త్స్వసప్తితాత్ । స్వధర్మేనిధనం శ్రేయః పరధర్మో భయావహః ” యని బోధించిరి.

మన హిందువులలోఁ గొందరీ కలికాలమున వేదములు, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, మునులు, ఋషులు, గురువులు, బోధించు సనాతన ధర్మములు, విధులు, ఆచారములు సత్యములు కావని, చాదస్తములని, యందువలన విశ్వసనీయములు కావని విడిచిపెట్టి, యొకటిరెండు శతాబ్దములనుండి యైశ్వర్యములోనున్న విదేశ మతములవారు స్వమత వృద్ధికొరకుజీతములనిచ్చి యేర్పరచిన కృత్రిమ మతబోధకల మధురవాక్యములు నిండుసత్యములని నమ్మి

(చేర్లు చెప్పనక్కరలేదు) బ్రాహ్మణులు, యితరులు మతాంతరములలోఁ బ్రవేశించి, పిమ్మట తెలివిహీనతవలన స్వమతమును విడిచి పరమతములోఁ బ్రవేశించినందుకు, మిక్కిలి విచారమునొంది తుద కతిహీనమరణమునొందిన వారిలో గొందరిని నేనెరుఁగుదును. సోమరితనముచేత స్వమతవిచారణచేయక స్వలాభపరశీలుఁగు నన్యమత బోధకుల తితిపిమాటల విచారణచేయకయే నమ్ముతీ దుష్ఠితికి ముఖ్యకారణమని చెప్పనక్కరలేదు. ఎవరుగాని తాముజన్మించిన మతముయొక్క సాంప్రదాయములను, విధులను, లెస్సగా బరిశీలించిన, నితరమత సంకరములు, పైనజెప్పిన యాపదలు తొలగిపోవుచున్నవి. తాము జన్మించిన మతమును విడిచిన యవివేకులు జ్ఞానశూన్యులై చెప్పోపుదురని పైశ్లోకమువలన గ్రహించవచ్చును. “యే త్యేతదభ్యసూయంతో నానుతిష్ఠంతిమే మతమ్ । సర్వజ్ఞాన విమూఢాంతాన్ విద్ధి నష్టానచేతనః ” గీతల 31 అ. 32 శ్లోకము. మరిన్ని “స్వే స్వేధికారే యానిష్ఠా సగుణః పరికీర్తితః” తమధర్మము ననుసరించియుండుట సద్గుణమని నీ శ్లోకము చెప్పుచున్నది. గాన స్వధర్మమును విడువకయుండుట శ్రేయస్కరమని నిస్సంశయముగ గ్రహించవలెను. యాయర్థమునే గీతలయొక్క 18 అ. 47 శ్లోకము బోధించుచున్నది.

ఇకను పాపమననేమి యనిన, స్వమత విరుద్ధమైన వధ, పరశ్రీ సాభోగము, పరధనాపేక్ష, అత్యాశ, గర్వము, అసూయ, సోమరితనము, యను సప్తమహా పాతకములు. బుద్ధిపూర్వకముగా స్వధర్మ త్యాగమును అట్టి జేయని నాయభిప్రాయము.

నేను హిందువును, బ్రాహ్మణుడను. స్వప్నములో “నీపాపములనుఁ దీసివేసినారు.” యని చెప్పిన వాక్యము నామత ధర్మ

మునకు వ్యతిరేకముగా నొనర్చబడినట్టి లేక విడిచిన కార్యములని తలచెదను. తీసివేయబడిన పాపములు చెడిపోయిన మాంస ఖండములుగా నెర్రరంగుగలవిగా నుండుటచేత రజోగుణ ప్రేరణచే నొనర్చబడినవని నమ్మనగును. గీతల 3 అ. 37 శ్లోకము.

—♦ 9వ స్వప్నము. ♦—

పంచీకరణమునుబట్టి స్థూలసూక్ష్మ తమోగుణమువలన గలిగినది. దహింపబడిన దేహము స్వయముగ జలన సామర్థ్యము కలది కాదు. జీవునియొక్క రజోగుణమువలన జలించును. కాని యెర్రటి యద్దములతో నమర్చబడిన గుమ్మములు, కిటికీలుగల యేడంతస్తుల మేడ లేక గోపురము—శరీరమునకు నేను వెలుపల నుండుటవలన 7వ స్వప్నములో జెప్పినటుల నాకు—జీవునకు రజోగుణ విముక్తి గలిగి, యీ స్వప్నములో దమోగుణ ప్రధానమైన శరీరము—జీవుని గృహము లేక సుఖదుఃఖానుభవ కరణము, నేను చూచుచుండ దహనము చేయబడినది. అందువలన నాకు—జీవునకు రజస్తమోగుణములనంగా నావరణ విక్షేపశక్తుల విముక్తి కలిగినది ! “ శరీర నాశ దర్శిత్వా ద్వాసనాసప్రవర్తతే ” అన్న పూర్వోపనిషత్తు. 4 అధ్యాయము “ దేహభావ విహీనోస్మి చింతాహీ నోస్మి సర్వదా ” తేజోబిందూపనిషత్ || 3 అధ్యాయం. మనస్సును రజస్తమోగుణముల యుద్దేశములనుండి స్వభావ చంచలత్వమునుండి మరలించి ముముక్షువు చిత్తస్థైర్యమునొందుటకు 5, 6, 7, 8, 9, స్వప్నములు సక్రమముగ భోధించుచున్నవి. దేహాత్మబుద్ధిని కూడ నశింపు చేయునని పారుపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారు చెప్పిరి. మరియు ఈనామరూ

పమైన శరీరము—జగత్తు అజ్ఞానకాలముందుఁ గనుపించినను జ్ఞానా
రూఢికాలముందు లేనిదేయగునని బోధించును.

—♦ 9-(ఎ) స్వప్నము ♦—

అహింస ముఖ్యమైన శరీర తపస్సని నీ స్వప్నము బోధించు
చున్నది. యేది హింస, యేదహింసయను బ్రశ్నకు వారివారి మత
విధులనుబట్టి గ్రహించవలెను. మాంసభక్షణచేయు జరులు వారు
భక్షించు జంతువులను జంపుట హింసకాదు. ఇతరజంతువులను జం
పుట, బాధించుట, హింసయగును.

హిందువులలో బ్రాహ్మణులు యజ్ఞసూక్తములలోఁ బశు
వులను వధించుట శాస్త్రసమ్మతమని హింసకాదని చెప్పెదరు.
మనోవాక్కాయ కర్మలచేతనే జంతువులు బాధించఁగూడదు. నిరా
దరణచేయఁగూడదు. గీ 16 అ. 2-కి శ్లో. 17 అ. 14 శ్లో. చూడుము.
“మనోవాక్కాయ కర్మభిః సర్వభూతేషు సర్వదాఽక్లేశాజననమ్”
శాండిల్యోపనిషత్తు. అహింసాసత్యమస్తేయం శౌచమింద్రియనిగ్ర
హః! ఎతత్సా మాజికం ధర్మంచాతుర్వజ్యేబ్రహ్మన్మనుః॥ తా॥
అహింస, సత్యము, పరిగ్రహవర్జితము, బాహ్యంధ్యంతరశుద్ధియింది
య నిగ్రహము మొదలగు పావనధర్మములు నాల్గు వర్ణములవారికి
సమానమని మహమ్మతి చెప్పుచున్నది.

—♦ 10వ స్వప్నము. ♦—

మూలశంక జాడ్యముచే బాధపడుటకు నేనేమి సాపము
చేసితిని యను సాప్రశ్నకు “సతత్రయక్షుణాపాషీ, అతఏవ

మహాంశికః” యని స్వప్నములో గురువు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “తత్” నీవడిగిన ప్రశ్నకు, జీవుడు “మమ” నాయొక్క “అంశికః” అంశయైనవాడు “అతపవ” కనుకనే, “యత్కుణా-” క్షయచేతను అనగా మూలశంకచేతను, “పాపీన-” పాపిగాడు. “మమైవాంశో” జీవలోకే జీవభూతస్సనాతనః” గీతల 15 అ. 7 శ్లోకము.

పాతశబ్దము శరీరమునకు వర్తించునుగాని ఆత్మకుఁగాదు. శరీర స్వభావము—లక్షణములు మైత్రీయోపనిషత్తులో వివరించబడినవి. “జాతం మృత మిదం దేహం మాతా పితౄ మలాత్మకం । నుఖదుఃఖాలయామేధ్యం స్పృష్ట్యాస్నానం విధీయతే । ధాతుబద్ధం మహారోగం పాప మందీర మధృవం । వికారాకార విస్తీర్ణం స్పృష్ట్యాస్నానం విధీయతే నవద్వార మలస్యావం సహకాలేన్ద్రభావజం । దుర్గంధం దుర్మలోపేతం స్పృష్ట్యాస్నానం విధీయతే । మాతృసూతక సంబంధం సూతకే సహజాయతే” ఇత్యాది “పాపోహం పాపకర్మాహం । పాపాత్మా పాపసంభవః” యని దేవాలయములలోఁ దరుచు జెప్పఁబడు వాక్యములు శరీరము మనస్సున కన్వయించును గాని ఆత్మకుఁగాదు. ఆత్మ, జీవుఁడవిన్యచే జేయు కర్మకు సాక్షిగాని, కర్మచేయునదికాదు. గీతల 14 అ. 19 శ్లోకము.

కర్మవిపాక గ్రింథములో మూలశంక క్షయలో జేర్చబడినది. గాన స్వప్నములో “యత్కు” యని చెప్పుట సరిగానున్నది.

—♦ 11వ స్వప్నము ♦—

ఈస్వప్నములో నుపదేశించిన “ఓం శ్రీపరమేశ్వర సుప్రసన్నోభవ” యను మంత్రము త్రిపుటి—గుంత్రము, అధిష్టానదేవత,

కర్తయుక్తమైన సగుణోపాసనగాఁ గనుపించును. గాని “ సుప్రసన్నో భవ ” యను శబ్దములు పరమేశ్వరుని—స్వస్వరూపముయొక్క పూర్ణప్రసన్నతను గోరుచుండుటనగాఁ జూచుటవలన “ స్వాత్మ ” ధ్యానమగుచున్నది. అందువలన “ అహం బ్రహ్మేతిచేద్వేదసాక్షాత్కారస్య ఉచ్యతే. ” యను వరాహోపనిష ద్వాక్యాయసారమున నద్వైతమును బోధించును.

జపమనఁగా గురువుపదేశించిన మంత్రమును వేదవిరుద్ధము కాని మార్గమున నభ్యసించుట. “ విధి వద్దురూప నిష్ఠవేదావిరుద్ధమంత్రాభ్యాసః. ” శాండిల్యోపనిషత్తు. ప్రత్యేకాత్ముండైన తానే బ్రహ్మమనుచుఁ బలుమారు జెప్పుట అభ్యాసమనఁబడును.

అది వాచకమని మానసికమని రెండు విధములు.

1. మానస మనఁగా మనస్సుతో ధ్యానించుట—కోటిఁ గుణితము.

2. వాచికము రెండువిధములు.

1. బిగ్గిరిగా జపించుట—సామాన్యఫలము.

2. ఉపాంశమనఁగా మెల్లగాజపించుట. సహస్రగుణము.

శాండిల్యోపనిషత్తు 2 ప్రకరణము. దర్శనోపనిషత్తు

2 ఖండము.

పరా, పశ్యంతి, మధ్యమా, వైఖరీయని వాక్కు నాలుగు విధములు.

పరశివునకు పరాశక్తియగుకుండ వినికి స్థానమై వాయువు, అగ్ని, బిందునాదములు, హాస, మనస్సులకు ఉత్పత్తి స్థానమై గుడ

మేఘముల మధ్య త్రికోణాకారముగ నున్న మూలాధార చక్రము నందుఁ బుట్టు ధ్వని “పరావాక్కు” ని ప్రాణమయమైనది యని, “గుదమేఘాంతరాశస్తం మూలాధారం త్రికోణకం । శివస్య బిందు రూపస్యస్థానం తద్ధిప్రకాశకం । యత్రకుండ విసినామ పరాశక్తి ప్రితిష్ఠితా । యస్మాదుత్పద్యతే వాయుర్యస్తాద్వహ్నిః ప్రవర్ధతే । యస్మాదుత్పద్యతే బిందుర్యస్మాన్నాదప్రవర్ధతే । యస్మాదుత్పద్యతే హగ్ సోయస్మాదుత్పద్యతేమనః.” పరాహోపనిషత్తు. (శ్లో) స్వాత్మేచ్ఛాశక్తిః తేనప్రాణవాయుస్వరూపతః । మూలాధారేన ముత్పనః పరాభోనాదఉత్తమః । సవచోర్ధ్వతాం సీతస్సాద్విధిష్టా నవిజృంభితః । పశ్యంత్యాఖ్యామవాప్నోతితదైవోర్ధ్వంశనైశ్శనైః । అనాహతే బుద్ధితత్సమేహో మధ్యమాభిధః । తథాతయోరూర్ధ్వ గతోవిశుద్ధాకంఠ దేశతః । వైఖర్యాఖ్యస్తతఃకంఠశీఘ్ర తాలోష్ఠదంతగః । జిహ్వమూలాగ్రిపుష్పన స్తథానాసాగ్రితః క్రమాతే । కంఠ తాలోష్ఠకంఠస్థః కంఠోష్ఠద్వయతస్తథా । సముత్పన్నాన్యక్షరాణి క్రమాదాదిక్షకావధి.” “మూలశృంగాః మధ్యస్థాబిందునాదకళా శ్చిత్రానిత్యానందానిరాధారా” ఇత్యాది. అన్నపూర్ణోపనిషత్తు. మరియు యోగశిఖోపనిషత్తులో పరావాక్కుశబ్దబ్రహ్మమని చెప్పఁబడినది.

మణిపూరకమనఁగా నాభిస్థానమున మనోగోచరమైనది. “పశ్యంతి” వాక్కనియు, హృదయమందు అనాహతమున సూక్ష్మమై జపాదికాలమున బుద్ధిసాగ్ర్యమైనదియు, ఇంద్రియమయమైనదియు “మధ్యమా” వాక్కనియు, విశుద్ధచక్రమనఁగా కంఠమున తాల్యాదిస్థానములయందభివ్యక్తమై పరశ్చోతములచేతను వినఁదగి

నది. వైఖరీవాక్కునియుఁ జెప్పఁబడును. మరియు పరాస్థానమునందుఁ బుట్టినవాక్కు—ధ్వనిపశ్యంతియందు రెండుదళములుగ నేర్పడి, మధ్యమముయందు మొగ్గతొడిగి, వైఖరియందు వికసించును. అను లోమసమయమునఁ గ్రమముగా వాని యుత్పత్తిలో నస్తమించును. “పరాయామంకురీభూయపశ్యంత్యాం ద్విదళీకృతా । మధ్యమా యాంముకుళితావైఖర్యాం వికసీకృతా । పూర్వం యథోచితావా గ్విలోమేనాస్తగాభవేత్.” యోగకుండల్యుపనిషత్తు.

పైనజెప్పిన “పరా, పశ్యంతి” వాక్కులు సవికల్పనిర్వికల్ప సమాధులయందు యోగి ప్రత్యక్షములైనవి.

పరావాక్కునకు శబ్దబ్రహ్మమని పేరుగలదు. వాక్కుయొక్క రహస్యము తెలిసిన యోగికి ప్రపంచవాసనలు నశించి మంచిమాట లవలనగాని, చెడుమాటలవలనగాని మనస్సు చెలించదు. విజ్ఞాన సమృద్ధిచే జ్ఞానమయమనోమయకోశములు దూదిలో నగ్నివలె తుణక కాలములో దహింపఁబడును. పిండాండములో విశ్వతేజసప్రాజ్ఞులును, బ్రహ్మాండములో విరాట్ హిరణ్యగర్భ ఈశ్వరోపాధులును కారణ సహితముగ దహరాకాశమందు సర్వవ్యాపియగు ప్రత్యగాత్మలో లీనమై కేవల పరబ్రహ్మమనఁగ నన్మాత్ర స్వరూపముగ నుండునని యోగకుండల్యుపనిషత్తు 3 వ అధ్యాయములోఁ జెప్పబడినది.

జపకాలమందు నేత్రములనుఁ బూర్తిగా మూయుట “అమా దృష్టి” యనియు, గొంత మూయుట “పాడ్యమిదృష్టి” యనియు, పూర్తిగాఁ దెరచియుండుటఁ “బూర్ణమిదృష్టి” యనియు, వీనిలోఁ బూర్ణమిదృష్టి నభ్యసించఁదగినదియు మండలబ్రాహ్మణోపనిషత్తు 2 బ్రాహ్మణములోఁ జెప్పఁబడినది.

—♦ 12వ స్వ ప్న ము. ♦—

వెనుకటి స్వప్నములలో నుపదేశించిన మంత్రములఁ బునశ్చ రణపఱవనను, శరీరశుద్ధికొరకుఁ జేసిన నితర బోధనలవలనను, కొంత చిత్తశుద్ధి గలుగుటచేత, నీస్వప్నములో నన్ను (Probationary Chela) పరిక్షార్థశిష్యునిగ నేర్పరచిరని యీకార్యము సాధనచతుష్టయ బోధయని తలఁచెదను.

సాధనచతుష్టయమనఁగా :—

1. నిత్యానిత్యవస్తువివేకము:— బ్రహ్మము నిత్యము జీవేశ్వర జగత్తుయనగా తక్కినదంతయు- నామరూపాదికమైన సర్వప్రపంచకములు దేహములు పంచభూతములు మొదలగునవి యనిత్యములు. గీతల 2 అ. 18-30 శ్లోకములు. ఈవిచారణను దినమున కొకసారియైనను యేకాంత స్థలమందు మనస్సు ధృఢమగువరకు జేయవలయును.
2. ఇహముత్రఫలభోగవిరాగము—ఈ లోకమందలి పరిలోకమందలి సకలభోగములయందు వైరాగ్యబుద్ధి మొదటి సాధనము వలన ఆత్మేతర వస్తువులన్నియు సర్వరములని తెలిసి, వానియందు నిరసన భావముతో నాత్మ

యందు దృష్టి నిలిపి శమదమా
దుల నవలంబించుట. గీ. 2 అ.
45-56-57-58-59 శ్లోకములు.

3. శమాది షట్కనంపత్తి:—

(1) శమము.

మనోనిగ్రహము. దీనివలన చం
చలమనస్సును క్రమముగ ధ్యాన
ములో స్థిరముగ నుంచుట.
గీ. 2 అ. 64-71 శ్లోకములు,
6 అ. 26 శ్లోకము.

(2) దమము—

కర్మ జ్ఞానేంద్రియములను విష
యములయందు బ్రవర్తింపనీయ
కుండుట. శమమునకుఁదోడు గ
ర్హేంద్రియములను ముఖ్యముగ
మలినమనస్సు, వృత్తులు వాసన
లను జయించవలెను. గీ. 2 అ.
60-67-68 శ్లోకములు. 6 అ.
24 శ్లోకము.

(3) ఉపరతి—

పాపకార్యములను విడిచి, భగవ
త్ప్రీతిగా బుద్ధికర్మలను జేయుట.
ప్రీతిజీవునియొక్క లేక వస్తువు
యొక్క గుణము రూపము పూ
ర్వకర్మ పరిపాకమునుబట్టి ప్రస్తుత

స్థితి యేర్పడినందున, నిందార్హములు కావని, లోటు లేదని తలచుట. గీ. 3 అ. 7-8 శ్లోకములు.

(4) తిత్తిక్ష—

లాభనష్టములు, సుఖదుఃఖములు మొదలగు ద్వందములను సహించుట, యనఁగా దరుచు మారుచుండు కష్టసుఖముల వలన వ్యసన సంతోషముల నొందక పూర్వకర్మ ఋణములు తీరుచున్నవని తలచుట. గీ. 2 అ. 14 శ్లోకము.

(5) శౌద్ధ—

ఈశ్వరనియందు, ఆచార్యులయందు వేదాంత శాస్త్రములయందు బూర్ణవిశ్వాసము, సంశయ రహితము. గీ. 4 అ. 40 శ్లోకము.

(6) సమాధానము—

వేదాంత శ్రవణకాలమందు, తదితర కాలములయందు, మలిన మనస్సును యిందియములను నిగ్రహించి, శుద్ధమనస్సును నేకాగ్రతగ స్వాధీనమందొంచు కొనుట. గీ. 2 అ. 51-65 శ్లోకములు.

(4) ముముక్షుత్వము—

సదా మోక్షేచ్ఛ గలిగి యుండుట, గీ. 2 అ. 15 శ్లోకము, 6 అ. 8 శ్లోకము. మోక్షమును గోరు మరజుడు స్వప్రయోజన పరుడుగాక సర్వజీవ సౌహార్దమును క్షేమమును గోరుచు, సర్వభూత సుఖదుఃఖములు తన సుఖదుఃఖములుగా భావించుచు, సర్వభూతములయందు దనను, దనయందు సర్వభూతములను జూచుచుండును. గీ. 6 అ. 31-32 శ్లోకములు.

ఈగుణముల విచారణ సదా చేయుచు నాచరణలో నుంచుటకు పరితృప్త శిష్యునిగ నేర్పరచిరి నమ్మెదను.

—♦ 13వ స్వప్నము. ♦—

పైస్వప్నములో సాధన చతుష్టయము బోధించి యీస్వప్నములో స్థిరశిష్యునిగ నేర్పరచిరి.

స్థిరశిష్యస్థితిలో న్వశరీరభ్రాంతి, సంశయము, అపభ్రంశములను సంకెళ్లను విడనాడి, పరివ్రాజకావస్థ యందనగా సృష్టిలో “తనది యని చెప్పదగిన పదార్థమేదియు లేదని యంతయు పరమేశ్వర విభూతి” యని పూర్ణవిరాగియై మనోవాక్కాయ కర్మల గురువాజ్ఞ ననుసరించి సదా సంచరించవలయును. గీతల 4 అ. 31-40 శ్లోకములు.

ప్రథమములో పరితార్థ శిష్యునిగ, బిచ్చుట స్థిరశిష్యునిగ నేర్పరచిన, రెండు తరుణములయందు, దెల్లయద్దముకంటె మిక్కిలి ప్రకాశమైన దేహకాంతిగల మహాపురుషుడు మరొకొందరితో దర్శనమిచ్చి, నియతకర్మ సంస్కారములను యధావిధిగ జరిపించి, నన్న శిష్యునిగా నేర్పరచినట్లు చెప్పిన గురువు ఆమహాపురుష సంఘమున కధ్యక్షుడని యీశ్వరాంశయని తలచెదను.

లోకములో శిష్యులు త్తమ, మధ్యమ, అధములని మూడు తరగతులుగ నుండురు. ఉత్తమ తరగతి శిష్యులు గురూపదేశములను జక్కగ గ్రహించి వానిని యాచరణ జేయుదురు. రెండవ తరగతివారు వానిని గ్రహించినటుల గనుపించినను వెంటనే విడిచి వేయుదురు. మూడవ తరగతి వారుపదేశములను విని పరిహసించెదరు. మరియు నాక్షేపణగూడజేయుదురు.

—♦ 14వ స్వ ప్న ము. ♦—

“సోహం ఈశః” యను మంత్రములో “సః” నిర్గుణబ్రహ్మము, “అహం-” అవిద్యా ప్రతిబింబిత జీవచైతన్యము, “ఈశః-” మాయాప్రతిబింబిత యీశ్వరచైతన్యము—అనగా “యతోవాచోనివర్తంతే అప్రాప్యమనసానహ” యని శ్రుతిచెప్పెడు నిర్వికారసాక్షిభూత సర్వవ్యాపక నిర్గుణ అత్మ, జీవచైతన్యము, ఈశ్వర చైతన్యము—అంతర్యామి యొకటేయని స్థిరపరుచుటకు నీమంత్రోపదేశము చేయఁబడినదని తలచెదను.

జీవుడనగా “వాయుః ప్రాణస్తదాకాశ స్త్రీవిధోజీవ సంజ్ఞకః । సజీవః ప్రాణఇత్యుక్తో వాణ్యగ్ర శతకల్పితః” బ్రహ్మవిద్యో

పనిషత్తు. “ సర్వజ్ఞేశోమయావేశ సమన్వితో వ్యప్తిదేహం ప్రవిశ్య |
తయామోహితో జీవత్వమగమత్ . ” పైంగలోపనిషత్తు.

బ్రహ్మయనఁగ “ అద్వితీయమఖిలోపాధి వినిర్ముక్తం తత్స
కల శక్యపబ్బంహిత మనాద్యంతంశుద్ధం శివంశాంతం నిర్గుణ మిత్యా
దివాచ్యమనిర్వాచ్యం చైతన్యం బ్రహ్మ. ” నిరాలంబోపనిషత్తు.

ఈశః యనఁగా సమప్తిపురుష—సర్వత్ర) నిండియుండు
చైతన్యము. బ్రహ్మోపస్వశక్తి ప్రకృత్యాభిధేయ మాశ్రిత్యలో
కాన్ సృష్ట్యప్రవిశ్యానన్తర్యామిత్యేన బ్రహ్మాదీనాం బుద్ధింది
యనియన్త్రత్యాదీశ్వరః. ”

జీవుడనఁగా—“ ఈశ్వర ఏవబ్రహ్మ విష్ణ్వేశానేంద్రాక్షినాం
నామరూపద్వారాన్థూలోఽహమిత్యధ్యాసవశాజ్జీవః | సోఽయమే
శోఽపిదేహోరమృక భేదవశాద్భవజీవః. ” నిరాలంబోపనిషత్తు.

ఆత్మయనఁగా—“ సాత్త్వహం సర్వదానిత్యశ్చిన్మాత్మోహం
సదాశివః, ఆత్మాహం సర్వభూతానాం విభుస్సాక్షీనసంశయః | బ్ర
హ్మైవాహం సర్వవేదాన్తవేద్యం నాహం వేద్యం వ్యోమవాతాది
రూపం | రూపణాహం, నామనాహం, నకర్మ, బ్రహ్మైవాహం
సచ్చితానందరూపం ” సర్వసారోపనిషత్తు.

అనాత్మయనఁగా—“ అనాత్మమూలం , మాయా ’ బ్రహ్మ
ణ్యాకాశేమేఘాదిరివదృశ్యతే ” సర్వసారోపనిషత్తు.

పరమాత్మయనఁగా- దేహఃజేః పరతరత్వాత్ బ్రహ్మైవపర
మాఽత్మా, సబ్రహ్మ, సవిష్ణు, స్మరుద్ర స్సృజన్ద్ర, స్సశమన, స్ససూ

ర్య, స్వచన్ద్ర, స్తేసురాస్తేఅనురా, స్తేపిశాచ, స్తేమనుష్యా, స్తాస్త్రి
య, స్తేవశ్యాదయ, స్తతావరం, తేబ్రాహ్మణాదయస్సర్వం ఖల్వి
దం బ్రహ్మ । నేహనానాస్తికించన. ” నిరాలంబోపనిషత్తు.

ప్రకృతియనఁగా “ బ్రహ్మణస్సకాశాన్నానావిచిత్ర జగన్ని
ర్మాణ సామర్థ్యకబుద్ధిరూప బ్రహ్మశక్తి రేవప్రకృతిః. ” నిరాలంబో
పనిషత్తు. మాయాయనఁగా-అనాదిరంతవతీప్రమాణా ప్రమాణ
సాధారణా । నసతీ, నాసతీ, నసద సత్యనిర్వాచ్యాధిష్ఠాన ఏవావిద్య
మానాంతర్వాణి వికల్ప నిరూప్యమాణోచ్యావ చవ్యవహారభేదవతీ
యానవిద్య తే వస్తుతస్సామాయా । తత్స్వరూపమజ్ఞానం, తదేవ
మూలప్రకృతిర్గుణసామ్య మవిద్యేత్యాద్యనేకా కా రేణపరిణతా. ”
సర్వసారోపనిషత్తు.

ప్రతిస్థూలశరీరము, నసంఖ్యమగు నణువులతోఁ జేరియుం
డును. ప్రతి అణువులో బ్రహ్మయొక్క అంశ—లేశము—సంవిత్
గలసియుండును. ఈయణుసముదాయము అట్టి పదార్థ—శరీర లయ
గాలమువరకు యేకమనస్సుగలవై కలసియుంటున్నది. వీని నామ
రూపములు, దేశకాలములు సృష్టికి దరిమిలాను గలిగినవి. గాని,
పూర్వముకాదు. సృష్టికిఁ బూర్వము నిర్గుణబ్రహ్మమాత్రమే యుం
డెను. జీవేశ్వరనామములుఁగూడ సృష్టిక్రమములోఁ గలిగిన అవ
స్థాభేదముగాని నిత్యములుగావు.

స్కందోపనిషత్తులోఁ జెప్పఁబడిన “ జీవశ్చివ శ్చివోజీవస్స
జీవః. కేవలశ్చివః ” యను వాక్యము శివజీవులొకటియెయని స్థిరప
రచుచున్నది. ఎట్లనఁగా ?

“జీవశ్శివః” యను శబ్దములు అవిద్యలోఁ బుట్టిన జీవుఁడు అనఁగా అజ్ఞాని జ్ఞానము సంపాదించుకొని ఆరోహణక్రియమనఁగ అను లోమమార్గమున శివుఁడగునని తెలుపును.

“శివోజీవః” యను శబ్దములు “ఏకోబహుశ్యాం” యను సంకల్పమువలన సృష్టిక్రమములో శివుఁడే జీవుఁడాయెనని చెబువును. ఎట్లనఁగా నాటకములో మొదట శ్రీకృష్ణవేషమును ధరించిన మనుజుఁడు దానిని వదిలి వెంటనే దారుక వేషమును ధరించినటుల, మహాకాశము ఘటాకాశమైనటుల యని దెలియవలెను. “శుద్ధమీ శ్వరచైతన్యం జీవచైతన్యమేవచ” కఠోపనిషత్తు.

“సజీవః కేవలశ్శివః” యను శబ్దములు పైనఁ జెప్పినటుల ఈశ్వరత్వమునొందిన జీవుఁడు, తీర అతీర పురుషుల నతిక్రమించి పురుషోత్తముఁడనఁగా నద్వితీయ సాక్షిచైతన్యమగునని తెలియజేయును. గీ. 8వ అ. 20 శ్లోకము.

పై వాక్యములవలన ‘సః’ నిర్గుణబ్రహ్మము, అహః— నేను—జీవుఁడు, ఈశః—(అంతరాత్మ) పరమాత్మయొకటియెయని, సృష్టిక్రియములోఁ గలిగిన భేదావస్థలనుఁబట్టి వేరు సాంకేతికనామములు గలిగినవనిఁ దెలియవలెను.

మరిన్ని, నిర్వికార అదైవతబ్రహ్మయందు సృష్ట్యాకృత్యం బులులులగునుననిన, సూర్యుడేలాగున ఇచ్ఛాప్రయత్నములులేకనే, తన వర్షకిరణంబులచే నృప్తిరూపమై జలంబులను విడిచి, ఆజలంబున తాను పృథివీబింబించి, మేఘాదులచే నన బింబంబుల నడ్లగించి, ఉష్ణకిరణంబులచే నాజలంబులను తిరిగీ గ్రహించి యండలి పృథివీ

బంబును తనలోఁ జేస్చుకొనునటుల, ఈశ్వరుఁడు మాయతోఁగూడి చిత్ప్రధానంబుచేత నిమిత్తకారణంబై తనయందుఁగలిగిన జడప్రధానమాయను ఉపాదానకారణముచేసి, బుద్ధింద్రియాదిజగంబుల సృష్టించి, జీవరూపంబుచే దాను వానియందు బింబించి, కర్మముచే భోక్త, నియమనశక్తిచే గర్తయై, రుద్రరూపంబుచే సంహరించి శ్రీగురురూపంబుచే నా జీవుని తనలో నైక్యంబు చేసుకొనును. ఘటంబునకు మృత్తిక, తంతవునకు నూర్మనాభికారణంబైనటుల నీ జగంబునకు బ్రహ్మంబే కారణంబుగాన బ్రహ్మమునకు జగంబునకు అభిన్నత్వము సిద్ధించినది.

మరియు శబలజీవుడనియు శుద్ధజీవుడనియు జీవుఁడు రెండు విధములు.

1. శబలజీవుడనగా అవిద్యయందు చిత్ప్రతిబింబము. అనగా చిదాభాసుడని వాచ్యార్థము.

2. శుద్ధజీవుడనగా మాఝాధిష్ఠానమైన ప్రత్యగాత్మయని లక్ష్యార్థము.

3. ఈశ్వరుడనగా మాయయందు చిత్ప్రతిబింబము అనగా సమస్తప్రత్యగాత్మయని వాచ్యార్థము. శబల జీవేశ్వర వాచ్యార్థము లయొక్క ఐక్యమే జీవేశ్వరైక్యము.

4. జీవబ్రహ్మైక్యమనగా ఘటమునకువలకు ఘటాకాశమని మహాకాశమని నామములుండును. ఘటము నశించినతరువాత యీ నామములు పోయి ఆకాశమనే యొక పేరుమాత్రము నిలచియుం

దును. అటులనే జ్ఞానదృష్టిచే జీవేశ్వరనామములున్న, సాక్షియైన ప్రత్యేకాత్మ పరమాత్మ నామములున్న నశించి బ్రహ్మమనియె చెప్పబడును. ఇదియే జీవబ్రహ్మైక్యము.

—♦ 15వ స్వప్నము. ♦—

ఈస్వప్నము కలిగినఁ గాలమందు నాకు సరిగాఁ జపము జరుగుటలేదు. అందువలన గురువు న్యాయముగ మండలించి, జాగ్రదవస్థలోఁ దర్కనమిచ్చి యవదేశించుటకుఁ బూర్ణాద్వైత భావన సంపాదించుకొమ్మని యానతిచ్చెను.

ఈస్వప్నోపదేశములయొక్క ఉద్దేశ్యము ఆరవ స్వప్నములోఁ జెప్పినటుల అద్వైతామృతబోధగాన గీతల 2వ అధ్యాయము మొదలు అధ్యాయాంతమువరకుఁ వివరింపఁబడిన ‘స్థితప్రజ్ఞ’ స్థితి నొందుటకు యత్నించుమని చెప్పెను. ఇందుకుఁ బ్రకృతమందుఁ బ్రబలించియున్న మతముల, శాఖల విద్వేషములు గొప్ప ప్రతిబంధకముగానున్నవి. గీతల 9 అ. 23వ శ్లోకములో “సమోహం సర్వ భూతేషు నమేద్వేషోస్థినప్రియః” యని, గీతల 13 అ. 28 శ్లోకములో “సమం సర్వేషు భూతేషు త్విచ్ఛంతం పరమేశ్వరం” యని సంశయ రహితముగ శ్రీకృష్ణుడు చెప్పియున్నను, పురుషసూక్తములో “బ్రాహ్మణోస్య ముఖమానీతే । బాహూరాజన్యః కృతః, ఉరూతదన్యయద్వైశ్యః । పద్భ్యామ్ శూద్రోఅజాయత ” యనెడు వాక్యముచుట్టి కొందరు బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు, తాము బ్రహ్మముఖమునుండి, బాహువునుండి పుట్టినామని, అందువులన బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రులను నాలుగు శాఖలలోఁ గ్రహము

గా నొకరికంటె నొకరు తక్కువయని తప్పుఅర్థము కల్పనజేసి, పలు విద్వేషములను గలుగఁజేయుచున్నారు. ఇటులనే హిందువులు ముఖ్యముగఁ బ్రాహ్మణులు మహమ్మదీయులను , మ్లేచ్ఛులని , మహమ్మదీయులు హిందువులను , కాఫరులని ' క్రిష్టియనులు హితెన్యులని నీచశబ్దముల నుపయోగించుచున్నారు.

ఇందువలనఁ బ్రపంచములో ముఖ్యముగ మన ఇండియాదేశములో మతద్వేషములు నానాటికి వృద్ధినొందుచుఁ ననేక ఘోరమరణములకుఁ గూడఁ గారణములగుచున్నవి. ఒక స్థలమునుఁ జేరుటకు నాలుగు దిశలనుండి యనేక మార్గములుండునటుల నొకడేయగు బ్రహ్మమునుఁ జేరుటకు నీ మతములు శాఖలు సమానమార్గములై యున్నవి. ఎట్లనఁగా—హిందువులు “ ఏక మేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ ” యని, మహమ్మదీయులు “ వహదహులవరికతహు ” యని, క్రిష్టియనులు There is but one God యని అనఁగా మూడు గొప్పమతములు దేవుఁడు ఒకఁడేయని చెప్పుచున్నవి. ఇదియె పూర్వసత్యము. గాని, జనులు సమష్టిని వదలి వ్యష్టిని అవలంబించి “ మాదేవుఁడు, నాదేవుఁడు యను తలంపుగలవారై పెక్కు యిడుములకుఁ బాలగుచున్నారు. “ యదాభూతపృథగ్భావ మేకస్తమను సత్యేతి | తతఏవచవిస్తారం బ్రహ్మసంపద్యతేతదా.” అనఁగా పృథక్ స్వరూపములుగా నుండు సమస్త భూతములు ఆత్మయందున్నవి గానున్ను, ఆయొక్క ఆత్మవలననే, ఈసమస్త ప్రపంచములు ఉత్పత్తి కయిశవిగా, ఎవ్వఁడు తెలుసుకొనుచున్నాడో? ఆతఁడు బ్రహ్మస్వరూపుఁడగుచున్నాడు. యని గీతల. 13 అ. 31వ శ్లోకములోను, “ ఛ అయినమ, తువల్లఘనుమ్మవజహాహుతిల్లా ” అనఁగా మన

మెటుజూచినను దేవుని ముఖమునే జూచుచున్నాముయని మహామృ
దీయులు, “యత్రయత్ర మనోయాతి తత్రితత్రీ పరంపదం” యని
హిందువులు జెప్పించుటవలనఁ బృథగ్భావమును విడచి, సర్వజ్ఞ
వులు పదార్థములు (“హర్షనేలేయి హర్షర్షతక్ జస్మాక్ యేహసా
మాన్ హే” యని యొకమహామృదీయభక్తుఁడు చెప్పినటుల) దేవుని
విభూతియేయని, విద్వేషకారణములేమియు లేవని, “మతసాంప్రదా
ముయలను” చక్కఁగఁ బరిశీలనజేయక అవిద్యాంధకారములోబడి,
యీ వివాదలే దైవస్థితికరములని మోక్షసాధనములని తలఁచు
చున్నారు.

మరిన్ని తేజోబిందూపనిషత్తు 2వ అధ్యాయములో “నబ్రహ్మ
కుల దర్పంచ” యని వరాహోపనిషత్తు 2వ అధ్యాయములో
“సర్వసాక్షీణమాత్మానం వర్ణాశ్రమ వివర్జితం.”

మైత్రీయోపనిషత్లో - “వర్ణాశ్రమాచార యుతావిమూ
ఢాకర్మాను సారేణఫలం లభంతే । వణాది ధర్మం హిపరిత్యజంత
స్సన్వినందత్మప్తాః పురుషాభవంతి । వణాశ్రమం సావయవం
స్వరూపమాద్యంతయుక్తం హృతికృచ్ఛమాత్మిం.” యనిఁ జెప్పఁబ
డుటవలన ఆత్మకు వర్ణాశ్రమములు లేవని, యివి మోక్షసాధన
ములుకావని విశేషించి భంగకరముల నిస్పష్టమగుచున్నది. మరిన్ని
“నచర్మణోనర క్తస్యనమాంసస్యనచాస్తనః । నజాతిరాత్మనో
జాతిర్వ్యవహారప్రకల్పితా” యని నిరాలంబోపనిషత్తులోఁ జెప్పిన
టుల ఆత్మకు (దేవునికి) జాతిలేదని లోకస్యవహారము కొరకు నీ
వర్ణాశ్రమధర్మము లేర్పరచబడినవని అందువలన నాగంతుకములు
గాని సత్యములుకావని స్పష్టమగుచున్నది.

అయితే పురుషసూక్తములో “బ్రాహ్మణోస్య ముఖమానీత్, హారాజస్యః కృతః, ఊహతదస్యయ ద్వైశ్చః । పద్భ్యాగ్ ద్రో అజాయత ” యను వాక్యతాత్పర్యమేమనిన, సృష్టిక్రియము నిర్గుణబ్రహ్మము స్థూలశరీరాభిమానియగు విరాడ్బ్రహ్మముధరించి జీవుల స్థూలశరీరములను సృజించినటులఁ గురువు చెప్పినచిహ్నులు, భ్రంశముఖంకమస్యకౌ బాహూకౌ ఊహాపాదాడచ్యేతే యని ప్నంచేసెను. ఇందుకుఁ బ్రతిత్వత్తరముగఁ బైవాక్యమును జెప్పి తలఁచెదను. అనఁగా బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులను ముఖము శాపులు, తోడలుగా నెంచవలయునని, శూద్రులు పాదములయందుఁ క్రినారని సమాధానము చెప్పబడెను. మరియు “జన్మనాజాయతే చక్రిః కర్మణాజాయతే ద్విజః ” యను శ్లోకమువలన సర్వజనులు ద్విలుగానే బుట్టుదురని, తరువాత వారివారి కర్మలవలన బ్రహ్మ క్రియాది వర్ణములుగలవారగుదురని తేలుచున్నది. గీతల 4 అ.

శ్లోకములో “చాతుర్వర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మవిభాగశః ” స్మృతం చెప్పియున్నాడు. కాని తాను (కృష్ణుడు) యొకశాఖ హ్మములయందు నెక్కువగను గ్రహముగఁ దక్కినవానియందుఁ కువగ నున్నటుల జెప్పలేదు.

స్త్రుతులలోనుఁ బురాణములలోను బ్రాహ్మణాదివర్ణముల త్తినీగూర్చి ఏమి చెప్పినది నేను పట్టితుండనుగానందున వ్రాయఁచు. గాని, నా యభిప్రాయమేమనఁగా—

మన పూర్వులు—ఆర్యులు, యీదేశము (ఇండియా)నుంచి, ఇచట స్థిరనివాసులైన బిదప, దేశాభివృద్ధికై, 1. బ్రాహ్మము, 2. దేశరక్షణ అనఁగా దేశములోను యితర దేశములనుండి

గలుగు శత్రుబాధ నివారణ, 3. దేశభాగ్య వృద్ధిజేయు కృష్యాది కము వర్తకము, 4. కార్మికమనఁగ (Labor) వీనిని స్థిరముగ నేర్పాటుజేయఁదలచి, మొదటిదైన బ్రహ్మజ్ఞానాభివృద్ధికొరకు నాకాలమందు విద్యావంతులు దైవజ్ఞానసంపన్నులైనవారిని (“బ్రహ్మజ్ఞానాతి బ్రాహ్మణః” యను వాక్యానుసారమున) బ్రాహ్మణశేఖర నేర్పఱచి, వారు సదా బ్రహ్మవిచారముఁ జేయుచు బ్రహ్మమును గూర్చి స్వానుభవముచే నితరశాఖలవారికి బోధించుచుండుటకు, వీరిని యితరశాఖలవారు గురువులుగను బురోహితులుగ నేర్పఱచుకొని పోషించుచుండుటకు నేర్పఱచిరని తలఁచెదను. వీరు వాక్కులతో బోధచేయుదురుగాన ముఖమని చెప్పబడెను. ఇంగ్లెండు మొదలగు క్రిష్టియను దేశములలో ఈశాఖను. Ecclesiastical order యని దీనిలోఁ బనిజేయువాడనఁగా దైవజ్ఞానబోధఁ జేయువారిని clergy men—priests యని చెప్పెదరు. ఇంతియగాక, వీరి పోషణకొరకు నితరులనుంచి tithes (పదోవంతు) యను పన్ను పుచ్చుకొని జీతములనిచ్చెదరు.

2. దేశరక్షణకొరకు ఆకాలమందు నాయుధపాణులై శత్రుసంహారమొనర్చుచు దేశపాలనఁ జేయుచున్నవారిని క్షత్రియులని, బాహువులతో పోరాడెదరుగాన విరాట్పురుషునకు బాహువులని, 3. కృష్యాదివ్యాపారమువలన దేశములో ధనధాన్య సమృద్ధి గలుగఁజేయుచున్నవారిని వైశ్యులని విరాట్పురుషుని తొడలని చెప్పబడెను. 4. కార్మికము (Labor) యనఁగా కృష్యాదిసర్వపనులనుఁ జేయువారిని శూద్రులని పేరు పెట్టినారని తలఁచెదను. కార్మికమనఁగా సర్వజనముయొక్క సౌఖ్యముకొరకుఁ జేయవలసినబనులు—వ్యవ

సాయము, వడ్డము, కమ్మము, మృదాభిండములు, బట్టలునేత, కంచరము, మొదలగు సర్వపనులు అయివున్నవి. సర్వజంతువులకుఁ బాదములు ఎట్లు చలనసాధనము (Motor force) లైయున్నవో అటులనే కార్మికులు సకలకర్మలకు ముఖ్యసాధనము (Motor force) యగుటవలన (పద్భ్యామ్ సూదో) అజాయత) శూద్రులు విరాట్పురుషపాదములనుండి పుట్టినవారని చెప్పబడెనని తలచెదను. మనుజులు నిలుచుండుటకు నడచుటకుఁ బాదములెట్లు సాధనములొ అటులనే సర్వకర్మలకుఁ జేయుటకు సాధనభూతులైన కార్మికులకు శూద్రులకు బాహుళ్యనామము. నీచముకాదని విశేషించి ఘనమైనదని తలచెదను.

ఇంతేగాక గీతల 9 అ. 32 శ్లోకములో భగవద్భక్తిచేయు శూద్రులు స్త్రీలుఁగూడ ముక్తి నొందుదురని చెప్పబడినది. పాపప్రవర్తనఁగల బ్రాహ్మణుఁడు శూద్రునికంటె నీచముగా నెంచబడునని, సత్యశౌచధర్మగుణములవలన శూద్రుఁడు సద్విజుఁడగునని శ్రీమహాభారతములోఁ జెప్పబడినది. “పాపవర్తనండు బ్రాహ్మణుండయ్యును నిజము శూద్రుకంటె నీచతముఁడు, సత్యశౌచధర్మశాలి శూద్రుండయ్యు నతఁడు సద్విజుండయిరి ముచలు.” శూద్రులకంటె తక్కునశాఖలలోఁ బుట్టినను, వారి సత్యప్రవర్తన, దైవభక్తి, యోగ్యతలచే ఋషిపదముల నొందినవారిపేర్లు వజ్రసూత్రోపనిషత్తులో వివరింపబడినవి. ఈకాలమునఁగూడ నీచులములలోఁ బుట్టి యోగ్యతచేతను, దైవభక్తిచేతను మహాత్మ్యపదవిని బొందిన మహానీయులనేకముగానున్నారు. దక్షిణ హిందూస్థానములో నందుఁడను నీచవంశజాతుని చరిత్ర చదువుము. శూద్రుఁడను నామమువలన

నీచమును బ్రాహ్మణ నామమువలన ఘనమును లేదు. సత్యసంచారము యోగ్యత రక్షించును. తదితరము బ్రాహ్మణునకైనను పతన హేతువు. “ బ్రాహ్మణక్షత్రియోవైశ్యో శూద్రోఽఘండాల ఏవచ । దృఢాభ్యాసకరోనిత్యం పునర్జన్మ నవిందతి.” యను శ్లోకము ప్రకారము దృఢాభాసము (సత్యప్రవర్తన, దైవభక్తి) చే ధన్యులగుదురు.

మరియుఁ బ్రతిపురుషునకు, శిరస్సు, భుజములు, తోడలు, పాదములు, ఎట్లు విధాయకమైన అవయవములో, అటులనే ప్రతి గ్రామము, నగరము, పట్టణములలోను, దేశములోనుండు జనసమూహము (Society)కు బ్రాహ్మక్షత్రియ వైశ్యశూద్రులను నాలుగు శాఖలు (అవయవములు) విధాయకముగ నుండవలయును ఏదిలేకపోయినను హానిగలుగును. ఈలోకములో నెవరుగాని నితరుల సహాయములేకుండ జీవించలేరు. గాన తాను, ఇతరులు వేరుకాదని యొకఆత్మయెయని అద్వైతబుద్ధి గలిగియుండుట శ్రేయస్కరమును, ఇహపరసాధనముగూడ యగును.

పూర్ణాద్వైతభావన యనఁగా నేమి?

మనజుడు రాగ ద్వేషాదులను విడచి నిండు వినోక్తియై “ మన సైవానుదోష్టవ్యమ్ ” అను శ్రుతిప్రమాణానుసారముగ (జీవేశ్వరమాయీకావితీ విజ్ఞయ । సర్వశేషం నెఱినేతీతి విహాయ । యదవశిష్యతే తదద్వయం బ్రహ్మ ” అద్వయతారకాపనిషత్తు. “ ఏక మేవా ద్వితీయం బ్రహ్మ. ” (శ్రుతి) అద్వయబ్రహ్మను సదామనస్సుచేతఁ జూచుటయనఁగా ధ్యానించుచుండుటఁ బూర్ణాద్వైత భావన యగును. ధ్యానమనఁగ సర్వభూతములయందు సమదృష్టి, యనఁగా

సమస్తభూతములయందుఁ దనను, తనయందు సమస్తభూతములను (జాతి, మతము, మొదలగు భేదములించుకయును లేక) జూచుట, సర్వభూత సుఖదుఃఖములు తన సుఖదుఃఖములుగా భావించి, అహం బ్రహ్మాస్మియను మహావాక్యముసారముగ సర్వము బ్రహ్మ యనఁగాఁ దానేయని, నితరముకాదని, స్వానుభవముతో నుండుట యని, శ్రుతి, యవతస్మిన్ను దరమంతరంకురుతే । అధితస్యభయం భవతి * ఎవ్వడు తనకంటె భిన్నునిగా నితరునిఁజూచిన భయము కలుగననఁగా మోక్షప్రాప్తి గలుగదని దృఢనిశ్చయముగలిగి యుండుటఁ బూర్ణాద్వైతభావనయని నమ్మెదను. ఇట్టి దృఢభావనవలన (శ్రుతి. ఉభేనిద్వాన్ పుణ్యపాపేవిధూయ నిరంజనః పరమంసామ్య ముపైతి **) జ్ఞాని పుణ్యపాపములను రెంటిని విడచి నిష్కళంకుడై (గీ. 2 అ. 45 శ్లో. ఆత్మవాన్భవ) పరబ్రహ్మస్వరూపుడై యుండును. ఇట్టి జ్ఞానికి విధినిషేధములేమియు లేవు. ఈసందర్భమున గీతల 6 అ. 29, 30, 31, 32, శ్లోకములనుఁ జదువుము.

గురువు తలంచినంత పూర్ణాద్వైతభావన కలగనందున జాగ్రీ దవస్థలో దర్శనమిచ్చి యుపదేశముచేయలేదు. కాని ముందుగ్రింధములో వివరించినటుల స్వప్నములలోనే యుపదేశముల నొసంగిరి.

నేను పెన్షన్ పుచ్చుకొన్నపిమ్మట భూములశిస్తు పెన్షను తప్ప నితరాదాయమేమియు లేదు.

— 15వ స్వప్నము. —

వెనుకటి స్వప్నములోఁ జెప్పిన పూర్ణాద్వైతభావన—ననుబుద్ధి లభించుటకు సాధనములైన ధారణ, ధ్యాన, సమాధులనఁగ

ఆత్మసంయమయోగము, యీస్వప్నములోఁ బ్రదర్శింపబడినదని తలచెదను.

“ఇతః కోన్వస్తి మూఢాత్మాయస్తు స్వాధే ప్రమాధ్యతి ।
దుర్లభం మానుషం దేహం ప్రాప్యతతాపిపాగుషం ॥” యని
శ్రీశంకరాచార్యస్వామి వివేకచూడామణిలోఁ జెప్పినటులను,
“మహాత్పుణ్యపణ్యేనకీతేయం కాయనాస్త్యయా । పారందూః
ఖోదఁ ధేరుత్తం తరయావన్నభిద్యతే ॥” యను శ్లోకబోధను బట్టి
ప్రతిమనుజుఁడు ప్రకృతజన్మయందే శరీరసంబంధమైనట్టి మనస్సంబం
ధమైనట్టి సర్మవిఘ్నములను చిక్కులను జముంచి నిండు శ్రద్ధతో
నాత్మభ్యాసమొనర్చి ముక్తి నొందవలయును. గాన—

(స్వప్నము) నేనొకఁడనే శ్రీరామదర్శనార్థమొక దివ్యస్థలము నేను
చుట్టకుఁ బయలుదేరినాను.

(వివరణ) మనస్సులో బ్రహ్మజ్ఞానవృత్తి పుట్టినది.

(స్వ) ఆరాత్రీయొక గ్రామముచేరి యొక బ్రాహ్మణుని ఇంటిలో
సన్నాను.

(వి) కొంతవరకు మనసముచేయఁగా విశ్రాంతియందుఁ గోరికపుట్టి
నది. రాత్రీ శబ్దము బ్రహ్మనిష్ఠచేయనికాలమనఁగ మనస్సు
ఇంద్రియవిషయములలో సంచరించుకాలము.

(స్వ) ఆకలివేసినది. ఒక బ్రాహ్మణుఁడు (బ్రహ్మన్నశాస్త్రీగారని
జ్ఞాపకము) అదివరలో నాకొఱకు జాగ్రత్తజేసి యుంచిన నన్న
ముకొరకు పెదకినాను. చాలావెనుకఁగా నొక గుడ్డమూటలో
దొరికినది. మూటవిప్పుకొని యింటివసారాగదిలోఁ దినబోవు
చుండఁగా—

(వి) బ్రహ్మనిష్ఠయందు బుద్ధిపుట్టినది. 11వ స్వప్నములో, జెప్పినట్లు బ్రహ్మన్న శాస్త్రిగారివద్దనేను భగవద్గీతలును జదివినపుడు, బ్రహ్మజ్ఞానమునుగూర్చి ఆయనచేసినబోధలను జ్ఞాపకముచేసుకోవలెనని నృత్తిగలిగినది. మనస్సులో బాగుగ నాలోచించగా జ్ఞాపకము కలిగినవి. ఇంటివసారాగదియనగా నోభిదగ్గరనుండు చిత్తస్థానము. ఆబోధల తాత్పర్యమునుగూర్చి స్థిరచిత్తముతో నిది ద్యాసచేయునుండగా—

(స్వ) నాయుంటిబ్రాహ్మణుండు లోపలకువచ్చి దినుమని కొన్ని వ్యంజనములిచ్చిన జ్ఞాపకము.

(వి) నేను సరసాపురములోనున్న కాలములో వెలివేటి లక్ష్మీనృసింహ శాస్త్రిగారు అద్వైతమునుగూర్చి తరు చతిమనోహరముగ నిచ్చిన యుపన్యాసములుగూడ జ్ఞాపకమువచ్చినవి.

(స్వ) అన్నముమూట విప్పినాను. గాని తిన్నానోలేదో చెలియదు.

(వి) మనస్సు చలించి మనననిది ధ్యాసలుజరగలేదు.

(స్వ) మలిరోజుదయమునలేచి కాలుషడాటి శ్రీరామాలయమునకు వెళ్లుటకురాగా బడవదొరకలేదు.

(వి) దైవజ్ఞానమునుగూర్చి తిరిగి నిదిధ్యాస ప్రారంభించినాను. గాని, జ్ఞానప్రాప్తికి అవిద్యయనెను కాలువ అడ్డువచ్చినది. దానిని దాటుటకు పడవ (జ్ఞానము) లభించలేదు.

(స్వ) అప్పటికి ఉదయము 8-9 ఘంటలైనది.

(వి) అనగా నిదిధ్యాసప్రారంభ కాలము.

(స్వ) అక్కడొకమనిషి కనపడి, ఇప్పుడు పడవ దొరకదని మధ్యా

హ్నమువరకు కనిపెట్టియుంటే, సాయంత్రమువేళఁ దన స్త్రీమరు
మీదఁ గాలువ దాటించెదననియుఁ జెప్పెను.

(వి) ఆమనిపిబుద్ధి—వివేకము. నిదిధ్యాన ప్రారంభమందు జ్ఞానము
లభించదని, ఇంద్రియములను, మలినమనస్సును, (గీతల 4 అ.
39 శ్లో) సీగ్రహించి నిండుశ్రద్ధతో ధ్యానాభ్యాసము జేయు
చుండిన, సాయంత్రమువేళ యనఁగా ధ్యానపరిపక్వకాలమున
ఆత్మజ్ఞానమును దన పడవమీద నవిద్యానదిని దాటించెదనని
(గీ. 8 అ. 8 శ్లో) చెప్పెను. “వివేకం పరమాశ్రిత్య బుధ్యా
సత్య మవేక్ష్యచ । ఇంద్రియారీనలఁచితాప్తీర్ణోభవ భవార్హ
వాత్ ” వరాహోపనిషత్తు. 5 అ. భక్తి, శ్రద్ధ, పట్టుదలయ
నఁగాఁ బ్రయత్నమును విడువకుండుటవల్లన సకాలములోఁ
జ్ఞానము లభించునని చెప్పెను.

(స్వ) మధ్యాహ్నాభోజనముకొఱకుఁ దిరిగి యింటికి వెళ్లుట కిష్టము
లేక సాయంత్రమువరకుఁ బడవ దొరకదను విచారముతోఁ
గాలువగట్టుమీదఁ గూర్చుని యుండఁగా—

(వి) మలినమనస్సును ఇంద్రియములను (గీ. 4 అ. 41 శ్లో.) సంసార
సుఖానుభవ కోర్కెలనుండి మరలించి, నేను—శుద్ధమనస్సు
జ్ఞానసంపాదనకై మిక్కిలి ఆతురత, కొంత సంశయములతో
నుండఁగా శుద్ధమనస్సు నిదిధ్యాసమంచి ధారణలోఁ బ్రవేశించెను.
ధారణయనఁగ శుద్ధమనస్సును ఆత్మయందుంచుట,
“ఆత్మ నిమనోధారణం ధారణా.” శాండిల్యోపనిషత్తు.
“యత్రయత్ర మనోయాతి బ్రహ్మణస్తత్రదర్శనాత్ । మన
సాధారణంచైవ ధారణాసాపరానుతా.” తేజోబిందూపనిషత్తు.

దేనియందైనను, పండ్లెండు నిమిషములకాలము, మనస్సును చలనరహితముగ నిలిపిన, నదిధారణయగును. మధ్యాహ్నభోజనముకొరకు తిరుగనింటికి వెళ్లుట కిష్టములేకపోవుట “శ్రద్ధను” సాయంత్రమువరకుఁ బడవ దొరకని విచారముతో నుండుట ‘సంశయము’ ను, కాలువగట్టుమీదఁ గూర్చునియుండుట జ్ఞాన సంపాదనగోర్కెయుఁ దెలియఁజేయును.

(స్వ) నొక బ్రాహ్మణుఁడు కనుపించి, “మాయా మారీచ బాహూక నాయకా మమనావికాః” యనుమంత్రము జపముచేయుమని, పడవ శీఘ్రముగ లభించుననియుఁ జెప్పెను.

(వి) ఈమంత్రోపదేశముచేసిన బ్రాహ్మణుఁడు గురువు. ‘మాయా’ అనఁగా ఈశ్వరాధిష్టిత సత్వగుణమూలప్రకృతి, ‘మారీచ’ యనఁగా ఈశ్వరాధిష్టిత తమోగుణ మూలప్రకృతి—అనాద్య విద్య. ఈరెంటిని జయించిన జ్ఞానులు—తత్త్వదర్శినులను (గీ. 4 అ. 34 శ్లో.) బ్రార్థనఁజేసిన, జ్ఞానమనుపడవ శీఘ్రముగలభించునని చెప్పెను. “కర్ణధార గురుంప్రాప్య కృత్వాసూక్ష్మం తరంతి చ | అభ్యాసవాసనా శక్త్యాతరంతి భవనాగరం.” యోగ కుండల్యుపనిషత్తు.

జపచునఁగా “విధివద్దురూప దిప్తవేదావిరుద్ధ మంత్రాభ్యాసః”, శాంషిలోపనిషత్తు.

(స్వ) నేనామంత్రమును జపముచేసినవెంటనే, దాటవలసిన గాలువలోఁ గలసియున్న కాలువకుండా పెద్దస్త్రీమరువంటి దివ్యమైన పడవ శీఘ్రముగ వచ్చినది.

(వి) మంత్రము జపముచేసినవెంటనే యనగాఁ తత్త్వవిధుల ధ్యాన మొనర్చినవెంటనే మనస్సు స్థిరతనొంది ఆత్మజ్ఞానము లభించు తరుణము సమీపించినది. “ ధారణాభిర్మనోధైర్యం యాతీతైత న్యమద్భుతం. ” యోగచూడామణ్యుపనిషత్తు.

(స్వ) నేను స్త్రీమరులో నెక్కకపూర్వము మలవిసర్జనము చేసుకో నలసి అక్కడనున్న బ్రాహ్మణునితోఁ జెప్పినాను. ఆయన చెం బుతో నుదకము దెచ్చియిచ్చి మలవిసర్జనకొక యున్నత ప్రదేశ మునుగనబరచెను. నేనచటికి వెళ్లగా మలవిర్జనకాలేదు. వెంటనే బ్రాహ్మణుడున్న స్థలముకువచ్చి పాదప్రక్షాళనముఁ జేసు కొన్నాను.

(వి) మలవిసర్జన యనుమానముగలుగుట, బ్రాహ్మణుడుదకము దెచ్చియిచ్చుట, ధారణలో మనస్థిరతను తప్పించు మలినవాసన లైయున్నవి. అశుద్ధిస్థలముకు వెళ్లినపుడు శరీరశుద్ధికొరకుఁ బాద ప్రక్షాళనము చేసుకొనుట, బ్రాహ్మణాచారము గాన, పాద ప్రక్షాళనము చేసుకొంటిని. బ్రాహ్మణుడు—గురువు ఉదకము తెచ్చియిచ్చుట, మల విసర్జనకొరకు ప్రదేశము గనబరచుట యోచించగా నుత్తమగురువు తొలుత మనస్థిరతకొరకు శిష్యుని యొక్క శారీరక బాధల నివారణజేసి, పిమ్మట జానమార్గము జూపుట కర్తవ్యమని సూచించును.

(స్వ) పిమ్మట బ్రాహ్మణుడు నన్నుఁ బడవయొద్దకుఁ దీసుకుపోవు చుండెను. మధ్యనొక యుదకప్రదేశము దాటనలసియున్నది. ఆత్రోవ చాలా దిక్కుగానున్నది. వెనుక గచ్చుతోఁగట్టబడి

ప్రస్తుతము ముక్కలై యిటూఅటూపడి పైనుండి నీరుపోతూ యున్న నిటుకముక్కలమీదనుంచి సులభముగానుండు మెరక మార్గము వెదకుచు బ్రాహ్మణుడు మధ్యమధ్య నన్ను బడిపో కుండఁ బట్టుకొనుచు నాయుదకప్రదేశము దాటించెను.

(వి) శరీరశుద్ధి మనస్థిరతకుఁ గొంతకారణము గాన, పాదప్రత్యక్షన జేసుకొనినచిమ్మట మనస్సు ధారణనుంచి ధ్యానములోఁ బ్రవేశించినది. కాని యుదకప్రదేశమనఁగ సంశయ భయాదులు, మలినవాసనలు, పుష్పలు, మనస్సులోఁదట్టి చిత్తమును చలంపజేసినవి. అందువలన, 'ఆత్మోవ' (ధ్యానాభ్యాసము) చాలా చిక్కుగా నున్నదని, వెనుక గచ్చుతోఁగట్టఁబడి ప్రస్తుతము ముక్కలై యిటూఅటూపడి పైనుండి నీరుపోవుచూ ఉన్నదని చెప్పబడెను. (గీ. 6 అ. 14 శ్లో.) లోఁ జెప్పినటుల ధ్యానవిఘ్న కరములగు సంశయ భయాదులను వదలి, దృఢమనస్సుగలిగి ధ్యానముచేయువారికి తోవ గచ్చుతోఁగట్టఁబడి భయరహితమై యుండును. గీ. 6 అ. 20 శ్లోకములోఁ జెప్పినటుల పరమాత్మ దర్శనమై ఆనందించును. సంచలమనస్సుగల నావంటివానికి ధ్యానములో విఘ్నపరంపర కలుగుటవలన, తోవ ప్రస్తుతము ముక్కలై యిటూఅటూ పడినది యనఁగ ననేక మార్గములుగ నుండుటయెగాక, నీరు పైనుంచి పోవుచున్నదనగా భయప్రకాశములతో గూడియున్నదని చెప్పబడెను. కాని, గీతల. 6 అ. 25 శ్లోకములోఁ జెప్పినటుల దృఢమైన బుద్ధిచేత మనస్సును ఆస్మయంగుంచి, గీ. 23వ శ్లోక భోధప్రకారము తిరుగ చలించినవెంటనే ఆయా విషయములలోనుంచి మరలించి ఆత్మయం

దుంచుటవలనఁ గ్రమముగ మనస్సు స్వాధీనమై ధ్యానములోఁ దఱచు కించిత్కాలమైనను స్థిరతనొందుచుండును. అట్టి చలన రహితకాలములు యను నిటకముక్కలగుండా మెరకమార్గము వెదకుచు ననఁగాఁ గొంత ఎక్కువస్థిరముగనున్న కాలముల మీదుగాగురువు, మధ్యమధ్య నన్నుఁ బడిపోకుండఁ బట్టుకొనుచు, అనగా “ప్రమాదోబ్రహ్మనిష్ఠాయాం నకర్తవ్యః కదాచన.” తురీయా తీతావధూతోపనిష ద్వాక్యాయసారముగ, భయము, ప్రమాదము, భ్రాంతి మొదలగు వానివలన గలుగు విఘ్నపరంపరలనుంచి మనస్సును తప్పించెను. ధ్యానములో గ్రమముగ మనస్సు స్థిరతనొందెను.

(స్వ) పడవదగ్గఱకు వెళ్లుటకు రమారమీ 50 గజముల పొడవు, యెత్తు, అరగజము, వెడల్పు, అరగజము లోతుగలిగి గచ్చుతోఁ గట్టఁబటి యెల్లప్పుడు నిర్మలమగు నీరు వేగముగఁ బ్రేరమించి క్రిందకుఁ బ్రవహించుచున్నట్టిన్ని దానికి మొదటననఁగాఁ బ్రేరమనిషి దూసుటకు మాత్రము రంధ్రముగలిగి చాలా యేటవారుగా నడచుటకు సాధ్యముకాని తోవగుండా బైకి ఎక్కవలసి వున్నది.

(వి) పడవయనఁగ ఆత్మజ్ఞానము—“స్వప్రకాశం జ్ఞానం, సర్వప్రకాశకం జ్ఞానం, నిరావరణచిస్మాత్త్రం జ్ఞానం. అనాద్యశంతం నిరంతరమవృత్తి సాక్షిచైతన్యమేవజ్ఞానం.” సర్వసారోపనిషత్తు. పడవదగ్గఱకు వెళ్లుటయనఁగా నట్టిజ్ఞానమును బొందుట, ఇందుకు సాధనము చిత్తస్థైర్యమైయున్నది. అనఁగా మనస్సు ధ్యానములో మిక్కిలి స్థిరతగలదై, తన ఉత్పత్తిసాసమగు మూలాధారము

(యోగశిఖోపనిషత్తు, వరాహోపనిషత్తు 5 అ.)లోనుంచి మనిషి దూరుటకు మాతృము, విశాలమగు రంధ్రములోనుంచి, నడచుటకు వీలులేక, చాలా యేటవాలుగా బైనుంచి క్రిందకు నీరు ప్రవహించుచున్న తోవగుండా బైకి ఎక్కవలసివున్నది. నేను—మనస్సు యున్నస్థానము. రెండుకాలువలు గలసిన ముమ్మూలస్థలముగాన, నది మూలాధారచక్రము. దానిలో నున్న సన్నరంధ్రము. (బ్రహ్మద్వారము) ధ్యానబిందూపనిషత్తు.) సుషున్ననాడిలోనికి మార్గము. (మూలాధారాదారభ్య బ్రహ్మరంధ్రపర్యంతం సుషున్నా సూర్యాభా.” మణ్డూకబ్రాహ్మణోపనిషత్తు) దీనిలో నెల్లప్పుడు పైనుంచి క్రిందకుఁ బ్రవహించు నిర్మలోదకము అమృతధార, మూలాధారప్రారంభముగ సహస్రారమువరకు నొకటి కంటె నొకటి ఉపరిభాగమున నుండిన స్వాధిష్ఠాన, మణిపూరక, అనాహత, విశుద్ధ, అజ్ఞా, సహస్రార చక్రములనుండి గ్రమముగఁ గ్రిందకుఁ బ్రవహించుచుండుటవలన, నడచుటకును, బైకి యెక్కుటకును, సాధ్యముగాని తోవయని చెప్పబడెను. “ఆధారే పశ్చిమేభాగే త్రివేణీసంగమే భవేత్ । తత్రస్నాత్వాచపీత్వాచదరః పాపాప్రముచ్యతే ।” — “ఆధారే పశ్చిమంలింగం కవాటం తత్రవిద్యతే । తస్యోద్భూతన మాతే)ణముచ్యతేభవ బంధనాత్, ।” యోగశిఖోపనిషత్తు. (స్వ) నేను దానిని—(బ్రహ్మద్వారమును) స్వతంత్రించి యెక్కలే నన్న భయముదోచి బ్రాహ్మణుని సహాయము జేయుచుని కోరితిని.

(వి) పై నఁజెప్పినటుల, గురుకటాక్షమునగు మనస్సు ధ్యానములో స్థిరతనొందినదిగాని, త్రిపుటి—(ధ్యాత్వ, ధ్యానధ్యేయ,) రహి

తము, సమత్వబుద్ధి అనగా—“సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ” —సర్వము బ్రహ్మమేగాని నితరము కాదను సమదర్శిత్యము. (సమస్తభూతములయందుఁ దనను, తనయందు సర్వభూతములను, జూచుట అనగా బ్రహ్మచములో దృష్టిగోచరమైనట్టి కానట్టి సర్వపదార్థములు తానేయని అన్యముకాదనే జ్ఞానము కలుగనందున, సన్నరంధ్రముగుండా సుషుమ్నలోనికి నెక్కుటకు భయము దోచి, గురువును, సహాయముచేయుమని కోరెను. అనగా ధ్యానవిఘ్నకరములైన సంశయ, భయ, ప్రమాదవృత్తులు మతస్సులోనుదయించినవి.

(స్వ) “ఎక్కలేవా” యని యడిగి సహాయముజేయువానివలె గనుపించెను. గాని చేయలేదు. ఏమిజరిగినదియు జెలియదు. సన్నమార్గములోఁ జిక్కుపడకుండఁ జైకివచ్చినాను.

(వి) “ఎక్కలేవా” యని గురువడిగిన బ్రహ్మవలన భయకంపాదులు వదలి చిత్తస్థైర్యముగలిగి ధ్యానములో మనస్సు, ఉన్నది భావము (శ్లో. “యత్రగత్వాత్ మనసోమనస్తస్వంనైపవిద్యతే । ఉన్ననీసాసమాఖ్యాతా సర్వతంత్రే)షు గోపితా ।”) పొంది సన్నమార్గము చాటినాను. గురువు జ్ఞానమార్గము బోధజేయుచుగాని దాను శిష్యునికొకట జ్ఞానసంపాదన జేయలేడు. అయినను శిష్యునకు మనఃస్థైర్యము గలుగుటకు సహాయము చేయువానివలె గనుపించెను.

(స్వ) శిష్యుట పడవెక్కినాను. బ్రాహ్మణుడు కూడా పడవెక్కికాలువ యవతలయొడ్డునకు నాతో చాటిన జ్ఞాపకము.

(వి) పైనఁజెప్పినటుల మనస్సు ఉన్నదిభావము నొందుటచే ధ్యాన

ములో ఆత్మజ్ఞానము లభించినది. సంప్రజ్ఞాతసమాధి ప్రారంభమైనదిగాన, గురువు తిరుగ కనుపించలేదు. “బ్రహ్మైవాస్మీతి సద్వృత్త్యానిరాలంబతయాస్థితిః । ధ్యానశబ్దేనవిఖ్యాతః పరమానంద దాయకః ॥ ” తేజోబిందూపనిషత్తు.

(స్వ) కాలువ యివతలయొడ్డుకురాగా నాతల్లి, భార్య, కుమారుడును నన్నుఁ గలుసుకొన్నారు.

(వి) సమాధిప్రారంభమునందు సంసారవాసనలు తిరిగీ మనస్సులో నుదయించినవి.

(స్వ) నాభార్య యాసమీపములో నున్న మరియొక కాలువలోనికి నీరునిమిత్తము దిగి ములిగిపోయినది. ఎవరో వెంటనే మునిగి దానిని పైకి తీసినారు. పిమ్మట వీరిసంగతి యేమైనదో నాకు జెలియదు.

(వి) నాభార్య కాలువలో మునుగిపోవుట మొదలగునవి సమాధివిఘ్న కరములైన మలినవాసనలు, వృత్తులైయున్నవి. వీరి సంగతి నాకు తిరిగీ తెలియకపోవుట, గీతల 13 అ. 10 శ్లోకానుసారముగ వారియెడను దాసీపుడై అనఁగా మనస్సులోనుదయించిన సంసారవాసనలఁ బారదోలి, ధర్మరాజు స్వర్గారోహణ ప్రయాణములోఁ తమ్ములను, భార్య—ద్రౌపదిని విడచి యొంటరిగా వెళ్లినటుల, వారిని విడచి.

(స్వ) నేను వెంటనే శ్రీరామయనఁగాఁ బరమేశ్వరాలయముకు బయలుదేరినాను. మార్గమున వెళ్లినాను.

(వి) సంసారవాసనలేమియు లేక నిండురునస్సుకొని ధ్యానమొనర్చుచుంటిని.

(స్వ) త్రోవలో 2-కి బ్రాహ్మణులు దర్శనములతోఁ గనుపడి నారు. వారును బరమేశ్వరదర్శనముకు వెళ్లుచున్నారు. నన్ను జూచి, “కేవలమంచి యాచారములేని నాకుఁ బరమేశ్వరదర్శన మవునా? యని యొకరును, “పూర్వజన్మ సుకృతముండేనేని గావచ్చునని యొకరును, అన్నారు.

(వి) ఈస్వప్నముగలిగిన కాలమున నాకుఁ జుట్టకాల్చడము, తాంబూలము నమలడము విశేషాభ్యాసములుండుటవలన మనస్సులోఁ దత్సంబంధమగు మలినవాసనలు బుట్టినవి. వెంటనే వానిని ఖండించు వృత్తులు గలిగినవి. ఈమలినవాసనలను వృత్తులను, నణచి నిర్విఘ్నముగ భ్యాస మొనర్చుచుంటిని.

(స్వ) కొంతదూరము వెళ్లగా నొక పెద్దకాలువ దాటవలసివచ్చినది. దానికి బహు జారుగా నుండే సన్నమైన యొక కర్ర వంతెనగా నున్నది. దానిపైనుంచి నేను సులభముగా బ్రాహ్మణులకంటె ముందుగా దాటి యవతలకు వెళ్లినాను.

(వి) బ్రాహ్మణుల సంభాషణ మొదలగు సమాధివిఘ్నకరములైన వాసనల నణచి భ్యాసమునర్చుచుండఁగా, పెద్దకాలువ—అవి ద్యాశేషము అడ్డువచ్చినది. అనఁగా మనస్సు తిరిగి చలించినది. ఈచలనమును తన (నిర్మల) మనస్సుచేతనే జయించవలయును.

(గీ. 6 అ. 5వ శ్లో.) గాని వేరుసాధనములేదు. ఇట్టిమనస్సునే కర్రవంతెనయని, అది విక్రియసూక్ష్మముగాన నన్నమని, చరచ లస్వభావము కలదిగాన జారుగా నున్నదని చెప్పబడెను. దాని పైనుంచి నేను సులభముగా బ్రాహ్మణులకంటె ముందుగా దాటి యవతలకు వెళ్లినానఁగా మలినమనస్సును, వాసనలను,

గీ. 6 అ. 24-26 శ్లోకములలోఁ జెప్పినటుల ధృఢమనస్సుచేఁ బారదోలి, గీ. 6 అ. 27 శ్లోక సారముగ ఊఁగించిన రజోగుణముగలిగి సులభముగ బ్రాహ్మణులకంటె ముందుగాఁ గాలువ అవతలయొడ్డుఁ జేరినాను. బ్రాహ్మణులకంటె ముందుగా యవతలయొడ్డు చేరినాననుటవలన, గీ. 3 అ. 3వ శ్లోకములోఁ జెప్పిన జ్ఞానయోగ కర్మయోగముల వివక్షత దెలియఁజేసెనని తలచెదను. ఏమనఁగా బ్రాహ్మణులు కర్మనిష్ఠచిహ్నములగు దర్బాసనములను మోయుచూ, దాము కర్మాచరణవలన పరిశుద్ధి నొందినామని, అందువలనఁ దమకు మోక్షప్రాప్తి దప్పక గలుగునని స్వాభిమానమును, సదాచారములేమియు లేనినాకు—కర్మాచరణ లేనివానికి గలుగునాయను సందేహము గలవారుగాన—

గీతల 12 అ. 12 శ్లో. శ్రేయోహిజ్ఞానమభ్యాసాత్ ।

గీ. 6 అ. 8 శ్లో. జ్ఞానవిజ్ఞాన తృప్తాత్మాకూటస్థో విశితేంద్రియః

గీ. 4 అ. 33 శ్లో. శ్రేయాన్ ద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః.

గీ. 4 అ. 36 శ్లో. సర్వంజ్ఞానస్థ వైవృజి న సంతరిష్యసి.

గీ. 4 అ. 38 శ్లో. సహిజ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహవిద్యతే.

గీ. 5 అ. 13 శ్లో. జ్ఞానేనతుతదజ్ఞానం యేషాం నాశితమాత్మనః

గీ. 7 అ. 17-18 శ్లోకములు. అచంచలమనస్సుగల నాత్మజ్ఞుని సదా స్వస్వరూపధ్యానముచేయుచుఁ దానే బ్రహ్మయను నిశ్చయభావనఁగలవాఁడుగాన, కర్మాచరణమే ప్రధానమని తలఁచు కర్మయోగికంటె శ్రేష్ఠుడని,

ఈమొదలగు వాక్యములవలన జ్ఞానయోగము శ్రేష్ఠమని చెప్పబడినది.

ధ్యానమనఁగా నేకాగ్రచిత్తత, మధ్యమధ్య నితరవిషయముల నాలోచింపక నొకేవస్తువునుగూర్చి నిరంతర మాలోచింతుట.

సమాధియనఁగాఁ జిత్తము పరమాత్మకభిముఖమై యుండుట యని గొందరు తలచుచున్నారు.

(స్వ) దాని యవతలనె పరమేశ్వరాలయము కొంచెము దూరము లోనున్నది. ఇది దాటగానే అక్కడ కాపలామనిషి కొంచెము రాకూడదని యడ్డుచెప్పెను. గాని మరియెవరో రావచ్చునని చెప్పినారు.

(వి) మనస్సుపై నఁ జెప్పినటుల మూలాధారమునుండి సుషుమ్ననాడి గుండా, “జీవశ్శివః” యను ఆరోహణ క్రమమున హృదయ స్థానము—అనాహతచక్రమును జేరుచున్నది. నేను పెదతిరుపతి, సింహాచలము దివ్యస్థలములకు వెళ్లినపుడు జరిగిన సంగతులు, సంస్కారములు, వాసనారూపముగ మనస్సుకుఁ దట్టినవి.

(స్వ) వెళ్లినాను. తాంబూలమువేసి చుట్టకాల్చుచు ఆలయసమీపమునకు వెళ్లినాను. తాంబూలమువేసి చుట్టకాల్చుచూ వెళ్లడముచూచి గొందరు నాకుఁ బరమేశ్వరదర్శనము కాదని, యనాచారముగ వెళ్లుచున్నాననియుఁ బరిహాసము జేసినారు. ఆలయమునకు వెళ్లగా నక్కడయుండే గొందరు నన్ను గౌరవముతోఁ జూచినారు. గొందరు వేక్షగాచున్నారు.

(వి) ఇవి చుట్టకాల్పడము, తాంబూలము నమలడము, వాడుకవలన మనస్సులోగలిగిన చిత్తవిభ్రమములని దలచెదను. ఆలయము

వద్ద నన్ను గౌరవించిన మనుజులు నా పూర్వజన్మలలోఁ జేసిన సుకర్మఫలము ప్రకృతజన్మయందు ఫలించినందున మర్యాద గనుబఱచిరని దలంచెదను.

స్వ) పరమేశ్వరదర్శనముకొఱకు నిరీక్షించియుండఁగా వారు వచ్చుచున్నారని, అదేసమయమని వెంటనే యెదురుగా వెళ్లి దర్శనము జేయుమని అక్కడవారు చెప్పినారు.

వి) “హృదయం నిర్మలంకృత్వా చింతయిత్వాఽవ్యనామయం” యని పైంగలోపనిషత్తు వాక్యసారమున సర్వవృత్తి శూన్యమై శుద్ధమనస్సు సంప్రజ్ఞాత సమాధిలో “హృత్స్పృంధరీక మధ్యస్థం చైతన్యం జ్యోతిరవ్యయం” త్రిశిఖబ్రాహ్మణోపనిషత్తు “తతో నారాయణ సాక్షాత్స్పృదయే సుప్రతిష్ఠతం” పైంగలోపనిషత్తు వాక్యములసారముగఁ బరమాత్మధ్యానము చేయుచుంటిని.

స్వ) పరమేశ్వరుఁడు నల్లగా మనిషి ప్రమాణముగా నున్నారు. 2-3 సన్నిధానవర్తులతో వారి గదిదాటి సన్నహాలులేక నడవ లోనుంచి వచ్చుచుండఁగా నేను వారినిఁ జూచి సాష్టాంగఁ బడి నాను.

స) నల్లటి శరీరకాంతి విష్ణురూపము. మనుష్యప్రమాణము, సుదర్శనమనఁగ భక్తవాత్సల్యతను దెలుపుచున్నవి. సన్నిధానవర్తులు—జయవిజయము, వారిగది—అనాహతచక్రము, సన్నహాలు—సుషుమ్న నాడినుంచి అనాహతచక్రములోనికి మార్గము యని తలచెదను. నేను వారినిఁ జూచి సాష్టాంగఁబడినాననఁగ, “అసంప్రజ్ఞాత” సమాధిలో శుద్ధమనస్సు—ప్రత్యగాత్మ—జీవాత్మపరమాత్మలోఁ జేరినది. యథోదకం శుద్ధేశుద్ధ మాస్తికం

తాదృగేవభవతి, శ్రుతి “యన్మనస్త్రి జగత్సప్తప్రిస్థితివ్యసన కర్మ
కృత్ । తన్మనోవిలయంయాతి తద్విష్ణోః పరమంపదః ” మండల
బ్రాహ్మణోపనిషత్తు, 5వ బ్రాహ్మణము. “తథాత్మ మనసో
రైక్యం సమాధిరితికథ్యతే.” వరాహోపనిషత్తు 2 అధ్యాయము.

(స్వ) వారున్న అదేప్రకారము చేసినారు. నా బాహువులు వారి బా
హువులతోఁ బట్టుకొన్నారు. నాలోనుండే సత్వము వారిలోకిఁ
బోయినది.

(వి) “క్షేత్రజ్ఞః పరమాత్మాచతయోరైక్యం యథాభవేత్ । తద్దై
క్యేసాధితే బ్రహ్మన్ చిత్తం యాతివిలీనతాం ।” యని యోగ
శిఖోపనిషత్తులోఁ జెప్పినట్లు శుద్ధమనస్సు—జీవాత్మ—ప్రత్య
గాత్మ—క్షేత్రజ్ఞయను సరివిత్ పరమాత్మ—సాక్షిచైత
న్యము—ఉత్తమపురుషలో లీనమైనది. గీ. 15 అ. 19 శ్లో.
“తల్లయాచ్ఛుద్ధాద్వైతసిద్ధిః । భేదాభావాత్ । ఏతదేవ
పరమతత్వమ్.” మండలబ్రాహ్మణోపనిషత్తు. 5 బ్రాహ్మణము.

(స్వ) ఆపోయేటప్పుడు నాకుడితొడలాగినది. కుడిగజ్జలోనొప్పిగలిగినది.

(వి) “స్వాత్మన్యేవ సదాస్థిత్యామనోనశ్యతి యోగినః,” యని తురీ
యాతీతావధూతోపనిషత్తు వాక్యసారమున (మలిన) మనస్సు
నసించి, శుద్ధమనస్సు—జీవాత్మ, పరమాత్మ—సాక్షిచైతన్య
ములోఁ జేరుటవలన, నేనానొప్పికి సాక్షిగానుంటిని గాని దాని
ననుభవించలేదు. గీతల 15 అ. 5వ శ్లో.

(స్వ) నాలోనుండే యావత్తు సత్వము వారు ఆకర్షించఁగా వారిలోఁ
బ్రవేశించి నాశరీరముక్కడ పడిపోయినది. నాకు ఇకను వ్యక్తి
గాని శరీరాభిమానముగాని లేకుండా పోయినది.

(వి) నాశుద్ధమనస్సు త్రిపుటి రహితమై, అనంప్రజ్ఞాత' సమాధిలోఁ బరమాత్మతో లీనమగుటవలన నేవిధమగు వ్యక్తిలేకుండఁ జూచినది. „బ్రహ్మణ్యేవ విలీనాత్మా నిర్వికారోవిసిష్ఠీయః" అధ్యాత్మోపనిషత్తు. „నిర్వికారతయావృత్యా | బ్రహ్మకార తయాపునః | వృత్తివిస్మరణమ్ సమ్యక్సమాధిరభిసీయతే |" తేజోబిందూపనిషత్తు.

ఈస్వప్నములో మనన, నిదిధ్యాన, ధారణ, ధ్యానసమాధుల మార్గముల విశేషములను, వానికిఁ గలిగెడు విఘ్నములను, జక్కగ వివరింపఁబడినవి. ఇతరకాలములందు జ్ఞాపకము రానట్టిన్ని, కేవలమనుపయోగమైనట్టిన్ని లోకవ్యవహారములు, మలిన వృత్తులు, పూర్వజన్మల సంచితవాసనలు మొదలగునవి మిక్కిలి యద్భుతముగ, ధ్యానాభ్యాసకాలమందు మనస్సులో మెఱుపులు (electric sparks) వలే స్ఫురించి, చిత్తైకాగ్రతఁ బోగొట్టుట అందరి యనుభవములోనున్నదియె. ఇంతేగాక జ్ఞానమార్గమవలంబించిన జనులకు దేవతలు, ఇంద్రియాస్థాన దేవతలు పరీత్యార్థమనఁగా నారి మనఃస్థైర్యము తెలియుటకు విఘ్నములఁ గలుగఁ జేయుదురని పెద్దలు చెప్పెదరు. సముద్రోతరణములో హనుమంతునకు సురస మొదలగువారు ఒనరించిన యాటంకములు దృష్టాంతములుగా రామాయణ సుందరకాండములో వినరింపఁబడినవి. ఈవిఘ్నపరంపరలనుఁ దప్పించుకొనుటకు ముముక్షువు సంశయ రహితుడై నిండు శ్రద్ధతో మెలగవలయును. గీతల 4 అ, 30వ శ్లోకము.

యోగాభ్యాసమునకు దశవిధవిఘ్నములను యోగకుండల్యు పనిషత్తులో వివరింపఁబడినవి. ఏవియనఁగా ?

పగటియందు నిద్ర, రాత్రి చాలాసేపు మేలుకొనియుండుట, అధికశ్రీసంగమము, మూత్రపురీషముల వెంటనే విసర్జింపక నిరోధించుట, శరీరమునకు భర్జించని యన్నము పథార్థములఁ దినుట మొదలగు వానివలన వ్యాధిజనించును. యోగాభ్యాసమువలన వ్యాధిగలిగినదని చెప్పుచు దానిని మానుట, 1. విఘ్నము, 2. సంశయము, 3. ప్రమత్తత, 4. ఆలస్యము, 5. నిద్ర, 6. పిరతి, యనగాఁ నభ్యాసము మానుట, 7. భ్రాంతి, 8. విషయలోలత్వము, 9. అనారోగ్యము, 10. యోగము లభించదని తలఁచుట, ఈవిఘ్నదశకమును ముముక్షువు తప్పించుకొనవలయును. ఇందుకుఁ బ్రాణాయామ మభ్యసించవలెను. చిత్తము సుషుప్తయందు లీనమైనపుడు వాయుచలనము (ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు) తగ్గి మనస్సు స్థిరత నొందును. పరాహోపనిషత్తులలో వేరొక ప్రాణాయామము చెప్పఁబడినది. ఏమనఁగా? “బాహ్యాస్థవిషయగ్ సర్వగ్ రేచకస్సముదాహృతః । పూరకగ్ శాస్త్రవిజ్ఞానం కుంభకగ్ స్వగతస్మృతం । కుంభకేన సదారోప్య కుంభకేనైవపూరయేత్ । కుంభేన కుంభయేత్కుంభం తదన్తం పరంశివం.”

(తాత్పర్యము) బాహ్యదస్తు పరిత్యాగము రేచకము. వేదాంతశాస్త్రజ్ఞానము పూరకము. అట్టి జ్ఞానము మరువకుండుట కుంభకము. ఇట్టి కుంభకముచే మనస్సును జయించవలెను. కుంభకముచే కుంభకమును స్థిరపరచవలెను. కుంభకములో పరమ శివస్థానము. ఇటులనే తేజోబిందూపనిషత్ ప్రధమాధ్యాయములో “నిరోధస్సర్వవృత్తీనాం ప్రాణాయామస్స ఉచ్యతే । నిషేధనం ప్రపంచస్య రేచకాఖ్యస్సమీరితః । బహైవాస్మీతి యావృత్తిః పూరకో

వాయుగుచ్ఛతే! తతస్తద్వత్త్తినైశ్చల్యం కుంభకం ప్రాణసంయమః! యని చెప్పబడినది. (తాత్పర్యము) సర్వేంద్రియములను విషయములనుంచి మరలించుట ప్రాణాయామము. ప్రపంచకమునకు సత్యతలేదను బుద్ధిరేచకము. నేను బ్రహ్మయను బుద్ధిపూరకము. నేను బ్రహ్మమను బుద్ధిని విడువకుండుట కుంభకము, ప్రాణసంయమము యగును.

గీతల రీతి అధ్యాయము 5-6 శ్లోకములు మొదలు అధ్యాయాంతమువరకు విరళముగాఁ బోధించిన “సమబుద్ధి” యీస్వప్నములోఁ బ్రదర్శింపఁబడినదని తలఁచెదను.

—♦ 17వ స్వప్నము ♦—

వైరకటి స్వప్నములో నుపదేశించిన ధారణధ్యానసమాధులఁ బడయుటకు శ్రద్ధ, ఇంద్రియజయమనఁగాఁ జిత్తశుద్ధినిఁ గలఁగఁ జేసుకొమ్మని ఈస్వప్నము బోధించును.

స్వప్న తాత్పర్యము స్వప్నాంతమందనఁగా స్వప్నజాగ్రతలో వివరింపఁబడెను.

తండ్రియనఁగా బ్రత్యగాత్మ—పురాణపురుషుఁడు. గీ. 9 అ. 17 శ్లో. తల్లి నిర్మలచిత్తము. ఈస్వప్నము కలిగినకాలమందు శరీరవీడముదలగు కారణములవలన నిత్యజపము సరిగా జరగలేదు. అప్పుడప్పుడు బ్రహ్మను గూర్చి పణ్ణితులతోఁ దర్కించు వాడుకగూడ నుండేది. ఈకారణములవలన నేను దుర్మార్గుఁడనై తనను నిందించి నానని, అందువలనఁ దనకుఁ గాయలా వచ్చినదని, నేనిల్లువిడచి పోతేగాని కాయలా కుదరదని చెప్పెను. ఇది సత్యము. ఏమనఁగా

నేను (ఇంద్రియవశుడైన జీవుడు) దుర్మార్గుడనై స్వస్వరూప
ధ్యానమును విడుచుటచేతఁ దనకుఁ బ్రత్యగాత్మ—కూటస్థతైస్య
మునకుఁ గాయిలావచ్చినదనఁగా ప్రకాశము తగ్గినది. నేను ఇల్లు
విడిచిపోతేగాని కాయిలా కుదరదనుటవలన, మనస్సును ఇంద్రియ
వశతనుండి తప్పించేవరకు శుద్ధమనస్సు ప్రకాశించదని చెప్పెను.

ఈబోధ గీతల 2 అ. 66 శ్లోకములలో శ్రీకృష్ణుడు ఆయును
నకుఁ జెప్పిన („నాస్తిబుద్ధిరయత్తస్య । నచాయుత్తస్యభావనా ।
నచాభావయతశ్శాంతి, రశాన్తస్యకుతస్సుఖః ।”) బోధయైయున్నది.
ఇల్లుయనఁగా బాహ్యపదార్థములైన భార్యబిడ్డలు మొదలగునా
రితో నివసించు ఇల్లుగాదు. తన శరీరములో నిమిషియుండి లోక
వ్యవహార కారణములైన (మలిన) మనస్సు, శబ్ద, స్పర్శరూప, రస,
గంధములనెఱుఁగి, ఇంద్రియములు కామక్రోధములు మొదలగు,
వానితోఁగలసి యుండుట ఇల్లని, ఇవి జీవునియొక్క పరమార్థజ్ఞాన
మును, ఆవరించియుండునవిగాన గీతల 3 అ. 41 శ్లోకమునారముగ
విడువవలయునని, లేనియడల, శ్రవణ, మనన, నిర్విధ్యానలవలన
గలుగు వేదాంతవిచారము, తద్వారా ఆత్మజ్ఞానము లభించదని,
అందువలన బ్రహ్మసాక్షాత్కార సాధనము లేకపోవునని, అవిద్య
గూడ నశించదని, దానివలన మోక్షానందము గలుగదని, గీతల
2 అ. 62 శ్లోకములలో „తస్మాద్వస్య మహాబాహో నిగృహీతాని
సర్వశః । ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేభ్యః, స్తస్యప్రజ్ఞాపతిష్ఠితా ।”
యని చెప్పినట్లు బుద్ధిమంతుఁడు సదా ఇంద్రియములను మలినమన
స్సును వాసనలను జయించి యనఁగా నణచి స్వస్వరూపధ్యానముఁ
జేయవలయునని చెప్పెను. ఇంద్రియవశతనొంది ప్రపంచ వ్యవహార

ములలోఁ బ్రవర్తించుచున్న నేను (మలినమనస్సు) తండ్రియైన ప్రత్యగాత్మ వచనముల (తాత్పర్యము గ్రహించలేక) కుకోపోద్యో కము గలవాడనై ఇల్లు (తల్లి తండ్రి) మొదలగువారితో నివసించు స్థానము) విడచి కాశీవెళ్లుటకు యత్నించి, సామాను—బట్టలు మొదలగు భావ్యావస్తువులను మూటకట్టుమని బంట్రోతుకు నియమించి, ఈసంగతి తల్లి (పరిశుద్ధచిత్తము)తోఁ జెప్పఁగా నామెయు నేను కాశీవెళ్లుట కంగీరించి కాశీలో నాకేవస్తువు గావలసినను రాజుతోఁ జెప్పి తెప్పించుకోవలసినదని, బాజారులోఁ గొనవద్దనియుఁ జెప్పినది. బంట్రోతనఁగా మలినమనస్సు, బాజారనఁగా శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధములు, మలినమనస్సు, వాసనలు, వాని వాని విషయములను గ్రహించు స్థానములు, వీనిచెంత చేరకనఁగా దీనికి వశుఁడవుగాక శ్రేష్ఠుడగురాజు—బుద్ధి (గీ. 31 అ. 42 శ్లో.)తోఁ జెప్పి తెప్పించుకొమ్మని మాతృసలహా నిచ్చెను. అనగా యుక్తయుక్తముల తెలుసుకొని వర్తించుమని చెప్పెను.

“ వివేకీ సర్వదాముక్తస్సంసార భ్రమవర్జితః, ” యోగశిఖోపనిషత్తు. “ వివేక వారిణాసిద్ధ్యై ప్రతాపాభ్యాలోకవాన్ భవ । వివేకం పరమాశ్రిత్య బుధ్యాసత్యమవేక్ష్యచ । ఇంద్రియారీనలం చిత్వా తీర్థోభవ భవార్ణవాత్ । ” దుర్లభోపవయత్యేగో । దుర్లభం తత్పదర్శనం । దుర్లభాసహజావస్థా । సద్గురోః కరుణాంవినా, యను మహోపనిషత్తు వాక్యములసారముగ నీ స్వప్నము సహజావస్థకు బోధించునని తలఁచెనను.

“ అప్పటికి (తల్లి సలహానుచ్చినప్పటికి) యూము ప్రోద్దేశి-

నది. యనుటవలన నేను కౌమారవయసులో నుండినను, ఆత్మజ్ఞానము తెలియలేదని సూచించును.

“ఎవరో శాస్త్రీవద్ద నేను తనను దూషించినట్లు తాను విన్నానని” తండ్రి చెప్పటవలన, నేనదివరకు బ్రహ్మమును గూర్చి కుయుక్తులతో వాదములు చేయుట దూషించునట్లుగనని దెలిపినటులఁ దలఁచెదను. అనఁగా నీ ప్రపంచమందు శృతి, స్మృతి, ఇతి హాసపురాణములు సత్యములు, ప్రమాణములు కావని, సుఖదుఃఖరూపక ధర్మాధర్మములు లేవని, ఈశ్వరుడు లేడని, స్త్రీపురుష సంయోగముచేతనే బ్రపంచమనాదిగాఁ జరుగుచున్నదని, పేరుకారణములెవ్వియు లేవని జెప్పువాదములు గూడదని చెబుపెను. గీ. 16 అ. 8 శ్లో. “పరివాదాశ్చవర్జయేత్” నారద పరివ్రాజకోపనీషత్తు.

—♦ 13వ స్వప్నము ♦—

ఈ స్వప్నములోఁ జిత్తాకాశమును దృష్టాంతముగఁ గనుబుఁజి మఱియొక మంత్రముపదేశించిరి. చిత్తమనఁగఁ గోర్కెతోఁ గూడిన మనస్సు. చిత్తాకాశమనఁగా? అట్టి మనస్సులోపలనుండు దేశము—వ్యాపకశక్తి.

1. నా జన్మస్థానమైన మోడేకుర్రుపించి నరసాపురప్రయాణము ప్రప్రపంచమునుంచి నా జీవాత్మచేయుచున్న పరలోకయాత్రను తెలియఁజేయును.

2. రాత్రి యనఁగా నామనస్సు ప్రపంచ వ్యవహారములలోఁ జేరియున్న కాలము, నేను ప్రయాణము చేయుచున్న బండిని—శరీరమును, మిక్కిలి విఠయగు కొత్తయింటివిదర వాసిన భంట్లోను

నూతన మంత్రోపదేశము నొందుటకుఁ బరిపక్వమైన నాపూర్వ సుకర్మయని, వింతయిల్లు చిత్తాకాశమని దానిలోనుండిన ననేక గదులు (“బహువిధచిత్తోభవతి” ఛాందోగ్యోపనిషత్తు.) చిత్తాకాశముయొక్క భాగములని వానిలోనుండిన నసంఖ్య జనము నా పూర్వజన్మల కర్మసంస్కారములలో సంచితమైన వాసనల సమూహమని, యిదివరలో నాకుఁ జేసిన యుపదేశము లభ్యాసవశమున నవియిప్పుడు జనులుగాఁ గనుపించుచున్నారని తలఁచెదను. నేనిప్పుడవిద్యావృత్తమై శరీరినై యుండుటఁజేత వారునాకుఁ గ్రోత జనులుగాఁ గనుపించినను వారు నన్ను దయతో నాదరించిరి.

3. ఆయిల్లు—చిత్తాకాశముయొక్క వెలుపలి భాగము— అంతు గనుగొనలేకపోవుటచేత నక్కడనున్నవారితో నన్నుగూడఁ దమ సమూహములోఁ జేర్చుకొమ్మని గోరినాను. అందులకు వారంగీకరించినారు. ఇందుకుఁ గారణము శూన్యప్రపంచములోఁ బైనఁ జెప్పిన సంబంధమేగాక, నూతన మంత్రోపదేశ ప్రాప్తిసమయము కూడఁ గారణమని తలఁచెదను. వెంటనే వారిలో నొక నల్లటి పురుషుడు—తత్కాలమందు మూర్తిభవించిన నాయొక్క సుకర్మ— శరీరశుద్ధికొఱకు స్నానముచేయించి, నానడుము, జబ్బలు పట్టుకొని యక్కడనే పొగవెడలుచున్న గుండముమీద నొకటిరెండు నిమిషములెత్తి పట్టియుంచి పిమ్మట నివతలఁ గూర్చుండఁబెట్టి “శిఃశిః” యను మంత్రోపదేశమును జేసెను. గుండమనఁగ జ్ఞానాగ్ని, వెడలుచున్న పొగ బుద్ధిచైతన్యముయొక్క సర్వవ్యాపకశక్తి యనఁగా “విక్షేపశక్తి” “అహమేవ హృదాకాశే చిదాద్విత్యస్వరూపమాన్” తేజోబింధూపనిషత్తు 3. అ.

4. ప్రణవములేదేమని ప్రశ్నించఁగా మంత్రము , ఆస్తికము' ప్రణవమక్కఱలేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అపుడక్కడనున్నవారందరుఁ గూడ నట్లే జెప్పిరి. ఇదిగాక వెంటనే నన్ను సమీపములో విశాలమగు గోతులో మూడు రంధ్రములుగల మట్టిపొరతోఁ గప్పఁబడి వెల్లగితుల బరుండియున్న పురుషునియొద్దకు గురువు తీసుకొని వెళ్లి పై ప్రకారము ప్రశ్న చేసినానని చెప్పఁగా ఆయన (గోతులోఁ బరుండియున్నవారు) మంత్రమార్పికమని ప్రశ్నలు జేయఁగూడదని చెప్పినారు. వీరి శరీరము ముఖము మూడు రంధ్రములుగూడ బాగుగ గనుపించుచున్నది. ఇట్లు జేయుటవలన నామనస్సులో గలగిన సంశయము పోయి మంత్రాక్షరములయందుఁ బూర్ణసమకము శ్రద్ధయుగలిగి వారికి నమస్కరించి తదేవస్త్రిములతో జపము—మంత్రపునశ్చరణఁ బూరించిచినాను. ఆవెంటనే నాతండ్రిగారు దరనమిచ్చి మంత్రమార్పికమని, యేప్రశ్నలు జేయఁగూడదని అసమానము గూడదని చెప్పివెళ్లినారు. తండ్రియనఁగా బ్రహ్మ గీ.

అ. 17 శ్లోకము.

5. గోతులోనుండు పురుషుఁడీశ్వరచైతన్యము—అంతర్యామి మట్టిపొర ప్రకృతి—మాయా, మూడు రంధ్రములనక్షణం నోరముయొక్క అ ఉమ్ అక్షరములులేక అవయవములు. “ సోయమత్మాద్యక్షర మోంకారోఽధిమాత్రం పాదామాత్రామాత్రా పాదా అకార ఉకారో మకార ఇతో ” మాండుకోవనిపత్తు. శ్లోకము.

6. “ శిఃశ్శివః ” పదములలో , శిః ' పార్వతి—చిత్తు—ప్రతి, , శివః '—నన్ను ఈశ్వరచైతన్యము—అంతరాత్మ—పురుషుఁ

గీ. 13 అ. 20 శ్లో. “శివశక్తిమయం మంత్రం మూలాధారోత్ప
నుద్ధితం” యోగశిఖోపనిషత్తు. “సర్వాననశిరోగ్రీవస్సర్వభూత
గుహశయః । సర్వవ్యాపీనభగవాన్ స్తస్మాత్సర్వగతశ్శివః ।” శ్వేతా
శ్వతరోపనిషత్తు.

7. ఈస్వప్న మీశ్వరధ్యాన ముఖ్యతనుఁ జెప్పచున్నది. “శివ
వీచనదాధ్యేయః । సర్వసంసారమోచకః ।” శిరభోపనిషత్తు “శివో
గురుశ్శివోదేవ । శ్శివోదేవశ్శివః ప్రభుః । శివోన్మయహగ్ శివస్స
ర్వం శివాదన్యన్నకించన, వరాహోపనిషత్తు.

8. చిత్తాకాశమనఁగా విజ్ఞానమయకోశములో శబ్ద, స్పర్శ,
రూప, రస, గంధములనెడు జ్ఞానేంద్రియములతోఁ బనిజేయు శుద్ధ
సూక్ష్మమనస్సు.

—♦ 19వ స్వప్నము ♦—

ఈస్వప్న వాక్యములు చాలా చిక్కుగాను విశేష గూఢార్థము
కలవిగాఁ గనుపించుచున్నవి. గీ. 15 అధ్యాయము ననుసరించి
వైరాగ్యధ్యానసమాధులను దృష్టాంతపూర్వకముగ బోధించునని
తలఁచెదను.

వెనుకటి స్వప్నములలో నుపదేశించిన మంత్రములు, యితర
బోధల యభ్యాసమువలన సంసారసుఖములనుగూర్చి మనస్సులో
వైరాగ్యవృత్తులు పుట్టి, కొంత విముఖతఁగలుగఁజేసినవి. పూర్వవై
రాగ్యము కలగనందున—

(స్వ) నేను మరికొందరితో నా నానింజతోటఁ జూచుటకు వెళ్ళినాను.

(వి) తోటయనఁగ చిత్తేంద్రియము. ఇంద్రియసుఖములనుభవించవ
లెనను కోర్కెలు తిరిగి గలగినవి.

(స్వ) అది నేనదివరలోఁ బెంచిన స్థలముగాక, మరియొక స్థలముగాఁ గనుపించినది.

(వి) కొత్తగా బుట్టిన వైరాగ్యవృత్తులవలనఁ జిత్తముయొక్క పూర్వపు స్థితి కొంత మారినది.

(స్వ) దానిలో నేదో పనిచేయుంచుచుండఁగా నా పినతాత భార్య యగు అచ్చమ్మగారు వచ్చి యెవరో నా తాలూకు చెట్టును సగము నఱకినారని చెప్పినది.

(వి) చెట్టు—వృక్షమనఁగా నిర్గుణ బ్రహ్మముండి నెడలిన అంశ—జీవుఁడు తిరిగి బ్రహ్మము చేరువరకు జననమరణ పరంపర. ఈ వృక్షమునకు మాయాశబ్దిత బ్రహ్మ మొదటివేరు. మహదహంకారములు పెద్దకొమ్మలు. అంతఃకరణ చతుష్టయము. ఇంద్రియములు చిగుళ్లు పుష్పములుగా నుండి సుస్థితిలోఁ బెరుగుచున్న దైయున్నది. ఇది జ్ఞానమువలనఁగాని నశింపుజేయబడదు. సంసారసుఖభివృద్ధికొఱకు నేను—మలినమనస్సు యోచించుచుండఁగా (పినతాత భార్య అచ్చమ్మగారనఁగా, రాగాంశ) సంసారసుఖములయందు అనురాగము పూర్వముకంటె తగ్గినటుల మనస్సుకుఁ దోచెను.

(స్వ) నేను వెళ్లి చూచేవరకు 2-3 పెద్దకొమ్మలు గలిగి పూయుచున్న పెద్దచెట్టును యెవరో శత్రువులు భూమికి రమారమి రెండడుగులెత్తున అంపముతోఁ జుట్టూ గోసినటులఁ గనుపించినది. చెట్టు క్రింద బడలేదు.

(వి) కిలాగు ననురాగము తగ్గుటనుగూర్చి యోచించఁగా నూతన వైరాగ్యవృత్తులు, అంపము వసంగశక్త్రముతోఁ గొంతవరకు

నఱకినటులనగఁ దగ్గించినటులఁ దోచినది. గాని సుఖకోర్కెలు పూర్తిగఁ తగ్గలేదు.

(స్వ) దాని స్థితిచూడఁగా మఱియొకచోట నరుకువఱకుఁ దిరిగి బాటించినయడలఁ బ్రతికి పనికివచ్చేటట్లు దోచినది. అందువలనఁ గొందరు నపుకర్లు లేక కూలీలను బిలచి చెట్టును దీసి గ్రామము వద్ద మరియొక స్థలమందుఁ బాతుమని జెప్పి, దోటలోనున్న నా యన్న గారితో నీ సంగతి జెప్పినాను.

(వి) పశ్చిమతపు స్థితిలో నూతనవైరాగ్యవృత్తుల నణచి సంసార సుఖములఁ బూర్ణముగ సనుభవించుటకు ఇంద్రియములను సంశయ రహితముగ వానినాని విషయములయందుఁ బ్రవర్తింపజేసి (,, చిత్తమేవహిసంసారరాగాదిక్లేశ దూషితం " యను మహోపనిషత్తు వాక్యానుసారముగ) ఇంద్రియసుఖములకాఁ జిత్తము కారణముగాన, నాయన్న (అంతఃకరణ చతుష్టయములో నొకటి) యగుఁ జిత్తముతో నీ సంగతి జెప్పినాను. మనస్సు యొక్క స్థానము హృదయము. చిత్తముయొక్క స్థానము హృదయము సాఫీచుధ్యున్నవి. మనోబుద్ధి అహంకారములు చిత్తమునందుఁ బుట్టెను సంకల్పములు. మనస్సు, బుద్ధి, అహంకారము లలోను చిత్తములోను బుట్టెను అలలవంటి సంకల్పములు— ఊహలు వృత్తులని చెప్పవచ్చును. గ్రామమనఁగా జ్ఞానేంద్రియములు, మనస్సు బుద్ధిచిత్తము అహంకారములుండు స్థానములు. గాన మనస్సు ఉన్నస్థలమందు నవస్థయుగఁ జిత్తముగూడ యుండును.

(స్వ) ఆయనఁగూడఁ జెట్టును నఱకుట మంచిది కాదని, యంతే

కాక తోటసమీపములోనున్న సన్నపాటి నదికూడ తోటవై
పున యొడ్డువిరిచినదని చెప్పినారు. నేనానదినిఁ జూడఁగాఁ గొంత
తోటకు 10 గజముల దూరములోను, కొంత కి, 4 గజముల
దూరములోను, గనుపించినది. కాని దానియొడ్డున నాతోటవై
పున నితరులు పాతుకొన్న లేత పనసమొక్కలు మొదలయినవి
బాగా గనుపించుచున్నందునఁ దోటకు నధిపలనఁ ద్వారలో నప్త
మున్నట్టు తోచలేదు.

(వి) సంసారసుఖములనే సదా కోరుచుండుఁ జిత్తమునకు నూతన
వైరాగ్య వృత్తులు కూడదని, సుఖానుభవ కోర్కెలు తగ్గునని,
యింతేగాక, “తోటసమీపములోనున్న సన్నపాటి నదికూడ
తోటవై పున యొడ్డు విరిచినది.” యనఁగాఁ (నది—సంశయము)
జిత్తమునకు సంశయము మునుపటికంటె నెక్కువై నదని చెప్పెను.
నేనాలోచించగా నది—సంశయము శారీరకోపనివృత్తులొఁ జెప్పి
నటులఁ గంతములో మనస్సుతోను, ముఖమందా బుద్ధితోను,
నాభిసమీపమునఁ జిత్తముతోను, హృదయమందు అంతఃకరణ
తోను (స్వప్నములొఁ జెప్పినటులఁ జిత్రేంద్రియమునకు కి, 4, 10
గజముల దూరములనుబట్టి) కొంచెము యెక్కువ తక్కువగఁ
జేరియున్నది. అయినను దానియొడ్డున—నదియొడ్డున యనఁగ
సంశయ భయరహితముగ, నితరులు—(అహంకారము మనస్సు
మొదలగునవి) పాతుకొన్న—నాటియున్న సంసార ప్రవృత్తి
కారణములగు లేతపనసమొక్కలు మొదలగునవి యనఁగా
గీతల 16 అధ్యాయములొఁ జెప్పినటుల దైవాంశ సంభూతు
లగు వారికి దైవసంపద్ధుఃసములు—భయరహితము, చిత్తశుద్ధి,

ఇందియ నిగ్రహము మొదలైనవి, అనురాంశలో జన్మమెత్తిన నారికి, డంబము, గర్వము, అభిమానత్వము, అవివేకత్వము, మొదలగు అనురసంపద్ధులు సుస్థితిలో నున్నందున, తోటకు—చిత్తేంద్రియమునకుఁ త్వరలో నష్టపూచనలేదు. గానరావని తోచినది.

(స్వ) ఇంతలోఁ గూలీలు చెట్టును త్రవ్వి బడ్డీలమీదఁ (గామమువద్ద) గొత్తస్థలమునకు మోయుచున్నారు.

(వి) “చిత్తమేరహిసంసారః” యని వరాహోపనిషత్తు మూడవ అధ్యాయము, శాఖ్యాయనీయోపనిషత్తుల వాక్యాయసారముగఁ శరీరములోఁ జిత్తముయొక్క స్థానము అనగా నాభిసమీపము గొత్తస్థలమని జెప్పినట్లులఁ దలచెదను. అనగా సంసారసుఖాభివృద్ధికొరకు జ్ఞానేంద్రియములగు శబ్దస్పర్శరూపరసగంధములు, కర్మేంద్రియములు వాక్పాణిపాదపాయూపస్థలద్వారా బాహ్య పదార్థములను గ్రహించి, మనస్సునకు, మనస్సు తిరుగ వాని లక్షణములచుట్టి సంకల్పములులేక అభిప్రాయములుగ నేర్ప అను శక్తిగలబుద్ధి—వివేకమునకుఁ దెలియఁబరచుటకుఁ గూలీలు—మనోరథములు చెట్టును—సంసారవృక్షమును స్వస్థానమునంచి త్రవ్వి గొత్తస్థలమునకు బడ్డీలమీద మోయుచున్నారనగా పలువిధములగు సుఖాభిలాషలు - చిత్తములోఁ బుట్టుచున్నవి. బడ్డీలనగ బరువైన వస్తువులను మోయుట కుపయోగించు కర్మమొదలగు సాధనములు. కాని మనస్సు చెప్పినట్లుల వృక్షమును స్వస్థానమునుండి త్రవ్వటలోఁ గామకోపాదిసంచిత సంస్కారములను వేరులు గూడ (నూతనవైరాగ్యవృత్తు

లిదివరకు మ్రానులో గలుగజేసిన నటుకువలెనే దెలియకుండ ననుకబడినవి.

(స్వ) నేను నాయన్నతోటలోనుంచి యింటికి వెళ్లుచున్నాము. ఆయన తీసిన తోవను నేను పోవుచున్నాను. కాని రాజు లిండ్లవద్దకు రాగా సతఁడు రాజులింట్లో దిగఁబడినాడు. నేను చెట్టును పాతించుటకుఁ దిన్నగా నింటికి వెళ్లుచుంటిని. మధ్యశ్రోవలోఁ దరువులమీద మోయఁబడుచున్న చెట్టును గలసినాను.

(వి) చిత్తము మనస్సు. (మొత్తముమీద నొకటియే యైనను) వాని లక్షణములలో వేరుగానున్నవి. మనస్సు సత్వరజస్తమోగుణములనుబట్టి మూడు విధములుగ నున్నది. అది యిష్టప్రకారము పదార్థములతోఁ జేరియుండును. చేరకయు నుండును. రజోగుణమునుఁజేరినపుడు కోర్కెలుగలిగి కర్తానక్తి, విషయలోలత్వము, గర్వము అధికారము మొదలగు ననురసంపత్తుగుణములను సత్వగుణముతోఁ జేరినపుడు శాంతి సుఖము జ్ఞానము మొదలగు దైవసంపద్ధుణములను, తమోగుణముతోనున్నపుడు, అజాగ్రత, బద్ధకము, నిద్ర సోమరితనము, మోదలగువానిని గోరుచుండును. ఒకప్పుడు తక్కినగుణముల నణచి యొక గుణముతో నెక్కువగ నుండును గీతల 14 అ. 10వ శ్లోకము.

చిత్తముయొక్క లక్షణములు, 1. విజృంభణ, 2. మందము, 3. మేలుకొనుట 4. కూడియుండుట. విజృంభణయనఁగ అంతమందు నష్టము, దుఃఖము గలుగఁజేయునట్టి అధికారము సుఖము మొదలగు బహులలో నదా ప్రవర్తించుట, ఇట్టి భేదలక్షణములతోనున్నను చిత్తము మనస్సు స్వల్పకాలము కలసియుండిరి. కాని విశేషముచు

గలుగజేసెను ఇంద్రియములను వదలి సదా నిర్మలస్థితిని బొందఁ గోరు చిత్తము రాజలిఁట్లఁ బ్రవేశించెను. యనఁగా బుద్ధి—వివేకములోఁ జేరినది. నేను—మలినమనస్సు సంసారసుఖముల నింకా ననుభవించఁగోరి, రాగాదులు—మనోరథములు గలుగజేయుచున్న బాహ్యపధార్థవిజ్ఞానములను ఇంద్రియములద్వారా గ్రహించుచుంటిని.

(స్వ) తోటలోఁ జూచినదానినూపు కొంత మారినది. కొమ్మలు కొంతవరకు నల్లబడి కొన్ని శిథిలమై రాలిపోయిన మోడువలెఁ గనుపించినది. దానిలోనుండి మనిషిమాటలవలె గొన్ని మాటలు వినబడినవి. అవి భాగా జ్ఞాపకములేదు. కాని, తాను చైతన్య మేయని, ఇప్పుడీయవస్థలోనున్నానని, త్వరగా బాతించుమని, గొంతకాలము ప్రార్థనమున నిందులో నుండవలసియున్నదని చెప్పినట్లు జ్ఞాపకము.

(వి) ఇవి దైవాంశగుణములనఁగా నిర్మలమనస్సుయొక్క మంచివృత్తులు వాసనలకు, అసురాంశగుణములనఁగా మలినమనస్సుయొక్క చెడ్డవృత్తులకు వాసనలకు మనస్సులోఁగలుగు వివాదయైనటులఁ తలఁచెదను. ఎట్లనఁగా? సృష్టిక్రియయలో జీవుడు, మోసుషజన్మప్రారంభమునుంచి గడచిన న సంఖ్యమైన జన్మలలో, మలినమనస్సులోఁజేరి యనగా మలినమనస్సు తాదాత్మ్యమునుబొంది, వ్యవహరించుచున్నాడు. గాని గతజన్మలలో నొసర్చిన సుకర్మలవలన మనస్సు కొంత నిర్మలమై, ఈజన్మలో దైవాంశగుణములు శుద్ధమనస్సులో నుదయించుటఁజేత సంసారసుఖములనుందుఁ గోర్కెలు కొంతవరకుఁ దగ్గినవి. ఇంతియగాక, బుద్ధి: “కర్మానుసారిణీ” యను లోకోక్తిపాఠముగ (మూర

దృష్టి—ముందేమి జరుగునోయను నాలోచనలక) నృత్యమును
తృప్తి గాగ్రమునమీపమునఁ బాతునుని చెప్పట స్వప్నానమగుఁ
జత్తేంద్రియమునుండి తప్పించుట సంభవించినది. విశేషించి
“చిత్తంకారణ మధానాంతస్మిన్నతి జగత్ప్రియం” మహాశివ
మత్తు శి ల.) సుఖములకుఁ గారణమైన చిత్తమిదివఱకే మన
స్సును విడచి బుద్ధిలోఁ జేసినది. ఈకారణములవలన సంచార
వృత్తుముయొక్క మహదహంకారణముల నెఱుఁగొమ్ములు, మలిన
మనస్సు ఇంద్రియముల నెఱుఁగి గుళ్లు కోర్కెలను పుష్పములు
రాలిపోయి నృత్యము మోడువలెఁ గనపించినది. “తతశ్శుక్ల
వృత్తవత్ మనః ప్రచారశూన్యం పరమాత్మనిలీనం భవతి.”
సర్వేంద్రియవగై పరినష్టమనోనాశం భవతి. మండల బ్రాహ్మ
ణోపనిషత్తు. శివ బ్రాహ్మణములోఁ జెప్పినటుల సర్వమాలిన్య
రహితమై జీవుడు మాత్రము—పరిశుద్ధమనస్సు శేషించియుం
డెను. ఇట్టి స్థితిలో నుండినను తానద్వైతపరబ్రాహ్మమేయని
కించిత్కాలము “సాక్షిభవేషమనుభవించవలయును. గానఁ
ద్వరగా బాతించుమని చెప్పెను. (“ఏకఏవాహమద్వితీయః
కించిత్కాలమజ్ఞానవృత్త్యావిస్మృత్య జాగ్రద్వాసనామఫలేన
తైజసోస్మృతి తదుభయనివృత్త్యాప్రాజ్ఞ ఇదానీమస్మిత్యహమేక
ఏవస్థానభేదాదవస్థాభేదస్యపరంతు సహిమదన్యదితి, జాతివివేకః
శుద్ధాద్వైత బ్రహ్మేహమితి” నేనొకడనే అద్వితీయుడను
అజ్ఞానముచేతఁ గొంతకాలము జాగ్రదవస్థలో విశ్వుడను నామ
ము గలిగియుంటిని. పిమ్మట మరచిపోయిన జాగ్రదవస్థలోఁ
గలిగిన కర్మల సంస్కారములు వాసనలు నాకోరిక లేకనే స్వప్న

వస్త్రలో గలుగునట్టి తైజసుడనైతిని. జాగ్రత స్వప్నములను రెండవస్థలు నశించి ఇపుడు ప్రాజ్ఞుడను నామముగలిగియుంటిని. గాన నేనొకడనే స్థానభేద, అవస్థాభేదములచేత బహుత్వముగ గనుపించుదునుగాని, నాకంటె వేరైనది యేదియునులేదు. నేను శుద్ధాద్వైతబ్రహ్మను. మండలబ్రాహ్మణోపనిషత్తు 2 బ్రాహ్మణం.

(స్వ) ఈమాటలువిని చెట్టుతోఁగూడ వచ్చుచుండఁగా

(వి) నిర్మలమనస్సు ధ్యానములోఁ బ్రవేశించెను.

(స్వ) నన్నడమ్ములిద్దరు బ్రాహ్మణులు నాతోఁ గలసినారు. చెట్టులోనుంచి వినఁబడిన మాటలు వారితోఁ జెప్పఁగా వారిలోఁ బెద్దవాడు నన్నాక్షేపించుట, తమ్ముడు నన్నుఁ బట్టుకొని త్వరగా నడచిపోకుండఁ బీడించుట ప్రారంభించిరి. పట్టువిడపించుకొనుటకుఁ దమ్ముని 2, 3 సార్లు కఱచి యెట్టకేలకుఁ బట్టుదప్పించుకొని యింటికి వచ్చినాను.

(వి) నిర్మలమనస్సు ధ్యానము ప్రారంభించఁగానే, కామక్రోధవృత్తులు మనస్సులో నుదయించినవి. దూరదృష్టిలేక వికసించుచున్న వృక్షమును స్వస్థానమునుంచి తీయించినందుకనఁగా సంసారవాసనలను కోర్కెలనువిడచి ధ్యానములోఁ బ్రవేశించినందుకుఁ గాముడు ఆక్షేపణజేయుటయు, కోర్కుడు కోపమువలన త్రోవలో నడ్డమువచ్చుటయు ప్రారంభించిరి. ఇట్టి దుస్థితిలో నేను— శుద్ధమనస్సు నిండుకోర్కె పట్టుదలతోఁ సర్వకోర్కెల నణచి కాముని, కోపముతో ననఁగాఁ బలుమారు పండ్లు కొరుక్కుని

కోధుని అధ్యంతరములను నిశ్శేషముగఁ బారదోలి ధ్యానము చేయుచుంటిని. గీతల 6 అ. 26 శ్లోకము.

(స్వ) నేను వచ్చేవరకుఁ గూలీలు చెట్టును బాతిపెట్టక యింటివసారాలోఁ బడ్డిపైన వేలొడఁదీసినారు.

(వి) పైనజెప్పిన కామక్రోధముల నణచి శుద్ధమనస్సు ధ్యానములోఁ వికాగగ్రీతనొందినది. ఇంద్రియములు వానివాని గోళములలోఁ బనిఁజేయుట మానినవి. అనఁగా బాహ్యవస్తువిజ్ఞానముల దెలియుట మానినవి. ఇట్లు మనఁగా శరీరము. వసారాయనఁగ హృదస్థానము—బడ్డి—అనాహతచక్రము. బడ్డిపైన వేలొడఁదీసినారనఁగా నిర్మలమనస్సు (జీవుఁడు) హృదయమందు అనాహతచక్రముఁ జేరెనని తలఁచెదను.

(స్వ) నేను దానియొద్దకు రాగా నందులోనుంచి యొకపురుషుఁడు బయలుదేరివతలకు వచ్చి నన్నుఁ దనతో రమ్మని చెప్పినారు. నేనాయనతో వెళ్లుచుంటిని. ఆరోజు శివరాత్రి—ఉదయము 5-6 ఘడియల ప్రాద్దెక్కినది.

(వి) పైన జెప్పినటుల విశుద్ధి నొందిన మనస్సు. “సోహం చిన్మాత్ర మేవ” (త్రిశిఖిబ్రాహ్మణోపనిషత్తు.) యను చింతనలో నితర వృత్తులు నసించి, “ఏష దేవో విశ్వకర్మా మహాత్మాసదాజనానామ్ హృదయే సన్నివిష్టః” శ్వేతాశ్వాతరోపనిషత్తు. నాక్యసారముగ నిర్మలమనస్సు సమాధిలోఁ జేరినది. గీతల 15 అ. 11 శ్లో.

(స్వ) ఆరోజు శివరాత్రి ఉదయము 5-6 ఘడియల ప్రాద్దెక్కినది.

(వి) ఇది సమాధిప్రారంభకాలము. 5-6 ఘడియల ప్రాద్దెక్కుటల

స్వముకాదు. “వాక్రతస్సాన్నినోపవాసాదికాయక్లేశాంశ్చ వజ్రయేత్.” యోగతత్వోపనిషత్తు వాక్యము.

(స్వ) కొంతదూరము వెళ్లేవరకుఁ బైయిద్దరు సోదరులు మాతోఁ గలసి వచ్చుచున్నారు.

(వి) సమాధి కొంచెము జరిగినబిదప కామకోధవాసనలు తిరుగ మనస్సులోఁ బుట్టి మనస్సు చలించినది.

(స్వ) కొంతదూరమురాగా వృక్షనిర్గత పురుషుఁడు మమ్మును చాలా నేటవాలుగానున్న నొక యున్నతప్రదేశముమీదకెక్కి రమ్మని చెప్పినాడు. నేనెక్కలేకపోతే పైనిద్దరిలోఁ జేష్టుఁడు నాచెయ్యి పట్టి సాహాయమునర్చినాడు. ఆ మహాపురుషుఁడు నేను తక్కిన యిద్దరు 1-2 యున్నతప్రదేశములగుండా బాగా యున్నతము గాను, నలుచతురముగానున్న మరియొక స్థలము చేరినాము.

(వి) ధ్యాతృ, భ్యాన, భ్యేయములను త్రిపుటితోఁ జేయు సమాధివలన “నాస్థిబుద్ధిరయక్తస్య । నచాయక్తస్య । భావనా నచాభావ యతస్సాంతి । రసాంతస్య కుతస్సుఖం ।” యని గీ. 2 అ. 66వ శ్లోకములోఁ జెప్పినటులఁ బూర్వ జన్మశుద్ధిలేనివానికిఁ దనను ఆత్మగాఁ దలఁచుటయనఁగా నేను బ్రహ్మలనియెడు నిశ్చయజ్ఞానము గలుగదుగాన, సమాధిలోఁ జంచలరహితస్థానము చేరుమని చెప్పెను. గాని కాముఁడు క్రోధుఁడు నాతోనుండఁగా “ప్రమాదోబ్రహ్మనిష్ఠాయాం నకర్తవ్యః కదాచన” యను వాక్యానుసారముగఁ గేవలఁ బరిశుద్ధమనస్సు భ్రమప్రమాదములేమియు లేకుండునట్టి యున్నతస్థానము చేరలేక కాముని సహాయము (మోక్షప్రాప్తి కలుగుననెడు

కోర్కె) తోఁ గొంచెము తక్కువ చిక్కుగల ధారణధ్యానమార్గములగుండ నున్నతస్థానమనఁగాఁ జితై కాగ్రత నొందితిని. ముక్తి కోరికగూడ బంధమైనను తొలుత చితై కాగ్రతకుఁ గారణమయ్యెను. గీ. 15 అ. 11వ శ్లో.

(స్వ) అక్కడందరము కూర్చున్నాము.

(వి) సమాధిలో స్థితగలిగి పూర్ణానందమనుభవించుచుతిమి.

(స్వ) మహాపురుషుండక్కడ నిష్ఠమీదఁ గుండఁపెంకులో నేదో వేసి. వండి గోధుమవర్ణముకంటెఁ దెల్లగానుండినఁ బదార్థము పట్టెను ముద్దను నన్నుఁ బెంకులోనుంచి దీసుకొని మ్రొంగుమని చెప్పెను. నేను సంశయించక వెంటనే నొక ముద్దనుఁ దీసుకొని దినుచుండఁగాఁ ద్వరగా మ్రొంగుమని చెప్పెను. ఆప్రకారము మ్రొంగినాను. వెంటనే నామనస్సుకు మార్పుగలిగి పెద్దలయందు వినయము, గురుభక్తి, నమ్రత హెచ్చినది. శరీరముగూడఁ గొంత రూపుమారినది.

(వి) ముద్దయనునది ప్రసాదము—“అద్వైతబుద్ధి” శ్రుతి “ఆహారశుద్ధానత్వశుద్ధిః । సత్వశుద్ధాధ్వివాస్మృతిః” అనఁగా అహారశుద్ధి గలుగుటచేత చిత్తశుద్ధి గలుగును. చిత్తశుద్ధి కలుగుచుండఁగా వేదాంతవాక్యములను సద్గురువువలన వినుటచేతఁ గలిగిన బ్రహ్మజ్ఞానము ఎడతెగక స్థిరణకు వచ్చును. అను ప్రమాణాను సారముగ ఇందియశుద్ధిచేతఁ జిత్తశుద్ధిగలుగునని తెలియవలెను. ప్రసాదేనర్వ దుఃఖానాం, హాని రస్యోపజాయతే । ప్రసన్నచేతసోహ్యసు । బుద్ధి పర్యవతిష్ఠతి ।” యను గీతల2 అ. 6వ శ్లోకము. చిత్తము నిర్మలమైనదయ్యెనేని సకలదుఃఖములు

నశించును. నిర్మలచిత్తముగల వానికి నేను బ్రహ్మనైతినను జ్ఞానము స్థిరముగా నుండును. మఱియును, అసంభావనా విపరీత భావనలనఁగాఁ దాను బ్రహ్మనైతినని తలఁచకపోవుట. దాను బ్రహ్మస్వరూపుఁడై యుండఁగా, దేహమే నేనని తలఁచుట యచనట్టి ప్రతిబంధకములు పోవుటవలన బుద్ధిమిగుల శీఘ్రముగా బ్రహ్మకారమును బొందియుండునని దెలియవలెను. నేనా ముద్దను దినిన వెంటనే నామనోవృత్తులు మారి గొప్ప, కొద్ది, ఘనుఁడు, నీచుఁడు మొదలగు వినక్షత లించుకయులేక గీ. 15 అ. 15 శ్లోకము 6 అ. 32 శ్లోకముల సారముగ సర్వజీవుల యందు సమత్వబుద్ధిగలిగినది. శరీరమునకుఁ బూర్వముకంటె సుఖము కాంతి కలిగినది. ప్రసాదముద్దను నన్ను ప్రీతుకొని మింగుమని చెప్పుట ముముక్షువు తనంతనే జ్ఞానము పొందవలయునని బోధించును. ప్రసాదముయొక్క తెలుపురంగు సత్త్వగుణమును దెలుపుచున్నది. సమాధి ముగించుఁదరుణము సమీపించినందున ప్రసాదముచు శీఘ్రముగఁ దిరుమని పురుషుఁడు చెప్పెను.

(స్వ) అక్కడనుండి అందరము బయలుదేరి వెళ్లుచున్నాము. పైకెద్దరు సోదరులలో జ్యేష్ఠుఁడు చుహాపురుషునకొక కుక్కనుఁ గనుబఱచి దానికి మారురూపము గలుగఁజేయుమని కోరఁగా, అట్లు చేయువానివలె నెటించి తుదకుఁ జేమక—

(వి) నిర్మలమనస్సు సమాధినుండి లేచినది. అప్పుడు కాముఁడు—
రాగము సమాధివలన లభించిన అణిమానశ్చక్తులఁ బరీక్షింపఁగోరి నొక గుక్కనుఁ గనుబఱచి దానికి మారురూపము గలుగఁ

జేయుమని కోరెను. కాని పురుషుడు అట్లుచేయక “నదర్శత్స్వ
నామర్థ్యం యస్యకస్యాపియోగిరాత్” యని యోగతత్వోప
నిషత్తు వాక్యసారముగ నూరకుండెను. అందువలన ఎవరుగాని
తన శారీరక, దైవిక శక్తులను వెల్లడిచేయఁగూడదు. ఎప్పుడై
నను మలినమనస్సు కట్టికోరిక గలిగినను లేక “శిష్యాశ్చస్వస్వ
కార్యేషు ప్రార్థయంతి నసంశయః,” యను వాక్యసారముగ నిత
రులు కోరినపుడు, పరిశుద్ధమనస్సు దానిని వెంటనే నణచి వేయ
వలెను.

(స్వ) నన్ను మాత్రము తనతోఁ దీసుకొని వెళ్లుచూ, నీవు యోగ్యు
డవుగాన నీకు దర్శనమిచ్చి ప్రసాదమిచ్చినానని, తక్కినవారు
కోరినది చేయనని యనిరి.

(వి) మనుజుడు కామకోధములను విడచి సదా సత్యప్రవర్తన
యోగ్యత గలిగియుండవలెనని, అట్లుండిన అంతర్యామి దర్శన
మగునని సమాధి విరమించుఁగాలమున బోధించిరి.

(స్వ) ఇద్దరము గలసి యొక వీధిగుండా వెళ్లుచున్నాము. ఉదయ
సమముగా నున్నది. నేను తనతోఁ గలసి ఎంతకాలమైనదని
యడిగినారు. ఆఠోజ శివరాత్రియని ఎంతో కాలము గాలేనని
చెప్పినాను. రెండు మాసములైనదని తిరిగి దర్శనమిచ్చెదనని
చెప్పినారు. నన్ను రక్షించవలసినదని నేనుకూడా వస్తానని చాలా
వినయముగఁ బ్రార్థించినాను.

(వి) ఇద్దరముకలసి యొక వీధిగుండా వెళ్లుచున్నాము. యనఁగా
సమాధినుంచి మనస్సు ధ్యానములోకి గిగినది. వీధియనఁగ శబ్ద
స్పర్శరూప రసగంధములు. మలినమనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము,

అహంకారములుండు స్థానములు వీనిగుండాఁ జిత్తము తిరిగి సం
చరించుట ప్రారంభించినది. అనఁగాఁ బ్రపంచ సంబంధవాస
నలు మనస్సులోఁ బుట్టుచున్నవి. శివరాత్రియనఁగా సమాధి
లోనున్న కాలము. లోకవ్యవహారములో సూర్యచంద్రుల గతిని
బట్టి దినము, కాలము, లెక్కించఁబడుచున్నది. యోగాభ్యాస
ములలో ప్రాణవాయువులు ఇడాపింగళనాడులయందుఁ నొకమారు
దిరిగినకాలము దినముగా నెంచఁబడును. గానఁ బురుషుఁడు తాను
జీవునితోఁ గలసియున్నఁ గాలము రెండు మాసములైనదని
చెప్పెను. తిరిగి దర్శనమిచ్చెదనని చెప్పబడవలన ధ్యానసమా
ధులనఁ దిరిగి చేయుచుండుమని సలహానిచ్చెను. నేనుకూడ వచ్చె
దనని చాలా వినయముగఁ బ్రార్థించుట విఘ్నములేకుండ సమా
ధికోంతకాలము చేయఁగోరెను.

(స్వ) కొంతదూరము తీసుకొనివచ్చి వీధిలో నొక బండిమీదఁ
గూర్చుని నన్నేదో తెమ్మని కొన్ని భారలదూరము పంపి
నారు. నేను తిరుగ వచ్చేవఱకాయన యదృశ్యమై కనుపించ
లేదు. నేనాయనకొఱకు వ్యర్థముగాఁ గొంతసేపు వెదకి, తిరిగి
దర్శనమిస్తానని చెప్పినమాట జ్ఞాపకముచేసుకొని యింటికి
వచ్చినాను.

(వి) విఘ్నములేకుండ నింకా ధ్యానముచేయ తలంపుయున్నను,
("చంచలత్వం మనోధర్మోవహ్నో ధర్మో యథోష్ణతా.")
మహోపనిషత్తు.) చిత్తము చలించినందున పురుషుఁడదృశ్యమ
య్యెను. తిరిగి దర్శనమిస్తానని చెప్పినమాట జ్ఞాపకమురాగా
నింటికి వచ్చినాననుట. (శ్లో. ధ్యానేతత్త్వం స్థిరేశ్వే అస్థిరేన

కదాచన) మనస్సు నిలకడగానున్నపుడు తత్త్వము ధాన్యనింపవలయును. చంచలముగానున్నపుడు ధ్యానింపఁగూడదని తలఁచెదను. చలించిన చిత్తము వెంటనే స్థిరతనొందదు. ఇది యెల్లరకును స్వానుభవమే.

(స్వ) అపుడింటిలో వడ్డననమయముగ నున్నది. విస్తళ్లు వేయబడినవి.

(వి) ధ్యానము మారిన వెంటనే సంసారసుఖవాసనలు పూర్తిగ మనస్సులోఁ బుట్టినవి.

(స్వ) అది శివరాత్రి! వెళ్లిన మఱుచటివినమని నా నమ్మకము. నాయన్నగారిని నేను వెళ్లి యంతకాలమైనదని యడిగితే నాలుగు మాసములైనదని చెప్పినారు.

(వి) మనస్సు నిండుధ్యానములో నుండుటఁజేతఁ గాలము సరిగఁ తెలియలేదు. పైన చెప్పినటులఁ బురుషుఁడు రెండు మాసములని నాయన్న నాలుగు మాసములని చెప్పుట వేరుకాలములయందు లెక్కించినందువలన తేడా వచ్చినది. ఇంతేగాక “దేహవాసన యాముక్తోదేహధర్మైవైవ్యతే । కల్పంక్షణి కరోత్యంతః క్షణం నయతికల్పతాం” యని వరాహోపనిషత్తు వాక్యసారమున మనస్సు పూర్ణసమాధిలోనున్నపుడు కాలపరిమితి దెలియదు.

చారబ్రహ్మశిమున జీవునకు సంపాద్యమైన మలినవాసనలు వృత్తులు, నీజన్మలోఁ గలిగిన శుద్ధవాసనలు వృత్తులకుఁ గలుగు ముద్ధం—విచార—ఈ స్వప్నములో వివరింపఁబడినది. “నాననా తత్తుబద్ధోయః లోకేవిహనతే । నిరోఽప్యతి బహుజ్ఞోపి కులజోపి,

మహానవి, తృప్తయాబధ్యతే జంతుస్సింహ శృంఖలయాయథా *
 మహాపనిషత్తు వాక్యసారముగ, బుద్ధిమంతులను విద్వాంసులను,
 గొప్పకులమువారిని, మహాత్ములనుఁ గూడ సింహమునకు సంకల్ప
 వలె బంధనఁజేయునట్టి వాసనా సమూహములకు నెంతమాత్రము
 లోబడక “వివేకం పరమాశ్రిత్య బుధ్యానత్య మవేక్ష్యచ ఇంచ
 యారీనలంఛిత్యా తీర్థోభవ భవార్హవాత్ * యను మహాపనిషత్తు
 వాక్యజోధప్రకారము, బుద్ధిమంతులు వివేకము నాశ్రయించి, ఇం
 ద్రియములయొక్క అగ్ని—తీప్తివేడినణచి, జన్మపరఁపరయను సం
 సార సముద్రమును సీజన్మమందే దాటవలయునని, “సర్వేంద్రియ
 వగైరెపరినప్తై మనోనాశంభవతి. తదేవామనస్కం * యను మండల
 భాష్యాణోపనిషత్తు రీవ బ్రాహ్మణబోధ ననుసరించి మలినమ
 నన్ను, అహంకారము, డంబము మొదలగు (గీతల 16వ అధ్యాయ
 ములో వివరించిన, అసురసంపత్తుగుణములను పూర్తిగా విడచి, నిరం
 తర ఆత్మధ్యానము, దైవసంపద్గుణములు గలిగి యత్త మపురుషునిఁ
 బొందవలయునని, (శ్లో. యదిదం మనసానా చాచక్షుర్భ్యాంశ్రవ
 నాదిభిః నశ్వరం గృహ్యమాణం చవిద్ధి మాయా మనోమయమ్ *
 యనఁగా) నీకనబడుచున్న బ్రపంచమంతయు లేనిది. —మిథ్యయని
 నకల పదార్థములయందు నిండు వైరాగ్యమనఁగ నాకు దేనితోను
 ప్రయోజనములేదనునట్టి తలంపు గలిగి ఆత్మవేత్త సంచరించవలయు
 నని యీస్వప్నము బోధించుచున్నది. ఈ సదర్శమున భగవద్గీతల
 యొక్క 31 అ. 41 శ్లో॥ 6 అ. 27-28, 15 అ. 17-19, 18 అ.
 52-57 శ్లోకములను చదువుము.

“ధ్యానమనగా” సర్వశరీరేషు చైతన్యైకతానతా” —సర్వ

భూతములయందు సమదర్శియై, తనను—అంతరాత్మను సర్వభూతములయందును, సర్వభూతములు తనయందు—అంతరాత్మయందు జూచుచు, బూర్ణాద్వైత బుద్ధితో సదా యాత్మధ్యానము—స్వస్వరూపధ్యానము జేయుచు “ఆత్మవత్సర్వ భూతాని” యను వాక్యానుసారముగ సమతబుద్ధి నొందుట. గీతల 6 అ. 29 మొదలు 32 శ్లోకములు.

ధారణయన, “విషయవ్యావర్తన పూర్వకం చైతన్యే చైతన్యస్థాపనం” — మనస్సును ప్రపంచ విషయములనుండి వాసనలనుండి మరలించి, జీవాత్మను బరమాత్మలో నైక్యముచేయుట.

సమాధి యనగా, “జీవాత్మ పరమాత్మైక్యకావస్థా । త్రపుటి రహితా, పరమానంద స్వరూపా. శుద్ధచైతన్యాత్మిక ” శాంతి ల్యోపనిషత్తు. “ధ్యానవిస్మృతిః సమాధిః” ధ్యానములో దనను దాను విస్మృతినొందుట. మండల బ్రాహ్మణోపనిషత్తు.

మూడవ స్వప్నములోఁ జెప్పబడిన స్వస్వరూప దర్శనము, గురు కటాక్షమువలన నీస్వప్నములో బోధించిరని తలచెదను.

ఈస్వప్నము 1905 కోర్కొధి నామ సంవత్సరములో గలిగినది. అదివరకనగా 1901 సంవత్సరములో నేనీగ్రామము—మోడేకురు) లో బాతించిన బత్తాయి నారింజతోట స్వప్న కాలమందు బహుమంచి స్థితిలోనున్నది. సర్వకాల సర్వావస్థలయందు దానియభివృద్ధి కొరకాలోచించుచు, బనిచేయించుచు, మంత్రోపాసనయందు బూర్ణ శ్రద్ధలేని సమయమున, పరమదయాళుడైన గురువు, ధ్యానసమాధి మాగ్గముల దృష్టాంత పూర్వకముగా నుపదేశించెను. నారింజతోట

స్వల్పకాలములో గ్రహముగ క్షీణించి తుదకు నశించినది. దాని యందు నిండువిరక్తియు గలిగినది.

—♦ 20వ స్వప్నము. ♦—

16-17-18-19 స్వప్నములలో ధారణ ధ్యాన సమాధి మార్గముల నుపదేశించి, మహావాక్యోపదేశమునకు నామనస్సు తగియుండుటకుగాను గురువీస్వప్నములో, నుపదేశ సహస్రియను గ్రంథమును చదువుమని యాజ్ఞాపించెను. నేనదివరకా పుస్తకము పేరెరుగను. చాలాకాలమువరకు నాకాపుస్తకము లభించలేదు. తుదకు సంస్కృత ప్రతి దొరికినది. వేరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారిచేతఁ దెరుగు తరుమాచేయించి చదివినాను. “తత్వమసి” మహావాక్యార్థమును సవిస్థరముగా దీనిలో వివరింపబడినది.

—♦ 21వ స్వప్నము. ♦—

నిరంతర ధ్యానాభ్యాసముచేత జీవాత్మ పరమాత్మల నైక్య దృష్టితోఁ జూచుటనఁగాఁ బ్రత్యగాత్మ పరమాత్మ లోకశేయని భిన్నముకాదని యనుభవ పూర్వకముగాఁ దెలియుటకు గురువీ స్వప్నములో “అహం బ్రహ్మస్మి” యను మహావాక్య మ్మహదేశించిరి.

వేదాంతశాస్త్ర పరిజ్ఞానము లేనందున నేనీ “అహం బ్రహ్మస్మి” మంత్రార్థమును విపులముగ న్రాయఁజాలను. “అహం—” నేనుయను శబ్దము పశ్చాత్తి జన్యమైన చువిద్యచే నావరించబడి జీవభావము నొందినను శరీరమునంటక బుద్ధికి సాక్షిగానుండి ప్రకాశించు

బ్రహ్మగాత్మ—కూటస్థ చైతన్యమని, శరీరము, యింద్రియములు, మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములు, పంచకోశములు, పంచప్రాణములు కాదని సూక్ష్మ శరీరముగూడఁగాదని నాయభిప్రాయము. శ్లో॥ పరి పూర్ణః పరాత్మాస్మిన్ దేహే విద్యాధికారిణి । బుద్ధిస్సాక్షీ తయా స్థిత్యా స్ఫురన్నహమితీర్యతే॥ గీతల 15 అ. 7వ శ్లోకముచూడుము.

“బ్రహ్మ” యనఁగా ఏకము, అద్వితీయము, సర్వవ్యాపి, ప్రకృతికి పరుడు. ఆద్యంతములు, యేవిధమైన వికారములు, దేశకాలములు, వృద్ధిక్షయములు, సజాతీయ విజాతీయ స్వగత భేదములు లేని నిర్గుణబ్రహ్మము. నిత్యుడు, “సత్యంజ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ” శ్లోతి “స్వతః పూర్ణః పరాత్మాత్ర బ్రహ్మైవై వ్యతః” శ్లోకము.

“అసి” పదము. ధారణ ధ్యానములచలన యవిద్యారహితమై విశుద్ధినొందిన జీవాత్మ యనఁగాఁ బ్రహ్మగాత్మ—అంశను పరమాత్మలో ననఁగా నుత్తమ పురుషుని జహద జహల్లక్షణచే సమాధిలో నేకము చేయును. ఇది పురుషోత్తమ ప్రాప్తియని తెలియనగును. “అస్మీత్యైక్య పరామర్శితేన బ్రహ్మ భవామ్యహం” శ్లోకము.

ఈమహావాక్యము యజుర్వేద జ్ఞాన కాండమందు తెత్తిరి మోషనిషత్తులో శిష్యుని వాక్యము.

“జీవఏవ సదాబ్రహ్మ సచ్చిదానంద మస్మ్యహం । సర్వం బ్రహ్మ మయం ప్రోక్తం సర్వం బ్రహ్మ మయం జగత్. “స్వయం బ్రహ్మ ననందేహ స్వప్నాదన్యన్న కించన । చైతన్యమాత్రమేవ కారం బ్రహ్మైవ సకలన్ స్వయం । అహమేవ జగత్సర్వ మహ

మేవ పరం పదం । అహమేవ గుణాతీత అహమేవ పరాత్పరః ।
అహమేవ పరంబ్రహ్మ అహమేవ గురోర్దురుః । అహమేవాఖిలాధార
అహమేవ సుఖాత్సుఖం । ఆత్మనో య జ్ఞగన్నాస్తి సర్వమాత్మ మ
యం జగత్ । ఆత్మనోన్య న్నపి ఆత్మనోన్యం తృణానహి ।
ఆత్మనోన్యత్తుషన్నాస్తి సర్వమాత్మ మయం జగత్ । బ్రహ్మమాత్ర
మిదం సర్వం బ్రహ్మమాత్ర మనన్నహి ” ఇత్యాది-తేజోబిందూపని
షత్తు 6 అధ్యాయము.

“ జ్ఞాత్వా బ్రహ్మహ మస్మీతి బ్రహ్మైవ భవతిస్వయం ”
కఠోపనిషత్తు.

పైవాక్యములనుబట్టి విశ్వములోఁ గనుపించెడు పత్రపదార్థము
బ్రహ్మమెయనియు, రజ్జునర్ప భ్రాంతిలో రజ్జువునందుఁ గనుపించు స
ర్పమువలె నజ్ఞానదశలో నుండు లోకవ్యవహారదశలో బ్రహ్మయందీ
ప్రపంచకము గనుపించు జ్ఞానదశలో నుండునది కాదనియుఁ
డెలియవలెను. “ సత్యవదాభి తత్సర్వమ్ రజ్జునర్ప వదాస్థితం ”
రుద్రహృదయోపనిషత్తు.

అహంబ్రహ్మలు—ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మ తైక్యమనఁగానే
కత్వసిద్ధి కలుగదని తలఁచవలదు. ఇంద్రియములను వాని వాని
విషయములనుండి మరలించి, మనోబుద్ధి చిత్తానాంకారములను
స్వాధీనపరచుకొని, దేవునియందు, గురువునందు నిజమైన భక్తి
వైరాగ్యములతో ధ్యానమునర్చి నదప్పక బుద్ధాద్వైతభావన—
ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మ తైక్యజ్ఞానము నిస్సందేహముగ సిద్ధించును.
గీతల 15 అ. 17-18-1) శ్లోకములు.

“ద్వైతాద్వైతసముద్భూతై జగన్నిర్మాణలీలయా । పరమాత్మ మయీశ క్తిరద్వైతైవ విజృంభతే. ” మహోపనిషత్తు 5 అ.

“క్షేత్రజ్ఞం చాపిమాం విద్ధిసర్వక్షేత్రేషుభారత ” గీతల 13 అ. 3 శ్లో. దృష్టాంతము ఘటాకాశ మహాకాశములు.

“మోక్షసాధన సామగ్ర్యం భక్తిరేవగతీయసి ” యను వాక్యసారముగ మోక్షమునకు భక్తి తల్లివంటిదిగాన నిజమైన నిండు భక్తి సంపాదించుకొనవలెను. భక్తియనగా జీవాత్మ—ప్రత్యగాత్మను పరమాత్మ—ఉత్తమపురుషునితో జేర్చుట. ప్రత్యగాత్మను పరమాత్మలో జేర్చుటయనగా సర్వభూతములయందుఁ దనను తనయందు సర్వభూతములను స్వానుభవముగఁ జూచుట. ఇదియె పరమభక్తి. సర్వభూతములయందుఁ బరమప్రేమ. ఎందును నేను తప్ప మరియొకటి యెప్పుడుగాని లేదని నిశ్చయజ్ఞానము.

హృదయం నిర్మలంకృత్వా చింతయిత్వాఽప్యనామయం । అహంమేవ పరంసర్వమితి పశ్యేత్పరం సుఖమ్. “యథాజలేజలం క్షిప్తం క్షీరంక్షీరేష్వతుష్యతే । అవివేషోభవేత్తద్వజ్జీవాత్మ పరమాత్మనోః । దేహేజ్ఞానేననీపితే బుద్ధిరఖండా కారహాప యదాభవతి । తదావిద్వాబ్రహ్మజ్ఞానాఽగ్ని నాకర్మబంధం నిదఃపేత్. ” పైంగలోపనిషత్తు.

అహం బ్రహ్మాతినియతం మోక్షహేతుర్మహాత్మనాం । ద్వైపదేబద్ధమోక్షాయ నిర్మమేతిమమేతిచ । మమేతిబద్ధ్యతే జంతు సర్వమేతివిముచ్యతే. “అహంసత్యం పరంబ్రహ్మనుత్తః కించిన్న

విద్యతే । అస్తి బ్రహ్మతిచేద్వేదపరోక్షజ్ఞానమేవతత్ । అహం
బ్రహ్మతిచేద్వేద సాక్షాత్కార స్యఉత్పతే. ” వరాహోపనిషత్తు.
“ అపరోక్షజ్ఞానవాన్ జీవన్ముక్తః. ” యని చెప్పబడినది. “ స్వాత్మ
మంత్రం సదాపశ్యేత్స్వాత్మజ్ఞానం సదాభ్యసేత్ । స్వాత్మజ్ఞానం
సుఖం భుంక్తేరిత్యేవం మంత్రోముత్తమం. ” శ్లోకము. అహంసర్వ
మిదం విశ్వం పరమాత్మాహ మచ్యుతః. మహోపనిషత్తు. 5. అ.

“ అహంబ్రహ్మస్మి మంత్రోయం జన్మపాపం వినాశయేత్ ।
అహంబ్రహ్మస్మి మంత్రోయం ద్వైతదుఃఖం వినాశయేత్ । అహం
బ్రహ్మస్మి మంత్రోయం కోటిదోషం వినాశయేత్ । అహంబ్ర
హ్మస్మి మంత్రోయం ద్వైతం సర్వం వినాశయేత్ ॥ సర్వవ్యాపార
ముత్సృజ్య అహంబ్రహ్మతిభావయ । అహంబ్రహ్మతి నిశ్చిత్సత్వ
హంభావం పరిత్యజ । సర్వమంత్రాన్ పరిత్యజ్య ఏతస్మత్త్రం సమభ్య
సేత్ । సద్యోమోక్షమవాప్నోతి సాస్తి సంజేహ మష్వాపి । సత్యం
సత్యం పునస్సత్యం బ్రహ్మణోన్యం నకించన ॥ తేజోబిందూపనిషత్తు.

దైవజ్ఞానము స్వానుభవముగాని, మతగ్రంథములు శాస్త్ర
ములు చదువుట, బుద్ధికుశలతతో వాదములు చేయుటఁగాదు. ఈ
కనుపించు విశ్వమంతయు బ్రహ్మయొక్క ప్రతీకమనఁగా విభూతి
యని, దీనికి లోపలను వెలుపలను వాఙ్మనస్సులకుఁ గోచరముగాని
బ్రహ్మము (గీతల. 9 అ. 4 శ్లో. 14 అ. 3 శ్లో.) వ్యాపించి, సమ
స్త చరాచరభూతములయందు నిండియున్నదని, అదియే తానని
సంశయరహితముగఁ దెలియుట స్వానుభవము. ఇట్టి బ్రహ్మము
స్వానుభవ పూర్వకముగఁ దెలుసుకొనఁగోరి విందుశ్రద్ధ, పట్టుద

లతోఁ బ్రయాత్నముచేయు మనుజులకు మాత్రమే గోచరమగును. ఇతరులకుగాదు. గోచరమనఁగ స్వానుభవము. అనఁగాఁ దన మతము బోధించునట్టి బ్రహ్మము తానేయని తనయందున్న బ్రహ్మమే యితరులయందుండుటవలన నవియుఁ దానేయని నిశ్చయజ్ఞానముఁ గలిగి, గీతల 6 అ. 29 శ్లోకానుసారముగ, సర్వభూతములయందుఁ దనను, తనయందు సర్వభూతములనుఁ జూచుట స్వానుభవము. ఇదియె సమత్వబుద్ధి. ఇది లభించుటకు , అహం బ్రహ్మస్మి' యను మహావాక్యమును గురువువలన శ్రవణమునొంది, మనన నిది ధ్యాసలచే దాని తాత్పర్యమును గ్రహించి, ధ్యానమొనర్పవలెను. చేతులు పనిచేయుచుండఁగాఁ మనస్సులో నహంబ్రహ్మస్మి, అహం బ్రహ్మస్మియని స్మరణఁ జేయుచుండవలెను. గొప్ప, కొద్ది, సుఖము, దుఃఖము మొదలగు సర్వద్వంద్వములను శశింపుచేసి (నిర్ద్వంద్వో నిత్య సత్వస్థానిర్వాగక్షైమ ఆత్మవాన్ గీతల 2 అ. 45 శ్లో) సర్వ సృష్టి, దానిలోనున్న సర్వపదార్థములు తానేయని అన్యము కాదని, “పిండస్థోపి ప్రత్యగాత్మా సర్వవ్యాపీభవతి.” దేహేజ్ఞానేన దీపితే, బుద్ధిరఖండాకార రూపాయధాభవతి” యను నుపనిషద్వాక్యముల సారముగ, ఆకాశమువలె తాను సర్వవ్యాపకమైన “ఆత్మ” యని ప్రకృతమందు మనస్సును ఆవరించియున్న గొప్ప కొద్ది సుఖము, దుఃఖము మొదలగు ద్వంద్వములు ఆకాశమందు వ్యాపించు మేఘములవలె స్వల్పకాలములోఁ బోవునని, తనయందున్న బ్రహ్మమే బాహ్యమందు, బాహ్యమందున్న బ్రహ్మమేతనయందుఁ జూచుచుననఁగా సర్వము తానేకాని వేరుకాదని సంశయ రహితముగ దృఢభావనగలిగి యుండువలయును. లోకవ్యవహార

కాలమందు, భోజన నిద్రకాలములయందుఁ గూడఁ బ్రహ్మభావన గలిగి, (శ్రుతి) “మాహం బ్రహ్మ నిరాకూర్యాం మామాబ్రహ్మ నిరాకరోత్.” “యనునట్లు ముముక్షువు మర్కట కిశోరన్యాయముగఁ దల్లియగు బ్రహ్మను గట్టిగా—దృఢభావనచే ధ్యానించుచుం డవలయును. బ్రహ్మయు మార్జాల కిశోరన్యాయముగ ముముక్షువును బట్టుకొని గీతల 10 అ. 10-11 శ్లోకములలోఁ జెప్పినట్లులఁ బ్రకృతి సంబంధమగు నవివేకమును నశింపుఁజేసి, తననుఁ బొందుటకు జ్ఞాన యోగమొనంగును. మనుజుఁడు తన జ్ఞేయమును గూర్చి పరమేశ్వరునికంటె యెక్కువగఁ బనిచేయలేడు. ఇందుకు నేను బాల్యమున నూతిలోఁ బడినపుడు దేవుడొనర్చిన రక్షణ ప్రిబల దృష్టాంతము.

పై వాక్యములయొక్క ముఖ్యతాత్పర్యమేమనఁగా—అహం బ్రహ్మస్మి’ యను మంత్రములో ‘అహం’ అననది స్వరూపబ్రహ్మ మయొక్క ‘అంశ’ యైనను ప్రకృతిబద్ధుడై (గీతల 7 అ. 27 శ్లో) జన్మకాలమందే బుట్టిన అవివేకముచేత, యిచ్చాద్వేషముల నెడు (గీ. 13 అ. 22 శ్లో) ద్వంద్వరూపములగు సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచు, జీవసంజ్ఞనుపొంది, సదా తనతోఁ గలసియున్న సాక్షియై తన్వమే తానను సంగతి మరచి సంధరించుచుండును. కాని (గీ. 7 అ. 28 శ్లో) సుకృతకర్మ పరిపాకమువలనఁ బాపవిముక్తుడై, సద్గురు కటాక్షమువలనఁ దన నిజస్థితిని తెలుసుకొనినపుడు, చలించని నియమముచేతఁ దిరుగఁ బరమేశ్వరప్రాప్తి నొందును. ఇనియే ‘అస్మి’ పద మయొక్క తాత్పర్యమని తెలఁచెదను.

మరియు జీవాత్మ పరమాత్మ యగుటను గూర్చి శాస్త్రములోఁ జెప్పిన భ్రమరకీట దృష్టాంతముగాక, సాధారణముగ సర్వజనులు

తరుచు చూచునట్టి యీక్రింద వివరించిన దృష్టాంతమువలన సంశయ రహితముగఁ జెలియును. ఏమనగా—

ఉదక స్వర్ణచే మెత్తబడి దానిలోఁ గలసిపోవు స్వభావము గల మన్ను పలువిధములగు కుండలు, బొమ్మలు, యిటుకలు, పెంకులుగాఁ జేయబడి, కొలిమిలేక ఆమలోఁ గాల్చబడినపుడు, వాని మట్టిరంగు మారి యెరుపురంగనగఁ నగ్నిరంగును బొందుటయెగాక, నీటిలోఁ గరిగే స్వభావము గూడఁబోయి, గట్టిపడుచున్నది. అట్లు లనే జీవులు ధ్యానమును కొలిమిలో బ్రహ్మజ్ఞానమును అగ్నిలో లెస్సగఁ గాల్చబడిన, బ్రహ్మరూపమును పొందును. మరియు వానినిఁ గాల్చునపుడు కొలిమిలో బొత్తులుపడి ఆవిరి పైకిపోయిన మట్టిపాత్రలు సరిగా కాలక చెడును. గాన నా బొత్తులను గడ్డి కొంటి, బెడ్డలు మొదలగు వానితో వెంటనే కప్పబడును. అటులనే, ధ్యానములో మనస్సు నలించునపుడు (గీ. 6 అ. 26 శ్లో.) దానిని వెంటనే ఆయావిషయములనుండి మరలించి, ఆత్మయందుండునట్లు స్వాధీనము చేసుకొనవలయును. (గీ. 6 అ. 27-28 శ్లో.) ఇట్లు శాంతి పొందిన మనస్సుయొక్క రజోగుణము క్షీణించి, చంచల రహితమై, బ్రహ్మకారమై, బ్రహ్మనందమును పొందును.

కాని యిచట నొక అంశము ఆలోచించవలసియున్నది.

భ్రమరకీట దృష్టాంతములో కీటము మొదటిరూపము మాంసి భృమరమగుచున్నది. ఇప్పటి దృష్టాంతములో మట్టిపాత్రలరంగు స్వభావము మారుతున్నదిగాని పరిమాణము మారుటలేదు. అందువలన ద్వైత, విశిష్టాద్వైత, అద్వైతవాదములనగ సాంప్రదాయముల విచారణకొంత యవసరమని తలచెదను.

1. ద్వైతులు, బ్రహ్మవలెనే జీవులు అనాదులని, ప్రభుభృత్యన్యాయమున బ్రహ్మను పూజించవలయునని, అందువలన మట్టి పాత్రలరంగు స్వభావములవలె, శరీరశుద్ధి అంతఃకరణశుద్ధికలిగి, మానుషజన్మలకంటే నుత్తమజన్మలు లోకములు కలుగునని చెప్పెదరు.

2. విశిష్టాద్వైతులు జీవులను అణువులు, అనాదులు, పరమేశ్వరునియొక్క అంశలు యని చెప్పుదురు. మరిన్ని ఆజీవులు, జగదంకుర యోనియగు లక్ష్మీ శ్రీమహావిష్ణువును అనిపాయించిగా నాశ్రయించి యుండుటచేత, తత్స్వరూపమును బొందలేరని, మరియు భక్తి ప్రపత్తులతో ధ్యానసమాధి మార్గములవలనను, బ్రహ్మజ్ఞానాతిశయములవలనను సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుద్యవదవులఁ బొందుదురని చెప్పెదరు.

3. అద్వైతులు, బ్రహ్మయు మాత్రమే సత్యమని, జగద్యోనియను ప్రకృతి, సత్తు, అసత్తు, సదసత్తుకాదని, అనిర్వచనీయము, మహాద్భుతమైన రూపమని, యందువలన మోక్షకారి కాదని చెప్పెదరు. శ్రీశంకరాచార్యస్వామి (శ్లో) “సన్నాప్య సన్నాప్యభయాత్మికానో, భిన్నాప్యభిన్నాప్య భయాత్మికానో, సాంగాప్య సంగాప్య భయాత్మికానో, మహాద్భుతానిర్వచనీయరూపా” యని ఆత్మబోధగ్రంథములోఁ జెప్పియున్నారు. గాన సత్యస్థితిలేని ప్రకృతి—మాయావలన శాశ్వతమైన సచ్చిదానంద ప్రాప్తి లభించదు. విశేషించి “అవ్యక్తనామ్నా పరమేశ్వక్తిరనాద్య విద్యాప్రకృతిర్గుణామయీ, కార్యానుమేయానుభయైవ మాయామయాజగత్సర్వ మిదంప్రసూయతే” యను శ్రీశంకరుఁ

వారి ఆత్మబోధవాక్యమును బట్టిన్ని, నిరాలంబోపనిషత్తులలో “ అనాదిరంతవతీత్యాది మాయాశబ్ద నిర్వచనమును బట్టిన్ని పరమేశ్వర శక్తి అవిద్యా రూపమనగ, అజ్ఞానరూపమైయున్నది.”

సృష్టి క్రమములో ఈ ప్రకృతి వికృతినొంద పరమేశ్వరుడు దీనియొక్క సత్వగుణమందుఁ బ్రతిబింబించి, ఈశ్వరనామము బడసెను. మాయా-అవరణశక్తియయ్యెను. ఈ అవరణ దేశకాలములను తెలుపును. దేశకాలములు పారమార్థికశలో లేనని 23వ స్వప్నవివరణలో సవిస్తరముగఁ జెప్పబడినది. గాన జీవ ఈశ్వరులమనస్స లాగ్నేయను ప్రకృతియొక్క అవరణ—తెరవాస్తవమునలేదు. అందునను జీవాత్మ పరమాత్మల యేకత్వసిద్ధికి సంతరాయమేమియు లేదు. ఇంతేగాక, మండల బ్రాహ్మణోపనిషత్తు 4 బ్రాహ్మణములోఁ జెప్పిన పంచాకాశములలో “ అనిర్వచనీయ జ్యోతిస్సర్వవ్యాపకం నిరతిశయాస్సస్వత్కణం పరమాకాశమని” చెప్పబడిన కడాపటికి పరమాకాశమందు “ ఖమధ్యేకురుచాత్మోన మాత్మోనుగ్ధ్యే చక్రం కురు | సర్వంచఖనుయం కృత్వాస కించిద విద్వి స్థయ | బ్రహ్మచిన్తానకర్తవ్యా తథైవాంతర చిన్తికా | సర్వచిన్తాం పాశ్యేష్యచిన్తాత్రోపరమోభవ ||” యను శాండిల్యోపనిషత్తు పాస్యసారమును ఆత్యైక-కాశములను నొకదానిమధ్య నొకటి యుండి బ్రతికను నంగా నేకముచేసి, “ విదిత్వా స్వాత్మనో రూపమహుప్రీత్య సమాధితః” యను వరాహోపనిషత్తు వచన ప్రకారము సిద్ధిక్రొత్త సమాధిలో (శ్రీపుటిరహితము) సర్వవ్యాపకమై, అత్యంతస్వచ్ఛమైనదివ్యతేజస్సుతో తాదాత్మ్యముకొంది స్వస్వరూపమును చలించుట హితముగ చిన్తించవలయును. ఇట్టి నిరతిశయసమాధిలో ఉన్నచు—

విశుద్ధమనస్సు పరమాత్మ:—సాక్షిచైతన్యములో, (అవాంతరభేదములేక) బూర్ణముగ లీనమై, “ఏకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ” శ్రుతివాక్యము సిద్ధించును. కాని యతి కష్టమైన నద్వైతమును సదానిండు సమబుద్ధితో నభ్యసించుట. (గీ. 12 అ. 5 శ్లో) సర్వజనసాధ్యముకాదుగాన, జనబాహుళ్యము వారివారి గుణములు మనఃపరిశుద్ధములను బట్టి సులభముగ నభ్యసించుటకుఁ దగునట్లు గీ. 12 అ. సారముగఁ బరమదయాళుడైన శ్రీరామానుజ మధ్యాచార్యువారలు (శ్రీశంకరాచార్యస్వామి అద్వైత భాష్యము వ్రాసిన కొంత కాలమునకు) విశిష్టాద్వైత, ద్వైతశాఖల నేర్పరచి భాష్యములు వ్రాసిరి. వీనికి ప్రమాణగ్రంథములు వేదములు, ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతలే యగుటవలన నద్వైతసిద్ధికి సోపానములగుచున్నవి.

మరియు ద్వైతులకు ముఖ్యదేవుడగు హనుమంతుడు శ్రీ సీతారాములవలన ఆత్మతత్వము బోధింపఁబడిన పిమ్మట “తెలిసినదా” యని శ్రీరాములకుగా “దేహబుధ్యాస్మి దాసోహం । జీవ బుధ్యాత్వదంశకః । ఆత్మ బుధ్యాత్వమేవాహం । ఇతిమేనిశ్చితం మనః । ” యని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

ఈశ్లోకయొక్క మొదటి రెండుపాదములు స్థూల సూక్ష్మ దేహములని, భగవదారాధనకు ముఖ్యమైన శ్రీనాం, కీర్తనం, విష్ణోర్మరణం, పాదసేవనం, అర్చనం, వందనం, దాస్యం, సఖ్య, మాతృనివేదనం యను సపదిభక్తిమార్గములలో, మొదటి యేడు మార్గములనున్న; “ఆత్మబుధ్యాత్వమేవాహం” యను మూడవ పాదము కారణదేహమున, “సఖ్యమను యెనిమిదోభక్తిమార్గమనగా సగుణ బ్రహ్మభ్యాసమునున్న, “ఇతిమేనిశ్చితమనః” యను

నాల్గవపాదము తురీయమైన “ఆత్మనివేదనము”ను తొమ్మిదో భక్తిమార్గమునగా “అహంభావము” పోయిన సమాధిని తెలుపును. “అహం బ్రహ్మేతి నిశ్చిత్త్య అహం భావం పరిత్యజ” తేజోబిందూపనిషత్తు 6 అధ్యాయము. సమాధియనగా అహం బ్రహ్మస్మి, తత్త్వమసి యిత్యాది మహావాక్య బోధిత జీవ బ్రహ్మైక్యమును తెలుపును. ఇందువలనగూడ ద్వైత విశిష్టాద్వైతములు అద్వైత సిద్ధికి సోపానములుగాని భిన్నమతములు కావని నానిశ్చయము.

నాకు “అహం బ్రహ్మస్మి” యను మహానాన్యోపదేశకాలమందు, నేనున్న స్థలమందుఁగాక, ఆయింటిలో మరియొక స్థలమందు నతి యుత్సాహముతో నమ్మనారి పూజకు జేయుచున్నటులఁ గనుపించుటఁజేత (గీ. 3 అ. 20 శ్లో.) జనకాదులు కర్మారుష్టానమువలన జ్ఞానసిద్ధిని పొందిరని, అందువలన నితర దేవతాపూజఁ జేయవచ్చునని, (గీ. 3 అ. 21 శ్లో) అట్లు యితరదేవతాపూజఁ జేయువారి కర్మాన క్తబుద్ధిని చలింపఁజేయఁగూడదని, గీతల 9 అ. 23 శ్లో). అట్టివారు అవిధిపూర్వకముగ నన్నే—పరమాత్మను పూజించుచున్నారని, అంతకాలమందు (గీ. 9 అ. 5 శ్లో) వారు పూజించిన దేవతాస్వరూపము బొందుదురని సూచనచేసినటులఁ దలచెదను. ఇందువలన లోకములోనున్న మతములు శాఖలు చక్కములొని రేఖలు కేంద్రమందు నేకమగునటులఁ దుదకుఁ బరబ్రహ్మమందేకమగును. గాన నేనుఁడు శాఖ నిందాహాముకాదు.

—♦ 22వ స్వప్నము. ♦—

“సంవిత్కరణాయనమః” యను మంత్రముక మహావాక్యమని, జీవాత్మ—ప్రీత్యగాత్మ—కూటస్థచైతన్యము—అంశయను

పేర్లుగల, సంవిత్ ' పరమాత్మ—ఉత్తమ పురుషుని స్వప్నముగఁ దెలియుట కుపదేశించఁబడినదని తలఁచెదను.

‘సంవిత్’—జ్ఞానము, కరణాయ’ చేయు లేక స్థానభూతముగ నుండు వానికి, ‘నమః’ నమస్కారమనఁగా జ్ఞానస్థానముగ నుండిన బరమాత్మకు నీనమస్కారమని ద్వైతబుద్ధిని యర్థమగును.

‘సంవిత్కరణాయ’ చతుర్థ విభక్త్యైకవచనమగుటవలన, ‘రామాయనమః,’ ‘శివాయనమః’ యను మంత్రములకు వలెనే సచ్చిదానంద స్వభావమని, “నమః” యనది పూర్ణానందైక కారణమని యద్వైతార్థము జెప్పవచ్చును.

“ఆదిబ్రహ్మ స్వసంవిత్” నిర్వాణోపనిషత్తు. అజాత్యసం విన్మనసం తన్మయోభవ సర్వదా” మహోపనిషత్తు. “నశక్యతే మనోజేతం వినాయుక్తి మనిందితాం ! శుద్ధానంవిదమాశ్రిత్య వీతరాగస్థిరోభవ” అన్నపూర్ణోపనిషత్తు. “ఏకనిష్ఠ తయాంతస్థసం విన్మాత్యోపరోభవ.” వరాహోపనిషత్తు.

“సంవేద్యవర్జిత మనుత్తమ మాద్యమేకం । సంవిత్స్వదం వికలనం కలయన్ మహాత్మన్! హృద్యేవత్ప్రతి కలనారహితః క్రియాంతు కుర్వన్నకర్తు పదమేత్య శమోదతశీః” అన్నపూర్ణోపనిషత్తు. ఓమహాత్మా కర్మఫలమును గోరక, కర్మ జేయుచున్నానను యభిమానములేక, విధ్యుక్తమైన మతకర్మలను జేయుచు, నద్వితీయమై, యేకమై, తనతో నమము, తనకంటె నధికమైన దేవియులేక, నిత్యమై, నిరనన్యమై, ప్రాప్తించమునకు మూలకారణమై, సహృదయమందున్న “సంవిత్—” జ్ఞానమును సదా ధ్యానముజేయుము. పై వా

కృములవలన సంవిత్పదము పరమాత్మ—నిర్గుణాత్మ—లంశయని స్పష్టమగుచున్నది. గీతల 15 ఆ. 7 శ్లోకము చూడము.

ఈక్రింద వివరింపబడిన వృష్టాంతము వలన నీ వాక్యార్థము బూర్ణముగఁ గ్రహించునగునని తలచెదను.

వేదశాస్త్రములు, మతములు, గురువు, భాషలేని యొక కాలమున నొక మనిషి మాత్రమే యుండెను. రెండవ మనిషి లేడు. కాని యతను మిక్కిలి బుద్ధిశాలి యగుటవలనఁ దానెవరో తెలుసుకొన దలచెను. ఇందుకుఁ దనకుఁ దానేయనఁగ దనమనస్సే మార్గదర్శిగాని వేరుసాధనములేదు. భూమి, పర్వతములు, నదులు, సముద్రములు, వృక్షములు, ఆకాశము, నక్షత్రములు, సూర్య చంద్రులు, యంతట నసంఖ్యములైన జీవ జంతువులతోనిండి, యశి సుందరమైన విశ్వము, నాని యుత్పత్తి. స్థితిలయములు కానవచ్చుచున్నవి. వీనినుంచి యనఁగా వీనియుత్పత్తి, స్థితిలయ కారణములను యదార్థముగాఁ బరిశీలించి తనను దానె జెలుసుకొన దలచెను. సర్వావయవములు సరిగానుండి, కదలలేక శిథిలమగుచున్న శవమును మొదటఁ జూచెను. దానినిఁ బరిక్షించఁగాఁ గనుపడుచున్న స్తూలావయవములకు జలనశక్తి లేదని, యేదో నగుపడని సూక్ష్మశక్తివలన జలనమనఁగాఁ గ్రియాసామర్థ్యము కలుగుచున్నదని, మొదట నట్టి సూక్ష్మ శక్తియొక్క కారణములను బరిశీలించి తెలుసుకొన నిశ్చయించుకొనెను.

దాని యదార్థమునుసూచి దృశ్య పదార్థమునుంచి యనుమేయములనొంది, తిరిగి మరొకొన్ని కారణములనుబట్టి ముఖ్యయనుమేయములనువిడచి కొత్త యనుమేయముల నవలంబించుట,

యంతఃకరణ వృత్తులు మారుచుండుటవలన గలుగుచున్నవి. అట్టివృత్తు లొకటితొ నొకటి యన్వయముగాను వ్యతిరేకముగాను గూడ నుం డును. వీనిని విభజించునట్టి యూహలుకూడ వృత్తులేయెనను, బూ ర్యపు వృత్తులను, తత్కాలమున ఖండించునవిగాను బిమ్మట మరి కొన్ని సూతన వృత్తులచే ఖండింప బడుననిగా నుండును. యెంత ప్రయత్నము చేసినను స్థిరమైనవృత్తి పదార్థము యగుపడక మన స్సుకు మరికొంత వ్యసనము కలిగెను.

సృష్టిని పరీక్షించి చూడగా క్రమము తప్పక సూర్య చంద్రులు నక్షత్రము లుదయించుట, యస్తమించుట, వాయువు వీచుట, సంవత్సరములు, కాలములు, ఋతువులు, మాసములు, దినరాత్రులు, నియతకాలముల వచ్చిపోవుట మొదలగు కార్యము లనుజూచి, వీనికొక నియామకుఁడనగా యధానిధిని నడుపునట్టి గొప్పవ్యక్తి లేక శక్తియొకటి యుండునని, లేనియడల నిట్టి విచిత్ర సృష్టిసృష్టి లయములు కలుగవని తలచెను. ఇంతేగాక సృష్టిలో బ్రతి వస్తువునకుఁ బుట్టుట, పెరుగుట, నశించుట, యను మూడు స్వభావ ములను, జాగ్రత్స్వప్న నిద్రలనెఱు మూడవస్థలను చలనము, ప్రకా శము, జడమనెఱు మూడు గుణములను గలిగియున్నవి. ఇట్టి భిన్నలక్షణములు స్వభావములొక కారణమునుండి కలిగినవో లేక వేరు వేరు కారణములనుండి కలిగినవో తెలియవలెను. ఈస్వభావములను దాను నివారణ చేసుకొనలేక జ్ఞానముకొరకు గొప్ప శక్తులనుగూర్చి వరుసక్రమముగా ధ్యానించెను. అందువలన సతనికి గొన్ని సూతన శక్తులనగా సామర్థ్యములు లభించినవి గాని తానెవరను ప్రశ్నకు సమాధానము కలుగలేదు. ఇంతేగాక యన్నిటికీ నాదికారణ

మనఁగా పృథమ కారణవ్యక్తి—శక్తిని దెలుసుకొనక యనేక శక్తుల ధ్యానించుట సత్యవిరుద్ధమని తోచెను.

సత్యమును తెలుసుకొనుటకు విశేష పట్టుదల, శృద్ధి, శాంతముకలవాడు గావున సృష్టిలో దృష్టిగోచర మగునట్టియుఁ గానట్టియు సకల పదార్థముల నుత్పత్తి స్థితిలయములను వాని కారణములను గూర్చి విశువక విచారణ చేయుచుండెను.

ఒకనాడతని యదృష్టశ్రమన తన యింటి సమీపములో సంధ్య చీకటి సమయమున నొకపాము కనపించెను. తనకు సహాయ మొనర్చుటకు నెవరునులేక విశేష భయమునొంది యేడ్చెను. భయముచే నొణుకుచు దూరముగా నిలబడి కొంతసేపటికి ధైర్యము తెచ్చుకొని, పామును కొట్టి చంపుటకొరకు దీపమును కర్రనుఁ దెచ్చుటకు నింటి తలుపు తెరువగా నింటిలోనున్న దీపకాంతిలో నత్యాశ్చర్యముగ పాముకనపించిన స్థలమందు తొడు కనపించెను. పాము కనపడలేదు. మొదట మందచీకటిలో నగుపడిన సర్పము దీపపు వెలుతురులోఁ దొడుగాఁ గనపించిన కారణము లెస్సగాఁ దర్కించుకొని, పామెప్పుడుగాని లేదని, తొడుమాత్రమే యున్నదని, అదియే మందాంధ కారణములోఁ దనగన్నుల దృష్టిగోచము వలనఁ బాము యాకారముగ గనపించినదని, దీపపు వెలుగులో భ్రాంతి కారణము లేనందున, భ్రాంతికల్పితమైన పాము చచ్చుచుండదని సత్యరజ్జువు కనపించెనని స్థిరపరచుకొనెను. ఉదృష్టాంతమును జరకాలమునుంచి తానాలోచించుచున్న సృష్టికారణమున కన్వయించగా, యజ్ఞనావస్తయము భ్రాంతివశమున, మూలకారణమునగా అదికారణమందుఁ బ్రపంచకము కనపించుననియు, భ్రాంతి నశించి

నపుడు లేదనియు నిశ్చయబుద్ధిగలవాడయ్యెను. ఇంతేగాక మూల కారణమని చెప్పబడు వ్యక్తియందు, భ్రాంతి యవస్థలో జగన్నిర్మాణ ముచేయు శక్తి మొదటి ప్రకృతియనియు, అదియెల్లపుడుండునదియు, లేనిదనియు, యుభయమగునదియు, కానిదనియు, కారణరహిత మూలకారణ వ్యక్తిలో భేదమనియు, అభేదమనియు, యుభయమనియు, గానిదనియు, అవయవములు కలదనియు, లేనిదనియు, యుభయమనియు కానిదనియు నిశ్చయింప వీలులేని మిక్కిలి యద్భుతమైన భ్రాంతిరూపమని తెలుసుకొనెను. ఇందువలనసృష్టి కారణము తెలిసినది. కాని తానెవరను పశ్చాదు సమాధానము కాలేదు.

తానెవరనునది తెలియుటకు, భూమి, ఆకాశము, ఉదకము లయందున్న ససంఖ్యములగు వ్యష్టి జీవులయొక్క యుత్పత్తి తెలియ వలెను. పుణ్యవశమున నొకరోజున పెద్దమంటను దానిలోనుంచి యమిత సంఖ్యలుగా బయలుదేరి యన్నిదిశలను వ్యాపించుచున్న మినుగులను జూచెను.

అటువలెనే పైనజెప్పిన కారణరహిత యాదికారణములో నుంచి యసంఖ్యాకములగు అంశలు—లేశములు బయలుదేరి సర్వత్ర వ్యాపించుచున్నవని, యవి కారణరహిత కారణములోనుంచి వెడలు నపుడు, పైనజెప్పిన ప్రకృతిగుండా బోవలయునుగాన, ప్రకృతి సంబంధమగు రక్తిమనుషగా గుణములతోఁ బూయబడినవై, అందువలన (అంశలు) తమ స్వస్వరూపమనఁగా నాదికారణము యొక్క అంశలను దానిని మరిచి, వ్యష్టిజీవులై ప్రకృతిగుణ జన్య కారణములలో దాదాత్మ్యబుద్ధితో సంచరించుచుండును. ఇదియే యవిద్య. దీనిని వృత్తికొరకు జీవులు—అంశలు మొదలు భూజము

లనగ—భూమిలో నణువులుగా జేరి, కాలక్రమమున వృక్షవర్గము లోను చిమ్మట జీవజంతువులుగా బుట్టుచు, బెరుగుచు, జచ్చుచు తరువాత మానుషజన్మమునొంది యనేక జన్మ పరంపరలో జేసిన కర్మల యొక్క పలువిధ సుఖదుఃఖముల ననుభవించి, తుదకు సుకృతకర్మ జరిపాకమువలన సద్గురుబోధ లభించుటచేత నజ్ఞానమును సంసార సముద్రముదాటి, తమయొక్క యాదిస్వరూప జ్ఞానమునుబొంది, తుదకు గారణ రహిత కారణములో ననగా స్వస్థానము చేరును. జీవుడు— అంశ స్వస్థానము చేరువకు కర్మానుశ్చయముగఁ బుట్టుచుఁ జచ్చుచుఁ గర్మఫలముల ననుభవించుచుండును. గాని యెందును స్థిరముగా నుండడు. జీవుడనుభవించు సర్వ సుఖ దుఃఖములు, సర్వ ద్వంద్వములు, సర్వతాపములు మనస్సుయొక్క దోషములను మలినములను నశింపుచేసి, నిర్మలత నొనగును. అనేక జన్మలందిట్టి యనుభవమువలన యజ్ఞానము నశించి జీవుడు—అంశ—సంవిత్ కారణ రహిత కారణములో జేరును. కారణరహిత కారణమునుండి వెడలిన అంశలలో బ్రారంభమందు నించుకైన భేదములేదు. కాని యట్లతరువాత ధరించు దేహములవలనఁ గర్మలవలన నసంఖ్యమగు భేదములుగలిగి తాము జీవులమని కించిజ్జలమని యజ్ఞానముచే దిలకదరని, చరాచరాత్మకమైన సర్వజీవులయొక్క స్థూలసూక్ష్మదేహములను, గుణములను దోషింపేయఁగా కేపించునది కారణరహిత కారణమేగాని మరెద్దియు గాదని గ్రహించెను.

ఈజ్ఞానమె “సంవిత్” సంవిత్తెజ్ఞానము. ఇది యిట్టిదని యూహించుటకు జెప్పటకు సాధ్యముకానిది. మనోబుద్ధుల కగోచరమైనది. దేశకాలములు లేనిది. ఇదియె సర్వకారణకారణము. ఇదియె

సృష్టికిఁ బూర్వమందును పరమందును నిత్యముగానుండునది గాన తనజీవుఁడు యితరజీవులు సర్వకారణ కారణముయొక్క అంశలేగాని వేరుకావని స్థిరపరుచుకొనెను. అందువలన “సంవిత్కరణాయనమః” యను వాక్యము ప్రత్యక్షైతన్య పూర్ణబోధ వాక్యమని “మహ్య మేవ నమోనమః” యనునట్టి పూర్ణానందైక కారణమని చెప్పన గును. “సర్వభూతాంత రస్థాయ నిత్యముక్త చిదాత్మనే ! ప్రత్య క్షైతన్యరూపాయ మహ్యమేవ । నమోనమః.” వరాహోపనిషత్తు.

తైత్తిరీయోపనిషత్తు చతుర్థప్రశ్న 12 అను వాక్యములో “తస్యాస్తేఘపిరిగంసూక్ష్మం తస్మిన్సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్” “నీవ ర శూకవత్తస్య వీతాభాస్వత్యణూపమా । తస్యా శ్చిఖాయామధ్యే పరమాత్మావ్యసస్థితః । సబ్రహ్మసశివస్సహరిస్సేన్ద్రీస్సౌక్షర పరమ స్స్వరాట్” వాక్యములు బోధించు పరమేశ్వరుని సూక్ష్మరూపము సీస్వప్నములో “సంవిత్” శబ్దము బోధజేయునని తలచెదను.

మరిన్ని పరబ్రహ్మము అద్వితీయుడయ్య (ఏకోబహుశ్యాం శుభ్రి) అనేకమైయుండఁగోరి (గీ. 14 అ. 3 శ్లో.) పలువిధరూపము లలోఁ బ్రవేశించి, తిరుగఁ బ్రతిరూపములోను (గీ. 9 అ. 4వ శ్లో) సర్వవ్యాప్తియై యుండును. “పిణ్డస్థోపి వ్రత్యగాత్తా సర్వవ్యాప్తిభవతి.” పైంగలోపనిషత్తు. ఇదియె సృష్టిచమత్కారము. ఇది వాచమునకు సాధ్యముకాదు. గానఁ దార్కికులంగీకరించరు. పూర్వచిత్తోపరతిగ లిగి ముక్తినిొందిన మహాపురుషులనఁగఁ దత్వదర్శినులు—జ్ఞానులు స్వానుభవముచే సంగీకరింతురు.

—♦ 23వ స్వ ప్న ము. ♦—

సృష్టిలో దృష్టిగోచరమైనట్టియు, కానట్టియు ప్రతిష్ఠాల

సూక్ష్మపదార్థము నేను—పరమాత్మయని “మహాత్మాహం మహాత్మా తత్వాహం” యను వాక్యము తెలుపుచున్నది. “ద్రష్టుదర్శన దృశ్యా నిత్యత్వానాసనయాసహ” మైత్రేయోపనిషత్తు. 2 అ. గీతల 7 అ. 4-5-6-7 శ్లోకములను చూచుము.

ఈబ్రహ్మము ఆదిని సన్మాతృమైయుండెను. అనఁగా సన్నిహితులందఱును. రెండవదిగాని, స్వజాతీయ, విజాతీయ, స్వగతభేదములులేనిది. ఏకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ—శ్రుతి. దీనికి సత్తు, అసత్తు, సదసత్తు, భిన్నము, అభిన్నము, భిన్నాభిన్నము, అనయనములు కలది, లేనిది, రెండుకానిదియై, నిర్దేశింపఁ శక్యముకానిది, అత్యద్భుతమై తెలుపు, యెరుపు, నలుపురంగులు (సత్వరజస్తమోగుణములు) గలిగి అవ్యక్తమును పేగుగల మూలప్రకృతియనఁగా బ్రహ్మశక్తియొకటి యున్నది. ఇట్టి ప్రకృతితో బ్రహ్మము ప్రతిఫలించి సాక్షిచైతన్యమయ్యెను.

1. ఈమూలప్రకృతి (ప్రకృతిః పరమాశక్తి ద్వికృతిః ప్రతిబింబితా) వికృతినొందఁగా, సత్వగుణములోఁ బ్రతిబింబించిన బ్రహ్మము సత్వగుణాధిక్యమువలన అవ్యక్తము—ఆవరణశక్తి అయ్యెను. ఇదియే ఈశ్వరచైతన్యము. ఈశ్వరుడు మాయకుఁ బ్రభువై జగదంకుర కారణుడయ్యెను. తనలో గుప్తమైయున్న బ్రహ్మాండలమును జీవులఁ గర్మానుసారముగ సృజించుచు, నశింపుచేయుచుండును.

2. ఈశ్వరాధిపితమైన ఆవరణశక్తినుంచి మహత్ యనునామముతో రజోగుణ ప్రధానమైన విక్షేపశక్తి పుట్టినది. దీనిలోఁ బ్రతిబింబించిన బ్రహ్మము హిరణ్యగర్భనామముతో స్పష్టాస్పష్టరూపము గలిగియుండును.

3. హిరణ్య గర్భసియొక్క విశ్వపశక్తినుంచి తమోగుణ ప్రాణమైన అహంకారమును స్థూలవృత్తి పుట్టినది. ఈ అహంకారములోఁ బ్రతిబింబించిన బ్రహ్మము, విరాట్చైతన్యమయ్యెను. ఈ విరాట్ అహంకారము నధిష్టించి స్థూలశరీరముగలిగి విష్ణుయను నాముముతో స్థూలశరీరముల రక్షణకర్త, ప్రాణానపురుషుడయ్యెను.

4. ఆత్మనుంచి ఆకాశ సూక్ష్మతన్మాత్రాలు, వానినుంచి వాయుతన్మాత్రాలు, వీనినుండి అగ్నితన్మాత్రాలు, వీనినుండి ఉదక తన్మాత్రాలు, వీనినుండి భూమి తన్మాత్రాలు బుట్టినవి. పిమ్మట ఈశ్వరుడు (సోకామయత) స్థూలస్పృష్టి చేయఁగోరి, తమోగుణము నవలించించి, పైనఁజెప్పిన సూక్ష్మతన్మాత్రాలను యుక్తభాగముల ప్రకారము (ఒకదానిలో నొకటి) పంచీకరణమొనర్చి, పిమ్మట అపరా ప్రకృతియగు సమస్త బ్రహ్మాండములను స్థూలోపాధులను సృజించెను.

5. ప్రకృతియొక్క సత్వగుణ మాయయనఁగా నిర్మలమగు మాయలోఁ బ్రతిబింబించిన బ్రహ్మము సమష్టిని ఈశ్వరుడాయెను. అవిద్యయనఁగా మలిన ప్రకృతిలోఁ బ్రతిఫలించిన బ్రహ్మము వ్యష్టిని జీవుడాయెను.

6. ఐదైతన్యమనఁగాఁ బ్రత్యగాత్మ—అంశ—సంవిత్—కూటస్థతైతన్యము—స్వస్వరూపము. “సర్వజ్ఞేశోమయాలేశ సమన్వితో న్యష్టేదేహం ప్రవిశ్య | తయామోహితో జీవత్సమగమత్ ” పైంగలోపనిషత్తు.

7. అందువలన మంత్రములో, ‘మహాత్మాహం’ యను శబ్దములు మాయాభాగములోఁ బ్రతిబింబించిన, బ్రహ్మమనఁగా ఈశ్వర లేక సాక్షిచైతన్యము. ‘అహం’—నేను యని తెలుపును.

8. 'మహాత్మ్యతత్వాహం' యను శబ్దములుపై నఁ జెప్పినటుల నుత్పన్నమైన (గీతల 7 అ. 4 శ్లో.) అపరాకృతియగు సర్వపదార్థములు తత్త్వములు 'అహం'—నేనని తెలుపును. స్థూలం సూక్ష్మంపరం జ్యేతి త్రివిధం బ్రహ్మణోవపుః । తద్బ్రహ్మనుయం యాపం స్థూలం వై రాజముచ్యతే । హిరణ్యగర్భ చూక్ష్మస్తునాదం బీజత్రయాత్మకం । పరంబ్రహ్మ పరం సత్యం సచ్చిదానందతత్త్వమ్ । అపుమేయ మనిర్దేశ మజ్ఞానసగోచరం । శుద్ధం సూక్ష్మం నిరాకారం నిర్వికారం నిరం జనం । అనంతమపరిచ్ఛేద్య మచూపమచునామయం. × × × బ్రహ్మైవ సర్వనామాని హాసాణి వివిధానిచ, కర్మాణ్యపిసమగ్రాణి భాసంతివేతిభావయ. * యోగశిఖోపనిషత్తు. ౬వో దేవసర్వ భూతేషు సూథః సర్వవ్యాపీ । సర్వభూతాంతరాత్మా । కర్మాద్యక్షః సర్వ భూతాభి వాసస్సాక్షీచే తాకేవలోనిర్గునశ్చ శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు.

ఆశ్చర్యమనగా—“యస్మాత్సర్వ మాప్నోతి సర్వనూదతై సర్వమితిచ । తస్తాదుచ్చ తే ఆత్మేతి.” శాండ్విలోపనిషత్తు. “ఆకా శవత్సూక్ష్మశరీర ఆత్మా । నదృశ్యతే వాయువదంతరాత్మా । సభా వ్యమభ్యంతర నిశ్చలాత్మా । జ్ఞానోల్కయాపశ్యతి చారితరాత్మా.” పైంగలోపనిషత్తు.

“అణోరణీ యాన్మహతోమహాయానాత్మా గుహాయాం నిహితోన్యజంతోః” యని తైత్తిర్యోపనిషత్తు. 4 ప్రశ్న 12 అను వాక్యములోను, నారద పరివ్రాజ కోపనిషత్తులోనుఁ జెప్పినటులు ఆత్మ అణువులలో నణువుగాను, గొప్పవానిలోఁ గొప్పదిగఁ బ్రతి జీవుని హృదయములోనుండునని, అదియే 'అహం'—నేనని చెప్పఁ బడినది.

పైనఁజెప్పిన వాక్యములనుబట్టి భిన్నములుగాఁ గనుపించు ఆత్మ, సృష్టిపదార్థములు—ఉపాధులకు నుండు సంబంధమును, ద్వైతబుద్ధిని గలుగఁజేయునట్టి దేశకాలములకునుండు సంబంధము గూర్చి యోచించుటవసరమని తలఁచెదను.

1. ఆత్మయనఁగా జ్ఞానము—తెలివి. జ్ఞానము వలనఁ దెలిపఁబడునవి సృష్టిపదార్థములు. ఇవి—సృష్టిపదార్థములు జ్ఞానమున నాత్మసంబంధమును దెలియఁజేయుచున్నను, వేరు—భిన్నస్థితివిగను, జ్ఞానతాదాత్మ్యమనఁగా జ్ఞానముతోఁ జేరియుండనివిగఁ గనుపించును. గాని పరీక్షించి చూచిన, యనగా, వివేకముతోఁ జూచిన యీ భేదము సత్యముకాదని, పైకి మాత్రమేయులఁ గనుచునని స్పష్టమగుచున్నది. అనాత్మపదార్థములైన శబ్దము మొదలైనవి ఆత్మకంటె భిన్నముగనున్నటులఁ గనుపించినను, ఆత్మ—జ్ఞానముతో నావరింపఁబడి యనగా నాత్మతో మిళితమైయున్నవి. స్మయన సంవిత్—జ్ఞానము వానిని విడిచియుండదు. జ్ఞానము పదార్థమును నావరించియున్నపుడు, యేపదార్థము జ్ఞానమునుంచి గూఁగా నుండదు, దానితోఁ గలసేయుండును. గాన జ్ఞానము పదార్థము వేరుగా—భిన్నముగానుండినటులఁ గనుపించుట వ్యవహారికము. అనఁగా నవిద్య—తెలివితేమిని తెలుపును. ఈ అజ్ఞానము కేకము వలన పోవును. జ్ఞానము—ఆత్మభిన్నములేనిది, అనఁగా నిజంపఁబడునదికాదు. సర్వమును తెలుసుకొనునది. పదార్థమును మాత్రమే తెలియునది. ఆత్మయొక్కయు పదార్థముయొక్కయు యీ భేదము, భేదస్వభావకారణమును గూర్చి పరీక్షించి సత్యముకాదని తెలుసుకొనువరకు నిలిచియుండును. ఈ భేద కారణము

దేశకాలములై యున్నవి. దేశమనఁగా- పదార్థముల సమకాల భావము. కాలమనఁగా- పదార్థములు యొకటి తరువాత యొకటి యని తలఁచుట. దేశకాలములు పదార్థములయొక్క యింద్రియ జన్యజ్ఞానములను క్రమపరచుచున్నవి. యనఁగా విశదముచేయుచున్నవి. వీనిలో దేశము ఒక పదార్థమును మరియొక పదార్థమునుంచి, ఆత్మను ప్రపంచమునుంచి భిన్నముగఁ గనుపింపజేయుచున్నది. ఆత్మ శరీరములో ఇక్కడను లేక శరీరముయొక్క యొక భాగములోను, ప్రపంచము లేక ప్రపంచపదార్థము అక్కడను అనఁగా ఆత్మభిన్నముగ నున్నటులఁ గనుపించును. ఆత్మకు ప్రపంచకము వలెనే లోపల, వెలుపల, లేక ఇక్కడ అక్కడ యను భేదము, ఆత్మస్వభావము జ్ఞానమును సంగతి మరచి, శరీరమే ఆత్మయను బుద్ధితోనుండుటవలనఁ గలిగినది. జ్ఞానదృష్టిలో ఆత్మ యిక్కడనఁగా నేదోయొక పదార్థములోనే గాక సర్వత్రీయనఁగ సర్వపదార్థముల లోపలను వెలుపలను గూడ నుండి సర్వమును ప్రకాశింపజేయుచున్నది. ఇక్కడనున్నదే (ఆత్మ) అక్కడను, అక్కడనున్నదే యిక్కడను నున్నది. గాన ఆత్మ సర్వవ్యాపి అయ్యున్నది. అందువలన జ్ఞానముయొక్క పదార్థమగు దేశము జ్ఞానమగు నాత్మలోనున్నదిగాని వేరుగ—భిన్నముగలేదు. గాన ఆత్మకు వెలుపల యనఁగా బాహ్యమందే భిన్నపదార్థము ప్రపంచములేదు. ప్రపంచము వ్యవహారిక సత్యము కలదిగాని ఆత్మ సత్యము కలదిగాదు. గాన దేశము విశ్వమును స్వైత్యముగాను ఆత్మకంటె భిన్నముగాను చేయుటలేదు. అది, ఇది, అక్కడ, ఇక్కడయను బ్రహ్మములు రెండు పదార్థముల మధ్య దేశమును భాగములుగాఁ జేయవు. ఘటములోనుండు దేశము

ఘటము వెలుపలనున్న దేశముకంటె వేరుగానున్నటులఁ దోచును. కాని వేరు చేయుచున్నటులఁ గనుపించెడు ఘటముయొక్క గోడలు లేక పక్కలు దేశములోనుండుటవలన దేశమువేరు అనఁగా భిన్నముకాలేదు.

అటులనే ఆత్మను ప్రపంచమునుంచి భిన్నముచేయు పదార్థముగాని, లేక యుపాధిలోనుండు ఆత్మను విశ్వములోనున్న ఆత్మనుంచి భిన్నముచేయు పదార్థముగాని సత్యముగలేదు. ఏమనఁగా శరీరము (దీనికి బాహ్యమగుచున్నటులఁ గనుపించెడు) ప్రపంచముగూడ నొక యాత్మవలననే ప్రకాశించుచున్నవి. దానిలో—ఆత్మలోఁ జేరి దానికి దృష్టి పదార్థములుగనున్నవి. గాన దేశమువలన ద్వైతబుద్ధికే గారణములేదు.

2 పైనఁజెప్పినటుల ఆత్మయే పారమార్థికయనఁగా సత్యస్థితి కలది. అజానఅవస్థలో ప్రపంచము వ్యవహారిక స్థితికలది. పరమాధ్వావస్థలో ఆత్మభిన్నమైన ప్రపంచము పదార్థములేదు. దేశము, కాలము కర్మలేవు, అందువలన కర్మచేయువాఁడు, కర్మఁ జేయుకాలములేదు. దేశము అక్కడ ఇక్కడయను భేదమునుఁ దెలుపును. ఈరెంటి అభేదము తెలియనంతవరకు మాత్రము యివి కనుపించును. అనఁగా దేశములోనున్న పదార్థములు ఆత్మభిన్నములని సత్యములని తలచినంతవరకు మాత్రము భేదముగనుపించును.

అటులనే అప్పుడు ఇప్పుడు యని భిన్నముగఁ గనుపించుఁ గాలము ఆత్మసంబంధముగఁ జూచిన, భిన్నము నశించును. ఎటులనఁగా—భూతవర్తమాన భావికాలములు వచ్చి పోవుచున్నను, ఆత్మ

మార్పులేక సర్వమును తెలియును. పదార్థములయొక్క రాకపోకలు అనగా నుత్పత్తి నాశనములు కేవల ఆభాసము. పదార్థములు ఆత్మ భిన్నములుగఁ దలఁచెడుఁ గాలమందు సత్యములుగఁ గనుపించును. దేశకాలములు ఆత్మలో లీనమైనపుడు బహు జీవ ప్రతీతి ఆధార రహితమైపోవును. ఒకటియగు సత్యములో బహుళమును ప్రతి పాదించునట్టి ఉపాధిత్వము (finitude) అసత్యమనఁగ అభాసమని తెలియఁగానే ఉపాధిత్వముగూడ అంతములో—బ్రహ్మములో లీనమై బ్రహ్మము శేదించుచున్నది. అటుల నారీరములోని బిచ్చుడు (finite) పరమార్థదశలో సత్యమని అంతము కలదికాదని, యిటులనే ప్రతి యుపాధిలోనుండిన జీవుడు కూడఁ బరమార్థదశలో సత్యమని అంతము కలది కాదని, అందువలన నొకటేయనఁగ బ్రహ్మమని తెలియవలెను. శ్రుతి, “సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ” సత్తు చిత్తు ఆనందములు ఆత్మ స్వభావముగాని నొకదానినుంచి యొకటి భిన్నలక్షణములు కావు. ఆనందమనఁగా (బ్రాహ్మపదార్థానుభవ మువలనఁ గలిగిన ఆనందముకాను) ద్వైత రహితమైనఁ బూర్ణానందమును తెలియఁజేయును. ప్రాణము ఆత్మనిశేషము. ఆత్మ పరమాత్మ విశేషము.

ఇట్లు “మహాత్మాహం మహాత్మ తత్వాహం” యను వాక్యము, ‘పరా అపరా’ ప్రకృతుల నతిక్రమించి విశ్వమునకు సర్వకారణ కారణమగు నిర్గుణబ్రహ్మమును, ‘అదియే’ అహం—నేనని తెలుపును. తదిదం సర్వం బ్రహ్మం సర్వమిదమహం బ్రహ్మైవ చ శ్రుతివాక్యముల యర్థమును బోధించును.

మరిన్ని. తైత్తిర్యోపనిషత్తు భృగువల్లిర అను వాకము “ఆనందోబ్రహ్మ తివ్యజానాత్ । ఆనందాద్భ్యవ భిత్విమాని

భూతానిజాయంతె । ఆనందేనజాతాని జీవంతి । ఆనందం ప్రాయం
త్యభి సంవిశంతీతి. ” అనగా ఆనందమే బ్రహ్మమని, జీవులు (భూ
తాని) ఆనందమువలనబుట్టి ఆనందముచేతనే జీవించుచున్నవని,
తిరిగి ఆనందమునే జేరునని చెప్పబడినది. అవి యవిద్య—అజ్ఞాన
మువలన బుట్టిన వికారమువలన, వాని అది స్వరూపము మరచు
టచే జనన మరణ దుఃఖపరంపరకు హేతుభూతములైన కామకో
ధములచేత నావరింపబడిన మలినమనస్సు, బుద్ధి యింద్రియములకు
వశ్యులై మలిన వృత్తులు, వాసనలు, సంస్కారములతోఁ దాదాత్మ్య
మునొంది, తత్కాలమున నాటకములో నటకుని చందంబున, ప్రసంచ
నాటకములోఁ జెలివిలేనివిగను, బద్ధులుగను సంచరించుచున్నవి.
ఇది తప్పుటకు మనుజుఁడు శరీరముచేతను నిర్మల మనస్సు, బుద్ధి,
యింద్రియములచేతను చేయు కర్మలను, ఫలాక్షేపలేక, తాను
చేయువాఁడు చేయించువాడు కానని ఈశ్వరార్పణ చేయవలెను.
గీతల 5 అ. 10-11, 9 అ. 27, 12 అ. 16 శ్లోకములు. మనుజుఁడు
తాను చేయు కర్మలను, వాని ఫలములను తన సహితముగ నీశ్వ
రార్పణచేసి, యనఁగాఁ దనకెట్టి స్వతంత్రము సమర్థతలేదని, సర్వ
ము బ్రహ్మమేమని, తనకు బ్రహ్మకు భేదమించుకయు లేదని,
సదా బ్రహ్మతాదాత్మ్యము పొందియుండవలెను. ఇట్టి పదవి లభిం
చుటకు మనుజుఁడు నిండు నిర్మల మనోబలముచేత మలినమనస్సును
కోర్కెలను, మలినవృత్తులు, వాసనలు, గర్వము, అహంకారము,
డంబము, దురభిమానము, కోధము, నిష్ఠురవాక్కులు మొదలగు
నాసురసంకల్పములను, గీతల 4 అ. 26-27 శ్లోకముల సారముగ,
నింద్రియ నిగ్రహమనెడు అగ్నియంగు హోమముచేసి, తానుగూడ,

భగవదర్పణయనఁగాఁ బరమేశ్వర తాదాత్మ్యము నొంది యుండవలెను. ఇట్లు చేయుటయె పురుషోత్తమ పాప్తియని ఆత్మాహం ఆత్మతత్వాహం యను శబ్దముల తాత్పర్యమని నమ్మెదను.

విశేషించి, “మహాత్మాహం మహాత్మతత్వాహం” యను వాక్యమును జపముచేయుమని ఆజ్ఞఁబుచ్చుటవలన, గీతల 6 అ. 25 శ్లోకములో (“శనై శ్చనై రుపరమేద్భుద్ధ్యాధ్యధృతిగృహితయా । ఆత్మ సంస్థంమనః కృత్వానకించిదపిచింతయేత్”) శ్రీకృష్ణస్వామి లబ్ధ నకుఁజేసిన బోధానుసారముగ, దృఢమైరబుద్ధిచేత మనస్సును ఆత్మ యందుఁ బ్రవేశింపఁజేసి, యితర చింతలేమియులేక, మెల్లమెల్లగా ఉపరతినిఁ బొందవలయును. ఇదిలభించుటకు ముముక్షువు తొలుతవాక్కునునియమించి, కర్మేంద్రియములను, జ్ఞానేంద్రియములను, సంకల్ప వికల్పాత్మకమైన మనస్సును, బుద్ధిని, అహంకార తత్వమును, మహాతత్వమును, అవ్యక్త తత్వమును క్రమముగ అని లోమమార్గమునఁ బ్రతి తత్వమును ఉత్తర తత్వములో లీనముచేసి, తుదకు సద్వీతీయ నిరంజన నిరుపాధిక నిర్గుణ బ్రహ్మయనఁగా శాంత ఆత్మనుఁ జేరవలయును. శుక్తి- యచ్చేద్వాఙ్మనసీ పాఙ్జస్తద్యచ్చేద్దాన ఆత్మని, జ్ఞానం నియచ్ఛేన్నహతి తద్యచ్చేచ్ఛాంత ఆత్మని.” పైనఁజెప్పిన తత్వములలోఁ బ్రతియుత్తర తత్వము పూర్వతత్వము కంటె సూక్ష్మమని, కడపటి తత్వము—శాంతఆత్మ అన్నిటికంటె సూక్ష్మతమమై సృష్టిక్రియమును బట్టి అన్ని తత్వములలోను వ్యాపించియున్నదని తెలియవలెను. శుక్తి- ఇంద్రియాణామింద్రియ హరింద్రియభ్య పరంమనః । మనస్త పరాబుద్ధి ర్బుద్ధిరాత్మా మహావపః । మహతః పునువ్యక్త మవ్యక్తాద్భుతమ పః । గురు మాన్న పరంకించిత్సా కాష్టాసాన్తః ।

అహంకార తత్వము “వ్యష్టి సమష్టి” యని రెండు విధములు. సమష్టి అహంకారము అన్నిటియందు వ్యాపించియుండుటఁ జేత మహదాత్మలేక “హిరణ్యగర్భుడ”ని చెప్పబడును. “శాంత ఆత్మ” అన్ని తత్వముల సతిక్రిమించియున్నది. పూర్ణసమాధిలో మహదాత్మ మొదలగు నన్ని తత్వములు శాంత ఆత్మలో తీనమైన పును పరిశుద్ధజీవాత్మ—ప్రీత్యగాత్మ వ్యక్తమగుచున్నది. అనఁగా జూడఁబడుచున్నది. మహదంకారములనెఱుకొమ్మలు, మనస్సు, బుద్ధి, ఇంద్రియములనెఱుకొని చిగుల్లు పుష్పములు రాలిపోయిన శుష్కవృక్షమూనులోనుంచి పురుషుఁడు వ్యక్తమగుట, 19 స్వప్నములో దృష్టాంత పరచఁబడినది.

పై గ్రంథముయొక్క ముఖ్యతాత్పర్య మేమనఁగా, సర్వకర్మలను, ధర్మాధర్మములను, తన సహితముగ సర్వత్రీవ్యాపించియున్న పరబ్రహ్మాయనఁగ శాంత ఆత్మ—కారణరహితకారణములో జేర్చుటయని, అదియె నిజమైన జ్ఞానమని తెలుపును. “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యమామేకం శరణం వ్రజ | అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమాశుచః” గీతల 18 అ. 66 శ్లోకము.

—♦ 24వ స్వప్నము. ♦—

ఇది వరకు జేసిన యుపదేశములను ప్రపంచ సుఖములు, వ్యాపకములు మొదలగువారివలనఁ గప్పబడి మరచిపోనూడదని గురువీ స్వప్నములో నాజ్ఞాపించుచు, వేరుపదములచే “తత్వమసి” యను మహావాక్యతాత్పర్యము బోధఁజేసెనని తలఁచెదను.

“ననధనతిరోహితః” యను వాక్యమున కర్థమేమనఁగా, (స్వం నీవు, ‘నః’—ఆత్మవు. “తిరోహితః—ప్రీతిగుణముల

వలనఁ గప్పఁబడిన వాడవు, నభవ '—కాకుము. అనఁగానాసురసం
పత్తికారణములైన రజస్తమోగుణలయొక్క చిత్తవిభ్రాంతిలవలన
మోహమనెడు వలచేతఁ జుట్టుకొఁబడినవాడవు కాకుము. గీతల ౪
అ. 12, 16 అ. 16 శ్లోకములు.

స్వప్నపదములనుబట్టి గురువు యుపదేశములను ముగించఁద
లచినట్లు సూచించును.

—♦ 2వ స్న స్న ము. ♦—

ఇదివరకుఁ జేసిన యుపదేశములను నీ స్వప్నములో నుపపా
దించి, సంసార మోచనముఁ జేయునదిగాన, నద్వైతమును శ్లాఘిం
చెనని తలఁచెదను.

1. అద్వైతమనమిటి? 2. బోధితే తత్వేయనఁగ నేమి? ఎట్టి
స్థితిలో మనుజుఁ డద్వైతమును దెలిసినవాడగును? 3. పరబ్రహ్మ
యన నెవరు? 4. ఏయతేయను శబ్దార్థమేమి?

1 “జీవేశ్వరా మాయికావతి విజ్ఞాయ । సర్వేశేషం నేహినే
తీతివిషాయ । యదవ శిష్యతే తదక్షయం బ్రహ్మ. ” అద్వయతా
రకోపనిషత్తు.

2. గీతల 3 అ. 5 శ్లోకసారముగఁ బ్రకృతి గుణములచేతఁ
ప్రేరేపింపఁబడి మనుజుఁడవచ్చేయు సర్వకర్మలను, (2 అ. 47 శ్లో)
శలాపేక్షఁఁపొందుటై 9 అ. 27 శ్లో, ఉన్నరావృణచేసి, (14 అ.
19 శ్లో) తాను వాటికి సాక్షిభూతుఁడై, కర్మవత్సర్వభూతాని యను
వాక్యబోధప్రకారము సర్వభూతముల—జీవులయందు సమబుది

గలిగి (గీ. 6-29 శ్లో) తనను సర్వభూతములయందు, సర్వభూతములనుఁ దనయందుఁ జూచుటయనఁగా స్వప్నము తానేగాని యన్యముకాదని స్వానుభవముతో ననుదర్శియై యుండుట “అద్వైతే బోధితే తత్వే” యగునని తలఁచెదరు. ద్వైతాద్వైత సముద్భూతైర్జగ నిగ్రాహ లీలయా । పరమాత్మ మయీశక్తి రద్వైతైవ విజృంభతే ” మహోపనిషత్తు.

3. ప్రతిశరీరమందు క్షర, అక్షర, ఉత్తమపురుషులని ముప్పురు పురుషులుందురు. నశించు స్వభావముగల సమస్త చరాచర స్వరూ పములు క్షరపురుషుఁడు. ప్రత్యేకాత్మ—కూటస్థుఁడని చెప్పఁబడు అంతరాత్మ అక్షరపురుషుఁడు. గీ. 8 అ. 4 శ్లో. ఈ యిద్దరుపురుషు లకంటె విలక్షణుఁడు, ఉత్కృష్టుఁడు, అగోచరుఁడు, శాశ్వతుఁడై స్వర్గమర్త్య పాతాళలోకములయందనఁగా విశ్వములోఁ బ్రవేశించి (గీ. 8 అ. 20, 9 అ. 4, 15 అ. 17 శ్లో.) నాటిని భరించుచున్న సాక్షిచైతన్యము—పరబ్రహ్మ (గీ. 13 అ. 23, 15 అ. 18 శ్లో.) “తత్ప్రతి విచిత్రం యత్తత్సాక్షిచైతన్యమానీత” మైంగలోపని షత్తు. “ఆత్మాహం సర్వభూతానాం విభస్మాక్షీనసంశయః” సర్వ సారోపనిషత్తు. “భేదదృష్టి రవిధ్యేయం సర్వభూతాం విసర్జయేత్” మహోపనిషత్తు 5 అ.

4. ఎవని జీవాత్మ—ప్రత్యేకాత్మ ప్రపంచవాసనలేమియు లేక యుత్తమపురుషునిఁ జేరునో, ఆట్టి జీవుఁడు పునర్జన్మరహితుఁడై పరి పూర్ణ మోక్షపదవినిఁ బొందును. గీ. 15 అ. 19 శ్లో. తత్త్వజ్ఞః పర మాత్మచతయోరైక్యం యథాభవేత్ । తద్దైక్యే సాధితే బ్రహ్మ చిత్తం యాతి విలీనతాం. యోగశిఖోపనిషత్తు.

పైన జెప్పినటుల జీవాత్మను బరమాత్మ—బ్రహ్మలోఁ జేర్చునదిగాన నద్వైతమును స్థాపించెను. “అద్వైతం పరమానందం శివం యాతి తు కేవలం । అధిష్టానం సమస్తస్య జగతస్సత్య చిద్భవం । అహమస్మీతి నిశ్చిత్త్యవీతశోకో భవేన్నునిః । స్యశరీరే స్వయం జ్యోతిస్స్వరూపం సర్వసాక్షిణం.” రుద్రహృదయోపనిషత్తు.

ఓంకారశబ్దభాగములగు అకార ఉకారములభ్యని—ఉచ్చారణ మకారభ్యని నాదములో లీనమై నాదాంత మందద్వైత నిర్గుణ బ్రహ్మలోఁ గలియునటుల జీవాత్మ చాంచల్యరహిత ధ్యానసమాధులలో నుత్తమపురుషునిఁ బొందును. ఇదియే పూర్ణాద్వైతభావము.

పంచమహాభూతముల పంచీకరణమువలనఁ గలిగిన స్థూలశరీరములను అపంచీకరణమనఁగా విడతీయుటకుఁ బరమాత్మయొక్క “సోకామయత ” యనెను వృత్తి కలుగగానే సర్వభూతములు వాని వాని యుత్పత్తికారణములలో అనిలోమమార్గమున లీనమై తునకు పరబ్రహ్మమును జేరును. పైంగలోపనిషత్తు. 3 అ.

ది 5-4-24 రాత్రి నేను నిద్రనుండి లేచునపుడు “స్వాత్మ న్యేవ సదాపశ్యేత్ । స్వాత్మన్యేవ సదాస్థితిః । స్వాత్మన్యేవ సదా ధ్యానం । స్వాత్మన్యేవ సదాగతిః” యను శ్లోకము నామనస్సునకుఁ దట్టినది. నేనీ శ్లోకము నేపుస్తకములోను జదివిన జ్ఞాపకములేదు. మోక్షమునొందుటకు స్వాత్మ—స్వస్వరూపము—సంవిత్తును దెలుసుకొని సదా దానియందు రమించుటయే ముఖ్యసాధనమని నీ శ్లోకము బోధించుచున్నది. గీ. 6 అ. 15-20, 13 అ. 25 శ్లోకములు.

చంచలమనస్సును నిర్మలమనస్సునైత విషయచ్యాప్తినుండి మరలించి, ఆత్మను ఆత్మచేతనే జూడవలయును. “బ్రహ్మైవ సమ్యక్

పర్యంతం మృషామాతాః ఉపాధయః । తతః పూర్వం స్వమాత్మా
నం పశ్యేదేకాత్మనాస్థితం.” “స్వయంబ్రహ్మ స్వయవిష్ణుస్వయ
మింద్రస్వయంశివః । స్వయం విశ్వమిదం సర్వం స్వస్మాదన్యన్న
కించన.” అథ్యాశ్చోపనిషత్తు. “హృదయం నిర్మలం కృత్వా ।
చింతయిత్వాఽప్యనామయం । అహమేవపరం సర్వమితి పశ్యేత్పరం
సుఖమ్” “మనసోహ్యున్మది భావేద్వైతం నైవోపలభ్యతే”
పైంగలోపనిషత్తు.

ముముక్షువు ఆహార నిద్రలయందు రుతముగానుండుచు,
బ్రహ్మచర్య వ్రతముగలిగి, మిక్కిలి యెత్తుపల్లముగాని పరిశుభ్ర
మగు రహస్యసమస్తదేశమున, మొదట దర్శనము దానిపై నఁ
గృహ్యజ్ఞము, దీనిపైన వస్తుము బరచిన యాననము మీద శరీర
మును, కంఠమును, శిరమును సరిగానిలిపి, మనస్సు నితరవృత్తుల
నుండి మరలించి, రాగ ద్వేషరూపితుడై, దిక్కులుజూడక, తన ముక్త
కొనమీద దృష్టినిలిపి, యే కాగ్రబుద్ధితో స్వాత్మధ్యానమనఁగా
స్వస్వరూప ధ్యాన మారంభించవలయును. సర్వభూతములయందు
సమవర్తియై సర్వభూతములయందుఁ దనను, తనయందు సర్వభూ
తములను జూచుచుండవలయును. ఇట్లు చేయుటయె స్వాత్మను జూ
చుట, స్వాత్మయందుండుట, స్వాత్మధ్యానముయగును. “స్వస్వాత్మ
నిస్వయంరంజ్యే, స్వాత్మన్యేవనిలోకయే । స్వాత్మన్యేవ సుఖసీన
స్వాత్మమాత్రావశేషకః । స్వచైతన్యే స్వయంస్థాన్యే స్వాత్మరాజ్యే
సుఖేమే । స్వాత్మసింహాసనేఽస్థిత్యా స్వాత్మవోన్యన్న చింతయే.”
తేజోబిందూపనిషత్తు. 3 అ. “తద్బుద్ధయస్తదాత్మాన స్తన్నిష్ఠా
స్తత్స్వరాయణాః. గీ. 5 అ. 7 శ్లో. “సోహం చింతాత్రమేవేతి చింతనం

ధ్యానముచ్యతే । ధ్యానవిస్తృతి తస్యమ్యక్సమాధి రభిధీయతే.”
త్రిశిఖిబ్రాహ్మణోపనిషత్తు.

మరిన్ని గీ. 3 అ. 17 శ్లో. “యస్తాత్మ రతిరేనస్యా
దాత్మత్వప్రశ్ననూనవః । ఆత్మస్యేవచ సంతుప్తస్తస్యకార్యం నవి
ద్యతే” — తనయందే ప్రీతిగలిగి, తనచేతనే తృప్తినొంది, తనయందే
సంతోషించుచున్న మనుజునకు — జ్ఞానికి జేయఁదగిన కర్తవ్యము
లేదని చెప్పుచున్నది. అనఁగా — పరమాత్మానందమును పొందిన
వానికి దనకంటె సన్యమైనది యేదియులేదు గనుక ఆనాత్మవిషయ
మైన రతి, తృప్తి, సంతోషములులేనివాడై అద్వితీయ పరమానం
దమును అనుభవించుచు (శుద్ధి) ఆత్మకీడ ఆత్మరతి క్రియావాసేష
బ్రహ్మ విదాంవరిప్తః.” యను వాక్యసారమున, సదా జ్ఞానధ్యాన
వైరాగ్యాది క్రియలతో ఆత్మసాక్షాత్కారము చేసుకొనుచుండు
నని, అట్టి ఆత్మవేత్తకు (శుద్ధి) “ఇహైవ సర్వేప్రవీలీయంతి కామాః”
యను వాక్యసారముగ నర్వకోర్కెలు బ్రహ్మప్రాప్తియందు అణగి
పోయినందున తనకొరకు జేయఁదగిన తాకిక వైదిక కర్మలేనియు
లేవని తెలుపును. సదా ఆత్మయందు రమించు జ్ఞాని నేను బ్రాహ్మ
ణుడను, క్షత్రియుడను అనెడు మతాంతర శాఖాంతరభేదబుద్ధిగాని,
నేను నాదియను తలంపుగాని లేనివాడై సర్వాత్మ స్వరూపుడై జడ
భరతాదులవలె సంచరించును. ఇట్టి బ్రహ్మభావమును పొందిన
గృహస్తు ప్రాచీనజమున సన్యసించకపోయినను, ప్రవృత్తికి హేళు
వులైన దేహాత్మ భావములేక పోవుటవలన (గీ. 3 అ. 20 శ్లో.)
లోకసంగ్రహముకొరకు గాని, శరీరయాత్రకొరకు గాని చేయు కర్మ
లవలన (గీ. 5 అ. 7 శ్లో.) “కుర్వన్నపి నవివ్యతే” బద్ధుడుకాదు.

మనుజుడు శరీరపోషణకొరకు తనకిష్టమైన కర్మ—సనియనగా వ్యాపారము చేయవచ్చును. అట్టిపని తన పనిగాఁ దలపఁగూడదు. తనకుఁ బరమాత్మనుంచి వేరుగానునికి సత్యముగా లేనందునఁ దాను చేయు ప్రతిపని పరమేశ్వరునిపనియగుచున్నదిగాని తన పనికాదు. అందువలన నట్టి కర్మఫలమును తానుకోరఁగూడదు. యేపనినిదాను చేయుచున్నానని చేయించుచున్నానని తలచకూడదు. “జాగ్రత్త్యేవ సుషుప్తస్థ కురు కర్మాణి వైద్విజః । అతస్సర్వపరిత్యాగీ, బహిఃకురు యథాగతం” అన్నపూర్ణోపనిషత్తు. 5 అధ్యాయము. గీతలయొక్క 2 అ. 47-48, 3 అ. 8. 18, 4 అ. 20 మొదలు 24 వరకు, 5 అ. 7 మొదలు 13 వరకు శ్లోకములను జదువుము. ఇట్లు చేయుటవలనఁ జిత్తశుద్ధి, తద్వారా కృమముగా మోక్షము గలుగుటకు సంజేహములేదు.

పైన వివరించిన స్వప్నోపదేశములయొక్క వివరణయొక్క ముఖ్యతాత్పర్యమేమనగా—

యేమత యేశాఖవాడైన, యేపనిచేయువాడైన, దేవుని యందు నిండుభక్తి, సృష్టిజంతువుల యందసూయత, భేదబుద్ధిలేక, సమబుద్ధియనగా “ఆత్మవత్సర్వభూతాని” యను సద్బుద్ధితోఁ బ్రవర్తించుటయే జ్ఞానము. ఇదియే విద్య. “విద్యా సంప్రాప్యతే బ్రహ్మన్ సర్వదోషాపహారిణి” మహోపనిషత్తు. 5 అధ్యాయము. అట్టి మనుజునకు ముక్తి కరతలమున నుండుటయెగాక, పరమేశ్వరుఁడు సదా యట్టి మనిషియొక్క హృదయాంతరవర్తియై యోగక్షేమము లరయుచుఁ దనను పొందఁదగిన యోగజ్ఞున మార్గముల బోధచూపి

ది 24-6-24 దినముదయమున నిద్రానుండి లేచునపుడు “నతిష్టతిత్తేనేనైవ వృత్తిం బ్రహ్మ మయీంవి నా” యను నర్దశ్లోకము నెవరో చెప్పినటుల మనస్సుకుఁ దట్టినది. దైవభక్తిగల పృథిమను జడతి చంచల స్వభావమైన మనస్సును, యింద్రియములను వాని వాని విషయములయందొక నిమిషమైన బ్రవర్తింపనీయక సర్వదా బ్రహ్మధ్యానములో నిలుపవలయునని చెప్పుచున్నది. “ఆవృణోతి తథామాయా పాజ్ఞానాపి పరాన్ముఖం” యని అధ్యాత్మోపనిషత్తులోఁ జెప్పినటుల నింద్రియ నిగ్రహము బహు కఠినముగాన, వివేకియైన నదా జాగరూకుడై యుండవలయును. గీతల 2 అ. 60-68, 5 అ. 17, 8 అ. 14 శ్లోకములు చూచుము.

“ఏకంబ్రహ్మ చిదాకాశం సర్వాత్మక మఖండితమ్ । ఇతిభావయ యత్నేన చేతశ్చాంచల్య శాంతయే” వరాహకోపనిషత్తు 5 అధ్యాయము. “బ్రహ్మచేదన మాత్రేణ బ్రహ్మహో త్యేవమానవః” కఠోపనిషత్తు. వేదన యనంగ భక్తి. స్నేహపూర్వకమగు ధ్యానము. అట్టి భక్తిని విధితగాని, విధి తెలియకగాని అనన్యమనస్సుతోఁ జేసిన, ఫలదాయి యగునని శివ గీతలలోఁ జెప్పఁబడినది. “శ్లో. విధినా విధినావాపి భక్తాయే మాముపాసితే । తేభ్యఃఫలప్రయచ్ఛామపినన్నోహం నసంశయః.”

“అద్వైతే బోధితే తత్త్వే పరంబ్రహ్మణీలీయతే” యనునర్దశ్లోకములోఁ జెప్పబడిన యద్వైతానుభవము గలుగుటకు మార్గము దీనిలోను వెనుకటిదానిలోను సూచించబడినది.

పైనజెప్పిన బోధలవలన మనుజుఁడు పరబ్రహ్మధ్యానముతప్ప మరియేకర్మ—పనిచేయఁగూడదని చెప్పినటుల దలచవలదు. పృథి

బ్రహ్మతా సంబంధమగు యవివేకమనే యంధకారము నశింపజేయును. ఇందు కించుకైన సంశయము వలదు. గీతల 9 అ. 22, 10 అ. 10-11 శ్లోకములు చూడుము.

ఇదిగాక ముక్తినిొందిన మహాపురుషసంఘములు దైవజ్ఞానోపదేశమున కర్హులైన జులకొరకు వెదకుచుఁ బ్రపంచములో సదా సంచరించుచుఁ బూర్వజన్మములందు ఆత్మానాత్మ పవేకజ్ఞానము మిక్కిలి స్వల్పముగానుండు నావంతివానికి స్వప్నములయందాను, విశేషజ్ఞానము, సర్వభూతములయందు, సమబుద్ధి, పూర్ణాద్వైత భావనగల బుణ్యపురుషులకుఁ దత్కాలమందు స్థూలరూపముల ధరించి జాగ్రదవస్థయందు బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము చేసెదరని నేను సమ్మతించుచున్నాను. 15 స్వప్నము చూడుము.

బ్రహ్మజ్ఞానము సద్గురుసేవ సద్గురుబోధవలన గలుగును గాన, బుద్ధిమంతులు సదా సాధుసంగమనఁగా సాధుజులతో సహా నా సము చేయవలయును. “సత్సంగస్సర్వస్వార్థః” నిరాలమోషపనిషత్తు. “సత్సంగ త్వే నిస్సంగత్వం । నిస్సంగ త్వే నిర్తోహత్వం । నిర్తోహ త్వే నిశ్చలతత్వం । నిశ్చలత త్వే జీవన్ముక్తిః” శ్రీశంకరాచార్యులు- గీతల 4 అ. 34-35 శ్లోకములు చూడుము.

నేను మొదట వ్రాయనారంభించిన ఇంగ్లీషు పుస్తకము నకు మలిరోజున బూర్తిచేసి నా యాత్మానుభవమని పేరుపెట్టవలెనని ది 24-1-1925 తేదీని తలచినాను. మలిదిన ముదయము 4 ఘంటలకు నిద్రనుండి లేచునపుడు “Songs of Eternity” యను మాట, లెవరో చెప్పినటుల మనస్సుకుఁ దట్టినవి. “సదేవసోమ్యైద

మగ్రోఽసీత్ తనిత్య ముక్తమవిక్రియం । సత్యజ్ఞానానందం పరి
పూర్ణం సనాతన మేకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ" యని పైంగలోప
నిషత్తులోఁ జెప్పినటుల సీస్వప్నోపదేశములన్నియు నిత్యనిర్గుణ నిరు
పాధక నిరంజన నిర్వికల్ప నిరుపమాన సర్వపరిపూర్ణబ్రహ్మను దెలి
యజేయునవి గాన “సనాతనగీతలు (Songs of Eternity) లేక
నా యాత్మానుభవమని” పేరుపెడితిని.

—♦ 27వ స్వప్న ము. ♦—

రెండుమాసములనుంచి శరీరములో స్వస్థతలేక మంత్రాభ్యా
సము సరిగా జరుగుటలేదు. అందువలన గురువీస్వప్నములో “మంత్రా
ధికారీస్యాత్సగుణః । యస్యనిష్ఠాపరికీర్తితా” యని మంత్రాభ్యాస
మహిమను శ్లాఘించుచు నాయశ్రద్ధను గూర్చి మందలించెనని తలఁ
చెదను.

“యస్య” — యెవనియొక్క, “నిష్ఠా” — నిష్ఠలనఁగా నచం
చల భక్తి, ధ్యానము యనునియమానికము, “పరికీర్తితా” —
కీర్తించబడునో యనగా దృఢాభ్యాసము కలిగియుండునో (ను) అట్టి
మరుజుఁడు, “సగుణః” — శమదమాది షట్కలంపత్తి, సాధనచతుష్ట
యముతోఁ గూడినవాఁడై, “మంత్రాధికారి” — మంత్రాభ్యాసము
కనగా మహావాక్య విచారణ కధికారి, “స్యాత్” — యగును.

జ్ఞాన యోగాభ్యాసములు రెంటిని సదా నిండు భక్తిశ్రద్ధ
లతో నభ్యశించుమని, బ్రహ్మపరోక్షజ్ఞాన మచిరకాలములో లభిం
చునని తలఁచెదను- గీతల 8 అ. 7-8 శ్లోకములు. తస్మాత్ జ్ఞానంచ
యోగంచ ముముక్షుద్వైత మభ్యసేత్. యోగశిఖోపనిషత్తు.

విభవ సంవత్సర ఆషాఢశుద్ధ యేకాదశి (28-6-28) రాత్రి 3 ఘంటలకు కారణములేకనే నిద్ర మెళుకువవచ్చి “నైవచింత్యం, నచాచింత్యం, నచింత్యం, చింత్యమేవతత్” యను వాక్యము మన స్సులోఁ దట్టినది. నేనీవాక్యమును అదివరకెండులోను చదినియుండలేదు.

“నైవచింత్యం”—అసగా పరమాత్మను తెలుసుకొనుటకు శక్యమగునా, కాదా యని శంకించఁగూడదు.

“నచాచింత్యం”—పరమాత్మ తెలియనిదికాదు.

“నచింత్యం”—ఇతర పదార్థజాతమును చింతించఁగూడదు.

“చింత్యమేవతత్”—ఆత్మయొకటియే చింతించదగినది.

చింతయనగ ధ్యానము. ఇది సగుణమని, నిర్గుణమని ద్వివిధము. సగుణము సాకారబ్రహ్మధ్యానము. దృశ్యములగు దేహేంద్రియ ప్రాణమనోబుద్ధులు, తత్సంబంధములగు సర్వవృత్తులు వాసనలు నేను (ఆత్మ) కానని నేతి నేతీతి వాక్యములవలన నిషేధించి, శేషించిన దృక్ (తెలుసుకొనే) నేను (ఆత్మ) యని చింతించుట (నిర్గుణ (స్వస్వరూప) ధ్యానమగును.

మరియు సృష్టిలోనున్న సర్వదృశ్యములు—పదార్థములు నామరూపములు గలిగియున్నవి. వానిలో రూపము నామము కంటె వేరుకాదు. నా మోచ్చారణచే రూపము—వస్తుజ్ఞానము కలుగుచున్నది. అందువలన ఆ వస్తువు ఆ నామముకంటె వేరుకాదు. నామమనునది వాక్కును ఆరంభముగాగల వికారముగాని వేరుకాదు. ఎట్లనగా. ఘటమనునది వాక్కున కారంభముగాగల నామమాత్రమే.

మృత్యే సత్యము. పరా, పశ్యంతి, మధ్యమ, వైఖరీయను చతుర్విధ వాక్కునకు సకల నాదములకు అదియే ఉత్పత్తిస్థానము. గాన సర్వ నామములు ఓంకారమేకాని వేరుకాదు. ఓంకారము బ్రహ్మనిర్దేశ వాచకమైయున్నది. బ్రహ్మము (ఆత్మ) వాచ్యమైయున్నది. వాచక మగు ప్రాణము (ఓం) కున్నచైతన్య రూప బ్రహ్మ ఆత్మలకు భేదమించుకయులేదు. గాన నామరూపములు దృష్టిగోచరములైనను, కాకపోయినను, అనాత్మ పదార్థములగుటవలన ధ్యానార్హములు (నచింత్యం) కావు. వానికి అధిష్టానమగు ఆత్మయే (చింత్యమేవతత్) ధ్యానించఁదగినది. ఈ ధ్యానమందంతర్భూతమగు ఓం యనునది సగుణ బ్రహ్మమునకు ప్రతీతమనఁగాఁ బ్రతీనిధిగాను, నిర్గుణబ్రహ్మమునకు ద్వారముగానున్నది. అందువలన ప్రాణము (ఓం) పరాపరబ్రహ్మ స్వరూపమగును. ఇట్టి ప్రాణమును తన కభేదముగ, తైల ధారవలె, నిరంతరము చిత్తమందు నిలుపుట జననమరణములనే సంసారముద్రమును దాటుటకు సుత్తమమైన ధ్యానము.

మరియు ఓంకారమునకు అకార ఉకార మకారములు అర్థ మాత్రీయనగ ఓంకారధ్వని నాలుగు పాదములు (భాగములు లేక అంశములు) మాత్రీలగును. అటులనే బ్రహ్మము—ఆత్మకు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తి, తుదీయములను నాలుగు పాదములు (అవస్థలు) ఉన్నవి. అవి సమప్తి వ్యప్తి యని రెండువిధములు. సమప్తియందు విగాటా (అకారము) హిరణ్యగర్భ (ఉకారము) ఈశ్వరచైతన్యము (మకారము) అనియు, వ్యప్తియందు విశ్వ (అకారము) తైజస (ఉకారము) ప్రాజ్ఞ (మకారము) కూటస్థుడనియుఁ జెప్పబడును. గాన ధ్యానపరుఁడు ధ్యానకాలమందు పద్మాసనమున గూర్చొని, తొలుత చిత్తచలన

మునకు కారణములైన ఇంద్రియ వ్యాపారములను అరికట్టి, పిమ్మట అంతఃకరణశుద్ధికొరకు ప్రాణాయామము చేయవలెను. తమపరి ఇంద్రియములను వాని విషయములనుండి మరలించి అనగా వాని ఉత్పత్తి స్థానముల అధిదైవములతోఁగూడ (నేతినేతీతివాక్యముల ఫలించుచు) లయముచేయవలెను. తరువాత, అకారవాచ్యుడైన విరాట్ నేను యను భావనచే విరాట్ ను ఆత్మలో నిలిపి, పిమ్మట విరాట్ ను ఉకారవాచ్యుడైన సమప్తి ఆత్మయగు హిరణ్యగర్భుని యందు, హిరణ్యగర్భుని మకారవాచ్యుడై త్రిగుణాత్మికమాయను ఉపాధిగాగల ఈశ్వరునియందు లయముచేయవలెను. తరువాత అర్థ మాత్ర లక్షితమై మూలకారణమగు విశుద్ధబ్రహ్మములో ఈశ్వరుని లయముచేసి, నిష్కలబ్రహ్మభావనలో స్థిరత నొందవలయును.

ఎట్లనఁగా- ఖమధ్యేకురుచాత్మా మాత్మచైవ ఖంకురు । సర్వంచ ఖమయంకృత్వాన కించిదపిచిన్తయ । బాహ్యచిన్తాన కర్త వ్యాతృధైవాతర చిన్తికా । సర్వచిన్తాం పరిత్యజ్య చిన్తాత్ర పరమో భవ." యని శాండిల్యోపనిషత్తులోఁ జెప్పినటుల, (ఆత్మన ఆకాశ స్సంభూతః శుత్రీ) ఆత్మచలన గలిగిన ఆకాశమధ్యను ఆత్మను, ఆత్మమధ్య ఆకాశమును వ్రుంచి, సర్వము ఆకాశమయముగావించి, బాహ్యంధ్యంతర చిన్తలేమియులేక చిన్మాత్ర స్వరూపమునొంది, మణ్డల బ్రాహ్మణోపనిషత్తు 4 బ్రాహ్మణములో ఆకాశము పరాకాశము, మహాకాశము సూర్యాకాశము, పరమాకాశములను పంచాకాశములలో, కడపటి పరమాకాశము “అనిర్వచనీయ జ్యోతిస్సర్వవ్యాపకం । నిరతిశయానన్దలక్షణం ” అనగాఁ జెప్పినదిగాని తెజస్సు, సర్వవ్యాపకత్వము, అత్యంతానందలక్షణములుగల పరమా

కాశము తాదాత్మ్యబుద్ధితో స్వస్వరూపమును చింతించవలయును. ఇట్లు ధ్యానమొనర్చిన “విదిత్వాస్వాత్మనోరూప మసంపృజ్ఞానమాధితః” యని వరాహానందనిషత్తు 4 అధ్యాయములోఁ జెప్పిన “అసంపృజ్ఞానమాధి” యనఁగ నిర్వికల్పసమాధిలో స్వస్వరూపము తెలియనగును. ఇదియే మిగుల సంక్షేపముగ వివరింపఁబడిన నిర్గుణబ్రహ్మ ధ్యానము. మోక్షసాధనము.

గాన పరమాత్మను (“నైవచింత్యం”) తెలుసుకొనుటకు శక్యమగునా—కాదా యను శంకకును, (“నచాచింత్యం”) చింతించకూడనిదికాదు యను సంశయమునకు హేతువులులేవు. “చింత్యమేవతత్” వాక్యసారముగ సదా ఆత్మను—స్వస్వరూపమును చింతించవలయును. (శ్లోకము) స్వాత్మస్వేవ సదాపశ్యేత్, స్వాత్మస్వేవ సదాస్థితిః, స్వాత్మస్వేవ సదాధ్యానం, స్వాత్మస్వేవ సదాగతిః.

జపాభ్యాస మంత్రముల తాత్పర్యము.

స్వప్నోపదేశముల వివరణలు ముగించుటలో నొకసంగతి వ్రాయుచున్నాను. ఏమనగా ఈ యుపదేశములలో దైవజ్ఞానాభివృద్ధిని బట్టి జపముచేయుటకు అప్పుడప్పుడుప దేసించిన మంత్రములు.

ఉపదేశసంఖ్య.	మంత్రములు.	ఉపదేశకాలము.
1	రామశ్రీరామరామ.	1887
11	ఓం శ్రీ పరమేశ్వర సుప్రసన్నాభవ.	1891
14	సోహం ఈశః	1894
18	శిశివః	1901
21	అహం బ్రహ్మస్మి	1915
22	సంవిత్కరణాయనమః	1916
23	మహాత్మాహం మహాత్మ తత్మాహం.	1922

ఈమంత్రముల యుపదేశక్రియమునుఁ జూడఁగా అమృత నాదోపనిషత్తులోఁ జెప్పఁబడిన ఓంకారరథమాయహృషిష్ఠృకృత్వా ధసారధిం । బ్రహ్మలోక పదాన్వేషీ రుద్రాధన తత్పరః । తావ ద్విధేనగం తవ్యం యావద్విధపథస్థితః । స్థాతారథపతి స్థానం రథ

ముత్స్రజ్యగచ్ఛతి.” యను వాక్య క్రమము ననుసరించినటులఁ గను పించుచున్నది.

‘బ్రహ్మలోక పదాన్వేషి’—బ్రహ్మను తెలుసుకొన యిచ్చ గల ముముక్షువు, ‘రుద్రా’రాధన తత్పరః’ (జ్ఞానం మహేశ్వరా దిచ్ఛేత్’ యను వాక్యమును బట్టి రుద్రుడనఁగా జ్ఞానముగాన) జ్ఞానసంపాదనకొరకు, ‘ఓంకార రథమారుహ్యవిష్ణుం కృత్వాధసారథిం,’ (ఓం యన సమత్వము) సర్వసమత్వబుద్ధి గలిగి ఓం యను మంత్రమును విష్ణువుగా ధ్యానించుచు, ‘తావద్రథేనగం తవ్యం యావద్రథపథస్థితః’ ధ్యానములో మనస్సు స్థిరతనొందు వరకు జపించుచుండిన, స్తాతారథపతిస్థానః రథముత్స్రజ్యగచ్ఛతి” —మ నస్సు సమాధిలో ఉన్ననినొందినపుడు ఓంకారజపము నిలిచిపోవును.

పైన చెప్పిన మంత్రములలో నీ క్రమము స్పష్టముగఁ గను పించుచున్నది. ఎట్లనఁగా—మొదటిదైన శ్రీరామమంత్రము విష్ణు యొక్కవతారమనఁగ సాకార సగుణ బ్రహ్మమంత్రమైనను, రామ తాపవ్యపనిషత్తు, తాపసారోపనిషత్తులలో రామశబ్దము ఓంకార పృథిపాదికమని చెప్పఁబడినది. రెండవదియగు, ‘ఓం శ్రీపరమేశ్వర సుపరీసన్నోభవ’ మంత్రము ఓంకార సహితమై శ్రీ మహావిష్ణు యొక్క సూక్ష్మరూపమైయున్నది. అందువలన నీరెండు మంత్రములు ‘ఓంకార రథమారుహ్య విష్ణుం కృత్వాధసారథిం’ యను న్యాయ మును బొందినవి. విష్ణుయనఁగా సర్వకరణానిమనసి సంపృతిస్థాప్య ధ్యానం విష్ణుః.” యని అధర్వశిఖోపనిషత్తులోఁ జెప్పఁబడినది. అనఁగా ధ్యానములో మనస్సును చలించజేయునట్టి సర్వకరణము లనఁగా జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియములను, మలినమనస్సు చిత్తము

లను, పూర్వానుభవ సంస్కారములవలనఁ గలిగిన సర్వవాసనలను నిర్మలమనస్సుచేత నిరోధించి, ఆత్మభ్యాసము చేయుట, 'విష్ణు' యని చెప్పఁబడినది. ఈ భ్యాసము ధ్యాతృ, ధ్యాన, ధ్యేయత్రిపుటి యుక్తమైయున్నది. పూర్ణమనోనిగ్రహము లేకపోయినను, కొంత కాలము ధ్యానము జరిగినఁ బిమ్మట, త్రిపుటిని, ద్వైతమును నిరాకరించునట్టి, ఈశ్వరభక్తి కలుఁగజేయునట్టి, 'సోహం ఈశః' యను మూడవ మంత్రోపదేశము చేయఁబడినది. ఈశః అపఁగా రుద్ర—జ్ఞానము. “ప్రాణం మనసినహకరణైస్సంప్రతిష్ఠాప్యధ్యాతారుద్రః” అధర్వశిఖోపనిషత్తు. ప్రాణమనఁగా బ్రహ్మయొక్క జీవభూతమైన ఉత్క్లప్తప్రకృతి. గీ. 7. అ. 5 శ్లో. ఇదియే సాక్షిచైతన్యము. ప్రాణ వాయువులై, ప్రతిజీవుని ధరించుచున్నది. చంచల స్వభావముగల ప్రాణవాయువులను, కరణములను (పైనఁజెప్పిన జ్ఞానేంద్రియాదులు) మనస్సులో నిరికట్టి యనఁగా నిరోధించి ధ్యానముచేయుట, 'రుద్ర' (జ్ఞానము) యని చెప్పఁబడినది. 'సోహం ఈశః' అను వాక్యములో సః—తత్—నిర్గుణబ్రహ్మ, 'అహం'—నేను—జీవుఁడు—ప్రతిత్వ గాత్మ, ఈశః—మాయాశబ్ధిత బ్రహ్మము ఒకటేయను భావనతో సుమారు ఆరు సంస్కరములు ధ్యానము జరిగినఁ బిమ్మట శిశివః యను మంత్రముపదేశింపఁబడినది. శివః యనఁగా— “ప్రాణం మనసినహకరణైర్నాదాంతే షరమాత్మనిసంప్రతిష్ఠాప్యధ్యాని తేశానం ప్రధ్యాయితవ్యం సర్వమిదం బ్రహ్మ, విష్ణురుద్రేంద్రాస్తైస్సంప్రసూయంతే.” అధర్వశిఖోపనిషత్తు. మనః చాంచల్యికారణములైనట్టి పైనఁజెప్పిన ప్రాణములను జ్ఞానేంద్రియాది సర్వకరణములను నిర్మలమనస్సుచేత నిరోధించి ఓంకారధ్వనియొక్క నాదాంత

మందనగా అసంప్రజ్ఞాత సమాధిలో నిర్మలమనస్సును పరమాత్మ యందుంచి, ఈ పరమాత్మనుండియే బ్రహ్మ, విష్ణు రుద్ర మొదలగు సర్వసృష్టి పదార్థములు పుట్టినవని నిండు తాదాత్మ్య బుద్ధితో ధ్యానించుట శివః యని చెప్పబడును. “శివసేవ సదాధ్యేయస్సర్వ సంసారమోచకః” శరభోపనిషత్తు. ఈ సందర్భమున 18 వో స్వప్న వివరణచూడుము.

“అహం బ్రహ్మస్మి” యను అయినవ మంత్రము జీవచైతన్యము—ప్రత్యగాత్మను, పరమాత్మ—సాక్షిచైతన్యముతో నైక్యముచేయుచున్నది. ఆరవదైన “సంవిత్కరణాయనమః” మంత్రము సంవిత్—జ్ఞానము—ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మలోఁ జేరుట యను సంపూర్ణానందమును బోధించును. “సర్వభూతాంతరస్థాయనిత్యము క్తచిదాత్మనే” వరాహోపనిషత్తు. “నామరూపవిహీనాత్మ పరసంవిత్సూక్తకః” తేజోబిందూపనిషత్. 4వ అధ్యాయము.

“మహాత్మాహం మహాత్మతత్వాహం” యను నేడవ మంత్రము “అహం బ్రహ్మేతినిశ్చిత్య అహం భావం పరిత్యజ” యని తేజోబిందూపనిషత్తులోఁ జెప్పినటుల మరుజుడు దాను బ్రహ్మ యని నిశ్చయబుద్ధిగలిగి తన సహితముగ సర్వకర్మలు ధర్మాధర్మములు ఆత్మార్పణజేసినపుడు, అహం భావము నసించి పరమాత్మయగునని బోధించును. అట్టివానికి మరల శరీరమే నేననిగాని, నీవు, నేను, అది, ఇది, యను భేదజ్ఞానముగాని కలుగదు.

మరియు, మొదటిమూడు మంత్రములనగా-1. రామ శ్రీ రామ రామ, 2 ఓం శ్రీపరమేశ్వర సుప్రసన్నోభవ, 3. సోహం ఈశః యనునవి

(2కిద స్వప్న వివరణలో జెప్పినట్లు) బ్రహ్మాండములో అనిలోమమా ర్గమున పరబ్రహ్మయొక్క 1. స్థూల 2. సూక్ష్మ 3. పరాస్వరూప ములనఁగా, 1. తమోగుణ ప్రధానమై అహంకారముతోగూడిన విరాట్—స్థూలశరీర రక్షణకర్తయగు విష్ణుని, 2. రజోగుణ ప్రధా నమై విక్షేపశక్తితోగూడి స్పష్టాస్పష్ట రూపముగల హిరణ్యగర్భుని, 3. సత్వగుణ ప్రధానమై అవరణశక్తితోగూడి జగదంకుర కారణు డైన ఈశ్వరుని జెలియజేయును. “స్థూలం సూక్ష్మం పరంచేతి త్రివిధం బ్రహ్మణోవపుః । తంచ బ్రహ్మమయం రూపం స్థూలం వై రాజ ముచ్యతే । హిరణ్యగర్భ సూక్ష్మస్తునాదబీజత్రయాత్మకం । పరంబ్రహ్మ పరంసత్యం సచ్చిదానంద లక్షణం॥” యోగసింహో పనిషత్తు.

ఈమూడును సృష్టి—ఉత్పత్తి క్రియములో సగుణ బ్రహ్మ శరీరములై యున్నవి.

“శిః శివః” యను నాల్గవచుంత్రము త్రిగుణాత్మిక (యనఁగా సమముగనుండిన సత్వరజస్తమోగుణములు) యగు మూలప్రకృతిలో ప్రతిబింబించిన బ్రహ్మసూ—సాక్షీచైతన్యము—పురుషోత్తమ.

అట్లులే పిండాండములో జీవునకు జాగృత్తు, స్వప్నము, సుషుప్తి, యనఁగా విశ్వ, తైజస, ప్రాజ్ఞలను మూడు అవస్థలను వీనితో జేరియుండు మల, విక్షేప, అవరణములను మూడు దోషము లతోగూడి క్రమముగ స్థూల, సూక్ష్మ, కారణదేహములను, త్మర, అత్మర, ఉత్తమ యను మూడు పురుషులను గలిగియుండును. ఇట్టి లక్షణములను దోషములను గల జీవుడు సోపానన్యాయముగ సతి

కృమించుటకు మొదటి మూడు మంత్రములును, పైనజెప్పిన సాక్షి
చైతన్యమును పొందుటకు “శిశివః” యను మంత్రముపదేశింపఁ
బడినటులఁ దలఁచెదను.

విశేషించి మొదటి మూడు మంత్రములయొక్క 24 అక్షర
ములు (7. రామ శ్రీరామ రామ, 13. ఓం శ్రీపరమేశ్వర సుప) సన్నోభవ, 4. సోహం ఈశః,) గాయత్రీమంత్రాక్షరములవలె 24
తత్వముల (5 మహాభూతములు, 5 ప్రాణములు, 5 కర్మేంద్రియ
ములు, 5 జ్ఞానేంద్రియములు, 4 అంతఃకరణ సత్తుష్టయమనఁగా
మనోబుద్ధి చిత్తహంకారములు) ను, “శిశివః” మంత్రముయొక్క
మూడక్షరములు—25 జీవః, 26 ఈశః, 27 పరమేశ్వరః, యనఁగా
పరబ్రహ్మమును దెలియఁజేయును.

శేషించిన 5, 6—7 సంఖ్యగల 3 మహావాక్యములలో
మొదటిదైన “అహం బ్రహ్మస్మి” యనునది “అహం”—ప్రత్య
గాత్మను బ్రహ్మయందుఁ జేర్చుచున్నది. “సంవిత్కరణాయనమః”
యనునది ప్రత్యగాత్మ—కూటస్థచైతన్యము—అంశ—సంవిత్ ఉన్నా
ప్రస్వరూపమై పూర్ణానందభావమును బొందునని దెలుపును. ఇటుల
నీరెండుమహావాక్యములు గీతలు 7 అ. 5వ శ్లోకములోఁ జెప్పబడిన
జీవభూతమైన పరాశ్రుతిని సాక్షిచైతన్యములోఁ జేర్చును. అపరా
ప్రకృతియనఁగా గీతల 7వ అధ్యాయము 4వ శ్లోకములో జెప్పిన జడ
స్వభావముగ 5 మహాభూతములు మనోబుద్ధి అహంకారములు వాని
వికారములతోగూడ “నేనే” యనగఁ, బరబ్రహ్మమే’ యని స్పష్ట
పరచుటకు “మహాత్మాహం మహాత్మతత్త్వాహం” యను వాక్యము

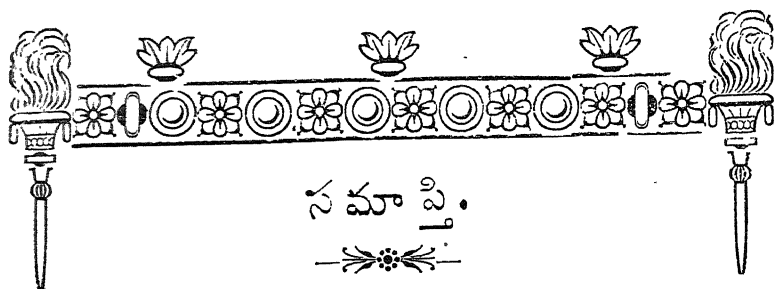
నుపదేశింపబడెను. మరియు నీమంత్రములు 1. శుభేచ్ఛ, 2. విచారణ, 3. తనుమానసా, 4. సత్వాపత్తి, 5. అనంసక్తి, 6. పదార్థభవని, 7. తుర్యగయీసప్త భూమికలనుకూడ తెలుపునని తలచెదను

మలదోషమనగా అశుభకార్యములను పలుమారు దాచుట. విక్షేపమనగా మనస్సు ఒక విషయములో స్థిరముగ నుండక దాచు చలించుట. ఆవరణమనగా బ్రహ్మమునకు మనస్సునక మధ్యనున్న తెరయనగా జీవాత్మ పరమాత్మలకు సంబంధము కలగకుండఁ జేయునొక శక్తి.

మరిన్ని, అకార ఉకార మకారములుగూడి ఓమ్ కారమైనదని చెప్పనక్కరలేదు. దానియొక్క అక్షరములు, ధ్వని—నాదము వేరువేరుగా దెలియఁజేయు గుణములు, రంగులు, భూతములు, వేడిములు, దేవతలు, అగ్నిభేదములు మొదలగు వివచనాలను గూర్చి ముఖ్యముగ అధర్వశిఖోపనిషత్తు, ధ్యానబిందూపనిషత్తు, హంసోపనిషత్తులను జూడుము.

సృష్టిక్రిమములలో స్థూలసృష్టి కడపటిదిగాన, అయము అలోమమార్గమున స్థూలపదార్థములనుండి స్రవంభించును.

అందువలన మొదట నాకు సాకారసగుణ బ్రహ్మోపదేశమ శాస్త్రోక్తముగ నున్నది.

స మా ప్తి.

ఈ గ్రంథమును ముగించుటలోఁ గొన్ని సంగతులు వ్రాయుచున్నాను. ఏమనగా—

ఈ స్వప్నములు రజోద్రోకమువలనఁ గలిగియుండునని, యందువలన విశ్వసనీయములు కావని తలఁచవచ్చును, కాని ఉపనిషత్తులకు గీతలకు నెంతమాత్రము తేడా లేకుండునవి బోధించు సర్వసమత్వము, ధారణ, ధ్యాన, సమాధి, జ్ఞానమార్గములను విచారణఁజేసినయడల, రజోగుణోద్రేకమువలనఁ గలిగినవి కావని, మహాపురుషులు—తత్వదర్శినులు స్వప్నావస్థయందు విజ్ఞానమయకోశములోఁ జేసిన పరబ్రహ్మ ప్రతిపాదకమైన మంత్రములు మహావాక్యముల యుపదేశముల నిస్పృహమగును. ఈ బోధలు కలిగిన నాకట్టి నమ్మకము తోచవచ్చునుగాని, యితరులకెట్లు కలుగునని చెప్పవచ్చును. సత్యమాను. కాని బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమాన్ కొమాండ్వూర్ కృష్ణమాచార్యులుగారు చెప్పినటులఁ బరమరహస్యమగు స్వప్నసత్యతాసిద్ధాంతమును “దైవం మానుషరూపేణ” యను న్యాయమున సర్వజనోపయోగముకొరకు శ్రీ పరమేశ్వర ప్రేరణచేఁ గలిగినవని తలఁచెదను.

విశేషించి, యీ యుపదేశముల యభ్యాసమువలనఁ (స్వశ్లాఖనకాదు) గొంత మనస్థైర్యము, నిర్మలత, వైరాగ్యము, సర్వభూత

సమత్వము మొదలగునవి వృద్ధి నొందినవి. శరీర సౌఖ్యము గలిగినది. స్వప్నోపదేశ ప్రారంభ కాలముందుండిన ద్వైతబుద్ధి కూడ గ్రహముగఁ దగ్గినది. యత్కించెద ద్వైతబుద్ధి వృద్ధి నొంది, విశ్వము, దానిలోఁ జూడఁబడునట్టి, వినఁబడునట్టి, తలపఁబడునట్టి స్థూలసూక్ష్మ పదార్థములన్నియు “మహాత్మాహం మహాత్మతత్వాహం” యను నుపదేశ ప్రకారము పరబ్రహ్మ యనఁగ, ‘నేను’ యని కొంత నిశ్చయముగలిగినది. ఇది అంతయు మహాత్ములైన సద్గురువులు స్వప్నములలోఁ జేసిన యుపదేశముల అభ్యాసమువలనఁ గలిగినదని చెప్పుటకు సంతసూత్రము సంశయములేదు.

జ్ఞానాభ్యాసములోను, ప్రపంచ వ్యాపారములలోను యేదిచేయ వచ్చును, యేదిచేయఁగూడదు సంశయము సర్వదా మరుజుని గొప్ప శత్రువుగ బాధించుచుండును సంశయాత్మకునికి ఇహపలోక సుఖములు గలుగ వని గీతల 4 అ. 40 శ్లో. చెప్పుచున్నది. గాన మనుజుడు “ఆత్మై బుద్ధీస్సుఖంచైవ, గురుబుద్ధిర్విశేషతః” యను వాక్యము ననుసరించి, తనకు సత్యముగను యుక్తముగను దోచు మార్గమవలంబించవలయును. అటులఁ జేయనిచో, మైత్రీయోగపనిషత్తులో, “అసంశయ వతాంముక్తిస్సంశయా విప్లవేతసాం । నముక్తిర్జన్మజన్మాంతే । తస్మాద్విశ్వాస మాస్నుయాత్.” యని చెప్పినటుల నప్తము సంభవమగును. సంశయము సంభవించినపుడు నివారణకారకు బ్రహ్మను ప్రార్థించవలెను. “సంశయే నమనుప్రాప్తై బ్రహ్మచిత్తయమాశ్రయేత్. తేజోబిందూపనిషత్.

అన్నపూర్ణోపనిషత్ లోను మరికొన్నిటిలోనుఁ జెప్పఁబడిన “సర్వకర్మపరిత్యాగీ” యను వాక్యములనుబట్టిన్ని “యస్తావత్కరతి

రేవస్యాదాత్మ తృప్తస్సమానవః । ఆత్మన్యేనచ సంతృప్తస్తస్యకార్యం
 నవిద్యతే ” యను గీతల 3 అ. 17వ శ్లో. బట్టి జ్ఞానయోగాభ్యాసము
 చేయదలచిన మనుజుడు తన మతము శాఖకు విధింపబడిన నిత్య
 కర్మను చేయవలయునా? లేదా? యను సంశయము నొందును.
 కాని అన్నపూర్ణోపనిషత్ లోనే “ జాగ్రత్తేవ సుషుప్తస్థకురుకర్మాణి
 వైద్విజః అంతస్సుర్వపరిత్యాగీ బహిఃకురుయథాగతం ” యని గీతల
 5 అ. 11 శ్లో. “కాయేన మనసాబుధ్యాకేనవైరింద్రియైరపి । యోగినః
 కర్మకుర్వంతి సంగత్యక్త్యాత్మశుద్ధయే. ” యని, 13 శ్లో. సర్వకర్మాణి
 మనసాసన్యస్యాస్తే సుఖం వశీనవద్వారేపురేదేహేనైవ కుర్వం నకా
 రయేన్ యని, జయాపజయములయందు సమబుద్ధి గలిగి కోరికలు
 విడిచి కర్మవిధిగాఁ జేయుమని, గీతల 2 అ. 47 శ్లో. యజ్ఞదానతపః
 కర్మలు తప్పకఁ జేయవలెనని 18 అ. 5 శ్లో. చెప్పుచుండుటవలన
 విధ్యుక్తకర్మను ఫలసంగవర్జితఁడై చేయవలెను. విశేషించి గీతల
 3 అ. కర్మయోగమునే బోధించుచున్నది. నాయనుభవమునుబట్టి,
 యేకారణముచేతనైన, నిత్యకర్మ చేయుటకు నొకరోజున మానినను
 స్వల్పముగఁ జేసినను, చిత్తచాంచల్యము, నిద్ర, బద్ధకములధికమై,
 తిరుగ యథాప్రకారము చేయుటకు 2-3 దినములు చాలా చిక్కు
 గనుండును. నిత్యకర్మానుష్ఠానము మానినయెడల ఆ ఋ ఋక్షు
 లకు అద్వైతాభ్యాసముగూడ జరుగదు. విశేషయదృష్టవంతులగు
 యోగాయాధులయనుభవము స్థితి ఆ ఋ ఋక్షులమగు మనము
 తెలియలేము. గాన అద్వైతజ్ఞానాభ్యాసము చేయుచున్నను స్వయం
 తాచారములను నిత్యకర్మలను తప్పక ననుష్ఠించవలయును.

తీర్థయాత్రలు—ముఖ్యముగఁ గాశీలో గంగాస్నానముచేసిన
 వారికి ముక్తి కలుగునని శాస్త్రవచనములు, వానివలన లోకవాడు

కయు గలదు. కాశీలో మరణమునొందువారికి ముక్తికలుగుటను గూర్చి రామతాపన్యపనిషత్ లో వివరింపబడినది. ఏలననగా? పురాణములలో ముక్తిదాయకములని చెప్పబడిన అయోధ్య, మధుర, మాయా, కాశీ, కాంచి, అవంతిక, ద్వారకయను సప్తతీర్థములలో కాశీ మధ్యతీర్థమై యిరుప్పక్కలను అసివారణయను నడులతోఁగూడిన గంగానదియొడ్డున యున్నది. అందువలన శరీరములో సహస్రారము మొదలు మూలాధారమువరకు ఇడాపింగళనాడులమధ్య సుషుమ్నలోనున్న సప్తచక్రములలో మధ్యదియగు అనాహత చక్రమునగా హృదయస్థానమును పోలియున్నది.

మరియు త్రిశిఖిబ్రాహ్మణోపనిషత్తులో “హృత్స్పండరీకమధ్యస్థం చైతన్యం జ్యోతిరవ్యయంయని “హృద్చైతన్యేఽప్యతి” యని కఠోపనిషత్ లో జెప్పబడుటవలన, కాశీ శ్రీ విశ్వేశ్వరస్థానమై యోగాభ్యాసులకు ముఖ్యప్రదేశముగనున్నది. అట్టివారి హృదయములలోనుండు సర్వమలిన స్వభావములను నశింపుచేయునుగాన కాశీకి మహాశ్మశానమని పేరుగల్గి కర్మమార్గమవలంబించినవారికి ముఖ్యయాత్రయైనది. గాని జ్ఞానయోగులకుఁ గాదని నాయభిప్రాయము. ఏలననగా “ఉత్తమాతత్వచింతైవ । మధ్యమాశాస్త్రచింతనం । అధమా మంత్రచింతాచ । తీర్థబ్రాంత్యధమాధమా” యని మైత్రేయోపనిషత్ . “తనుంత్యతు వాతీర్థేశ్వరవచస్య గృహేధవా! జ్ఞానసంపత్తిసమయే । ముక్తోఽవిగతాశయః.” యని పైంగలోపనిషత్ 4 అధ్యాయము, అన్నపూర్ణోపనిషత్ 5 అధ్యాయము చెప్పుచున్నది.

* పరబ్రహ్మ—నిర్గుణబ్రహ్మ దేశకాలభేదములు లేక, విశ్వ

మంతయు సమముగ వ్యాపించియుండుటజేతను, జ్ఞానులు ప్రత్య
 గాత్మ పరమాత్మల విచారణచేసి, పిన్దస్తోపి ప్రత్యగాత్మా సర్వవ్యాపీ
 భవతి. “యథాజలేజలంక్షిప్తం । క్షీరంక్షీరేఘృతంఘృతే” య
 త్ప్రాయత్రయనోయాతి । తత్ప్రతత్ ప్రపదం । తత్ప్రతత్ ప్రప
 బ్రహ్మ । సర్వతో సమవస్థితమ్.” తదావిద్వాన్బ్రహ్మ జ్ఞానాగ్ని
 నాకర్మబంధం నిర్దహేత్.” యని మైత్రేయోపనిషత్తులో జెప్పినట్లు,
 జ్ఞాననిష్ఠ నవలంబించినవారు బ్రహ్మతాదాత్మ్యబుద్ధికలవారుగాన,
 నెక్కడ మరణమునొందినను, సతస్యప్రాణాత్మామంతే అత్రైవస
 మవలీయతే యను వాక్యప్రకారము ముక్తి నొందుదురనగాఁ బర
 మాత్మలో లీనమగుదురు. గాన జ్ఞానులకుఁ బునర్జన్మహేతువగు
 బాహ్యపూజలు, తీర్థయాత్రలవసరములేదు. అంతకాలమందు నిర్మల
 మనస్సుతోఁ బరమాత్మను సర్వభావములయందు శరణుపొంది శరీర
 మును విడచినఁ బరమాత్మను (గీతల 8 అ. 5 శ్లో. 18 అ. 62 శ్లో.)
 ఇతరదేవతల స్మరించుచు విడిచిన ఆయాదేవతల స్వరూపములనుఁ
 బొందునని గీతల 8 అ. 6 శ్లోకములో జెప్పఁబడినది.

ఇదిగాక అహంకారయుక్తమై, కామరాగాదులతోఁగూడి,
 అశాస్త్రమగు ఘోరతపస్సులను జేయువారు తమ శరీరములయం
 దున్న ఇంద్రియ సమూహమును తత్కర్మసాక్షియైన నన్ను కృశిం
 పఁజేయుదురనిఁ ఆసురప్రకృతి సంభూతులుగానుందురని శ్రీకృష్ణ
 స్వామి గీతల 17 అ. 5-6 శ్లోకములలో జెప్పెను. గాన శాస్త్రస
 మ్మతముగాని కర్మలఁ జేయఁగూడదు.

ప్రపంచములో నన్నిమతములు శాఖలు యొకే దేవుని—పర
 మాత్మను పూజించుచు, ధ్యానించుచున్నవి. గీతల 9 అ. 2) శ్లోక

ములో “నమోహం సర్వభూతేషు నమేద్వేష్యోస్థి నప్రియః” యని, 13 అ. 28 శ్లోకములో “నమం సర్వేషు భూతేషు తిష్ఠంతం పరమేశ్వరం” యని పరబ్రహ్మయగు శ్రీకృష్ణస్వామి చెప్పియున్నారు. భాషనుబట్టి పేరుభేదము గలిగినదిగాని వస్తుతః భేదములేదు. అందు వలన దైవదృష్టిలో సర్వజీవులు సమానమేగాని గొప్ప కొద్ది లేదు. వారు నివసించు దేశస్థితులనుఁ బట్టి భుజించు ఆహారపదార్థములను బట్టి యేర్పడిన ఆచారాదిభేదములవలనఁ బరబ్రహ్మ భేదమునుఁ జెప్పుట సాహసముగాని సత్యముకాదు. జనులలో సాంఘిక మర్యాదులు నీతిప్రవర్తనలు దైవభక్తిని వృద్ధిచేయుటకు తద్వారాయనోన్య స్యమైత్రి శ్రేయోభివృద్ధి, యొకరి సుఖదుఃఖములు సాంఘిక సుఖదుఃఖములుగ నెంచుకొని, గొప్ప కొద్ది వివక్షతలులేక, సర్వదా సర్వకార్యములయందు సన్యోన్యప్రీతి స్నేహములతోఁ బ్రవర్తించుటకుఁ బరమేశ్వర సదృశులైన మహాపురుషులవలన మతములు, శాఖలు, జాతులు యేర్పరనఁబడినవి. ఇవి అన్నియు పరమేశ్వరునిఁ జేరుటకు సత్యమార్గములుగా నున్నవి. అందరును ఒకే స్థానమును జేరుదురు.

ఇంతేగాక, జనులు యొక స్థలమందుఁ జేరి యొకరి కష్టసుఖముల నితరులతోఁజెప్పి తగిన యేర్పాటులు చేసుకొనుటకు, దేవుని గూర్చి సంఘస్పృహనలు చేయుటకు మన పూర్వులు గ్రామములు, పట్టణములు, పల్లెలు యేర్పరచి, ప్రతిగ్రామములోను దేవాలయములు, మఠములు స్పృహ స్థానములు మతసాంప్రదాయములనుబట్టి యేర్పాటు చేసియున్నారు. ఐనను అవిద్యాప్రభావముచేతననఁగా నవిద్యానశులై జనులు పైసంగతులను మరచి, పూర్వకర్మ పరిపాక

ముగఁ బ్రకృతజన్మలోఁ గలిగిన ధనాధిక్యత, విధ్యాధిక్యత, అధికారాధిక్యత మొదలగు వానివలన డంబము, దర్పము, గర్వము, కోరిక, దురభిమానము, పరహింసబుద్ధి, పరవీడనము యిత్యాది ఆసురసంబంధమైన దుష్ప్రవర్తనల నవలించించి గీతల 16 అధ్యాయములో పేవరింపఁబడినటుల, అన్యోన్య కలహములే యానందకరముగ నెంచుకొని, తమమతము జాతి తక్కినవారిమతము జాతికంటె శ్రేష్టమని, తమను తక్కిన యందరు పూజించవలయునని కోర్కెలుగలవారై, అట్టికోర్కెలఁ బడయుటకుఁ బరవీడ, అంతఃకలహములు మొదలగు సాధనములవలన, జనులకు భయకంపాదులఁ గలుఁగఁజేయుచు స్వర్గతుల్యమైన నీభూలోకమును నరకప్రాయముగఁ జేయుచున్నారు. ఇది మిక్కిలి శోచనీయము. ఈశ్వరసేవకన్న లోకసేవ శ్రేష్టతరమని పెద్దలవలన వినుచున్నారము.

సర్వదేశములలోను గొప్ప మతములు శాఖలుగలవు. కాని భరతఖండములో మన హిందువులవలె నితర దేశములలో నొక మత శాఖచారస్యశాఖల వారిని నిందించుట, దగ్గిరకు రాకూడదనుట, దూషించుట, తిరస్కరించుటఁ గానరాదు. ఈవివాదలవలన జనులలో నైకమత్యము, శాఖాంతర మర్యాదలు చెడిపోయి, కొందరు మతాంతరులై, స్వసంఘబలిమితగ్గి దేశముదుస్థితికి నచ్చినదని, వచ్చుచున్నదనిన ర్వజనులకు విశదమైయున్నది. ఇకనైన జరులు—హిందూసోదరులు తమస్థితి, దేశస్థితి, మతశాఖ విశేషములు, దేశముయొక్క పూర్వపు బోన్నత్యము, ప్రస్తుతపుదుస్థితి దూరవృద్ధికోఁ బూర్ణముగ నాలోచించి, మత, జాతివివాదలను, కలహములను విడనాడి సోదరన్యాయమున అన్యోన్యప్రీతి, ప్రేమగలిగియుండఁ గోరెదను.

సర్వజీవులు యొక విరాట్పురుష—బ్రహ్మవలన సుత్పన్నమైనవి. అనగాఁ బరమేశ్వరుని లేశములైయున్నవి. “సర్వజ్ఞేశోమయా లేశ సమన్వితోవ్యష్టి దేహం ప్రవిశ్య । తయామోహితో జీవత్వమగమత్ ” శరీరత్రయతాదాత్మ్యత్కర్తు భోక్తృత్వతామగమత్ ” యని పైంగలోపనిషత్తు ప్రధమాధ్యాయము. పాపపూరితములగుఁ గామక్రోధములఁజేత మోహితులై, యొకరినొకఁడు ద్వేషబుద్ధితో బాధించుటఁ బరమార్థహానికరముగాన సర్వవిధముల విడువవలయును. సకల స్థూలసూక్ష్మకారణదేహములు, పంచకోశములు, ప్రాణేంద్రియములు, జననమరణములు, సుఖదుఃఖములు, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తలు, కూటస్థచైతన్యము సమమైయుండ, క్షణభంగరమైన ప్రస్తుతదేహముయొక్క భోగైశ్వర్యాది తారతమ్యములు స్థిరమైనవని నమ్మి, తనకంటె నిపుడు హీనస్థితిలోనున్నవానిని తిరస్కరించుట, బాధించుటకంటె నెక్కుడు దోషము కనపించదు గాన సర్వజీవులయందు సమదర్శియై ఆత్మనత్సర్వభూతాని యను శ్రుతియొక్కయు గీతల 6 అ. 21-30-31-32 శ్లోకముల తాత్పర్యమును గ్రహించి ప్రతిమనుజుఁడు తన స్వల్పజీవితకాలము శ్రీ పరమేశ్వరుని యందు నిండుభక్తితోఁ గడపవలయును. ఇదే జ్ఞానము. ఇదియే ముక్తిసాధనము.

ప్రతి మనుజుఁడు ప్రతి జనసంఘమునకు నొక అవయవము. శరీరములో నొక అవయవమునకు నొప్పి గలిగితే, శరీరమంతకు నెట్లు బాధగానుండునో, అటుల నేసంఘములోనొకనికిఁ గలిగిన బాధ సంతాపమునకు బాధయగును గాన జనులు విద్వేషములుమాని నిండు సాహార్థముతో సంచరించవలయును. సర్వజీవులయందు నిట్టి ప్రే

మయే “ ఆత్మనత్సర్వభూతాని ” యను వాక్యసారము ముక్తిసాధనము బ్రహ్మము.

ఓం తత్సత్.

శ్రీవిభవ సం॥ర నిజశ్రావణమాస మనగ 1928 సం॥ర మాగష్టు నెలలో నావయస్సు 83 సం॥ర ప్రారంభమున వ్రాయఁబడినది.

176
32
191
—
246